ФАРМАЦИЯ – ДЕЛА И ДОКУМЕНТИ

sopharma®
PHARMACEUTICALS

София
2013

Автор и съставител: Наталия Ангелова
Със съдействието на: „Софарма“ АД
Предпечат и печат: „Софпринт Груп“ АД

80 years

sopharma®

PHARMACEUTICALS

С О Ф А Р М А

ЧАСТ ВТОРА

„Ако нашата страна по своите климатични условия, ландшафт и географско разположение е придобила името здравница за всички онези, които я посещават, то тя трябва да стане и страна на лекарствата – родната фармацевтична промишленост да получи нов разцвет.”

Проф. д-р Димитър Пасков

ИЗПОЛЗВАНИ СА МАТЕРИАЛИ ОТ:

Централен държавен архив (ЦДА)
Държавен архив – София (ДА – София)
Архив на Министерството на външните работи (АМВнР)
Научен архив на БАН (НА – БАН)
Архив Пресфото – БТА
Национална библиотека „Св. св. Кирил и Методий"
Общински културен институт (ОКИ): Музей за история на София, Столична библиотека – отдел „Краезнание"
Централна библиотека към Патентното ведомство на Р България
Музей по история на медицината – Варна, към Националния център по обществено здраве
Музей на спорта
Семейни, лични архиви и частни колекции:
Ангел Ангелов, Анета Пасева, Антон Петров, Атанас Папаризов, Веска Петкова, Вилхелмина Томасян, Виолета Топалова, Генадий Велчев, Димитър Димитров, д-р Димитри Пасков, проф. Данка Обрешкова, Диана Мирчева, д-р Добрина Добрева, д-р Елена Стоенчева, Зорница Ковачева, Иван Агайн, Иван Бадински, Иван Грозданов, Иван Соколарски, Иванка Киркова, Йоана Попдимитрова, Йосиф Кало, Красимир Петков, Луиза Томасини – Йоновска, Любен Пиперов, Любка Шишкова, Мария Рашева, Надежда Бикова-Конаклиева, Невена Цанева, Петър Пангаров, Станьо Карагьозов, проф. Татяна Бенишева, Христо Кунев.

Представеният на вниманието на читателите ретроспективен обзор проследява основни моменти в развитието и дейността на „Софарма", с което е свързана професионалната реализация на множество работници, специалисти, ръководители.

Надяваме се да провокираме вашия интерес и молим тези от вас, които имат отношение към отделни събития и факти от историята на компанията, да ни предоставят снимки, документи, спомени и други свидетелства, които ще обогатят летописа на „Софарма".

Постъпилите нови материали ще бъдат включени в следващи разширени и допълнени издания, изложби и др.

Адрес за връзка с нас: София 1220, ул. „Илиенско шосе" 16, Дирекция „Корпоративни комуникации и реклама", е-мейл: history@sopharma.bg

С благодарност за оказаното съдействие на: „*Софарма" АД*
Проф. Антон Първанов, Асена Ангелова, инж. Борис Чилев, Ваня Блажева, Ваня Гезенко, Ваня Изворска, Веселина Лапатова, Георги Сивчев, Даниела Стоичкова, Даниела Ветовска, Диана Богословска, Димитринка Ралчева, Зорица Малинова, Иван Добромиров, Илонка Донева, Катя Иванова, Мария Петкова, проф. Милка Николова, Нели Юлиянова, Николай Кальонски, Петър Сивчев, Ромео Чолаков, Стефан Рангелов, Стефка Игнатова, Теодора Мешекова, Христо Ангелов, Юлия Карадачка.

Скъпи приятели,

Всички факти и истории, за които ще прочетете в тази книга, имат емоционален заряд, който е трудно да се опише, но аз ще се опитам.

Амбициите, радостта и разочарованията на хиляди хора са в основата на наследството, което през 2000 година, в резултат на приватизацията на българската фармацевтична компания „Софарма“, новото корпоративно ръководство пое в своите ръце. Когато разлиствам тези страници, си давам сметка, че отговорността ни, макар и тогава не напълно осъзната, е била огромна, и същевременно съм спокоен, че посоката, в която вървим, е правилната.

През 2000 година си поставихме три основни цели да си върнем позициите на традиционните за компанията пазари, да модернизираме производствените мощности и да консолидираме фармацевтичната индустрия в България. Тази година нашият осемдесети рожден ден ни донесе спокойствието, че успяхме да възстановим и да развием всичко, което придобихме. Работихме усърдно, но тази година беше специална, защото ни съпътстваха радост и гордост, че на 80 сме по-енергични и успели от всякога. Заедно с всички наши служители през първия етап от нашата модерна история изградихме здрави основи за бъдещето. Сега ни е по-лесно да си поставим следващите три основни цели: да модернизираме продуктовото си портфолио, да направим оригиналните си продукти – гордостта на българската фармация, достъпни за по-голям брой пациенти, и да засилим регионалното си присъствие.

И понеже съм роден под щастлива звезда и знам, че съсметът няма да ми измени, съм сигурен, че на деветдесетгодишия ни юбилей ще можем отново да се радваме на постигнатите цели и да продължим да гледаме смело напред.

С уважение,

д.и.н. Огнян Донев
ИЗПЪЛНИТЕЛЕН ДИРЕКТОР И ПРЕДСЕДАТЕЛ
НА СЪВЕТА НА ДИРЕКТОРИТЕ НА
„СОФАРМА“ АД

Фармако-химическа фабрика „Галенус” – основа на модерната фармацевтична индустрия в България през втората половина на XX век

Въведение

Лекарственото производство в България през втората половина на XX в. се осъществява в условията на обществено-политически промени в страната, настъпили след Втората световна война (1939–1945). В отрасъл „Химическа промишленост“ приоритетно място е отредено на *фармацевтичното производство*, основано на поетапно преминаване на производствените звена в собственост на държавата. Фармако-химическа фабрика „Галенус”* – София, най-голямото и модерно предприятие на Балканския полуостров за производство на лекарствени продукти, става средище, около което се интегрират по-малки структури. Като държавно предприятие удовлетворява нарастващите потребности на следвоенна България от антипиретични, аналгетични лекарствени препарати, сулфонамидни антиинфекциозни средства, туберкулозостатици и т.н. Предприемат се действия за разширяване и модернизиране на материалната база, оборудване с нови машини и апарати, комплексна механизация и автоматизация; *за свързване на научните изследвания с фармацевтичното производство* за по-бързо внедряване на нови технологии на наложили се в световната практика лекарства и такива за създаване на оригинални български медикаменти.

Важен етап в развитието на Химико-фармацевтичния завод – София, е излизането му трайно на *международните пазари* през *1958 г.* Той се специализира в производството на *Аналгин*, което достига обеми, съперничещи на водещите фирми в света. Въз основа на традициите на българската народна медицина и опита на първото оригинално българско лекарство *Нивалин – най-голямото постижение на българската фармацевтична индустрия,* е профилирана дейността към разработване на фитохимични субстанции и лекарствени форми. Специализацията му се насочва и към производство на *малотонажни* съвременни и ефикасни *синтетични лекарствени субстанции,* както и на *лиофилизирани продукти* и лекарствени препарати.

В началото на 90-те години се разширяват и обновяват производствените структури, кумулира се натрупаният професионално-технологичен и организационен опит. Навлиза се в нови непознати дотогава направления – *гама-стерилизация* на медицински материали, фармацевтични препарати и готови лекарствени форми, обеззаразяване на суровини от естествен произход и храни, облъчване за структурни промени на веществата. Осъществява се непрекъснат и високотехнологичен *процес на иновации*, създаване и развитие на *собствен научен потенциал*, сътрудничество и взаимодействие с научно-изследователски институти и висши учебни заведения в областта на медицината, фармацията, химията, разработване на *научно-приложни проекти* съвместно с водещи фирми и специалисти в Европа и в света. Във връзка с *евроинтеграцията* на страната се пристъпва към утвърждаване на законови рамки, обновяване и въвеждане на стандарти в съответствие с европейските регулаторни изисквания: добри производствени,

лабораторни и клинични практики във фармацевтичното производство.

През последното десетилетие, в условията на *стартирали пазарни реформи,* „Софарма“ се ориентира към разработване на *стратегически ориентирана продуктова листа*, с тенденция към специализация на рентабилни и търсени лекарствени средства, като въвежда нова гама от продукти; към съсредоточаване на необходимите *инвестиции* за постигане на поставените цели. Медикаменти от почти всички фармакотерапевтични групи изграждат номенклатурата на дружеството: сърдечносъдови, аналгетични и антипиретични, ревматологични, дерматологични, гастроентерологични, психоневрологични, антиалергични продукти. „Софарма” АД има водещ принос България да създаде и да утвърди висок международен авторитет в производството на лекарствени средства и да заеме своето достойно място сред страните износителки на фармацевтични препарати.

На прага на новото хилядолетие, след *приватизацията през септември 2000 г.*, „Софарма” става *частна фармацевтична компания*, чиито приоритети са свързани с прилагане на световните стандарти за качество и ефективност, с инвестиции във високотехнологично и екологично производство, с развитие на национално отговорен бизнес за просперитета на родната индустрия и висока обществена отговорност в служба на здравето на хората. Това най-ярко е изразено в рекламното лого на „Софарма“ – *„Животът е хубав, когато сме здрави!”.*

Наталия Ангелова

---

*Фармако-химическа фабрика „Галенус” – София през годините впоследствие се трансформира структурно и получава нови наименования: Химико-фармацевтичен завод – София (ХФЗ – София,1953), Химико-фармацевтичен комбинат – София (ХФК – София, 1980), Комбинат за производство на хуманни лекарствени форми, парфюмерия и козметика – София (КПХЛФПК – София, 1986), Технологичен химико-фармацевтичен комбинат – София (ТХФК – София, 1987), Научно-производствен химико-фармацевтичен комбинат – София (НПХФК – София, 1989), Дъщерна фирма – „Софарма“ (ДФ „Софарма”, 1990), „Софарма“ ЕООД (1991), „Софарма“ ЕАД (1994), „Софарма“ АД (1997).

Номенклатура на отраслите на промишлеността в НР България	Производства на химическата индустрия
I. Електроцентрали и подстанции II. Топлодобиваща промишленост III. Рудодобиваща промишленост (вкл. обогатяване) IV. Нерудни изкопаеми (вкл. обогатяване и първична преработка) V. Кариерни материали (обогатяване и груба обработка) VI. Металургия VII. Машиностроене VIII. Металообработване (вкл. ремонт) IX. Електропромишленост **X Химическа индустрия** XI. Строителни материали XII. Порцелано-фаянсова индустрия XIII. Стъкларска индустрия XIV. Каучукова индустрия XV. Дървообработваща индустрия XVI. Книжна индустрия XVII. Текстилна индустрия XVIII. Конфекционна индустрия XIX. Кожарска индустрия XX. Обувна индустрия XXI. Кожухарска индустрия XXII. Хранително-вкусова индустрия XXIII. Тютюнева индустрия XXIV. Комбиниран фураж XXV. Полиграфическа индустрия XXVI. Картоно-подвързаческа индустрия XXVII. Художествени изделия XXVIII. Филмова индустрия	1. Коксо-химическа: кокс, деривати 2. Швелуване (полукоксуване): полукокс, деривати 3. Нефтопреработваща: екстракционен бензин, минерален терпентин, минерални масла, асфалт, подово масло 4. Гресове и емулсионни масла: гресове, емулсионни масла, спирачно масло 5. Минерални киселини 6. Основи 7. Соли 8. Карбид 9. Химически торове 10. Химическа преработка на дърво: дървени въглища; продукти и производни от деривати 11. Изкуствени влакна 12. Изкуствен каучук 13. Експлозиви 14. Минерални бои 15. Безир и лакове 16. Полупродукти и анилинови бои 17. Сгъстени газове: кислород, въгледвуокис 18. Електроди 19. Активен въглен 20. Набивки 21. Сапун, стеарин и глицерин 22. Козметично-парфюмерийно производство 23. Етер 24. Етерични масла и есенции 25. Пластмаси 26. Изделия от пластмаси 27. Химическа преработка на отпадъци от месо и кожи 28. Дъбилни вещества **29. Химико-фармацевтично производство** 30. Противо-паразитни средства 31. Шмиргелови материали 32. Вакса, смазка и свещи 33. Кибрит 34. Печатарски масла и валцова маса 35. Технически лепила 36. Канцеларски материали

Номенклатура на отраслите на промишлеността в НР България и производствата на химическата индустрия, приета от Държавната планова комисия. София, 1948 г.

Сп. Производство, цени, снабдяване. 1948, кн. 9.

1948 г.

■ Държавната планова комисия* приема *Номенклатура на отраслите и производствата на промишлеността в НР България*, съставена след основно проучване на производствените номенклатури в СССР, Югославия и Полша, както и в САЩ, Англия, Франция, Германия, а също така и на производствата, съществуващи у нас: на Главна дирекция на статистиката, Министерство на индустрията и други. *Към раздел Химическа индустрия, на посочения документ под № 29, е обозначено Химико-фармацевтично производство.*

■ Фармако-химическа фабрика „Галенус" работи в системата на Държавното санитарно аптечно предприятие /ДСАП/ към Министерството на народното здраве. Във фабриката са обособени следните *отделения*: *Галеническо, Химическо, Таблетно, Ампулно, Памучно; Галенус I – Медика, Галенус II – Анави*. Основната производствена дейност* е приготовлението на лекарства в *различни лекарствени форми*: ампули, таблетки, специалитети, екстракти, тинктури, така и на *основни материали* – химикали, необходими за производството. Като второстепенно производство има някои *ветеринарни и хигиенни препарати*: фенотиацин, капсули дистогал, детска пудра и др. Спомагателни на производството функционират: *контролно-аналитична лаборатория*, която извършва качествен контрол на материалите, предназначени за производството и на готовата продукция за пазара; *ремонтна техническа и дърводелска работилници,* които освен ремонтите строят и някои уреди, пособия и апарати, необходими за производството; *парно отделение*, произвеждащо индустриална пара за производството и отопление. *Транспортната служба* на „Галенус" е от *два камиона, един автобус* и *един автомобил.* Фабриката работи със *74 електромотора на обща мощност 75 к.с.* Част от машините и апаратурите са износени, резервни машини няма. Работи се на *една смяна*. Планирането се ръководи от централата – ДСАП. Вноските за ДСАП възлизат на около 0,23% от годишния оборот. Към фабриката има *комунално-битово стопанство*, което разполага с 24 дка обработваема земя и 2 постройки за отглеждане на животни.

(ДА – София, ф. 1452, оп. 1, а.е. 1, л. 78, 187, 79, 81, 82, 80, 151, 152; а.е. 7, л. 11, 104, 140, 147, 116; а.е. 9, л. 9, 10, 35; а.е. 8, л. 2, 5; а.е. 6; Сп. Химия и индустрия, кн. 1–2, 1948, с. 59; ЦДА, ф. 136, оп. 3, а.е. 80, л. 22, а.е. 351, л. 4 - С 18-то постановление на МС от 23.06.1948 е отчуждена лаборатория Персиадо Анави, която става отдел на фабрика „Галенус"; ДА – София, ф. 1453, оп. 1, а.е. 49, л. 1-2, 5-6, 9)*

■ ***26 февруари*** – Със заповед № 300 на Министерството на народното здраве се разрешава на ДСАП да произвежда и разпространява следните медицински препарати

---

* *Държавната планова комисия е създадена със Закона за трудовостопанската мобилизация от 2 март 1948 г. въз основа на Конституцията на НРБ от 1947 г. Тя е надведомствена институция за осъществяване на плановото начало в икономиката. Българските държавни институции 1879–1986. Енциклопедичен справочник. С., 1987, с. 96–97; сп. Производство, цени, снабдяване. Изд. Министерство на търговията и продоволствието, 1948, кн. 9, 50–52.*

под името *„Галенус”*: *Епитилизин, Ректан, Белонал, Адинорм, Гландоклим, Калциум Д.*

(Седмичен бюлетин на Министерството на народното здраве, 20 март 1948, бр. 11-12, с. 14)

■ ***юни –*** Като технически директор на фабрика „Галенус” е назначен маг.-фарм. Христо Топалов – бивш първи началник на производствена лаборатория „Галенус” (1929–1936).

(ЦДА, ф. 160, оп. 5, а.е. 433, л. 236; Топалов, Хр. Автобиография, Семеен архив – Виолета Топалова)

■ В малка лаборатория на *фабрика „Галенус”* работи (от 18 ноември 1947 г.) *научна група* към ДСАП (първите кадри на научноизследователския химико-фармацевтичен институт), в която влизат: *инж.-химик Любомир Желязков – началник отделение*, *д-р Александър Минчев – лекар-фармаколог, Вълчо Иванов – лекар, маг.-фармацевт – фитохимик.* Основна задача на първото научноизследователско звено по фармация у нас е „да открива и синтезира нови лекарствени средства, да извършва фармако-аналитични проучвания и анализи, свързани с подобряване на лекарствената помощ за населението”. Една от първите разработки на групата е синтез на подслаждащи вещества. Л. Желязков е включен в екип от специалисти към МЗДИ – Отдел „Опитно дело“, за проучване на медицинските и етерични растения в България с цел използването им в производството на лекарствени продукти.

(Юбилеен сборник на научноизследователския химико-фармацевтичен институт. С., 1970, с. 3; Атанасов, Б. Кратка история на НИХФИ. С.,1997 г., с. 15, 50, 53, 56; 33 години Катедра по организация и икономика на фармацията. МУ-София. Фармацевтичен факултет. С., 2005, с. 13–14; НА–БАН, ф. 259; Томасини, Л. На акад. Любомир Желязков. С., 2008, НА–БАН, ф. 259)

Инж. Любомир Желязков (14.10.1918 – 12.05.1993) – химик-органик. Роден в Свиленград. Завършва химия в Софийския университет (1946). Организира създаването на Научноизследователския химико-фармацевтичен институт в София (1947): заеждащ отдел „Синтетичен” (1951), директор (1957–1972). Ст.н.с. – първа степен (1954), професор (1963). Преподава в Химическия факултет на СУ и във Висшия химико-технологичен институт. Подготвя и изнася първия курс лекции „Синтез на органични лекарствени средства”(1965). Член-кореспондент (1974), главен научен секретар (1973–1977) и заместник-председател (1977–1988) на БАН, академик (1979). Директор на Центъра за научно-изследователска и развойна дейност към ДСО„Фармахим”. Първи за-

местник-председател на Държавния комитет за наука и технически прогрес (1972–1984), председател на научно-методическия съвет по проблемите на техническото и научно творчество на младежта към Републиканския съвет по ТНТМ (1982–1985).

Неговите научни приноси и изобретения са в областта на химията на лекарствените средства (синтез на опростени структурни аналози на природните продукти и на вещества с влияние върху сърдечно-съдовата и централната нервна система, синтез на противотуберкулозни и антибактериални средства). *Ръководи създаването на оригинални български технологии за получаване на лекарствени средства и препарати: Лонетил, Прениламин, Фурантрил, Ехинолин, Темпидон, Спазмокалм, Ехинопсин, Етоксид*, САХ, ИНХА–17 и др. Л. Желязков има над 30 авторски свидетелства. Издава „Химия и технология на органичните фармацевтични препарати“ (1957) и учебник „Химия на органичните лекарствени средства” (1971).

(Рельовска, В. и др. Български откриватели и изобретатели. С., 1986, с. 84-86; Илиев, Анастас. 2000 новатори. Творчески биографии. С., 1987, с. 174; Атанасов, Б. Кратка история на НИХФИ, С., 1997, с. 15, 16, 53; Баева, В. Той направи много за науката и за хората. В. Дума, 31 май 1993; Томасини, Л. На акад. Любомир Желязков. С., 2008, НА – БАН, ф. 259; Христова, В. „Мозъкът” на фармацевтиката. В. Дума, 4 ноември 2008, с. 16; Голяма енциклопедия България, БАН, С., 2012, т. 5, с. 1984)

НАУКАТА В ПОМОЩ НА ФАРМАЦЕВТИЧНАТА ПРОМИШЛЕНОСТ

Пластика с българск

Статия на Л. Желязков, директор на НИИФ, „Науката в помощ на фармацевтичната промишленост”
В. Здравен фронт, бр. 2, 6 януари 1962.

■ ***4 септември*** – Великото народно събрание приема *Закон за държавните предприятия.* Законът определя: държавните предприятия при всички ведомства, включително и при народните съвети, както и онази тяхна дейност, която може да бъде предмет на отделно предприятие, се обособяват като предприятия на самоиздръжка. Те са юридически лица. (чл. 1). Държавата, съответно народният съвет, предоставя безвъзмездно в разпореждане на всяко предприятие имуществото (движими и недвижими имоти, машини, съоръжения и др.), с което то е работило до деня на обособяването му на самоиздръжка. Министерският съвет, съответно народният съвет, може да прехвърли върху предприятието, възмездно или безвъзмездно, и други имущества от тези, с които може да разполага. Направените досега такива прехвърляния са действителни. Предоставените или прехвърлени върху предприятията имущества съставляват техния капитал (чл. 6).

(Държавен вестник, бр. 219, 18 септември 1948, с. 1–2)

■ Комисия, назначена от Директорския съвет при Министерството на народното здраве, обсъжда организацията и дейността на ДСАП, в т.ч. положението в *подведом-*

ствената фабрика „Галенус”. Дадени са препоръки тя да премине *на самоиздръжка*, а някои от *дребните частни производствени фармацевтични лаборатории*, които са в процес на национализация да се обособят като *клонове към фабриката*. Изтъкната е необходимостта от редовно снабдяване със суровини, спомагателни и амбалажни материали. За правилното развитие на производството и неговата рационализация е наредено да се осигурят достатъчно складови помещения и да се освободи фабриката от готовите продукти. Не на последно място е поставен въпросът за кадрите. София, 1948 г.

(ЦДА, ф. 160, оп. 5, а.е. 433, л. 238, 236, 237, 234; Чолаков, М. Принос към историята на аптечното дело в България. С., 1977, с. 51, 61)

■ *Обемът на производството* на фабриката за годината в текущи цени възлиза на 351 074 763 лв. *Основни средства* –127 850 лв.

(ДА – София, ф. 1453, оп. 1, а.е. 49, л. 2)

1949 г.

■ Публикуван е за обсъждане Проект на Закон за народното здравеопазване

(В. Здравен фронт, бр. 17, 23 август 1949. Приложение)

„Министерството на народното здраве дава мнение по вноса и износа и *разрешава, планира и контролира производството, търговията* и разпределението на *всички видове* санитарни материали, *лечебни средства*, медико-санитарни уреди и пособия и химикали, предназначени за медицинските и фармацевтическите нужди. Тази дейност Министерството на народното здраве провежда както чрез своите служби, така и чрез *предприятията на самоиздръжка.*”

(Проект на Закон за народното здравеопазване. С., 1949. Гл. IX – Лекарствоснабдяване, чл. 154, в. Здравен фронт, бр. 17, 23 август 1949. Приложение)

■ Фабрика „Галенус” работи в съответствие със *Здравен план* (1949–1953), който е неразделна част от общия държавен народностопански план. Той трябва да разреши няколко основни задачи: създаване на *мощна материално-техническа база*, гарантираща цялостно *изграждане на обществения сектор и плановото начало*; бързо организиране на масово производство на лекарства с несложна технология – тинктури, таблетки, дражета и др.; подготовка за усвояване технологиите на по-сложни лекарствени средства.

(в. Здравен фронт, бр. 1, 1 януари 1949, с. 2; Косерков, Т. Медицинска промишленост. В: 15 години народно здравеопазване. С., 1959, с. 306-307; Кирков, А. Организация и икономика на фармацевтичното производство. С., 1981, с. 20)

■ ***Февруари*** – Въз основа на чл. 8 от Закона за ДСАП (1947), Постановление на МС №15/28.01.1949 г. и Заповед № 639/3.02.1949 г. на гл. директор на ДСАП са *национализирани частните фармацевтични лаборатории,* като материалната база и имуществото им се разпределя към по-големи производствени единици в медицинското производство

към МНЗ: фабрика „Галенус", ул. „Илиенско шосе" 16; Фармпром, ул. „Антим I" 53; фабрика „Опос" за органопрепарати, ул. „Уошбърн" 3; фабрика „Устрем" за медицински инструментариум, ул. „Илиенско шосе" 18; за превързочни материали, ул. „В. Петлешков" 2; фабрика „Вата" за медицински памук, с. Раднево, Старозагорско. С това се поставя *началото на държавна медицинска промишленост* в България.

(Историческа справка по организация на аптечното дело в България. ЦДА, ф. 497, оп. 3, а.е. 8, л. 35–41; ф. 376, оп. 1, а.е. 18, л. 39; ф. 376, оп. 1, а.е. 1, л. 343; Тодоров, Г. Преглед на развоя на нашето медицинско производство. Сп. Фармация, 1953, кн. 1, с. 19–20; Косерков, Т. Към нови успехи на нашата медицинска промишленост. Сп. Фармация, 1957, кн. 5, с. 30; Косерков, Т. Медицинска промишленост. В: 15 години народно здравеопазване. С., 1959, с. 306; Чолаков, М. Принос към историята на аптечното дело в България. С., 1977, с. 77–78; Константинов, Н. Здравеопазването в България 1944–1952. С., 2006, с. 65–69, 219–220)

■ Фабрика „Галенус" приема материални активи от лаборатория „Стефан Младенов" – София; „Ремедия" – София; „Тананов" – София; „П. Накашев" – София; „Трифарма" – София и др. Към нея са уредени частните лаборатории „Лабофарма", фармацевтично дружество „Мак" ООД – София, впоследствие лаборатория „Стефан Николов" – гр. Търговище, и производствената химико-фармацевтична лаборатория към Министерството на народната отбрана (МНО). В резултат на това се увеличават капацитетните възможности на фабриката. Доставени са допълнително още 4 таблетни машини.

(ЦДА, ф. 376, оп. 1, а.е. 18, л. 116–117, 126, 145–146, 158–161; ДА – София, ф. 1453, оп. 1, а.е. 49, л. 1, 3; ф. 1549, оп. 10, а.е. 10)

■ След обобществяването на производствени сгради, машини и съоръжения, една от основните дейности на МНЗСГ е насочена към *обновяване и разширяване на материално-техническата база* на медицинското производство. За нуждите на фабрика „Галенус" се проектира строителството на път и двор, складови и стопански постройки.

(ДА – София, ф. 1452, оп. 1, а.е. 12, л. 14, 23, 178–191)

■ ***14 март*** – Градският общински народен съвет – Етрополе, с Протокол № 6 удовлетворява молбата на фабрика „Галенус" да се предостави място за изграждане на почивен дом в местността „Бой поляна".

(ДА – София, ф. 253, оп. 1, а.е. 133, л. 1–5)

■ Комисията по определяне на нови лечебни средства към МНЗ разрешава на ДСАП да произвежда препаратите Calcichrisin, Lactosin, Lipchin, Vitellosin – разработка на фармаколозите Владимир Алексиев и Петър Николов, номенклатура на фабрика „Галенус" към бившето БАКД.

(ЦДА, ф. 376, оп. 1, а.е. 8, л. 73; Николова, М. Спомени и мисли за проф. д-р Петър Николов. С., 2006, с. 43, 50–51)

■ Организирани са *два курса за квалификация и преквалификация* на кадрите, заети в производството.
(ДА – София, ф. 1453, оп. 1, а.е. 49, л. 6)

Производствен процес в Ампулния цех на фабрика „Галенус“
Началото на 50-те години на XX в.
ЦДА, Албум 6Д

Филтриране на разтвори

Вакуумно пълнене на ампули

Запечатване на ампули

Стерилизиране на ампули

Почистване на заредените ампули със силно пулверизирана дестилирана вода

Печатане на ампули

Таблетен цех на фабрика „Галенус“
Началото на 50-те години на XX в.
ЦДА, Албум 6 Д

Машинно приготовление на таблетки

Опаковане на лекарствени препарати

Изработване на флакони за таблетки в Ремонтно-техническата работилница
ЦДА, Албум 6 Д

■ ***7 май*** – На основание Протокол № 6 на Профорганизацията към фабрика „Галенус” със заповед на директора на фабриката Б. Йорданов са стимулирани с парични награди отличили се производственици по повод Деня на труда – 1 май.

(Месечен бюлетин на ДСАП, год. II, 10.06.1949, бр. 2, с. 28–29)

„От голямо значение ... би било създаването на едно местно производство на синтетични медикаменти. ... Страната ни разполага с твърде много изходни сурови материали за такова производство. Други сурови материали (химикали) ще почнат в скоро време да се произвеждат съгласно 5-годишния стопански план. Една част от суровите материали ще се внася от странство, но тяхната стойност ще бъде само една малка част от стойността на произведените медикаменти. За производството на сулфамидни препарати изходният суров материал е бензол. Ако произвежданият в мина „Бъдеще” бензол се окаже недостатъчен, такъв може да се внесе от Румъния по цена 70 лв/кг., което е нищо в сравнение с цената на сулфамидите, която е няколко хиляди лева килограма.”

(Изложение на инж. химик Божан Патев до Института по рационализация при Министерския съвет относно производството на синтетични медикаменти в страната. София, 1949. ЦДА, ф. 20, оп. 3, а.е. 51, л. 12–14)

■ ***13 юли*** – В писмо на директора на фабрика „Галенус" Б. Йорданов и на гл.технически ръководител Хр. Топалов до Дирекция „Медицинско производство" при ДСАП се информира за направените успешни опити за получаване на *Лецитин* и *Албуминум таникум*. За добиване на по-големи количества няма условия във фабриката поради липса на свободни помещения и необходимата апаратура.

(ЦДА, ф. 376, оп. 1, а.е. 18, л. 8)

■ На XIII международен мострен панаир в Пловдив ДСАП рекламира производството на фабрика „Галенус".

(Сп. Стопанство и търговия. Специален брой, посветен на XIII Пловдивски мострен панаир. С., 1949)

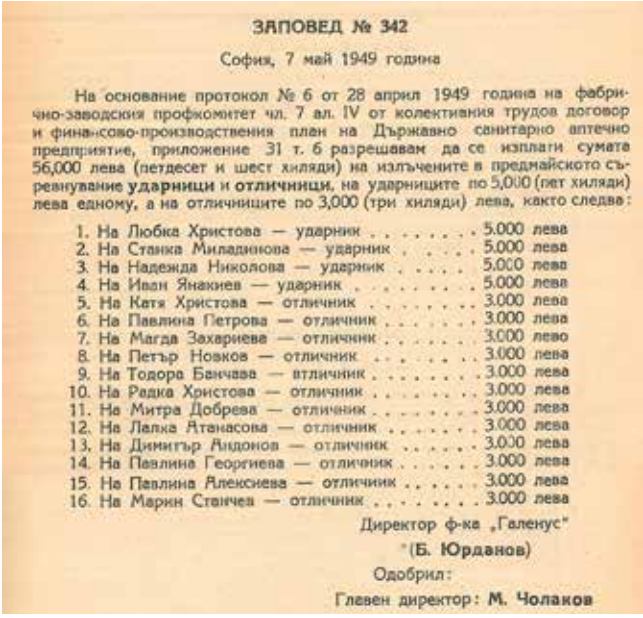

ЗАПОВЕД № 342

София, 7 май 1949 година

На основание протокол № 6 от 28 април 1949 година на фабрично-заводския профкомитет чл. 7 ал. IV от колективния трудов договор и финансово-производствения план на Държавно санитарно аптечно предприятие, приложение 31 т. 6 разрешавам да се изплати сумата 56,000 лева (петдесет и шест хиляди) на излъчените в предмайското съревнование **ударници** и **отличници**, на ударниците по 5,000 (пет хиляди) лева едному, а на отличниците по 3,000 (три хиляди) лева, както следва:

1. На Любка Христова — ударник . . . . . 5.000 лева
2. На Станка Миладинова — ударник . . . . . 5.000 лева
3. На Надежда Николова — ударник . . . . . 5.000 лева
4. На Иван Янакиев — ударник . . . . . 5.000 лева
5. На Катя Христова — отличник . . . . . 3.000 лева
6. На Павлина Петрова — отличник . . . . . 3.000 лева
7. На Магда Захариева — отличник . . . . . 3.000 лева
8. На Петър Новков — отличник . . . . . 3.000 лева
9. На Тодора Банчава — втличник . . . . . 3.000 лева
10. На Радка Христова — отличник . . . . . 3.000 лева
11. На Митра Добрева — отличник . . . . . 3.000 лева
12. На Лалка Атанасова — отличник . . . . . 3.000 лева
13. На Димитър Андонов — отличник . . . . . 3.000 лева
14. На Павлина Георгиева — отличник . . . . . 3.000 лева
15. На Павлина Алексиева — отличник . . . . . 3.000 лева
16. На Марин Ставчев — отличник . . . . . 3.000 лева

Директор ф-ка „Галенус"
(Б. Юрданов)
Одобрил:
Главен директор: М. Чолаков

Заповед на директора на фабрика „Галенус" Б. Йорданов за стимулиране с парични награди отличили се производственици по повод Деня на труда – 1 май. София, 7 май 1949 г.
Бюлетин на ДСАП, 1949, бр. 2

■ *Обемът на производството* на фабриката за годината в текущи цени възлиза на *654 561 087 лв. Основни средства – 133 348 лв. Работни места – 281.*
(ДА – София, ф. 1453, оп. 1, а.е. 49, л. 2)

Сп. Стопанство и търговия. Специален брой, посветен на XIII Пловдивски международен мострен панаир – 1949 г. Реклама на производството на фабрика „Галенус" към ДСАП.

■ ***17 март*** – Главният технически ръководител на фабрика „Галенус" Христо Топалов участва в работата на Комисията в Дирекция „Медицинско производство" на ДСАП по *изменение на прескрипциите на някои галенови препарати.* В състава на комисията са: Георги Тодоров – директор „Медицинско производство", Илия Халачев – технически ръководител на фабрика „Фармпром", подполковник Атанас Папаризов – зав. лабораторията при МНО, Стефан Захариев – зав. лабораторията на СОСАП, Йордан Йорданов, Христо Малинов, Иван Иванов и Христо Куев – референти при Дирекция „Медицинско производство".

(ЦДА, ф. 376, оп. 1, а.е. 8, л. 1–2)

■ ***10 април*** – По силата на ПМС № 886 фабрика „Галенус" преминава в системата на Аптечно управление при МНЗСГ.

(Историческа справка по организация на аптечното дело в България. ЦДА, ф. 497, оп. 3, а.е. 8, л. 35-41; Томасини, Л. Материали по история на фармацевтичната промишленост у нас. ЦДА, ф. 376, оп. 1, а.е. 1, л. 207 гр.; ф. 599, оп. 1, а.е. 79, л. 29; сп. Фармацевтски вести, 1950, кн. 6, с. 27)

■ Усвоена е технологията, разработена от *маг.-фарм. Маргарита Томова* (ФНИИ), за получаване на *сантонин* от цветните кошнички на морски пелин (*Artemisia Maritima L.*) в Химическото отделение на фабрика „Галенус" с ръководител Георги Ценов.

(ЦДА, ф. 376, оп. 1, а.е. 8, л. 16; Юбилеен сборник на научноизследователския химико-фармацевтичен институт, С., 1970, с. 323)

■ ***9 септември – 8 октомври*** – Медицинските предприятия на Аптечно управление към МНЗ, в т.ч. фабрика „Галенус", участват с мостри на своите производства в първата изложба за постиженията на НР България в областта на стопанството и културата в Москва (СССР). Изложбата е разположена на 2 500 кв.м. площ и е открита в присъствието на министъра на външната търговия на НРБ Д. Ганев и министъра на външната търговия на СССР В. Меншиков. За един месец е посетена от 185 000 гости на столицата.

(ЦДА, ф. 259, оп. 6, а.е. 10, л. 165–166; а.е. 11, л. 158–159, 206, 211, 212, 213, 214; сп. Стопанство и търговия, 1950, кн. 8, с. 11–24)

■ ***2 октомври*** – С Протокол № 3 в заседанието на Комитета по фармакология при НМС към МНЗ относно въвеждането на нови лечебни препарати сред одобрените за производство през следващата година са *фитин, сантонин, лецитин.*

(ЦДА, ф. 376, оп. 1, а.е. 8, л. 31)

■ ***7 – 23 октомври*** – Кореспонденция между Аптечно управление при МНЗСГ и Института по експериментална медицина при БАН за вносната субстанция от СССР Salsolin hydrochloricum и необходимостта от производството на таблетки за лекуване на хипертония.

(НА – БАН, ф. 72, оп. 1, а.е. 6, л. 1–2)

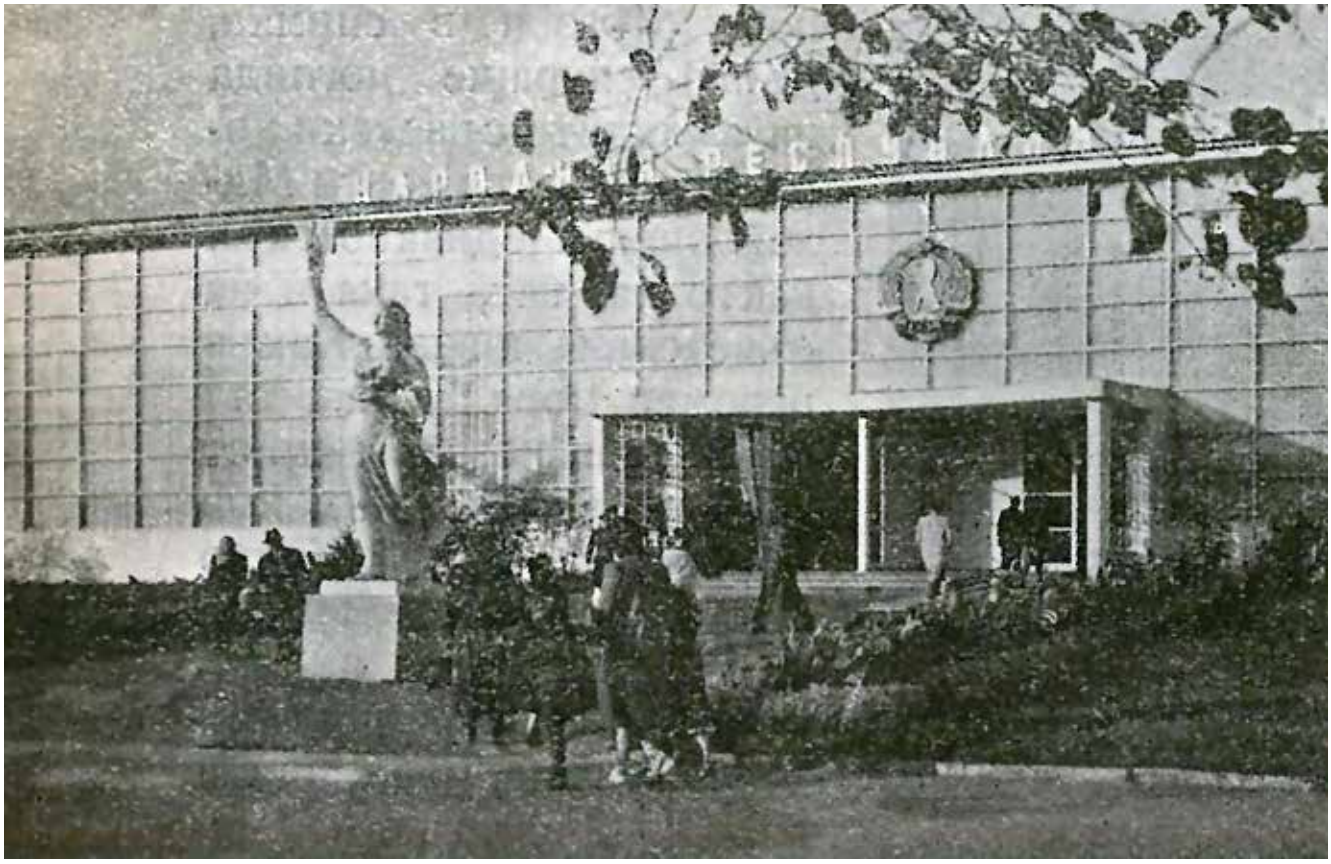

Павилионът в парка за отдих „М. Горки”, където е разположена първата изложба за постиженията на НРБ в областта на стопанството и културата. Москва, септември – октомври 1950 г.
Сп. Стопанство и търговия, 1950, кн. 8

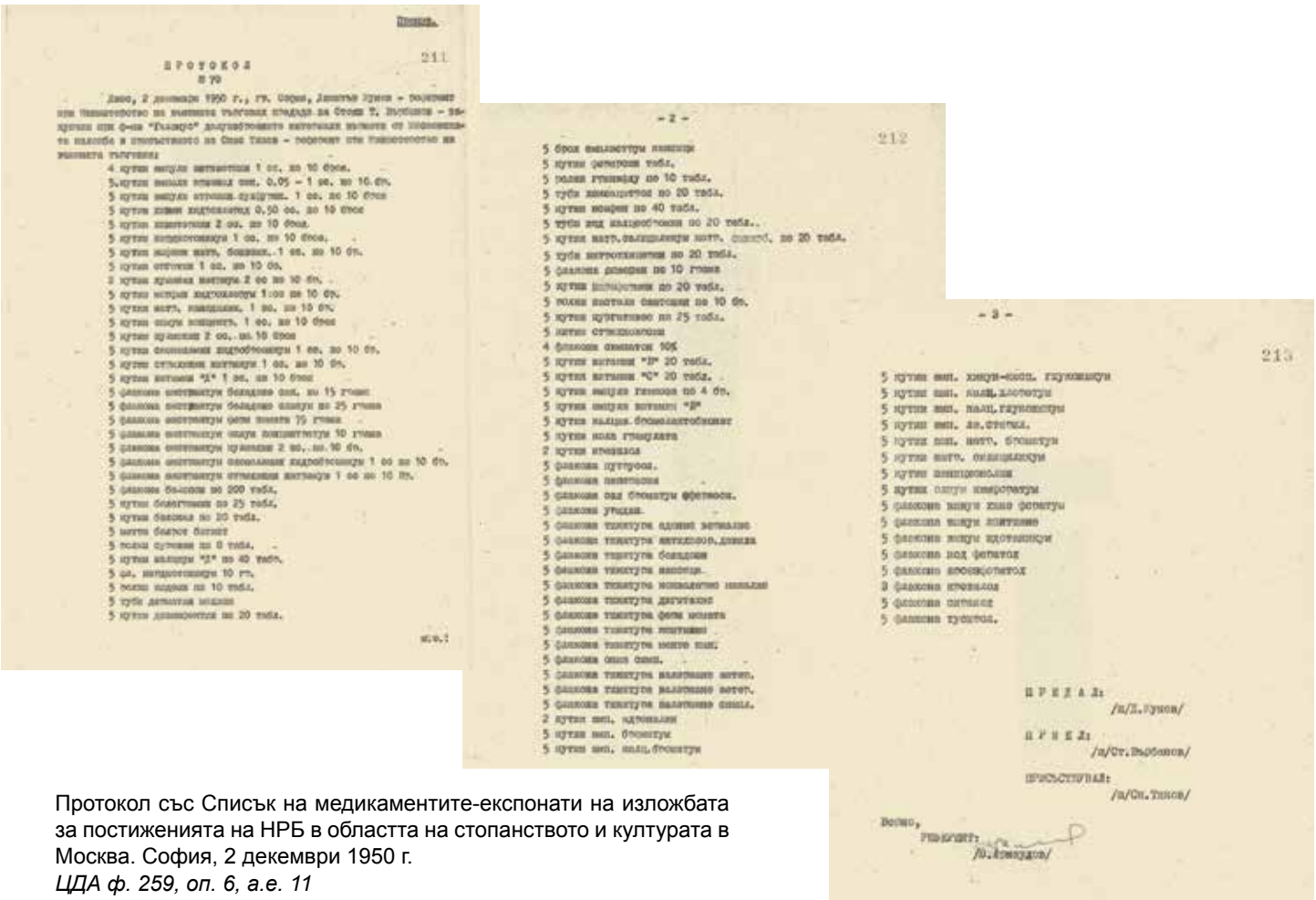

ПРОТОКОЛ
№ 70

211

212

213

Протокол със Списък на медикаментите-експонати на изложбата за постиженията на НРБ в областта на стопанството и културата в Москва. София, 2 декември 1950 г.
ЦДА ф. 259, оп. 6, а.е. 11

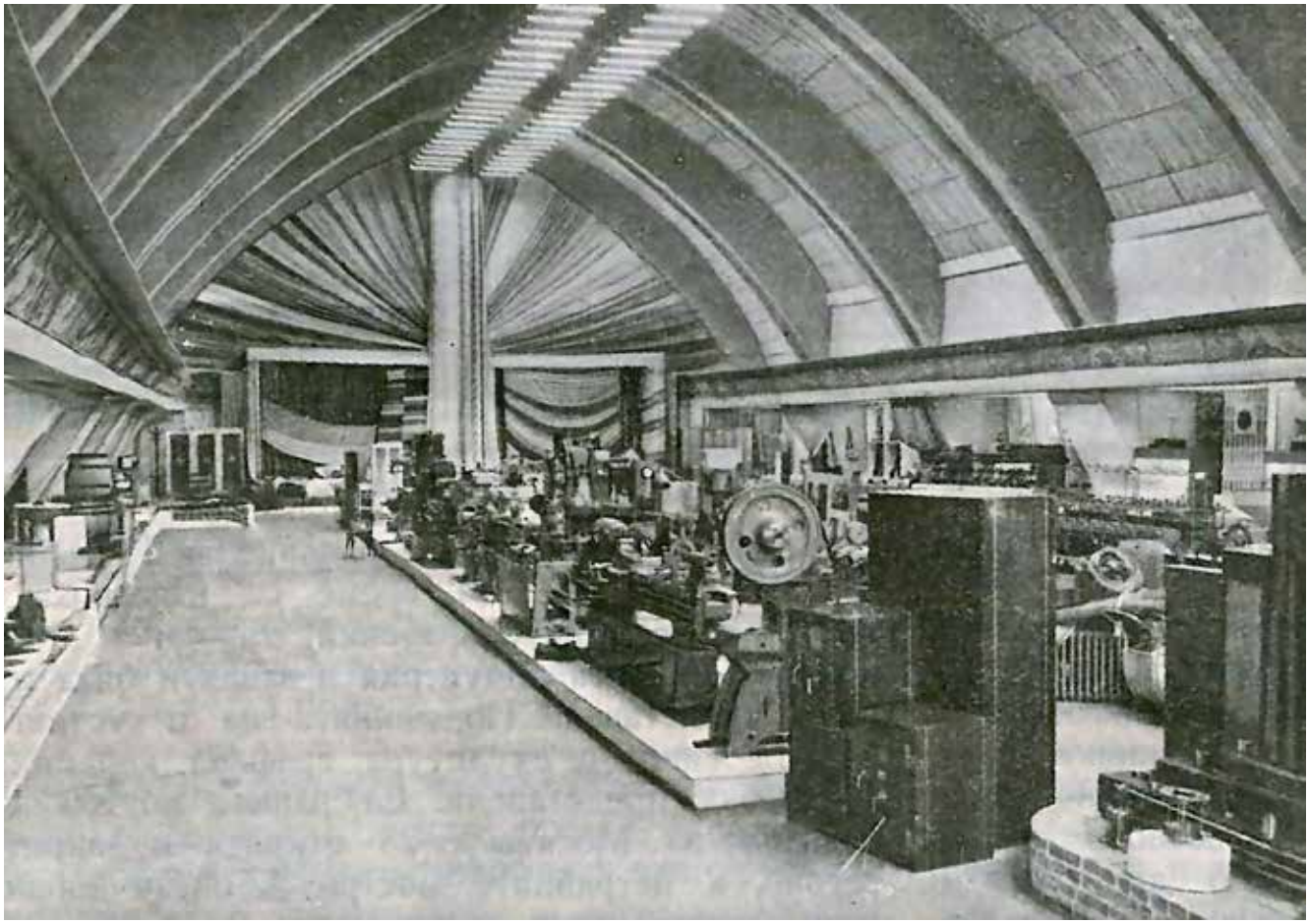

Поглед към една от експозиционните зали и щанд „Химическа индустрия”, на който фабрика „Галенус” представя своето производство. Москва, септември – октомври 1950 г.
Сп. Стопанство и търговия, 1950, кн. 8

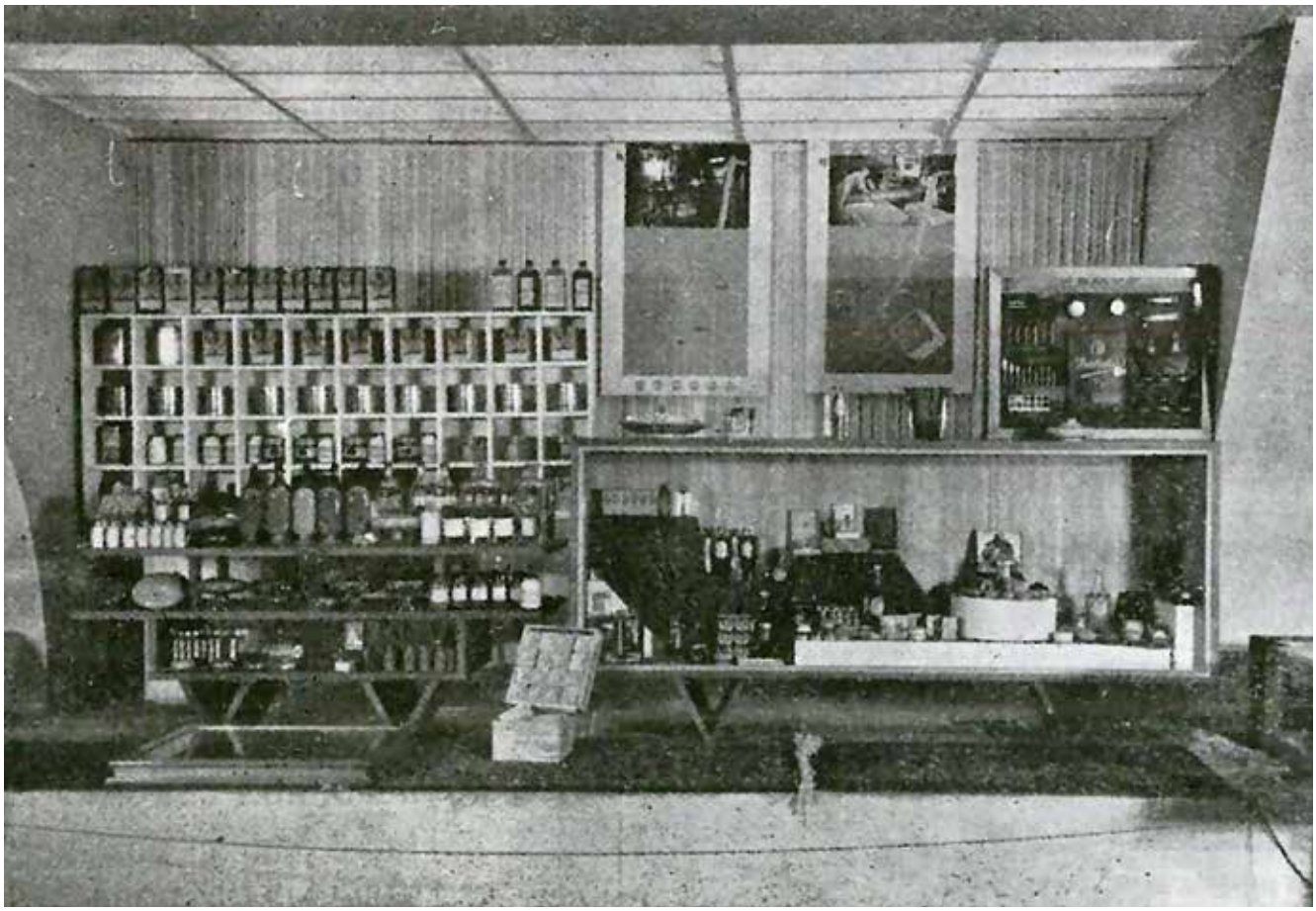

■ В съответствие с *План за оказване на научно-техническа помощ* през 1951 г. и Протокол от заседанията на *Втората сесия на съветско-българската комисия за научно-техническо сътрудничество между СССР и НРБ* Министерството на народното здраве получава проекто-техническа, рецептурна и технологична документация за някои видове важни производства на медицинската промишленост: *инсулин, сантонин, коразол (пентаметилентетразол), витамин „Д2" – маслен и кристален разтвор, зъболекарски цимент и порцеланови зъби, по използването на бирената мая за витамини от група „В" и др.*

(ЦДА, ф. 259, оп. 9, а.е. 60, л. 91, 94, 95, 97, 113, 119; ф. 160, оп. 17, а.е. 11, л. 1–2; ф. 703, оп. 1, а.е. 41, 42, 43, 44, 45, 56, 57, 61, 81, 86, 94)

■ ***6 февруари*** – С ПМС № 129 производствената дейност на Аптечно управление се отделя и се създава от 1.01.1951 г. *Управление „Медицинско производство"* на самоиздръжка при МНЗСГ, под чието ръководство преминава фармакохимическа фабрика „Галенус". По-късно излиза Наредба № 22/8.10.1951 г. за дейността и управлението на производствените предприятия, подведомствени на Управление „Медицинско производство" – София, ул. „Бр. Миладинови" № 5.

(Историческа справка по организация на аптечното дело в България. ЦДА, ф. 497, оп. 3, а.е. 8, л. 35-41; Тодоров, Г. Преглед на развоя на нашето медицинско производство. Сп. Фармация, 1953, кн. 1, с. 21; Новачков, В. Аптечно дело. В: 15 години народно здравеопазване. С., 1959, с. 319; ЦДА, ф. 376, оп. 1, а.е. 1, л. 58/ гр., 205; оп. 1, а.е. 3, л. 13–22)

■ ***27 март*** – По доклад на гл. директор на Управление „Медицинско производство" Петко Стоенчев до министъра на народното здраве и социалните грижи Петър Коларов, към фабрика „Галенус" се влива фабрика „Фармпром". (Фабрика „Фармпром" е формирана с център бившата лаборатория на Илия Халачев на ул. „Антим I" № 53, с аналитична лаборатория на ул. „Мургаш" № 6, с производство на зъболекарски материали на ул. „Бр. Миладинови" № 23 в бившата лаборатория „Вълев", с галенически отдел на ул. Работник № 8 в бившата лаборатория на „Сосап" и с отдел за специеси и противоастматични цигари на ул. „Д. Петков" № 60. Всички тези помещения се намират на големи разстояния едно от друго, което затруднява правилното ръководство на фабриката като цяло.) *Фабрика „Галенус" се помещава в сгради, които са построени специално за целта, удобни във всяко отношение и с капацитет да поемат всички видове производства, осъществявани от „Фармпром".*

(ЦДА, ф. 376, оп. 1, а.е. 1, л. 187, 189, 342, 343)

■ ***Април – май*** – Във фабрика „Галенус" се *инвестират 88 000 лв* за строеж на *склад и работилница* и 180 000 лв за строеж на *бункер* за съхранение на около 10 тона лесно запалими материали.

(ДА – София, ф. 1452, оп. 1, а. е. 12, л. 23; ЦДА, ф. 376, оп. 1, а.е. 1, л. 50, 177)

■ ***1 май*** – Публикуван е *Правилник за контрол върху лекарствените средства.*

В тази връзка излиза *Наредба № 12*/14.06.1951 г. на Управление „Медицинско производство” за подведомствените производствени бази, в т.ч. фабрика „Галенус”, със *специални изисквания към заводските лаборатории за контрол на производството и качеството на продукцията.* Специално внимание се отделя на опаковката на препаратите, а върху етикетите на фабриките се поставя надпис: Управление „Медицинско производство”.

(Известия на Президиума на НС, бр. 35, 1 май 1951, с. 3-4; ЦДА, ф. 376, оп. 1, а.е. 1, л. 129; оп. 1, а.е. 3, л. 39; ф. 160, оп. 5, а.е. 432, л. 383–386)

Държавна фармакопея на СССР, въведена като задължителна в НРБ, 1951
НБ „Св. св. Кирил и Методий“

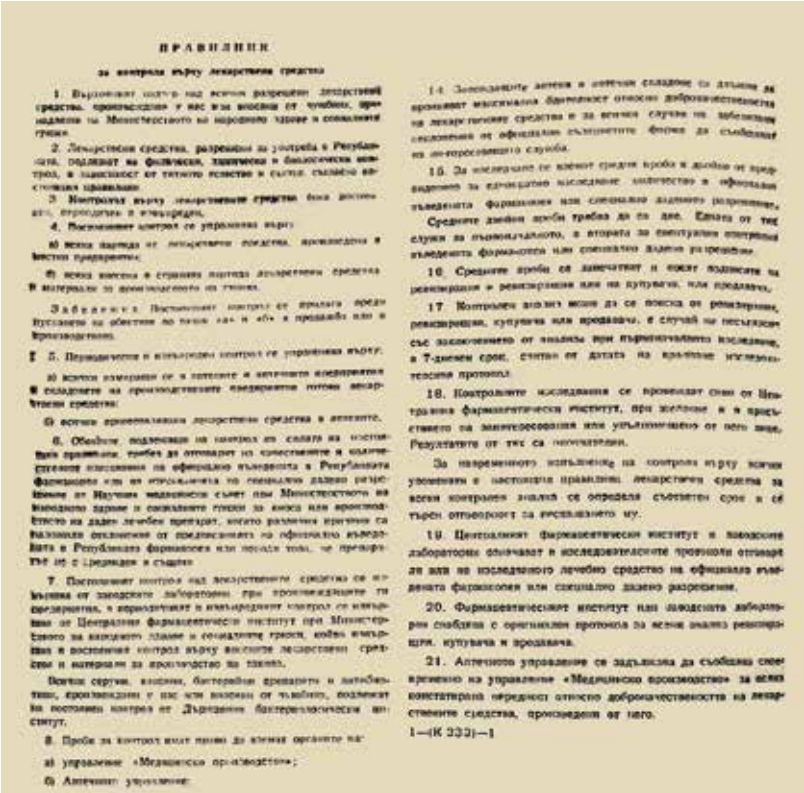

ПРАВИЛНИК

за контрол върху лекарствените средства

Правилник за контрол върху лекарствените средства
Известия на Президиума на НС, 1951, бр. 35

В контролно-аналитичната лаборатория на фабрика „Галенус”
ЦДА, Албум 6 Д

■ ***Май –*** Стефан Петров Стефчев – началник на техническия контрол във фабрика „Галенус", е назначен за и.д. технически директор.

(ЦДА, ф. 376, оп. 1, а.е. 1, л. 214)

■ ***31 май*** – В Управление „Медицинско производство" при МНЗСГ се провежда заседание на комисия в състав: Ст. Абаджиев – пом.-министър, П. Стоенчев – гл. директор, проф. А. Бойчинов от Фармацевтичния факултет на ВМИ – София, проф. Тр. Трендафилов – ръководител на Катедрата по аптечна и промишлена технология при Фармацевтичния факултет, Л. Желязков – ръководител на Секция „Органичен синтез" в НИХФИ, на което се обсъжда *разширяване асортимента на произвежданите в страната фармацевтични препарати и основни химико-фармацевтични вещества*. От фабрика „Галенус" присъстват специалистите: Божан Патев – инж.-химик, Максим Николов – инж.-химик, Стефан Захариев – фармацевт, Георги Генов – фармацевт; от фабрика „Опос": д-р К. П. Димитров – ветеринар, технически директор, и инж. Георги Велчев – началник отделение. Привличането им към комисията е в резултат на тяхната работа като част от екип при управление „Медицинско производство" по въпроса за разработване и въвеждане на нови лекарствени средства. Приет е *списък, който включва 121 непроизвеждани дотогава фармацевтични продукти: от минерален произход (28); от растителен произход – алкалоиди (5) и витаминни концентрати (6); от животински произход (26); синтетично-органични препарати (56).*

(ЦДА, ф. 376, оп. 1, а.е. 1, л. 304–308; ДА – София, ф. 1453, оп. 2, а.е. 53, л. 2–4)

Нашето медицинско производство още не е излязло от стадия на галениката, далече не са използвани богатите местни суровини от растителен, животински и минерален произход за създаване ценни химико-фармацевтически, органолечебни и други препарати.

При съответно използване на местните суровини, в нашата фармацевтическа индустрия ще отпаднат от вносната ни търговска листа цяла серия основни химико-фармацевтически вещества и готови лечебни препарати, срещу вноса на които се разходват стотици милиони чужди девизи или се изнасят ценни наши продукти, които биха послужили за компенсиране вноса на други необходими на страната материали."

(Из доклад на министъра на народното здраве и социалните грижи д-р Петър Коларов до председателя на МС относно създаването на републикански научно-изследователски химико-фармацевтичен институт. София, 1951 г. ЦДА, ф. 376, оп. 1, а.е. 1, л. 222)

„Досега във фабрика „Галенус" се изолират от суровия опиум: морфин хидрохлорикум, опиум концентратум (пантопон), дион (метил морфин хидрохлорикум), стиптицин (синтезиран от наркотин), папаверин хидрохлорикум. Още не се произвеждат препаратите Алкодит и Дилаудид.

Главната пречка за развитието на нашето опиумно алкалоидно производство е тази, че у нас още не е разрешен въпросът за производството на метилиращи и етилиращи средства. При това на международния пазар същите липсват. До сега у нас се произвеждат опиумни алкалоиди изключително за местни нужди. Суровият

опиум, който се преработва у нас, е само незначителна част от общото количество добиван такъв. Непреработваният суров опиум се изнася. Съществува въпросът не би ли било целесъобразно да се преработва цялото количество произвеждан у нас суров опиум, като се потърси път за износа на опиевите деривати."

(Из доклад на гл. директор на Управление „Медицинско производство" П. Стоенчев до Министъра на НЗСГ по повод предложението на инж. Рудолф Клингер (Чехословакия) до българското посолство в Прага да организира производството на опиеви деривати в България. София, 22.05.1951. ЦДА, ф. 376, оп. 1, а.е. 1, л. 167, 169, 170, 206)

■ Към фабрика „Галенус" се открива *Бюро Рационализации* със завеждащ *маг.-фарм. Пирин Томов*. Това е в съответствие с публикуваните *Указ* на МС *за изобретенията, техническите усъвършенствания и рационализаторските предложения* и *Правилник* за неговото приложение (1950). Към всички министерства, обединения, дирекции, управления, предприятия и др. се създават *рационализаторски бюра,* чиято задача е организация на рационализаторското дело. Подчертава се ролята на рационализаторската дейност като средство за ускоряване на техническия прогрес.

(ДВ, бр. 62, 15 март 1950 г.; ДВ, бр. 69, 23 март 1950 г.; ДА – София, ф. 1453, оп. 1, а.е. 65, л. 8–19, 24; ЦДА, ф. 376, оп. 1, а.е. 73, л. 55)

■ ***5 юли*** *– Първото регистрирано рационализаторско предложение е на инж. Вергилий Камедулски* – ръководител на отделение в Химичния отдел. То се отнася до *получаване на папаверин, наркотин и стиптицин от опиевите остатъци, получени при производството на опиум и морфин.* Внедрено е в Химичния отдел с Протокол № 1 на *Технико-икономическия съвет (ТИС)* от 8 декември 1951 г. с годишен икономически ефект 180 000 лв.

(ДА – София, ф. 1453, оп. 2, а.е. 54, л. 1–2)

■ ***19 юли –*** Съгласно Окръжно № 3 национализираната химико-фармацевтична лаборатория „Стефан Николов – Събирателно дружество", гр. Търговище, се включва във фармако-химическа фабрика „Галенус" – Илиенци, София.

(ДА – София, ф. 1026, оп. 12, а.е. 186, л. 10-13, 16)

■ ***26–28 септември*** – По доклади до МНЗСГ на д-р Веселин Петков – зам.-началник на Управление „Медицинско образование", и Петко Стоенчев – гл. директор на Управление „Медицинско производство", е обсъден въпросът за изнасяне на цеха за производство на зъботехнически материали от ул. „Бр. Миладинови" № 23 във фабрика „Галенус"– Илиенци, като за целта се построят нови помещения, далеч от основната производствена сграда.

(ЦДА, ф. 376, оп. 1, а.е. 1, л.78–79)

■ Писмо на Васил Василев – началник отдел „Зъботехнически материали", до Управление „Медицинско производство", уведомява за изпратени мостри от новопроизведена *течност за дезинфекция* на дребни *инструменти, употребявани в зъболекарската*

Заповед на директора на ХФЗ – София, определяща състава на Технико-икономическия съвет при завода. София, 15 февруари 1953 г.
ДА – София, ф. 1453, оп. 1, а.е. 65

Дневник за предлаганите изобретения, технически усъвършенствания и рационализации във фабрика „Галенус" и първите регистрирани рационализаторски предложения
ДА – София, ф. 1453, оп. 2, а.е. 54

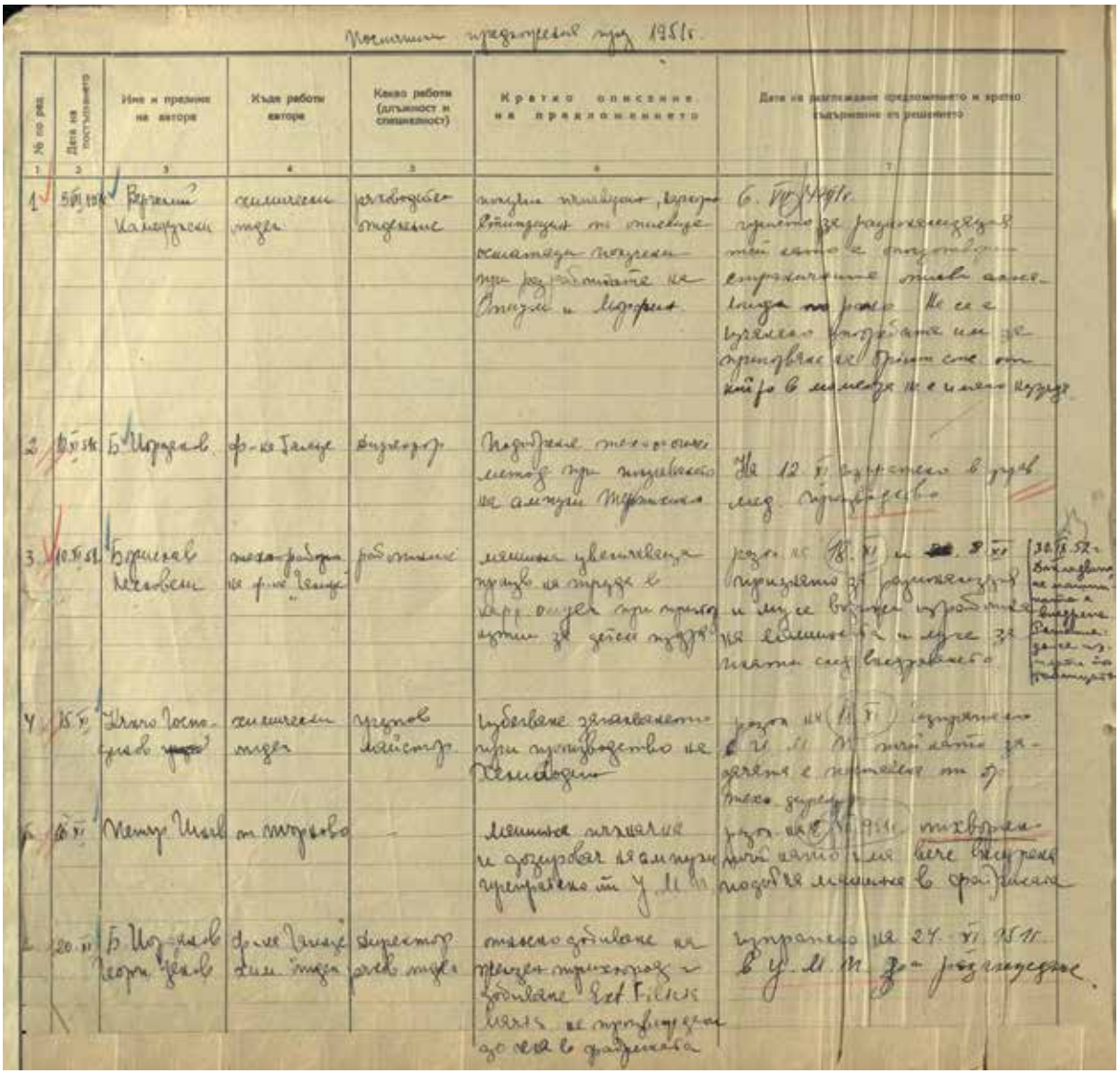

Постъпили предложения през 1951 г.

№ по ред.	Дата на постъпването	Име и презиме на автора	Къде работи авторът	Какво работи (длъжност и специалност)	Кратко описание на предложението	Дата на разглеждане предложението и кратко съдържание на решението
1	5.VI.1951	Верелий Калъфчиев	химическа лаборатория	ръководител отделение	[illegible]	6.VI.1951 г. [illegible]
2	[illegible]	Б. Иванов	ф-ка Галенус	[illegible]	[illegible]	На 12.VI. изпратено в [illegible]
3	10.VI.51	Борислав Нечев	[illegible] на ф-ка Галенус	работник	[illegible]	[illegible]
4	15.VI.	Тянко Костадинов	химическа лаборатория	[illegible]	[illegible]	[illegible]
5	[illegible]	Петър Ив[illegible]	от Стрелово	–	[illegible]	[illegible]
6	20.VI.	Б. Иванов Георгиев	ф-ка Галенус дим. цех	директор дим. цех	[illegible]	изпратено на 27.VI.1951 г. в У.М.П. за разглеждане

sopharma PHARMACEUTICALS

практика, която да замени вноса от чужбина. Описан е съставът на течността с молба да бъде изследвана и одобрена бактерицидността на предлаганата течност и да се даде разрешение да се внедри в производството. София, 1951 г.

(ЦДА, ф. 376, оп. 1, а.е. 9, л. 44)

■ Със съдействието на МНЗСГ за работниците и служителите във фабрика „Галенус" е оборудван *зъболекарски кабинет.*

(ЦДА, ф. 376, оп. 1, а.е. 1, л. 159)

■ ***Юни*** – Стоян Совичанов е назначен за началник на Аналитичната лаборатория при фабрика „Галенус".

(ЦДА, ф. 376, оп. 1, а.е. 66, л. 6)

■ ***1 август*** – Д-р Николай Йонов от Бургас е назначен за началник на Бактериологическата лаборатория при фабрика „Галенус".

(ЦДА, ф. 376, оп. 1, а.е. 1, л. 105)

■ ***7 август*** – Успешно е експериментиран метод за изолиране на алкалоида *цитизин* от *Cytisus laburnum* („златен дъжд"), сем. Leguminosae, с оглед да се замени внасяният алкалоид *лобелин* като възбудител на центъра на дишането.

(ЦДА, ф. 376, оп. 1, а.е. 9, л. 68)

■ ***1 септември*** – Със заповед №1927/27.VI. на МНЗСГ в НР България се въвежда като *задължително ръководство Държавната фармакопея на СССР, превод от VIII издание* под редакцията на доц. д-р Аспарух Бойчинов и проф. д-р Петър Николов. Тя е сборник от задължителни норми и стандарти за включените в нея медикаменти, лечебни суровини и препарати, упо-

Изработка на восък за моделиране в цеха за зъботехнически материали
ЦДА, Албум 6 Д

Музей за история на медицината – Варна

требявани при приготвянето на означените лекарствени форми – настойки, екстракти, таблетки, мазила и др. Целта е „да се задоволят нуждите на здравеопазването в страната и се създаде единство в лекарствоснабдяването, *производството*, вноса, разпределението и контрола на лекарствените средства и препарати, както и да се постави на здрави научни основи цялото лекарствоснабдяване на страната."

(сп. Фармация. 1951, кн. 3–4; Бойчинов, А. – председател на Комитета по фармакология при Научния медицински съвет. По повод въвеждането на VIII Фармакопея на СССР, сп. Фармация, 1951, кн. 4, с. 3–11)

■ ***6 октомври*** – Прието е *1250-то Постановление на МС за разширяване на асортимента на медицинската промишленост и въвеждане на нови химико-фармацевтични производства при максимално използване на местни суровини.* В тази връзка са преназначени с персонални заплати във фабрика „Галенус" *инж.-химик Божан Патев* – пом.-технически директор*, инж.-химик Максим Николов* – пом.-технически директор, и *инж.-химик Никола Господинов* със задача внедряване на нови лекарства и вещества в медицинското производство. Приета е Програма, свързана с производствения план на фабриката за следващата година.

Под ръководството на Б. Патев е построена от налични машинни части и материали *малка фабрична инсталация* за получаване на *хлоретил* с дневен капацитет 10 кг, който може да се увеличи чрез денонощно натоварване на инсталацията; *анестезин* – въз основа на направените опити може да се премине към редовно получаване на препарата в количество от 1 кг дневно; *хлороцетна киселина* – изходен суров материал за получаване на молонов естер, готовност за редовно производство по 3 кг дневно*; молонов естер* – технологията за дневно производство от 10 кг е напълно разработена; *хлоромицетин* – работа върху синтеза. Под ръководството на Максим Николов и директора на фабриката Борис Йорданов: *Бариев сулфат (за рентген)*, произведен в сътрудничество със стъкларска фабрика в с. Белослав – Варненско, където има подходящ автоклав за получаване на бариев карбонат, необходим за преработването му в бариев сулфат. Под ръководството на Никола Господинов: лабораторен синтез на *пиперазин (пиперазин хидрат)*, метод за производство на *хлоретон*, синтез на *триметиламин* и *кардиазол*. Под ръководството на *Константин Попдимитров* – технически директор на фабрика „Опос", са разработени методи за добиване в заводски мащаб на следните органопрепарати: *инсулин, адреналин*, *кортиген* и *клаудол*.

(Доклад на д-р Петър Коларов, министър на НЗСГ – до председателя на МС на НРБ. ЦДА, ф. 376, оп. 1, а.е. 1, л. 6, 17, 25, 33–35)

■ ***22 октомври*** – На съвещание в управление „Медицинско производство" с участието на административните и технически директори на фабриките от сектора се препоръчва към всяко производствено предприятие да има *заводска лаборатория*, която да се занимава с *аналитична дейност* – проверка на суровите материали, междинната и готова продукция, и с *проучвателна работа* – да подобрява качеството на продукцията и естеството на технологичните процеси.

(ЦДА, ф. 376, оп. 1, а.е. 1, л. 223)

ОТ 1 НОЕМВРИ 1951 г. СЕ ПУСКА В ПРОДАЖБА ПРЕПАРАТЪТ

CYTISIN

0,15 % воден разтвор на алкалоида Cytisin, получен от растящата в България жълта акация (Cytisus laburnum) в ампули по 1 ксм. Cytisin'ът оказва влияние върху дишането и кръвното налягане. Действието му върху центъра на дишането наподобява това на лобелина, но е значително по-силно. Наред с възбуждането на дихателния център Cytisin'ът повишава и кръвното налягане. Това негово качество е особено ценно при случаите на понижено кръвно налягане под влиянието на наркотични и хипнотични средства.

Индикации: Смущение в дишането, асфиксия и понижение на кръвното налягане при хирургически интервенции в след оперативния период. Шокови състояния, отслабване на дишането и понижение на кръвното налягане при инфекциозни заболявания.
Отслабване или спиране на дишането при различни интоксикации. Асфиксия при новородено.

Дозиране: Подкожно или интрамускулно — 1—2 ксм от 0,15 % разтвор. При нужда инжектирането може да се повтори 3—4 пъти в денонощие.
При остри разстройства на дишането — 0,5 — 1 ксм интравенозно.
При деца — 0,5 — 1 ксм подкожно; интравенозно — 0,3 до 0,5 ксм.

Опаковка: Кутия с 3 ампули по 1 ксм 0,15 % разтвор.
Клинична опаковка: Кутия с 50 ампули.

SALSOLIN

1-Methyl-6-oxy-7 metoxytezrahydroisochinolinum hydrochloricum в дражета по 0,03 грама. Алкалоид, получен от азиатското растение Salsola Richteri. Симптоматично средство за понижаване кръвното налягане при доброкачествена хипертония без отслабване на сърдечната дейност. Освен това Salsolin'ът има и добро седативно действие. Под действието на препарата общото състояние се подобрява значително, работоспособността се увеличава и се премахват безсънието и нервните смущения.

Индикации: Хипертония и придружаващите я смущения, като главоболие, виене на свят, тежест в главата, болки и тежест в сърдечната област, нервни смущения.
Главоболие при психични разстройства (церебрална склероза, шизофрения и др.).

Дозиране: 3 пъти дневно по 1 драже в продължение на 6—8— 0 дни след което се прави пауза от 6 — 10 дни. Много дълги прекъсвания не се препоръчват, защото в такъв случай кръвното-налягане започва отново да се повишава.
Странични явления при употребата на Salsolin не са наблюдавани даже и когато препаратът се употребява месец наред.

Опаковка: Кутия с 25 дражета.

SALSOLIDIN

1-metyl-6 metoxy-7 metoxy-tetrahydroisochinolinum hydrochloricum в дражета по 0,03. Алкалоид, получен от растението Salsola Richteri.

Индикации: Както при Salsoli . Особено добър ефект се получава със салсолидин при вегетативно-хуморалната (есенциална) и ендокринна форма на хипертонията. Салсолидинът се понася добре от болните, въпреки че по експериментални данни е по-токсичен от салсолина.

Контраиндикации: Декомпенсация на сърдечната дейност, тежко нарушение функциите на черния дроб и бъбреците.

Дозиране: 3 пъти дневно по 1 драже 10—15 дни подред с последващи интервали, чиято продължителност е в зависимост от самочувствието на болните и нивото на кръвното налягане.

Опаковка: Кутия с 25 дражета.

Производство на фабрика „Галенус" — МНЗСГ, управление „Медицинско производство"

Сп. Фармация, 1951, кн. 5

■ Приети са *Основни положения* за работата на заводските аналитични и научноизследователски лаборатории при фабриките „Галенус” и „Опос”.

(ЦДА, ф. 376, оп. 1, а.е. 1, л. 32; оп. 1, а.е. 3, л. 39)

■ Определен е *Щат* на заводските контролно аналитични и научно изследователски лаборатории и конструкторския и проучвателен отдел при фабриките „Галенус”, „Опос” и „Устрем”.

Лабораторията на фабрика „Галенус” се ръководи от *директор* и има следните отдели: *I. Отдел Синтетичен* – ст.н. сътрудник I ст., ст.н. сътрудник II ст., мл.н. сътрудници (6), лаборант; *II. Отдел Фитохимичен* – ст.н. сътрудник I ст., ст.н. сътрудник II ст., мл.н. сътрудник, лаборант; *III. Отдел фармакологичен и биохимичен* – ст.н. сътрудник I ст., ст.н. сътрудник II ст., мл.н. сътрудник, лаборант; *IV. Отдел технологичен с полузаводска лаборатория* – ст.н. сътрудник I ст., ст.н. сътрудник II ст., мл.н. сътрудник, лаборант; *V. Отдел аналитичен* – ст.н. сътрудник II ст., мл.н. сътрудници (4), лаборант; *VI. Отдел бактериологичен (микробиологичен)* – ст.н. сътрудник II ст., лаборант. Всичко – *31 души*.

(ЦДА, ф. 376, оп. 1, а.е. 1, л. 29–31; Известия на Президиума на НС. 1951, бр. 55)

■ ***1 ноември*** – В аптечната мрежа са пуснати в продажба препаратите cytisin, salsolin, salsolidin, производство на фабрика „Галенус”. Последните два са от вносна субстанция от СССР.

(Сп. Фармация, кн. 5, 1951; НА – БАН, ф. 72, оп. 1, а.е. 6, л. 1–2)

1952 г.

■ *Фабрика „Опос”* за органолечебни препарати се преструктурира като *отдел (цех) към фабрика „Галенус”.* С това се пристъпва към разширено производство на органопрепарати – важен клон на фармацевтичната промишленост в България. Особен принос имат: *Стефан Стефчев, инж. Георги Велчев, Илия Стоков, Атанас Папаризов, Черньо Синигеров, Стоянка Христова, Донка Тачева, Георги Близнаков, Христо Узунов, Ненко Холевич.*

(ЦДА, ф. 376, оп. 1, а.е. 38, л. 27; ДА – София, ф. 1453, оп. 1, а.е. 35, л. 1–8; в. Трибуна, бр. 6, 3 юни 1969, с. 2; бр. 8, 30 юли 1969, с. 2)

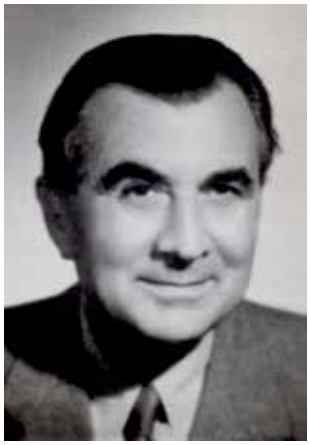

Началото на производството на органолечебни препарати у нас е поставено от ***д-р Константин Попдимитров (***26.01.1904 – 13.03.1958). Роден в с. Драгижево, В. Търновско. Маг.-фармацевт и лекар. Завършил ветеринарна медицина в Чехия през 1930 г. Специализира в Австрия, Унгария и Франция. Научен сътрудник на унгарската фирма „Гедеон Рихтер” – Будапеща. Началник-отдел „Млекоснабдяване” при Столична община (1932–1940). От 1941 г. започва самостоятелна търговия и производство в създадената от него *Лаборатория за органолечебни и други препарати* в Орландовци, ул. „Цар Крум” 8. К. Попдимитров ръководи производство-

то, в което са ангажирани около 30 работници, лекар-медик и двама фармацевти. Номенклатурната листа включва 4-5 продукта: *Оропон* – екстрат от животински жлези (от панкреатичната жлеза на едър рогат добитък), който се употребява в кожарската индустрия за омекотяване на кожите; екстракт *Хепатис* – комп. сладък и горчив; кръвен екстракт *Биохемоферин; мая за сирене*. Произвежданите препарати се продават по даден наряд от МНЗ. За да увеличи и подобри производството на органопрепарати, през 1947 г. д-р К. Попдимитров купува недвижим имот в кв. „Х. Димитър“, ул. „Арчарица“, състоящ се от място – 4000 кв.м, на което се намират три постройки: едноетажна постройка от 4 стаи, застроена върху около 100 кв. м; едноетажна постройка от 2 стаи, застроена върху около 60 кв.м и склад на два етажа, застроен върху 250 кв.м, на обща стойност 600 000 лв. Веднага започва подготовката на сградния фонд и новите инсталации за по-голямо производство. През 1949 г. фабриката е *национализирана* и преминава в състава на ДСАП. По същото време към „Опос” е прехвърлено *оборудването на лабораторията за органопрепарати „В. В. Завялов”* (създадена през 1938 г. от В. В. Завялов – професор по физиология и биология в Медицинския факултет на СУ). Увеличават се препаратите от хормонален, ензимен и друг органичен произход, като броят на асортиментите достига от 7 на 22: пуска се в производство *екстрактум хепатис форте* в ампули, *прогивал* – естествен фоликулярен хормон в ампули от 10 000 и 50 000 АЕ, *питугланд* в ампули, *холамин* дражета и т.н. Поставя се въпросът за производството на инсулин, което се осъществява по съветски технологии и със съдействието на съветски специалисти. През 1952 г. д-р К. Попдимитров преминава на работа в НИХФИ – началник отделение „Органопрепарати” към Биологичния отдел на Института. През същата година става ст. н. сътрудник и работи до 1958 г.

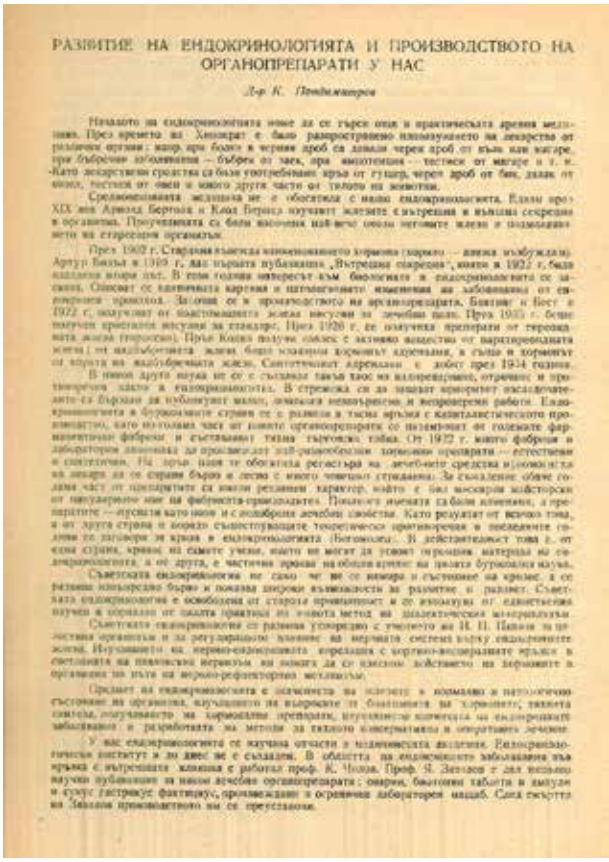

РАЗВИТИЕ НА ЕНДОКРИНОЛОГИЯТА И ПРОИЗВОДСТВОТО НА ОРГАНОПРЕПАРАТИ У НАС

Д-р К. Попдимитров

Статия на д-р К. Попдимитров „Развитие на ендокринологията и производството на органопрепарати у нас”
Сп. Фармация, 1953, кн. 1

(ДА – София, ф. 1554, оп. 2, а.е. 722, л. 33, 20, 23, 3, 5, 9, 16; ф. 1452, оп. 1, а.е. 10; Семеен архив – Йоана Попдимитрова; Томасини, Л. Материали по история на фармацевтичната промишленост у нас – ЦДА, ф. 599, оп. 1, а.е. 79, л. 26–27; Константинов, Никола. Здравеопазването в България 1944–1952. С., 2006, с. 394; Д-р Попдимитров, К. Развитие на ендокринологията и производството на органопрепарати у нас. Сп. Фармация, 1953, кн. 1, с. 38–39; Атанасов, Б. Кратка история на НИХФИ. С., 1997, с. 16, 47, 58; Месечен бюлетин на ДСАП – МНЗ, бр. 1, год. III, февруари 1950, с. 7; НА – БАН, ф. 259; ЦДА, ф. 259, оп. 9, а.е. 60, л. 91–97; Бюлетин за индустриална собственост (Орган на службата за индустриална собственост при Министерството на индустрията и занаятите), год. XLIII, С., юли- септ. 1946, бр. 126, с. 7–8; Тодоров, Г. Успехи на нашето медицинско производство, в. Здравен фронт, бр. 7, 25 април 1950, с. 1, бр. 10, 16 май 1950, с. 1; бр. 43, 2 януари 1951, с. 4)

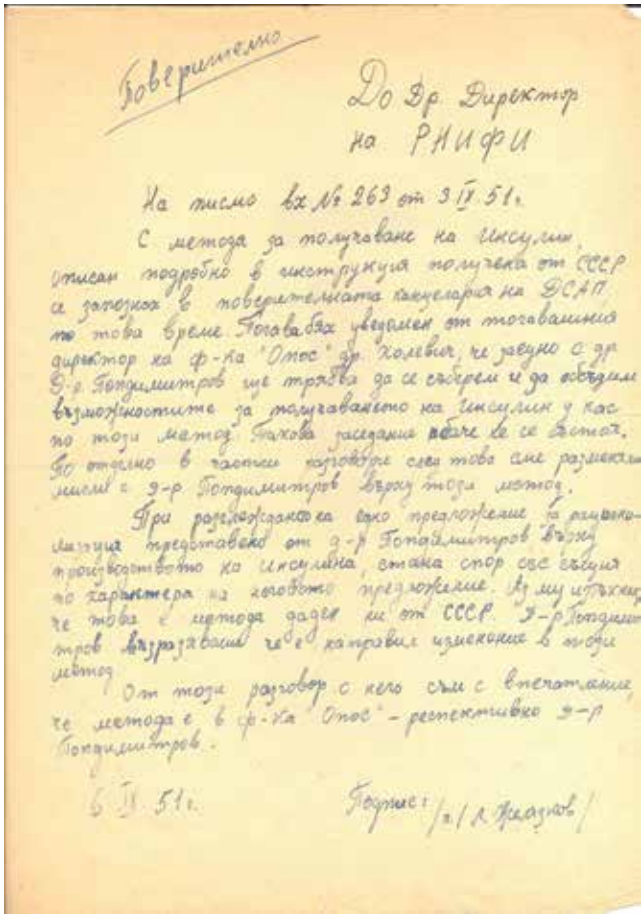

Чернова на писмо от Л. Желязков – зав.-отдел „Синтетичен” в РНИФИ, относно производството на инсулин в България
НА – БАН, ф. 259

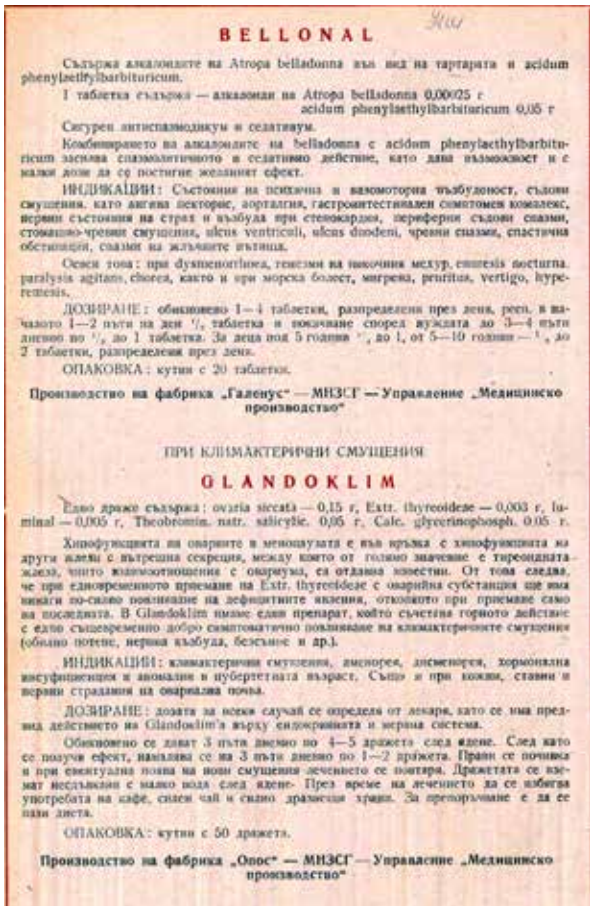

BELLONAL

Съдържа алкалоидите на Atropa belladonna във вид на тартарата и acidum phenylaethylbarbituricum.

1 таблетка съдържа — алкалоиди на Atropa belladonna 0,00025 г
acidum phenylaethylbarbituricum 0,05 г

Сигурен антиспазмодикум и седативум.

Комбинирането на алкалоидите на belladonna с acidum phenylaethylbarbituricum засилва спазмолитичното и седативно действие, като дава възможност и с малки дози да се постигне желаният ефект.

ИНДИКАЦИИ: Състояния на психична и вазомоторна възбудимост, съдови смущения, като ангина пекторис, аорталгия, гастроинтестинален симптомен комплекс, нервни състояния на страх и възбуда при стенокардия, периферни съдови спазми, стомашно-чревни смущения, ulcus ventriculi, ulcus duodeni, чревни спазми, спастична обстипация, спазми на жлъчните пътища.

Освен това: при дуспеноитиоза, тенезми на пикочния мехур, enuresis nocturna, paralysis agitans, chorea, както и при морска болест, мигрена, pruritus, vertigo, hyperemesis.

ДОЗИРАНЕ: обикновено 1—4 таблетки, разпределени през деня, респ. в началото 1—2 пъти на ден ½ таблетка и нощуване според нуждата до 3—4 пъти дневно по ½, до 1 таблетка. За деца под 5 години ¼, до 1, от 5—10 години — ½, до 2 таблетки, разпределени през деня.

ОПАКОВКА: кутия с 20 таблетки.

Производство на фабрика „Галенус” — МНЗСГ — Управление „Медицинско производство”

ПРИ КЛИМАКТЕРИЧНИ СМУЩЕНИЯ

GLANDOKLIM

Едно драже съдържа: ovaria siccata — 0,15 г, Extr. thyreoideae — 0,003 г, luminal — 0,005 г, Theobromin. natr. salicylic. 0,05 г, Calc. glycerinophosph. 0,05 г.

Хипофункцията на яйчниците в менопаузата е във връзка с хипофункцията на други жлези с вътрешна секреция, между които от голямо значение е тироидната жлеза, чиито взаимоотношения с яйчниците, са отдавна известни. От това следва, че при едновременното приемане на Extr. thyreoideae с яйчнийна субстанция ще има винаги по-силно повлияване на дефицитните явления, отколкото при приемане само на последната. В Glandoklim имаме един препарат, който съчетава горното действие с едно същевременно добро симптоматично повлияване на климактеричните смущения (обилно потене, нервна възбуда, безсъние и др.).

ИНДИКАЦИИ: климактерични смущения, аменорея, дисменорея, хормонална инсуфициенция и аномалии в пубертетната възраст. Съпо и при кожни, ставни и нервни страдания на овариална почва.

ДОЗИРАНЕ: дозата за всеки случай се определя от лекаря, като се има предвид действието на Glandoklim'а върху ендокринната и нервна система.

Обикновено се дават 3 пъти дневно по 4—5 дражета след ядене. След като се получи ефект, намалява се на 3 пъти дневно по 1—2 дражета. Прави се почивка и при евентуална поява на нови смущения лечението се повтаря. Дражетата се вземат неразкъсани с малко вода след ядене. През време на лечението да се избягва употребата на кафе, силен чай и силно дразнещи храни. За преоразмяване е да се пали листа.

ОПАКОВКА: кутия с 50 дражета.

Производство на фабрика „Опос” — МНЗСГ — Управление „Медицинско производство”

■ *Химичният цех* на фабрика „Галенус” се помещава в централния корпус и се състои от *три участъка*:

1. *Неорганичен*, в който се произвеждат неорганични соли – натриев хлорид, калциев хлорид, натриев фосфат и други.

2. Фитохимичен, в който се произвеждат морфин база от опиум, сантонин, дионин, наркотин, стептицин, папаверин, омнопон, алкалоиди секале корнутум и други фитохимични препарати.

3. Органичен, в който се произвеждат тубигал и междинни продукти от него алдехид, хидризин сулфат и тиосемикарбизид.

Началник на Химичния цех е *фармацевтът Георги Ценов*. За началник на органичния участък на Химичния цех е назначен *инж. Христо Дорев*.

(В. Трибуна, бр. 9, 24 юли 1971, с. 3)

Реклама и мостри на лекарствени препарати, производство на фабрика „Опос” – отдел към фабрика „Галенус”
Сп. Фармация, 1951, кн. 6; Музей за история на медицината – Варна

■ Внедрено е производството на *бариев сулфат*. То се реализира в Централната фабрична сграда, неподходяща за тази цел, и това налага да се търсят възможности за изнасянето му оттам. *Месечно* се произвеждат *20–22 тона бариев сулфат проренген.*

(В. Трибуна, бр. 9, 24 юли 1971, с. 3)

■ Започва производството на *атропин сулфат.*

(в. Трибуна, бр. 9, 24 юли 1971, с. 3)

■ ***19 април*** – Със Заповед № 584 на министъра на народното здраве д-р П. Коларов част от сътрудниците на РНИФИ се командироват във фабрика „Галенус", като се вземат мерки за създаване на добри условия за работа. Работната програма на същите сътрудници е съобразена със задачите, залегнали в Перспективния план на управление „Медицинско производство" за внедряване на нови асортименти при най-широко използване на суровини от местен произход.

(ЦДА, ф. 376, оп. 1, а.е. 1, л. 119-120, 122–124, 309)

■ ***9 август – 30 декември*** – Кореспонденция между Института по експериментална медицина към БАН и Института за рационализация към МС относно препарата „Тебецид", синтезиран от колектив начело с д-р Милко Николов и химически съответстващ на чуждестранните препарати „Римифон" и „Неотебен". Препаратът „Тебецид" има добре изразено антитуберкулозно действие, поради което е желателно производството му в широк мащаб.

(НА – БАН, ф. 72, оп. 1, а.е. 19, л. 1, 3; в. Работническо дело, бр. 365, 30.12.1952)

Маг.-фарм. Петко Стоенчев, **директор на фабрика „Галенус" (Химико-фармацевтичен завод – София) от 1.11. 1952 до 9.03.1958** (13.06.1905 – 4.12.1984). Роден в гр. Стара Загора. Завършва Казанлъшкото педагогическо училище. Прогимназиален учител в с. Сърнево, Старозагорско (1928) и начален учител в с. Семчиново, Пазарджишко (1928–1929). Следва фармация във Виенския университет и завършва през 1933 г. Работи като стажант в аптеката на Георги Маймунков в гр. Поморие (1934). От 16 май 1935 г. придобива право на свободна практика по фармация в Царство България. Открива аптека в с. Каблешково, Бургаско (1938). Участник в антифашистката съпротива. Интерниран в гр. Панагюрище – 1942 г., в с. Еникьой, Ксантийско – 1943 г., в каменоломна „Атия", Бургаско – 1944 г. През 1944 г. се установява в София. Народен представител в Шестото Велико народно събрание (1946–1949). Директор на Българското аптекар-

Диплома на П. Стоенчев за висше образование по фармация в Австрия, 1934 г.
Семеен архив – д-р Елена Стоенчева

ско кооперативно дружество (1944–1945), началник на Аптечно отделение в Института за обществено осигуряване (1945–1946), началник на Аптечния отдел при Министерството на народното здраве (1948–1949), директор на Републиканския Научноизследователски фармацевтичен институт (1950), директор на управление „Медицинска промишленост" при Министерството на народното здраве и социалните грижи (1951–1952). Управител в Софийско градско аптечно предприятие (1958–1965), управител на аптека № 8 в София при същото предприятие (1965–1966).

(ДА – София, ф. 1453, оп. 1, а.е. 33, л. 49; Атанасов, Б. Кратка история на НИХФИ. София, 1997 г., с. 15, 34, 55; сп. Фармация, 1986, бр. 5, 56-58; Стоенчев, П. Записки, Вълчанов, Ив. Слово по повод 81-годишнина на П. Стоенчев, Каблешково, 23.01.1987, Пенсионна преписка на Петко Андреев Стоенчев – Семеен архив д-р Елена Стоенчева)

1953 г.

■ Влиза в действие реализацията на Втория народностопански план на НРБ (1953–1957). Пред фармацевтичната промишленост са поставени отговорни *задачи: разширяване на материалната база на производството, регламентиране на продукцията, внедряване на нови технологии и разработване на цялостна перспектива за развитието ѝ.*

(Косерков, Т. Медицинска промишленост. В: 15 години народно здравеопазване. С., 1959, с. 307; Кирков, А. Организация и икономика на фармацевтичното производство. С., 1981, с. 21)

„През 1953 год. медицинската ни промишленост тръгва по нов път. Синтезите на почти всички сулфамиди, технологията за получаване на редица ценни гликозиди, трайните хлорни препарати, някои видове антипиретици, новите противотуберкулозни средства, убедително доказват, че у нас има научни сили, които могат да разрешат голяма част от сложните проблеми по производството на ценни лечебни средства.

Пускането на препарата *тубигал* от фабрика „Галенус", създаването на синтеза и технологическия процес за получаване на новото противотуберкулозно средство – *хидрацид на изоникотиновата киселина* – потвърждават, че нашите научни сътрудници и инженерно-технически кадри са на висота да могат да догонват някои от най-новите постижения на световните открития в областта на медикаментното производство."

(Тодоров, Г. Преглед на развоя на нашето медицинско производство. Сп. Фармация, 1953, кн. 1, с. 21–22)

■ Фабрика „Галенус" прераства в Химико-фармацевтичен завод – София.
(ЦДА, ф. 376, оп. 1, а.е. 66, л. 1–35)

■ ***15 февруари*** – Със заповед № 115 на директора на ХФЗ – София е определен състава на *Технико-икономическия съвет (ТИС)* при завода в съответствие на т. 2 от Инструкция по приложение на Указа и Правилника за изобретателството, техническите усъвършенствания и рационализаторските предложения.

(ДА – София, ф. 1453, оп. 1, а.е. 65, л. 24)

Лекарствен справочник. София, 1953 г.

■ ***11 април*** – Приет е Устройствен правилник на Химико-фармацевтичния завод – София.

(ЦДА, ф. 376, оп. 1, а.е. 66, л. 1–35)

■ ***2 юли*** – Парното отделение, обслужващо завода с пара, е свързано към ТЕЦ.

(ДА – София, ф. 1453, оп. 1, а.е. 35, л. 2)

■ ***25 юли*** – Директорът на Химико-фармацевтичния завод – София Петко Стоенчев и техническият директор Любомир Павлов участват в Републиканското съвещание по въпросите на медицинската промишленост, организирано от МНЗСГ. Номенклатурата на завода включва *268 асортимента*. Усилията се насочват към *получаване на основни фармакопейни суровини*, *към повишаване на качеството, рационализацията, намаляване себестойността на продукцията и използване на положителния опит.* Поставен е *акцент* върху развитието на *химико-фармацевтичното производство*. Особено *важен проблем* пред ръководството на завода е *капиталното строителство, разширяването и модернизирането на материално-техническата база*: за производство на *бариев сулфат,* с който се задоволяват нуждите на болниците; за предстоящото въвеждане на производството на *пирамидон*; за производство на *дисептил* и *органопрепарати*. Обоснована е необходимостта от модернизиране на оборудването.

(ЦДА, ф. 376, оп. 1, а.е. 38, л. 26–66)

Реклама на лекарствени препарати, производство на фабрика „Галенус"
Сп. Фармация, 1953, кн. 1–3

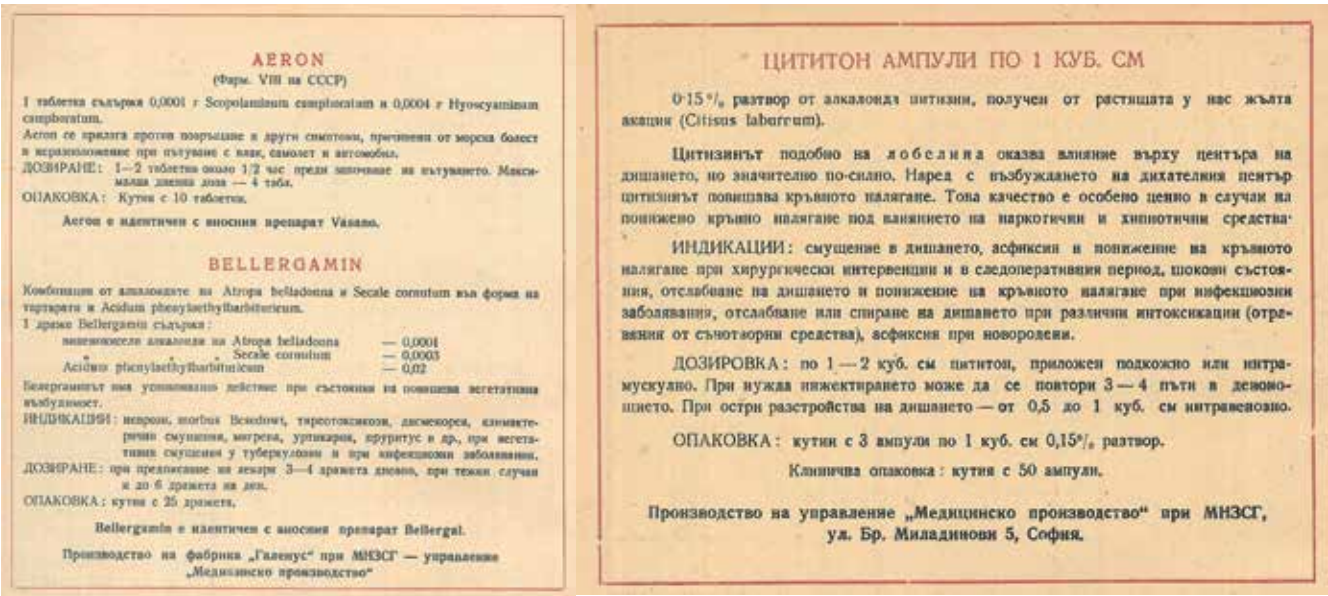

AERON
(Фарм. VIII на СССР)

1 таблетка съдържа 0,0001 г Scopolaminum camphoricum и 0,0004 г Hyoscyaminum camphoratum.
Aeron се прилага против повръщане и други симптоми, причинени от морска болест и неразположение при пътуване с влак, самолет и автомобил.
ДОЗИРАНЕ: 1—2 таблетки около 1/2 час преди започване на пътуването. Максимална дневна доза — 4 табл.
ОПАКОВКА: Кутия с 10 таблетки.

Аеron е идентичен с вносния препарат Vasano.

BELLERGAMIN

Комбинация от алкалоидите на Atropa belladonna и Secale cornutum във форма на тартрата и Acidum phenylaethylbarbituricum.
1 дриже Bellergamin съдържа:
минералните алкалоиди на Atropa belladonna — 0,0001
" " " Secale cornutum — 0,0003
Acidum phenylaethylbarbituricum — 0,02
Белергаминът има успокояващо действие при състояния на повишена вегетативна възбудимост.
ИНДИКАЦИИ: неврози, morbus Basedowi, тиреотоксикоза, дисменорея, климактерични смущения, мигрена, уртикария, пруритус и др., при вегетативни смущения у туберкулози и при инфекциозни заболявания.
ДОЗИРАНЕ: при предписване на лекари 3—4 дриже дневно, при тежки случаи и до 6 дриже на ден.
ОПАКОВКА: кутия с 25 дриже.

Bellergamin е идентичен с вносния препарат Bellergal.

Производство на фабрика „Галенус" при МНЗСГ — управление „Медицинско производство"

ЦИТИТОН АМПУЛИ ПО 1 КУБ. СМ

0·15 % разтвор от алкалоида цитизин, получен от растящата у нас жълта акация (Citisus laburnum).

Цитизинът подобно на лобелина оказва влияние върху центъра на дишането, но значително по-силно. Наред с възбуждането на дихателния център цитизинът повишава кръвното налягане. Това качество е особено ценно в случаи на понижено кръвно налягане под влиянието на наркотични и хипнотични средства.

ИНДИКАЦИИ: смущение в дишането, асфиксия и понижение на кръвното налягане при хирургически интервенции и в следоперативния период, шокови състояния, отслабване на дишането и понижение на кръвното налягане при инфекциозни заболявания, отслабване или спиране на дишането при различни интоксикации (отравяния от сънотворни средства), асфиксия при новородени.

ДОЗИРОВКА: по 1—2 куб. см цититон, приложен подкожно или интрамускулно. При нужда инжектирането може да се повтори 3—4 пъти в денонощието. При остри разстройства на дишането — от 0,5 до 1 куб. см интравенозно.

ОПАКОВКА: кутии с 3 ампули по 1 куб. см 0,15% разтвор.

Клинична опаковка: кутия с 50 ампули.

Производство на управление „Медицинско производство" при МНЗСГ, ул. Бр. Миладинови 5, София.

Химико-фармацевтичен завод – София
Края на 60-те години на XX век
Семеен архив – Иванка Киркова

Устройствен правилник на ХФЗ – София, 11 април 1953 г.
ЦДА, ф. 376, оп. 1, а.е. 66

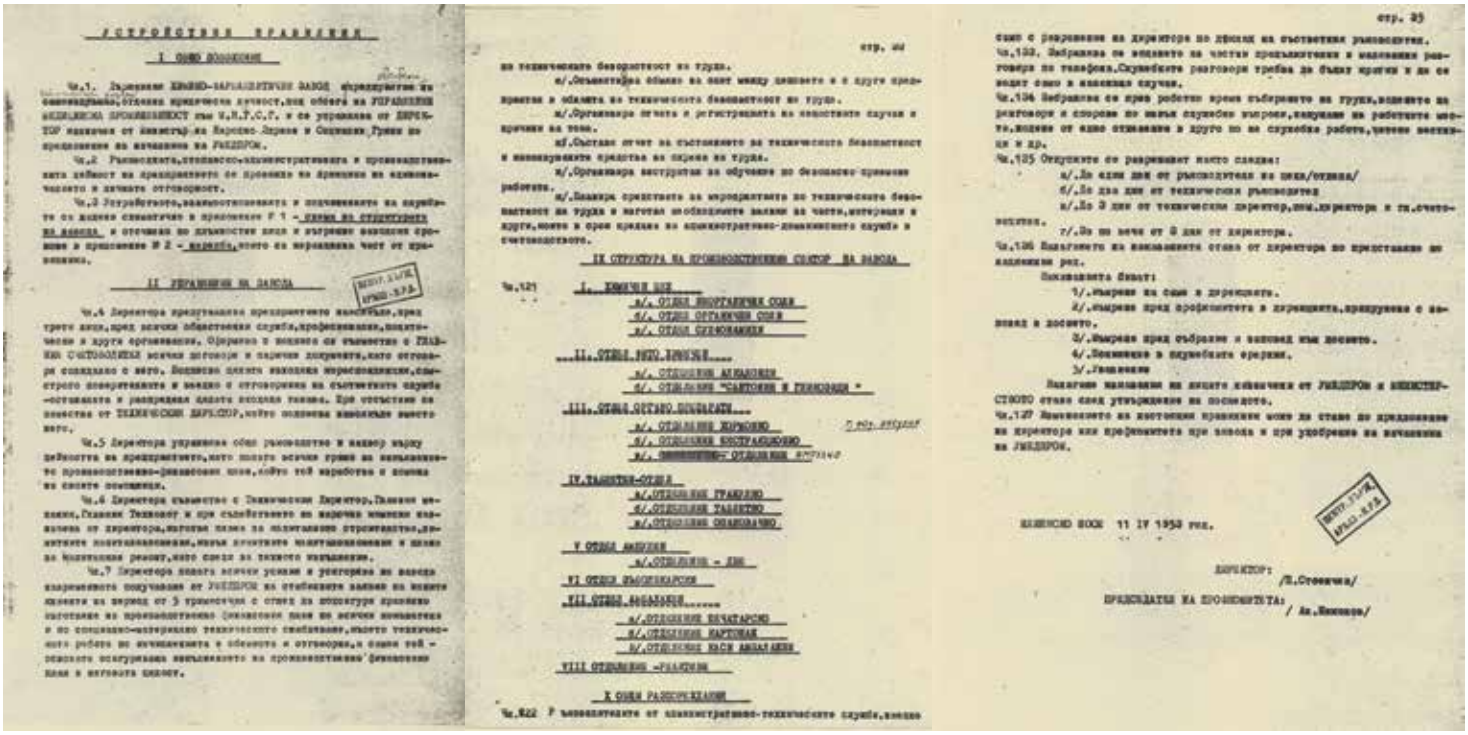

УСТРОЙСТВЕН ПРАВИЛНИК

I ОБЩО ПОЛОЖЕНИЕ

Чл.1. Държавния ХИМИКО-ФАРМАЦЕВТИЧЕН ЗАВОД, юридическо лице, с самостоятелна правна личност, под обхвата на УПРАВЛЕНИЕ МЕДИЦИНСКА ПРОМИШЛЕНОСТ към М.Н.Р.С.Т. и се управлява от ДИРЕКТОР назначен от министъра на Народно-Икономическото Планиране по предложение на ЛИДЕРОМ.

Чл.2 Ръководството, стопанско-административната и производствената дейност на предприятието се провежда на принципа на единоначалието и личната отговорност.

Чл.3 Отношенията, взаимоотношенията и подчинените на служебите се водят съгласно с приложение № 1 - схема на отношенията на завода, и отчасти по длъжности лица и вътрешно водещия строеж в приложение № 2 - надпис, които са неразделна част от правилника.

II УПРАВЛЕНИЕ НА ЗАВОДА

Чл.4 Директора представлява предприятието пред съдилищата, пред трети лица, пред всички обществени служби, професионални, политически и други организации. Обвързва с подписа си съответно с ЛИДЕРОМ СЪГЛАСЕНИЕ всички договори и различни документи, които отговарят основно с него. Подписва всички изходящи нареждания, спазвайки строго поверителните и между с отговорника на съответната служба -остатъка и разходвания целите входна техника. При отсъствие на заместа от ТЕХНИЧЕСКИЯ ДИРЕКТОР, който подписва изходящи вместо него.

Чл.5 Директора управлява обхвата ръководството в водеро кадри дейностите на предприятието, които покрити всички групи на изпълнително производствено-финансовия план, който той изработва и поема на своите поемащия.

Чл.6 Директора съвместно с Техническия Директор, Главен инженер, Главен Технолог и при съдействието на водещия изпълнителя от директора, изготвя плана за модернизация строителства, капитални поправки, нови апарати и машини и плана за капитален ремонт, които следи за техното изпълнение.

Чл.7 Директора поема всички усилия и ангажира на всеки изпреварения получаване от ЛИДЕРОМ на отобрените заявки на всички клонове за период от 3 тримесечия с отчет за отделяне хранения изготвяне на производствено финансовия план по всички компоненти и по социално-материално техническото снабяване, които техническите работи по изчисленията и обосновка и отговорна, и общо той - осъществя осигуряване изпълнението на производствено-финансовия план в неговата цялост.

стр. 44

на техническата безопасност на труда.

е/.Осъществява обмен на опит между цеховете и с други предприятия в обхвата на техническата безопасност на труда.

ж/.Организира печата и регистрирането на новостите научни и научни на тема.

з/.Съставя отчет за състоянието на техническата безопасност и инвентарните средства за охрана на труда.

и/.Организира инструктажа за обучение по безопасно-пожарни работени.

к/.Помагра осъществяването на мероприятията по техническата безопасност на труда и изготвя необходимите заявки за части, материали и други, които в пром кредити на административно-домакинския скупи и счетоводството.

IX СТРУКТУРА НА ПРОИЗВОДСТВЕНИЯ СЕКТОР НА ЗАВОДА

Чл.121 I. ЦЕХОВИ ЦЕХ

а/. ОТДЕЛ ВЪНШНИЯ СКЛАД
б/. ОТДЕЛ ОРГАНИЧЕН СКЛАД
в/. ОТДЕЛ ОТЕЧЕСТВЕНИ

...II. ОТДЕЛ ВЪТРЕШЕН СКЛАД....

а/. ОТДЕЛЕНИЕ АЛКАЛОИДИ
б/. ОТДЕЛЕНИЕ "СЪЛТОВИЯ И ГЛИКОЗИДИ"

III. ОТДЕЛ ОТЧЕТНО ПОЛЕЗЕНИ...

а/. ОТДЕЛЕНИЕ ЖЕРМОЛИО
б/. ОТДЕЛЕНИЕ КОСТРАБИЛИЕНО
в/. ЕЛИНИЕНИЕ- ОТДЕЛЕНИЕ

IV.ТАБЛЕТЪЧЕН-ОТДЕЛ

а/.ОТДЕЛЕНИЕ ГРАНУЛИ
б/.ОТДЕЛЕНИЕ ТАБЛЕТКИ
в/.ОТДЕЛЕНИЕ ОБДРАЗЯВАНЕ

V ОТДЕЛ ЛИЕЦИЯ

а/.ОТДЕЛЕНИЕ - ЕЦИ

VI ОТДЕЛ ЛЕКАРСТВА

VII ОТДЕЛ ОПАКОВКИ.....

а/.ОТДЕЛЕНИЕ ПЕЧАТАРСКО
б/.ОТДЕЛЕНИЕ КАРТОНАЖ
в/.ОТДЕЛЕНИЕ КАСИ АМПУЛИ

VIII ОТДЕЛЕНИЕ -РАЗНОСИ

X ОБЩИ РАЗПОРЕЖДАНИЯ

Чл.122 Р ръководителите от административно-техническите служби, заедно

стр. 35

само с разрешение на директора по доклад на съответния ръководител.

Чл.133. Забранява се влизането на чистия производствения и изолиения разговора по телефона.Служебните разговори трябва да бъдат кратки и да се водят само в изключени случаи.

Чл.134 Забранява се през работно време събирането на групи,водените на разговори и спорени по малки служебни въпроси,какъвто на работните места,водени от едно отделение в друго по не служебна работа,цигени вестници и др.

Чл.135 Отсъствия се разрешават както следи:

а/.До един ден от ръководителя на цеха/отдела/
б/.До два дни от техническия ръководител
в/.До 3 дни от технически директор,гл.директора и гл.счетоводителя.
г/.До по вече от 3 дни от директора.

Чл.136 Бюлетините на заплатите отсъства от директора по предложение на ръководителя.

Поощренията бивт:

1/.Похвала на сцена в дирекцията.
2/.Похвала пред професионалната в дирекцията,придружена с запис в досието.
3/.Похвала пред събрания и запис в досието.
4/.Поощрения в служебните ведомости.
5/.Грамоти

Бъдещи наказания на лицата изпратени от ЛИДЕРОМ и МИНИСТЕРСТВОТО стана след утвърждение на досието.

Чл.137 Наказанията на постоянно правилник може да стане до предложение на директора или профкомитета при запоя и при уговорено на началника на ЛИДЕРОМ.

ХИМИКО ЕООД 11 IV 1953 год.

ДИРЕКТОР: /П.Стоянчев/

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ПРОФКОМИТЕТА: / Ан.Янкоров/

„Въпросът с монтажа на получената инсталация от „Завод 10” – Казанлък за производството на *дисептил*. Ние нямаме подходящо помещение за целта и трябва да приспособим едно от новостроящите се помещения. В него трябва да се направят осветителна, двигателна, вакуумна, компресорна и охладителна инсталации. Трябва да се пристъпи към монтажа на тези инсталации. Въпросът с кадрите по производството на дисептила – девет души работници и трима специалисти, които трябва да завеждат трите смени, не са прехвърлени от Казанлък към ХФЗ. Въпросът, който стои пред Снабдителното управление, е да осигури средства, с които да можем да набавим допълнително някои апарати …”

(Любомир Павлов, технически директор на ХФЗ. ЦДА, ф. 378, оп. 1, а.е. 38, л. 31–32)

■ В продължение на три месеца, под ръководството на *инж.-химик Олга Георгиевна Егупова – главен инженер на Управление „Медицинска промишленост” при МНЗ на СССР, и сътрудници от ВНИХФИ – Москва,* наши химици се обучават в усвояване на технологиите за синтез на антипиретици. Първите опити за производство на Аналгин от лабораторен мащаб в завода се правят с участието на инженерите Рашо Рашев, Никола Господинов, Христо Дорев, Елена Петкова и фармацевтите Кунка Панчева и Павел Нейчев. Извършва се подготовката за производство на пирамидон, аналгин и др. Заедно със специалистите първата си практика преминават и някои работници, ангажирани в тези производства.

Изградена е опитна полузаводска лаборатория под ръководството на инж. Емил Хаджиев и инж. Рашо Рашев. В центъра на пробното производство са амидофен, аналгин и аспирин.

(ЦДА, ф. 376, оп. 1, а.е. 38, л. 49; сп. Фармация, 1953, кн. 5, с. 4; в. Трибуна, бр. 3, 8 март 1971, с. 4; бр. 1, 30 януари 1978, с. 2; бр. 15, 17 октомври 1983, с. 2)

■ Започва изнасянето на производството на бариев сулфат от втория етаж на промишлената сграда чрез преустройство на стопанска сграда в двора на завода.

(ЦДА, ф. 376, оп. 1, а.е. 38, л. 49; в. Трибуна, бр. 9, 24 юли 1971, с. 3)

■ С Разпореждане № 1961 на Министерския съвет чрез МНЗСГ са предоставени безвъзмездно на ХФЗ – София *три печатарски машини за печатане на опаковки и рекламни материали*: две американски – марки „Виктория” и „Йоне”, и една с марка „Брилянт”.

(ЦДА, ф. 160, оп. 25, а.е. 4, л. 218–219)

■ В Химичния цех започва производството на *тиокол* под ръководството на Атанас Петков.

(В. Трибуна, бр. 9, 24 юли 1971, с. 3)

■ Стефан Стефчев – началник на техническия контрол в ХФЗ, оглавява Отдела за органопрепарати (бившата фабрика „Опос”) с цел подобряване на работата, свързана с технологията, държавния стандарт и качеството на продукцията.

(ЦДА, ф. 376, оп. 1, а.е. 38, л. 27, 49)

■ Съветските фармацевти *Анастасия Гришакова* и *Вячеслав Гуров* оказват организационно-технологична помощ в цех „Органопрепарати" за усвояване на нови асортименти. Внедрени са *Антианемин, АЦТХ, Пролактин, Кортин, Липокаин.* Подобрени са технологиите *на инсулина и адреналина.*

(ДА – София, ф. 5, оп. 23, а.е. 147, л. 168; в. Трибуна, бр. 6, 22 май 1970, с. 2; бр. 4, 18 юли 1974, с. 2)

Производство на инсулин в отдела за Органопрепарати.
ЦДА, Албум 6 Д

Началникът на управление „Медицинска промишленост" към МНЗСГ д-р Т. Косерков сред лаборанти от Биологичната лаборатория в отдел „Органопрепарати". София, 1953 г.
Семеен архив – Атанас Папаризов

■ Общата стойност на продукцията на завода за 1953 г. възлиза на 129 098 лв. По обем в натурално и ценово изражение се разпределя:

Вид	Мярка	Стойност	
		натурална	хил. лева (цени 1939 г.)
Ампули	бр.	15 993 105	95 959
Екстракти	кг	33	8
Специалитети	кг	191 506	19 151
Медикаменти	кг	15 050	3 010
Други по стойност: Зъболекарски материали, реактиви, картонаж	кг	6 867 000	6 167
Оропон	кг	86 138	4 807

(ДА – София, ф. 1453, оп. 1, а.е. 35, л. 3; ЦДА, ф. 376, оп. 1, а.е. 73, л. 94)

■ Броят на *асортиментите*, произведени от различните цехове, звена и участъци през годината, възлиза на *342*: Ампулен – 109, Таблетен – 57, Органопрепарати – 27, Картонаж – 19, Неорганичен – 16, Фитохимичен – 7, Зъболекарски – 10, Реактиви – 90, Сухи хранителни среди – 3, Галеничен – 4.

(ДА – София, ф. 1453, оп. 1, а.е. 35, л. 3)

1954 г.

■ *Внедряването на нова техника и механизацията на производството* са въпросите, които занимават най-много ръководството и колектива на завода като предпоставка за въвеждането на нови продукти.

(ЦДА, ф. 376, оп. 1, а.е. 73, л. 92–93)

„В Ампулния цех се налага да се механизират някои манипулации: рязане на ампулите, външно и вътрешно миене, пълнене, запойване и печатане.

В отдела за Органопрепарати основните апарати са направени от бакър, вследствие на което продукцията не е с постоянни качества, рандемана е още нисък.

Химическият цех се развива бързо, а се оборудва много бавно. Няма достатъчно апарати за рационално провеждане на технологиите. Прехвърлянето на материала от един съд в друг се извършва предимно на ръка. Сулфамидният отдел е оборудван със стари и износени апарати, получени от „Завод 10“ – Казанлък и същите са изработени по идея на отделни технически лица от същия завод.

В Отделите за зъбни и зъболекарски материали производствата са с колебливи качества. Така например, изпичането на оксифосфатовия цимент става в пещите на две кооперации и ДИП „Изида” – гара Елин Пелин. Същото е по отношение на опаковачната маса и другите зъболекарски материали. Смилането на материала за зъбите се извършва в различни предприятия, а формуването (пресоването) на зъбите е с обикновени матрици и то ръчни.

Сравнително на добра техническа база са поставени Таблетния и Картонажния отдел, в които също има какво да се подобрява. ...

Има необходимост от по-добро оборудване на ремонтните бази: заводските механотехническа и дърводелска работилници. ...

Парната, водната, вакуумната, газовата, електрическата (осветителна и двигателна) инсталации не са в добро състояние и се налага в най-скоро време на същите да се направи основен ремонт.

За да се поставят производствата на по-високо ниво и да се механизират редица манипулации и процеси е необходимо на завода да се окаже не само материална помощ, но и да се даде възможност някои от ръководните кадри да посетят по-напредналите от нас демократични страни. Това би спомогнало много за подобряване и организиране на производството.”

(ЦДА, ф. 376, оп. 1, а.е. 73, л. 93. Из доклад на гл. директор П. Стоенчев и техн. директор Л. Павлов на ХФЗ – София до Управление „Медицинска промишленост” София, 26.10.1954; в. Трибуна, бр. 14, 26 септември 1983, с. 2)

■ ***2 юни*** – С Постановление № 303 на Министерския съвет се създава *Експериментална база в ХФЗ – София*, където се проверяват на практика рационализаторски предложения, повечето от които се отнасят до внедряване на нови производства с твърде сложни технологични процеси, за които се изисква предварително проучване.

(Воденичаров, Б. – н-к на бюро „Рационализации" при МНЗСГ. За рационализаторското движение в Медицинска промишленост и Аптечно управление. Сп. Фармация, 1955, кн. 2, с. 27)

В Експериментално-проучвателната база за нови производства към завода.
ЦДА, Албум 6 Д

■ Инж. В. И. Шведов от ВНИХФИ – Москва споделя своя опит на специалисти и работници в Химичния цех на ХФЗ – София в областта на фитохимичните производства.

(В. Трибуна, бр. 15, 17 октомври 1983, с. 2)

■ През годината заводът получава *ново оборудване* на стойност около *2 000 000 лв*. като за последните две години са доставени и пуснати в експлоатация: *8 вакуум-помпи, 9 центрофуги, 46 киселинно-устойчиви емайлирани казани, 4 автоклави и други апарати за различните отдели* в Химичния цех. Благодарение на тях става възможно внедряването на редица нови химико-фармацевтични препарати като: *Тубигал, Тиокол, Римифон*, *Аспирин, Пирамидон и др.*

(ЦДА, ф. 376, оп. 1, а.е. 73, л. 8; в. Трибуна, бр. 9, 24 юли 1971, с. 3)

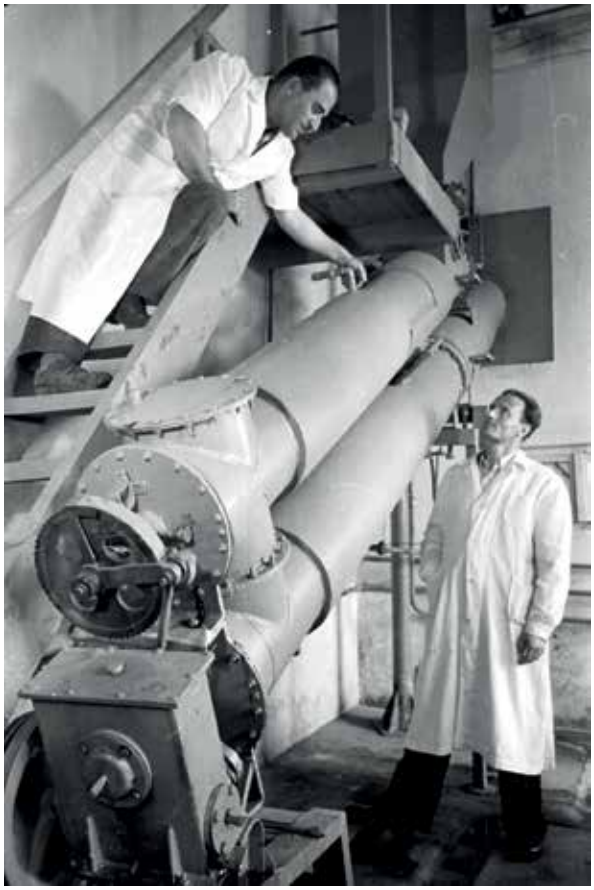

■ В Ампулния цех са доставени *2 апарата за измиване на ампули, 2 автоматични печатни машини и 3 апарата за дозиране.*

(ЦДА, ф. 376, оп. 1, а.е. 73, л. 8)

■ Във фитохимичния участък на Химичния цех е пусната *първата шнекова инсталация* за производство на *сантонин* под ръководството на инж. Вергилий Камедулски и инж. Светослав Станев.

(в. Трибуна, бр. 9, 24 юли 1971, с. 3)

Първата шнекова инсталация за лекарства от растителни суровини, внедрена от инж. Вергилий Камедулски и инж. Станислав Станев.
Архив Пресфото – БТА

■ Към Зъбно-зъболекарския цех е открит *нов Отдел* за производство на *диаторични зъби.* Това производство е преместено от гр. Михайловград (дн. Монтана) в ХФЗ – София.

(ЦДА, ф. 376, оп. 1, а.е. 73, л. 94; ДА – София, ф. 1453, оп. 1, а.е. 14, л. 7)

■ Частичният износ на малки по обем фармацевтични продукти, в т.ч. на ХФЗ – София, бележи началото на отчетлива и трайна тенденция. Препарати, специалитети и субстанции на ХФЗ – София са включени в номенклатурата на Управление „Медицинска промишленост" в Търговски алманах, издание на Българската търговска палата от 1954 г.

(Търговски алманах. Изд. Българска търговска палата. С., 1954 г., с. 32–38)

Изработка на фронтални зъби, пробиване и монтиране на трампончета
ЦДА, Албум 6Д

Муфелна пещ за изпичане на порцелановата продукция при изработване на зъбни протези
ЦДА, Албум 6Д

1955 г.

■ ***19 май*** – Отдел „Капитално строителство" на МНЗСГ одобрява планове за ремонтни и строителни дейности в ХФЗ – София: в енерго-механичния цех, за водоснабдяване и канализация и др.

(ЦДА, ф. 376, оп. 1, а.е. 188)

■ Средствата за цялостното модернизиране на производството се отпускат на етапи. През годината ХФЗ – София получава *нови апарати*: *12 помпи, 3 автоклава, 11 казана, 1 центрофуга, 1 друк-филтър и др.*

(ЦДА, ф. 376, оп. 1, а.е. 73, л. 8)

■ ХФЗ – София участва със свои продукти в изложбата „Постижения на нашата медицинска промишленост" в София. За отговорници са определени: Любомир Павлов, Стефан Николов, Иван Янакиев, Никола Господинов, Емил Хаджиев, Тодор Койчев.

(ЦДА, ф. 376, оп. 1, а.е. 73, л. 55)

■ Производството на ХФЗ – София е представено от управление „Медицинска промишленост" при МНЗСГ на Международния мострен панаир – Пловдив в палата № 10.

ГОСУДАРСТВЕННОЕ
ТОРГОВОЕ ПРЕДПРИЯТИЕ

ХИМИМПОРТ

ЭКСПОРТИРУЕТ:

ФАРМАЦЕВТИЧЕСКИЕ ПРЕПАРАТЫ: ПРОГИВАЛ — В АМПУЛАХ, АСТМОЛИЗАН — В АМПУЛАХ, БЕЛЛАПАН — В ТАБЛЕТКАХ, БЕЛЛОНАЛ — В ТАБЛЕТКАХ И ДРУГИЕ ПРЕПАРАТЫ, И РАЗНЫЕ ТИНКТУРЫ И ЭКСТРАКТЫ.

COMMERCIAL STATE ENTERPRISE

HIMIMPORT

EXPORTS:

PHARMACEUTICAL PREPARATIONS — PROGYVAL AMPOULES, ASTHMOLISAN AMPOULES, BELLAPAN TABLETS, BELLONAL TABLETS AND VARIOUS TINCTURES AND EXTRACTS.

STAATLICHES
HANDELSUNTERNEHMEN

„CHIMIMPORT"

EXPORTIERT:

PHARMAZEUTISCHE PRODUKTE: PROGYVAL — AMPULLEN. ASTHMOLYSAN — AMPULLEN. BELLAPAN — TABLETTEN. BELLONAL — TABLETTEN U. A. SOWIE TINKTUREN UND EXTRAKTE.

CHIMIMPORT

CHIMIMPORT BULGARIE

EXPORTATION:

DES SPECIALITES PHARMACEUTIQUES, PROGYVAL-AMPOULES, ACTIOLISAN-AMPOULES, BELLAPAN-TABLETTES, BELLONAL-TABLETTES, ETC. ET DIFFERENTS EXTRAITS ET TEINTURES.

SOFIA, 2, RUE STÉPHANE KARADJA. TÉLÉPHONES: 8-38-11 à 8-38-13 et 7-19-88.

Реклама на лекарствени препарати, производство на ХФЗ – София
Търговски алманах. София: Българска търговска палата, 1954 г.

Сред новостите на медицинската промишленост през последните две години присъстват: *римифон, тиокол, адреналинум кристализатум, пептон, инсулин – сс, диаторични зъби, оксифосфатов цимент; АСТН (Адрено-кортико-тропенхормон) в ампули; кортиген (ампули), липокаин (таблетки), антианемин (ампули), хиалурин (ампули).*

(Международен мострен панаир – Пловдив. Официален каталог. С., Търговска палата, 1955 г., с. 85–86, 0112)

■ ***4 ноември*** – Официално е пуснат в експлоатация *първият цех „Антипиретици" (Пирамидон)* с капацитет 50 тона годишно. В *първия екип*, който започва работа, са: *Христо Дорев, Евгени Козлов, Благой Рангелов, Методи Симов, Иван Радев, Гюра Патьова, Мария Панайотова, техниците Иванка Попова, Богдана Стойчева, Мария Янкова.*

(В. Трибуна, бр. 1, 30 януари 1978, с. 2)

В цеха за антипиретици.
ЦДА, Албум 6 Д

1956 г.

■ ***12 януари*** – Заместник-министърът на МНЗСГ доц. д-р Г. Гълъбов одобрява проекто материално-разходни норми за производството на *фенил-метил пирацолон* за 200 кг и за производството на *пирамидон пулвис* за 100 кг за пусковия период на цеха за антипиретици. До края на годината в цех „Антипиретици" са произведени 15 200 кг пирамидон.

(ДА – София, ф. 1453, оп. 1, а.е. 32, л. 78, 79; ф. 1453, оп. 1, а.е .4, л. 144; ф. 5, оп. 23, а.е. 147, л. 169)

■ Във Фитохимичния участък на Химичния цех *за пръв път* започва производството на *морфин база от маковици.* За решаването на тази задача у нас е изпратен *съветският специалист А. Шевельов,* с чиято помощ е внедрена *технология* за получаването

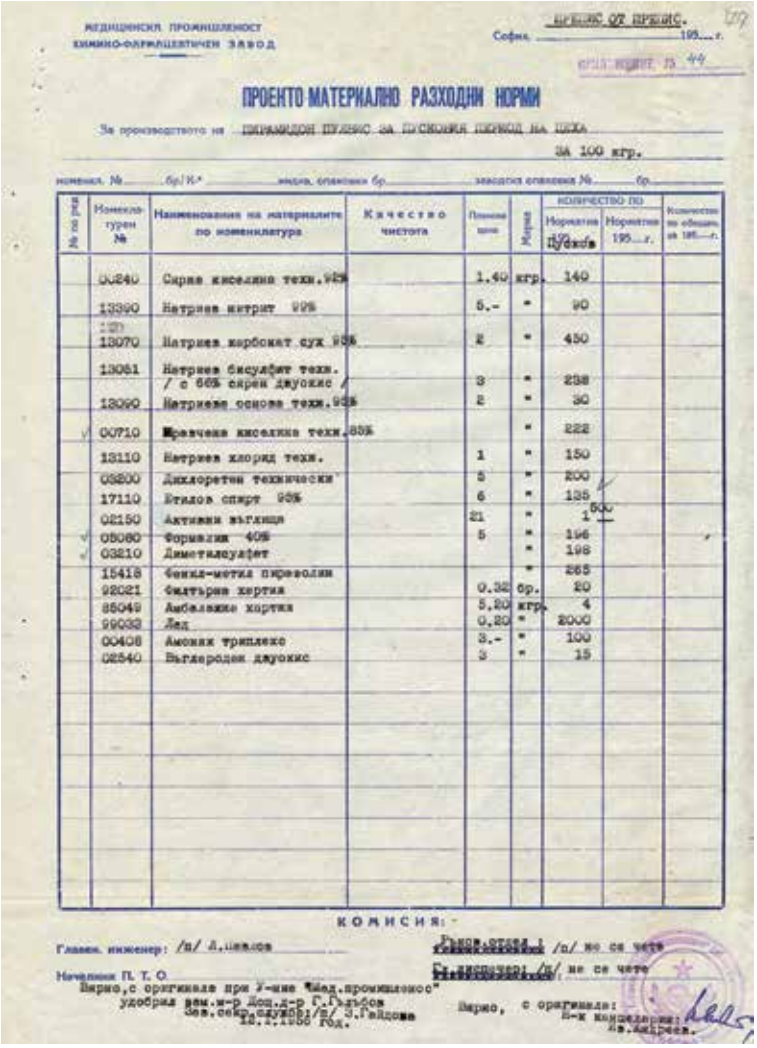

МЕДИЦИНСКА ПРОМИШЛЕНОСТ
ХИМИКО-ФАРМАЦЕВТИЧЕН ЗАВОД

ПРОЕКТО МАТЕРИАЛНО РАЗХОДНИ НОРМИ

За производството на ПИРАМИДОН ПУЛВИС ЗА ПУСКОВИЯ ПЕРИОД НА ЦЕХА

ЗА 100 кгр.

№ по ред	Номенклатурен №	Наименования на материалите по номенклатура	Качество чистота	Планова цена	Мярка	Количество по Нормативи за 100 бр.	Нормативи 195...г.	Количество по общия за 195...г.
	00240	Сирена киселина техн. 99%		1.40	кгр.	140		
	13390	Натриев нитрат 99%		5.-	"	90		
	13070	Натриев карбонат сух 99%		2	"	450		
	13061	Натриев бисулфит техн. / с 66% серен двуокис /		3	"	238		
	13090	Натриева основа техн. 98%		2	"	30		
	00710	Млечна киселина техн. 85%			"	222		
	13110	Натриев хлорид техн.		1	"	150		
	03200	Дихлоретен технически		5	"	200		
	17110	Етилов спирт 96%		6	"	135		
	02150	Активни въглища		21	"	1500		
	05060	Формалин 40%		5	"	196		
	03210	Диметилсулфат			"	198		
	15418	Фенил-метил пиразолон			"	265		
	92021	Филтърна хартия		0.32	бр.	20		
	85049	Амбалажна хартия		5.20	кгр.	4		
	99033	Лед		0.20	"	2000		
	00408	Амонях триплекс		3.-	"	100		
	02540	Въглероден двуокис		3	"	15		

КОМИСИЯ:

Главен инженер: /п/ Л.Цвелов

Началник П. Т. О.

Вярно, с оригинала при У-ние "Мед.промишленост"
удобрил зам.м-р Доц.д-р Г.Гъзъов
Зам.секр.служба: /п/ З.Гайдова
10.1.1956 год.

Вярно, с оригинала:
Н-к канцелария:
Ив.Андреев.

Материално-разходни норми за производството на пирамидон пулвис на цех „Антипиретици". София, 12 януари 1956 г.
ДА – София, ф. 1453, оп. 1, а.е. 32

на морфин. Към него са прикрепени *инж. Стефка Аврамова, инж. Вергилий Камедулски и инж. Христо Дорев.* Още през първите месеци са произведени *40 кг морфин*.

(ДА – София, ф. 5, оп. 23, а.е. 147, л. 168; в. Трибуна, бр. 9, 24 юли 1971, с. 3; бр. 4, 28 март 1980, с. 4)

■ ***2–21 септември*** – На XVII Международен мострен панаир в Пловдив управление „Медицинска промишленост" при МНЗСГ представя продуктите на ХФЗ – София.

(Международен мострен панаир Пловдив. Официален каталог. С. Търговска палата. 2–21 септември 1956, с. 46–49, 0248)

■ Персоналът от списъчния състав на завода се разпределя: 1. Административно-управленски – 113; 2. Производствен (ИТР заети пряко в производството, работници и др.) – 466; 3. Охрана – 13. Всичко – 592.

(ДА – София, ф. 1453, оп. 1, а.е. 24, л. 30–31)

Колективът на ХФЗ – София на манифестация по повод Първи май. София, 1956 г.
Личен архив – Невена Цанева

Монтиране на дифузионна апаратура в Химичния цех. София, 1956 г.
ЦДА, Албум 6Д

Производства на ХФЗ – София
Музей за история на медицината – Варна

Инж. Христо Георгиев и Иванка Лесновска в Химичния цех за производство на Кодеин, София, 1957 г.
Архив Пресфото – БТА

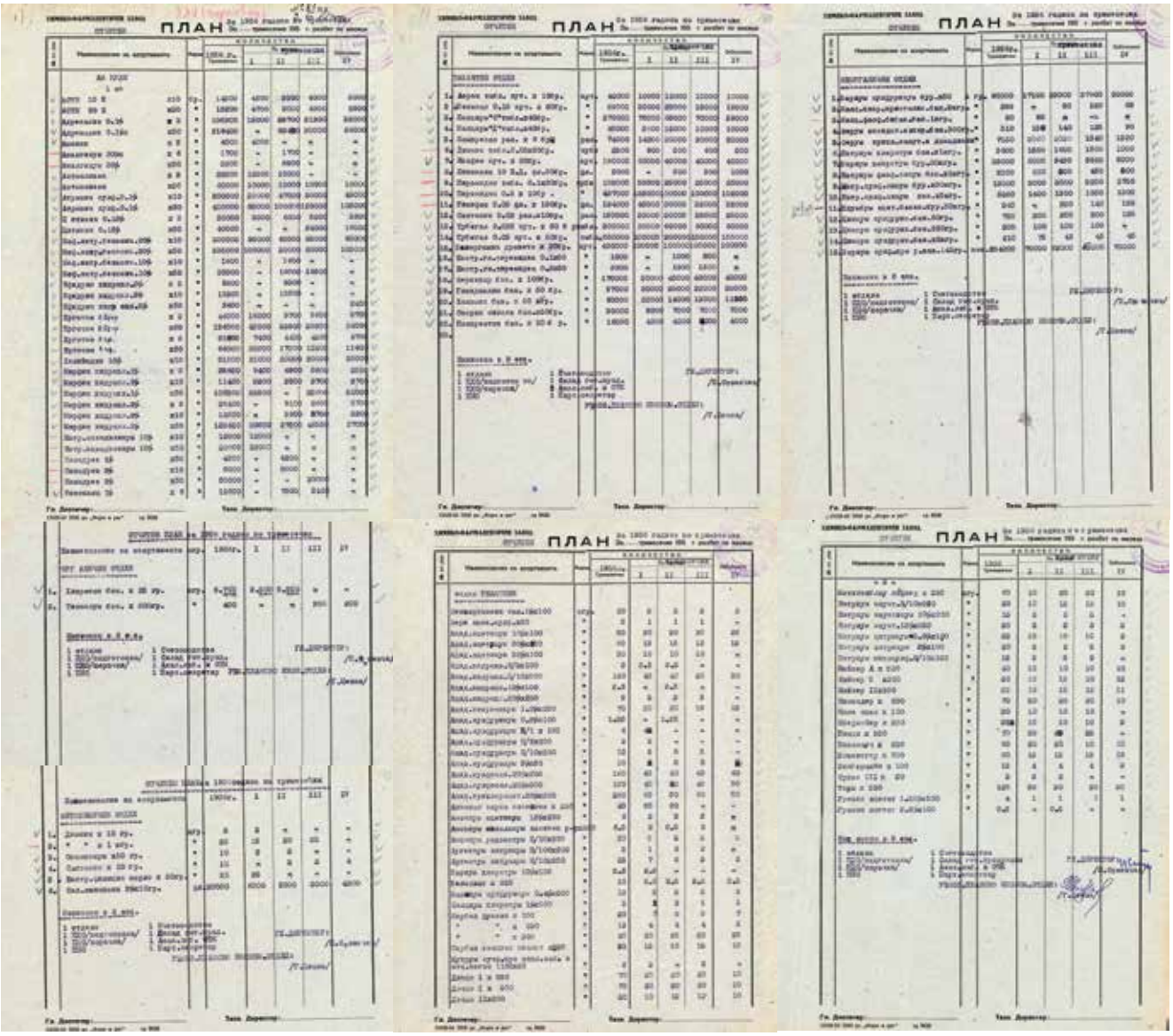

Извадка от Годишния отчет на ХФЗ – София за 1956 г.
ДА – София, ф. 1453, оп. 1, а.е. 4

1957 г.

„Развитието на родната медицина и химическа промишленост допринасят за подобряване на лекарствоснабдяването. Внедряването на нови асортименти освобождава значителни средства, които се използват за разширяване на вносната номенклатура. Такива лекарствени средства с голямо приложение като Пеницилин, Биомицин, Инсулин, Пирамидон, Римифон, Сантонин, Прогивал, Натриев бензоат, медицинска сяра и много други, за които в миналото трябваше да се отделят средства по вносната квота, сега се произвеждат в страната. ... За основната група в лекарствоснабдяването – медикаментите ... *съотношението на вноса към местните доставки се е изменило в полза на местните доставки* от 52% през 1953 г. на 29,5% през 1957 г.”

(ЦДА, ф. 497, оп. 3, а.е .4, л. 3–4. К. Божанов – началник на Аптечно управление. Доклад за развитието на аптечното дело в НРБ и състоянието на лекарствоснабдяването в страната. 1957 г.)

■ ***16 май*** – Постановление на МС № 98 определя *нова система за съставяне на проекто-плановете на предприятията*. Съгласно постановлението предприятията следва да съставят годишни проекто-планове *въз основа на собствена преценка* и проучване нуждите от отделните видове изделия, като вземат предвид капацитета на предприятието и всички производствени резерви.

(ДА – София, ф. 1453, оп. 1, а.е. 46, л. 37)

■ Постъпва предложение от д-р Виктория Събева-Шишкова, научен сътрудник в НИИФ, и Христо Бойчинов – технолог в цех Органопрепарати при ХФЗ – София, относно *метод за анализ на холова киселина*, което е одобрено от Технико-икономическия съвет (ТИС) при ХФЗ и е категоризирано като рационализация. *Въвежда се в ежедневната работа на аналитичната лаборатория.*

(ДА – София, ф. 1453, оп. 2, а.е. 71, л. 5, 14-15; Семеен архив – Любка Шишкова)

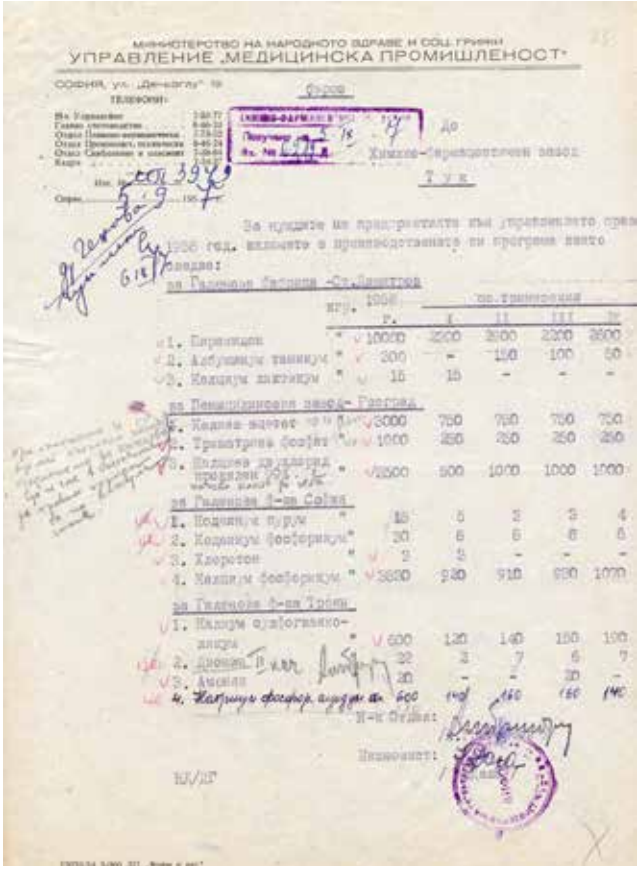
МИНИСТЕРСТВО НА НАРОДНОТО ЗДРАВЕ И СОЦ. ГРИЖИ
УПРАВЛЕНИЕ „МЕДИЦИНСКА ПРОМИШЛЕНОСТ"

Писмо от управление „Медицинска промишленост" към МНЗСГ до ХФЗ – София да включи съответни субстанции в производствената си програма за 1958 г. за нуждите на предприятията към управлението. София, 5 септември 1957 г.
ДА – София , ф. 1453, оп. 1, а.е. 46

■ Внедрени са *16 нови производства* на обща стойност 924 637 лв.: *Кодеин пурум, Оталгетон флакони, Дезиктор, Порофор, Селико-фосфатов цимент, Фронтални зъби, Хлорфенол, Екстрактум гландула маме субстанция и дражета, Ферумкакодиликум ампули, Корнузол ампули, Еуфилин ампули, Имплетол ампули, Таналбин субстанция, Калиум ацетикум, Хидролизати.*

(ДА – София, ф. 1453, оп. 1, а.е. 15, л. 5)

■ През 1957 г. – сума на *актива 32 062 501 лв.* Средства и разходи за *капиталовложения – 481 335 лв*.

(ДА – София, ф. 1453, оп. 1, а.е. 16, л. 12, л. 16)

1958 г.

■ Започва *промишлено производство на Аналгин*. Тъй като няма опит в производството на ампули Аналгин от собствена субстанция, се *използва вносна*. Провеждат се опити за производството на ампули Аналгин от наша субстанция, оставят се за наблюдение и изпитание, с оглед през следващата година да се поеме производството на *аналгин за инжекционни разтвори.*

(ДА – София, ф. 1453, оп. 1, а.е. 46, л. 5)

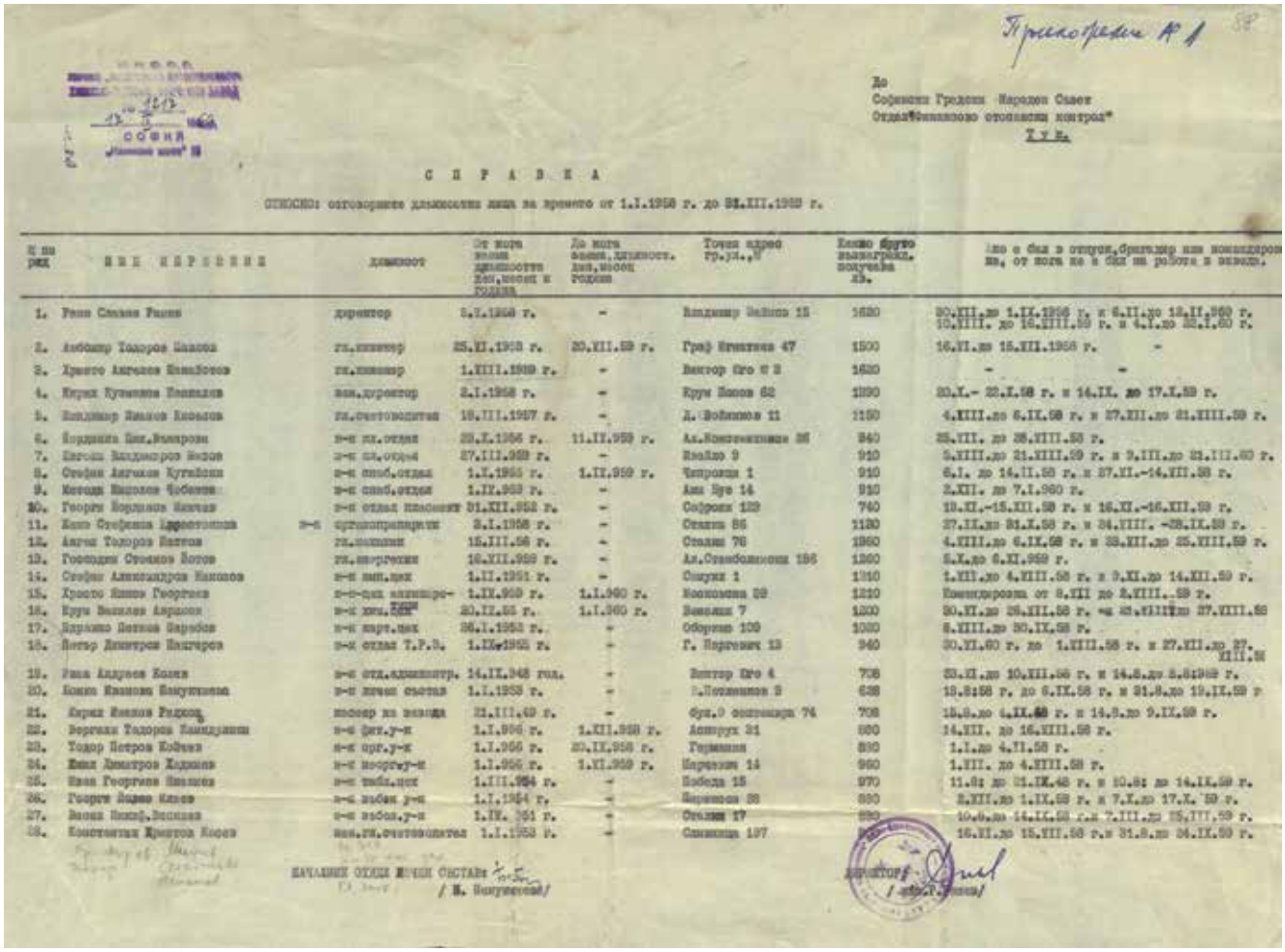

Приложение № 1

До
Софийски Градски Народен Съвет
Отдел"Финансово стопански контрол"
Т у к.

С П Р А В К А

ОТНОСНО: отговорните длъжностни лица за периода от 1.I.1958 г. до 31.XII.1959 г.

Н по ред	ИМЕ ПРЕЗИМЕ	длъжност	От кога заема длъжността ден,месец и година	До кога заема длъжност. ден,месец и година	Точен адрес гр.ул.,№	Колко брутно възнаграждение получава лв.	Дали е бил в отпуск,болничен или командиров ка, от кога на в бил на работа и защо.
1.	Рашо Стефанов Рашев	директор	5.I.1958 г.	-	Владимир Вазов 15	1620	20.XII.до 1.IX.1956 г. и 6.II.до 12.II.960 г. 10.XIII. до 16.XIII.59 г. и 4.I.до 22.I.60 г.
2.	Любомир Тодоров Ванков	гл.инженер	25.XI.1958 г.	20.XII.59 г.	Граф Игнатиев 47	1500	16.VI.до 15.XII.1958 г. -
3.	Христо Ангелов Ивановов	гл.инженер	1.XIII.1959 г.	-	Виктор Гго № 3	1620	- -
4.	Кирил Кузманов Ванкилов	зам.директор	2.I.1958 г.	-	Круч Ивков 62	1290	20.X.- 22.X.58 г. и 14.IX. до 17.X.59 г.
5.	Владимир Иванов Ковачев	гл.счетоводител	18.III.1957 г.	-	Д. Войвонов 11	1150	4.XIII.до 6.IX.58 г. и 27.XII.до 21.XIII.59 г.
6.	Бориянка Ник.Ванкрови	з-ел гл.отдел	20.X.1956 г.	11.II.959 г.	Ал.Константинови 26	840	25.VII. до 28.VIII.58 г.
7.	Евгени Владимиров Ангов	з-ел гл.отдел	27.III.959 г.	-	Ивайло 9	910	5.XIII.до 21.XIII.59 г. и 9.III.до 21.III.60 г.
8.	Стефан Ангелов Кунчевски	з-ел спец.отдел	1.I.1955 г.	1.II.959 г.	Чепровци 1	910	6.I. до 14.II.58 г. и 27.II.-14.III.58 г.
9.	Методи Василев Чобанов	з-ел спец.отдел	1.II.959 г.	-	Ана Ерве 14	910	2.XII. до 7.I.960 г.
10.	Георги Бориянов Ванчев	з-ел отдел изследвания	31.XII.952 г.	-	Софрони 129	740	19.XI.-15.XII.58 г. и 16.XI.-16.XII.59 г.
11.	Ванко Стефанов Христозов	з-ел архивоприемник	3.I.1958 г.	-	Стамо 86	1120	27.II.до 31.X.58 г. и 24.IIII. -28.IX.59 г.
12.	Ангел Тодоров Ванков	гл.инженер	15.III.56 г.	-	Стамо 76	1960	4.XIII.до 6.IX.58 г. и 23.XII.до 25.XIII.59 г.
13.	Господин Стоянов Ботев	гл.енергетик	16.XII.959 г.	-	Ал.Станбулийски 196	1260	5.X.до 8.XI.959 г.
14.	Стефан Александров Ванков	з-ел вит.цех	1.II.1951 г.	-	Сокуки 1	1310	1.XII.до 4.XIII.58 г. и 9.XI.до 14.XII.59 г.
15.	Христо Янков Георгиев	з-ел-цех калибриро-	1.IX.959 г.	1.I.960 г.	Коломина 29	1210	Командирован от 8.XII до 2.XIII..59 г.
16.	Круш Василев Ангелов	з-ел хим.цех	20.II.55 г.	1.I.960 г.	Василий 7	1200	30.XI.до 28.XII.58 г. и 23.XIII.до 27.XIII.58
17.	Здравко Петков Варабов	з-ел карт.цех	26.I.1953 г.	-	Оборище 109	1080	8.XIII.до 30.IX.58 г.
18.	Петър Димитров Пенчерев	з-ел отдел Т.Р.Д.	1.IX.1955 г.	-	Г. Пирдопчев 13	940	30.XI.60 г. до 1.XIII.58 г. и 27.XII.до 27.XIII.58
19.	Рада Андреев Колев	з-ел отд.администр.	14.II.948 год.	-	Виктор Гго 4	708	23.XI.до 10.XII.56 г. и 14.8.до 8.8.1958 г.
20.	Бонка Иванова Бакурджиева	з-ел личен състав	1.I.1953 г.	-	Д.Поженилов 9	628	18.8.58 г. до 6.IX.58 г. и 21.8.до 19.IX.59 г
21.	Кирил Янков Радков	шофьор на завода	21.III.49 г.	-	Бул.9 септември 74	708	15.8.до 4.IX.58 г. и 14.8.до 9.IX.59 г.
22.	Георгиев Тодоров Ванджунски	з-ел фит.у-к	1.I.956 г.	1.XII.958 г.	Австрия 21	800	14.XII. до 16.XIII.58 г.
23.	Тодор Петров Кобчев	з-ел орг.у-к	1.I.956 г.	20.II.958 г.	Германия	830	1.I.до 4.II.58 г.
24.	Иван Димитров Хаджиев	з-ел инструм-ен	1.I.956 г.	1.II.959 г.	Пирдопски 14	960	1.XIII. до 4.XIIII.59 г.
25.	Иван Георгиев Василев	з-ел табл.цех	1.III.954 г.	-	Победа 15	970	11.8: до 21.IX.58 г. и 20.8: до 14.IX.59 г.
26.	Георги Ангел Ангов	з-ел лабор.у-к	1.I.1954 г.	-	Пирдопски 28	880	2.XII.до 1.IX.59 г. и 7.X.до 17.X. 59 г.
27.	Ванко Ник.Василев	з-ел лабор.у-к	1.IX. 951 г.	-	Стамо 17	880	10.6.до 14.IX.58 г.и 7.III.до 15.III.59 г.
28.	Константин Христов Коев	зам.гл.счетоводителя	1.I.1953 г.	-	Самарица 197	[illegible]	16.XI.до 15.XIII.58 г.и 31.8.до 24.IX.59 г.

НАЧАЛНИК ОТДЕЛ ЛИЧЕН СЪСТАВ:
/ Н. Бакурджиева/

ДИРЕКТОР:
/ [illegible] /

Справка за ръководния състав на ХФЗ – София (1958–1959 г.)
ДА – София, ф. 1453т, оп. 1, а.е. 35

Инж. Рашо Рашев, директор на Химико-фармацевтичния завод – София от 5.05.1958 до 21.05.1962 (18.01.1922 – 5.02.1968). Роден в гр. Сливен. През 1945 г. записва да учи строително инженерство в Държавната политехника – София. От 1949 г. продължава своето обучение в специалността Индустриална химия в Химико-технологическия факултет. Завършва през 1952 г. със защита на *дипломна теза* на тема: *„Получаване на поливинилхидрид от ацетилен и HCl при използване на течни катализатори”*. В началото на 1953 г. постъпва на работа в Химико-фармацевтичния завод – София: технически ръководител и началник на производствено-техническия отдел. Главен инженер на управление „Медицинска промишленост” към МНЗСГ (1956–1957). Един от основателите на промишленото производство на органично-синтетични препарати. Като директор на ХФЗ – София (1958–1962) има значителен принос за увеличаване производството и асортимента на български химико-фармацевтични продукти. Одобрени и внедрени три рационализаторски предложения. От м. юли 1962 г. работи в Коксохимичния завод при Металургичния комбинат „Кремиковци” последователно като главен инженер и началник на производствено-технически отдел. След създаването на ДСО „Фармахим” през 1965 г. е изпратен като представител на обединението в гр. Хамбург – Германска федерална република.

(Автобиография на Р. Рашев. София, 18 април 1965. Семеен архив – Мария Рашева)

Рашо Рашев (вторият отляво надясно) в експерименталната лаборатория на Химикотехнологичния факултет на Държавната политехника, София [1952]
Семеен архив – Мария Рашева

■ ***8 юли*** – В ХФЗ – София е осъществено опитно производство на оригиналния български продукт от растителен произход *Нивалин* (*Галантамин*) чрез екстракция от листата и цветовете на блатното кокиче. Той е резултат от дългогодишните проучвания на фармаколога *проф. д-р Димитър Пасков*, н.с. маг.-фарм. *Лилия Бубева-Иванова (Цвета Иванова)* и ст.н.с. *Вълчо Иванов – лекар, маг.-фармацевт*. Нивалинът е препарат с голям терапевтичен обхват и се прилага успешно в различни области на медицината: анестезиология и хирургия, неврология, психиатрия, физиотерапия, токсикология, рентгенология.

(НА – БАН, ф. 72, оп. 1, а.е. 78, л. 9; ф. 72, оп. 1, а.е. 76, л. 2; Пасков, Д. Влияние на нивалина на напречно-набраздената мускулатура. Известия на Отделението за биологически и медицински науки. Серия експериментална биология и медицина. 1956, №1, с. 29–34; Пасков, Д. Фитохимическое и фармакологическое исследование растения Galanthus nivalis var. gracilis. Тезисы первого фармацевтического научного совещания. Прага, 1956; Иванова, Л. Б. Фитохимично изследване на Galanthus nivalis var. gracilis. I съобщение. Трудове на НИХФИ, 1957, т. I, с. 82–85; Пасков, Д. Фармакологическая характеристика алкалоида Нивалина как антихолинэстеразного вещества. Автореферат диссертации на соискание ученой степени доктора медицинских наук № 244. Институт экспериментальной медицины АМН СССР, Институт экспериментальной медицины БАН. Ленинград, 1958; Протокол за резултатите от проведената полузаводска проба за получаване на Нивалин от кокиче, под ръководството на инж. Вергилий Камедулски – началник фитохимичен участък и инж. Станислав Станев – главен технолог. София, 8.07.1958 (ДА – София, ф. 1453, оп. 1, а.е. 35, л. 54); Нивалин – ново лекарствено средство от кокичето, растящо у нас. МНЗСГ, Аптечно управление. София, 1959;

Paskov, D. Nivalin. Рекламни брошури на различни езици. Химимпорт. София, 1959; Пасков, Д. Нивалин и неговото значение в медицинската практика. Втора национална фармацевтична конференция. Програма. МНЗСГ, Републиканско научно дружество на фармацевтите. София, 28–30 май 1959, с. 14)

Проф. д-р Димитър Пасков (18.10.1914 – 19.04.1986). Роден в с. Горно Броди, Сярско (дн. Гърция). Семейството се преселва и живее в Пловдив и Пещера. Д. Пасков завършва средно образование в Асеновград (1934), а медицина в Софийския университет (1940). Работи като участъков лекар в с. Бяга, Пазарджишко (1941–1945). Участва в антифашистката съпротива и в Отечествената война (1944–1945). Лекар в Пещера (1945). През същата година е поканен за асистент в катедрата по фармакология към Медицинския факултет на Софийския университет. Ръководството на факултета го изпраща на специализация в Ленинград (дн. Санкт Петербург) (1946). Защитава кандидатска дисертация върху дибазола (1948) и окончателно решава да се отдаде на експерименталната фармакология. Старши научен сътрудник в Института по експериментална медицина (днес Институт по невробиология) при БАН и завежда сектор „Фармакология" (1950). Пристъпва към целенасочена дейност по проучване на блатното кокиче (*Galanthus nivalis var. gracilis*). През 1956 г. специализира в Ленинград и Москва под ръководството на световноизвестния руски фармаколог проф. С. В. Аничков. Защитава докторат на тема: *Фармакологическая характеристика алкалоида нивалина как антихолинэстеразного вещества* (1958). Пасков е един от основоположниците на българската експериментална фармакология и продължител на делото на проф. Владимир Алексиев и проф. Петър Николов. Като преподавател – доцент (1952), професор (1960) и ръководител на Катедрата по фармакология при ВМИ – София (1963–1977), създава просперираща научна школа от български фармаколози. Главен редактор на сп. „Фармация" (1962–1963). Един от основателите и пръв председател на Научното медицинско дружество по фармакология (1975). През 80-те години на XX в. Д. Пасков ръководи Фармакологичната лаборатория към Базата за развитие и внедряване на Химико-фармацевтичния комбинат – София. Ле-

Д. Пасков. Нивалин. Фармакология и клинично приложение. София, 1959 г. *НБ „Св. св. Кирил и Методий"*

Dott. Prof. D. S. Paskov. La Nivalina. Farmacologia e applicazione clinica. Cappelli Editore, 1962.
Софарма

карствените средства, които той и колективът му създават, имат значителна роля в нашата медицинска и фармацевтична промишленост: *нивалин – лекарствен продукт с международно признание, дибазол, цитизин, вербаскан, ИНХА-17, аминтол, алцид-В, димекс* и др. Проф. Д. Пасков е съавтор на 35 изобретения, 2 рационализации и около 200 научни публикации, съобщения, учебници и справочници. Неговата монография „Нивалин" е преведена и издадена в Италия (1962). Заслужил лекар (1960). Международна награда за наука „Оскар" – Неапол, Италия (1961).

(НА–БАН, ф. 72, оп. 1, а.е. 59, л. 1, 4; Пасков, Д. Нивалин. Сп. Здраве, 1956, бр. 5, с. 23; Пасков, Д. Нивалин. Фармакологическа характеристика. С., 1959; Авторско свидетелство № 89/1959 г. на доц. д-р Д. Пасков, маг.-фарм. Цв. Иванова и д-р маг.-фарм. В. Иванов, за изобретението „Метод за получаване на галантамин хидробромид (нивалин)". ИНРА. Бюлетин за авторските свидетелства и патентите за изобретения, 1960, № 12, с. 15; Dott. Prof. D. S. Paskov. La Nivalina. Farmacologia e applicazione clinica. Cappelli Editore, 1962; Станев, Л. Кокичета и тръни, сп. Пламък, 1962 (6), кн. 10, с. 24–27; Чолаков, М. Принос към историята на аптечното дело в България. С., 1977, с. 59–60; Боева, А. Проф. д-р Д. Пасков (1914–1986). Сп. Фармация, 1986, бр. 6, с .52–53; Илиев, А. и колектив. България. 2000 новатори. Творчески биографии. Справочник. С., 1987, с. 325; Димитрова, З. Върхови постижения в историята на българската фармация, В: Измерения на българската медицина, С., 2001, с. 172; Дашовска, Л. Проф. д-р Димитър Пасков – другото име на нивалина. Сп. Наука, 2007, кн. 6, с. 6)

IL IV
OSCAR DEI 2 MONDI
Per l'Industria e lo Spettacolo
con il
I° FESTIVAL INTERNAZIONALE DEL CINEMA
NAPOLI 1 E 2 LUGLIO 1961
sarà assegnato a:
INDUSTRIA
Weltuos (Italia)
Citroen (Francia)
Maestoni (Italia)
D'Aquino Gennaro
Petti
SPETTACOLO
Mario Del Monaco (Italia)
Renata Tebaldi
Vittorio De Sica
Rossana Schiaffino
Renato Rascel
Jenne Crain (U.S.A.)
Jack Palace
Paolo Steppa (Italia)
Rina Morelli (Italia)
Brunella Vanoni
Alida Valli
Maria Paris
Sergio Bruni
Miranda Martino
Chiara Samughee
Quartetto Cetra
Ubaldo Lay (Italia)
Giuseppe Liparteti
Sandra Mila
Gianni Rizzo
Lucia Bosè
Tulne Elg (Germania)
Rosalina Neri (Italia)
OSCAR SPECIALI
Yuri Gagarin Cosmonauta
Giuseppe Pacini Avvocato
Mons. Silverio Mattei Sacra Congregazione dei Riti
Anselmo Boldrin Premio Locali
Tribioli Igino Capitano del CC.
Alessandro Pokolov Accademia Premio Lenin
Prof. Dimitri Pascol Per la Scienza
Max Vajro Giornalista
S. E. l'Ambasciatore di Francia
del Giappone
della Tunisia
dell'URSS
del Marocco
Addetto Stampa
URSS
OSPITI D'ONORE
Addetto Culturale URSS
Commerciale
Culturale Tunisia
Commerciale
Culturale Bulgaria
Commerciale
S. E. il Ministro Plenipotenziario di Bulgaria
La manifestazione sarà cinetelegrafata
Presenta Lilli Lemle

Съобщение в извънредно издание на в. IL MEZZOGIORNO D'ITALIA за наградите „Оскар на двата свята" за индустрия и изкуство, в рамките на Международния филмов фестивал в Неапол, 1–2 юли 1961 г. Сред отличените със „Специален Оскар", наред със световно известни личности и творци, е проф. Д. Пасков.
Частна сбирка – д-р Дмитрий Пасков

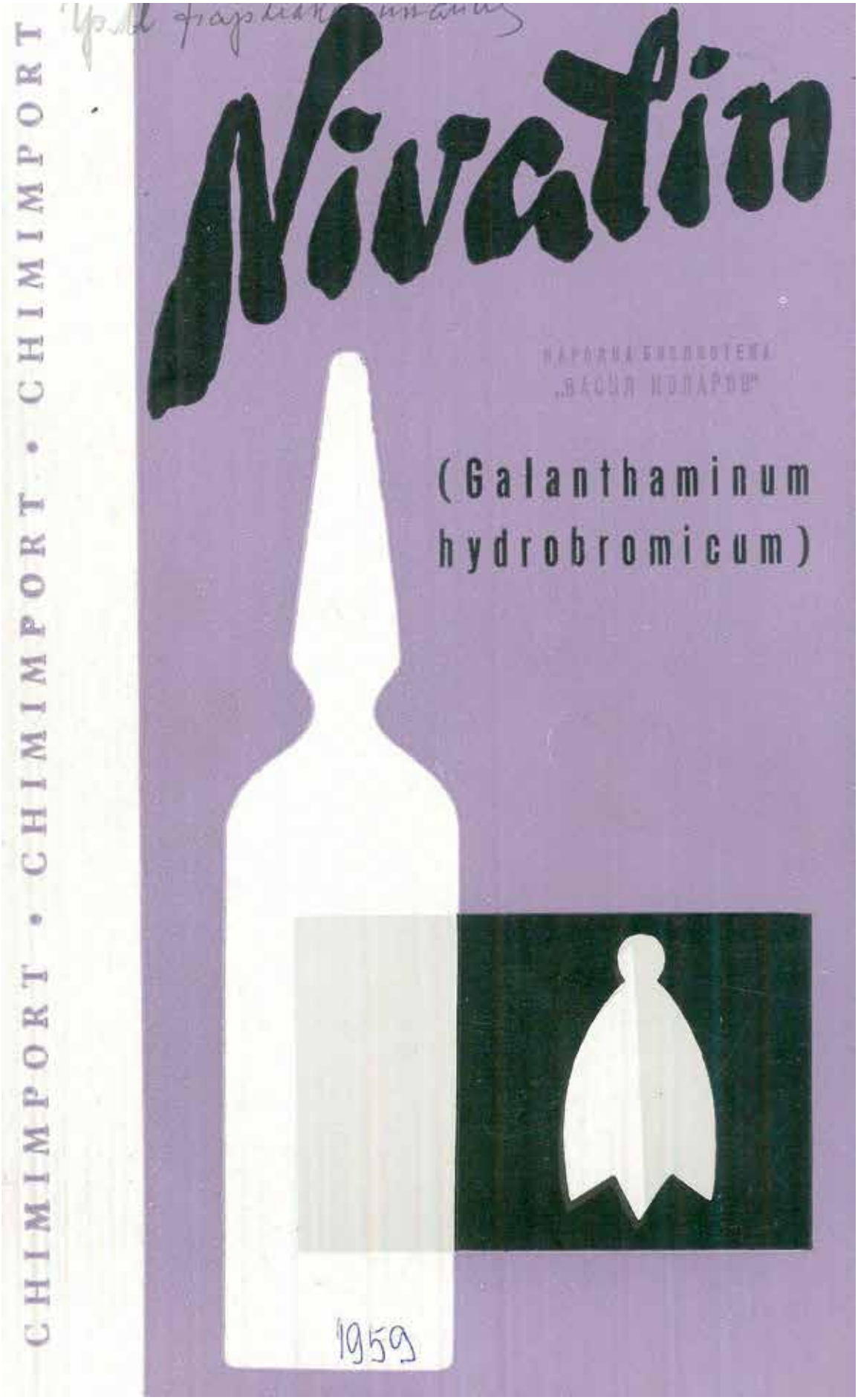

Първата рекламна брошура „Nivalin". София: Химимпорт, 1959 г.
НБ „Св. св. Кирил и Методий"

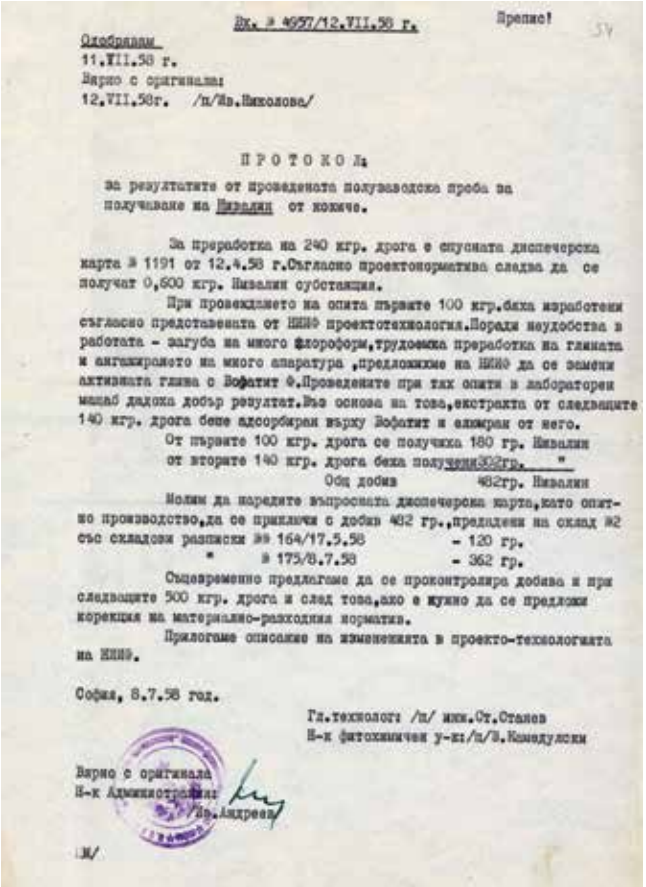

Вх. № 4957/12.VII.58 г. Препис!

Одобрили
11.VII.58 г.
Вярно с оригинала:
12.VII.58г. /п/Ив.Николова/

П Р О Т О К О Л:

за резултатите от проведената полузаводска проба за получаване на Нивалин от кокиче.

За преработка на 240 кгр. дрога е спусната диспечерска карта № 1191 от 12.4.58 г.Съгласно проектонормативи следва да се получат 0,600 кгр. Нивалин субстанция.

При провеждането на опита първите 100 кгр.бяха изработени съгласно предоставената от НИФ проектотехнология.Поради неудобства в работата - загуба на много флорофори,трудоемка преработка на гливата и ангажирането на много апаратура ,предложихме на НИФ да се замени активната глина с Вофатит Ф.Проведените при тях опити в лаборатории малаб дадоха добър резултат.Въз основа на това,екстракта от следващите 140 кгр. дрога беше адсорбиран върху Вофатит и елюиран от него.

От първите 100 кгр. дрога се получиха 180 гр. Нивалин
от вторите 140 кгр. дрога беха получени 302гр. "
Общ добив 482гр. Нивалин

Молим да наредите въпросната диспечерска карта,като опитно производство,да се приключи с добив 482 гр.,предадени на склад №2 със складови разписки №№ 164/17.5.58 - 120 гр.
" № 175/8.7.58 - 362 гр.

Съществено предлагаме да се проконтролира добива и при следващите 500 кгр. дрога и след това,ако е нужно да се предложи корекция на материално-разходния норматив.

Прилагаме описание на изменения в проекто-технологията на НИФ.

София, 8.7.58 год.

Гл.технолог: /п/ инж.Ст.Станев
Н-к фитохимичен у-к: /п/В.Камедулски

Вярно с оригинала
Н-к Административен
/Ив.Андреев/

Протокол за резултатите от проведената проба в ХФЗ – София за получаване на Нивалин под ръководството на инж. Станислав Станев – главен технолог и инж. Вергилий Камедулски – началник фитохимичен участък. София, 8 юли 1958 г.
ДА – София, ф. 1453, оп. 1, а.е. 35

Нивалин – ново лекарствено средство от кокичето, растящо у нас. София: МНЗСГ, 1959 г.
НБ „Св. св. Кирил и Методий"

Химикофармацевтичен завод
ул. „Илиенско шосе" № 16 – София

NIVALIN

Регистрирана на 9 март 1959 година
Покровителствувана до 9 март 1969 година
Стоки: фармацевтически препарати, лекарства

Регистрация на търговската марка „Nivalin", 9 март 1959 г.
Бюлетин „Търговски марки", 1960, № 2

Опаковка от първото производство Нивалин – ампули.
Частна колекция – Невена Цанева

■ ***3 юли*** – Подписано е първото търговско споразумение за износ на общо 1 400 000 броя ампули нивалин (галантамин) за СССР по силата на Приложение № 12 към контракт № 2758/20.IV.1957 г. между Държавно търговско предприятие „Химимпорт" (НРБ) и Всесъюзното обединение „Союзхимэкспорт" (СССР).

(ЦДА, ф. 344, оп. 7, а.е. 29, л. 143)

■ ТИС при завода одобрява метод, разработен от н.с. д-р Виктория Събева от НИИФ, за *определяне състава и чистотата на инсулинова субстанция, инсулинови разтвори,* както и *съдържанието на инсулин в панкреатичната жлеза,* с използването на *кръгова хартиена хроматография*. Обучен е лаборант-аналитик от цех „Органопрепарати" да извършва текущия контрол при производството на инсулин.

(Биографични данни за д-р Виктория Събева-Шишкова; Писмо от Р. Стайков, зав. бюро рационализации при ХФЗ – София до н.с. В. Събева от НИИФ относно приетото предложение за хроматографско определяне на инсулин в панкреатичната жлеза. София, 29.12.1958; Писмо от ръководството на цех „Органопрепарати" до директора на НИИФ с благодарност за предоставения метод за определяне на инсулин чрез хроматография. София, 1958; Рационализаторско удостоверение на д-р В. Събева, издадено от ТИС при ХФЗ – София, относно метод за изследване на холовата киселина и метод за хроматографско определяне на инсулиин. Семеен архив – Любка Шишкова; Събева, В. Хартиена хроматография за изследване на инсулин. Трудове на НИХФИ II, 130, 1958.; сп. Научен живот, кн. 3, 1983, с. 35)

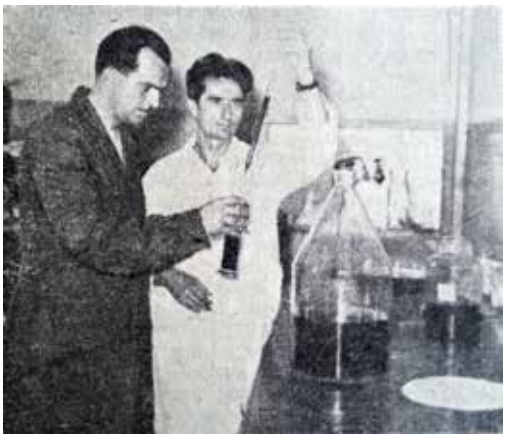

Рационализаторите Илия Стоков и Георги Велчев от цех „Органопрепарати"
Сп. Рационализация, 1960, кн. 1

Рационализаторите маг.-фарм. Атанас Папаризов и технологът Стоянка Христова извършват манипулации по извличане на инсулин от остатъчни луги след изпадане на инсулина в изоелектричния апарат.
ЦДА, Албум 6 Д; сп. Рационализация, 1960, кн. 1

„Ние се радваме, че научните работници ни помагат за да можем да контролираме качеството на нашата продукция още в самия производствен процес. Постижението на д-р Събева е голям успех както за поверения Ви институт, така и за нашия колектив, защото ще имаме възможност за в бъдеще да проверяваме производството на инсулина, както в самата жлеза за съдържание на инсулин, така също и по етапи в производствения процес. ...

Нашият колектив искрено желае вашите научни работници да идват при нас в производството и ни помагат, ние чувствахме голяма необходимост от такава помощ, тъй като производството е от такова естество, че трябва да бъде съгласувано с последните постижения на науката в областта на медицинската промишленост."

(Из писмо на ръковоството на цех „Органопрепарати" до директора на НИИФ с благодарност за предоставения метод за определяне на инсулин чрез хроматография. София, 26 април 1958 г. Семеен архив – Любка Шишкова)

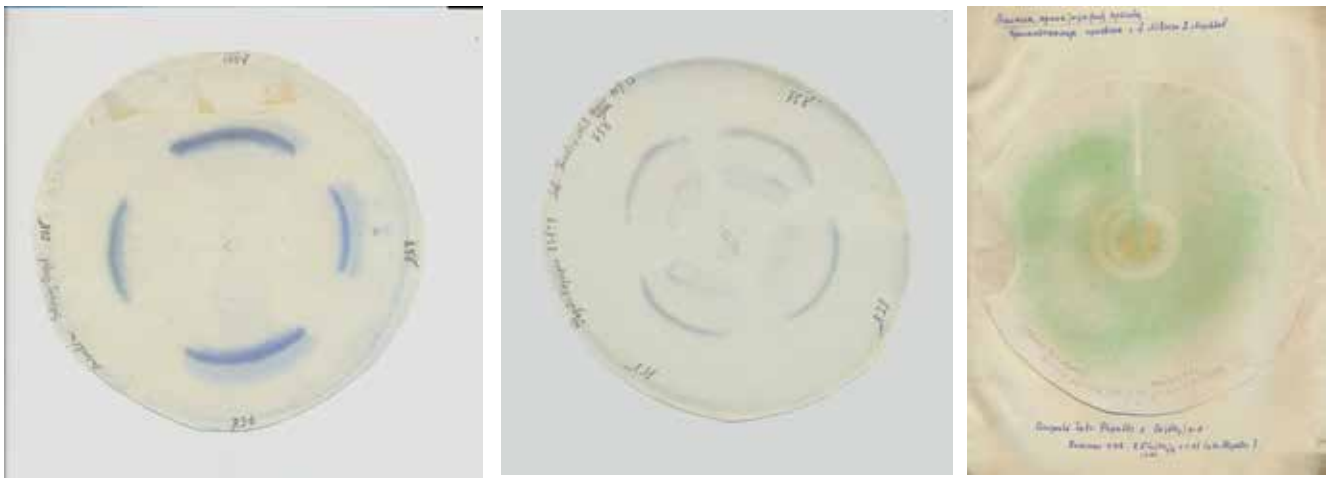

Образци на метода за хроматографско определяне на Инсулин и за изследване на Хепатис чрез хартиена хроматография, приложен от д-р Виктория Събева, научен сътрудник в Научноизследователския институт по фармация. София, 1957–1958
Семеен архив – Любка Шишкова

УДОСТОВЕРЕНИЕ

Давасе на др. Д-р ВИКТОРИЯ СЪБЕВА ШИШКОВА - мл. научен сътрудник в НИИФ в уверение на това, че същия е представил през 195-8 год. предложение относно метод за изследване холова к-на, хроматографско определяне инсулин което е одобрено от ТИС при Химико-фармацевтичен завод и категоризирано като рационализации с годишна икономия ...../.....

Поради гореизложеното др. Д-р ВИКТОРИЯ СЪБЕВА ШИШКОВА е признат за рационализатор и същия има право да се ползува от всички облаги, които му дават законите в страната.

Н-к рац. бюро: Директор:

№ 11 3.XI 195[illegible] г.

Удостоверение на д-р Виктория Събева за одобрен метод за изследване на холова киселина и хроматографско определяне на инсулин, издадено от ТИС на ХФЗ – София. 3 ноември 1959 г.
Семеен архив – Любка Шишкова

■ ***Септември*** – в Зъбно-зъболекарския участък е произведена *ДИА полир паста* по предложение на Н. Писарев и Ал. Петров.

(ДА – София, ф. 1453, оп. 1, а.е. 16, л. 24)

■ Със заем в размер на 16 028 лв. е направен *навес* за сирищна мая *в цех „Органопрепарати”.*

(ДА – София, ф. 1453, оп. 1, а.е. 16, л. 16)

Научни сътрудници от НИХФИ. София, 8 март 1959 г. Отляво надясно: седнали – Луиза Томасини, Бистра Аврамова, Виктория Коен, Елена Петкова, Цвета Иванова, Виктория Събева, Ана Вълкова; прави – Пенка Братанова – лаборант, Мария Тодорова, Елена Хлебарова, Надежда Бикова, Мария Агова, Благина Василева, Светла Зиколова, Таня Харизанова, Параскева Тончева, Лиляна Далева, Жечка Шейкова
Личен архив – Луиза Томасини-Йоновска

■ Внедрени са *18 нови асортимента* на стойност 1 440 246 лв. Някои от тях: *Фтивазид табл., Жен-Шен, Холестерин, Хинин сулфурикум, нивалин ампули, Рутин и др.*
(ДА – София, ф. 1453, оп. 1, а.е. 16, л. 2)

■ През 1958 г. – сума на *актива 33 929 845 лв.* Средства и разходи за *капиталовложения – 660 101 лв. Продажби 1 142 198 лв. Работни места 675.*
(ДА – София, ф. 1453, оп. 1, а.е. 16, л. 12, л. 16, 33–34, 42)

1959 г.

■ ***24 февруари*** – Химико-фармацевтичният завод поема шефство на секцията по ръгби към физкултурно дружество „Локомотив" – София. За председател на секцията е избран инж. Рашо Рашев – директор на завода.
(Музей на спорта)

■ ***29 май*** – *Инж. В. Камедулски и инж. Ст. Станев* участват с доклад на тема *„Апарати за екстракция с непрекъснато действие и използването им в производствената практика на Химико-фармацевтичния завод – София"* в секция „Технология на лекарствените форми и галенови препарати" на Втората национална фармацевтична

Ръководството на ХФЗ – София и отборът по ръгби на Дружество „Локомотив" – републикански първенец след Първия шампионат на България през 1960 г.
Семеен архив – Мария Рашева

конференция, организирана от Републиканското научно дружество на фармацевтите.

(II национална фармацевтична конференция. 28–30 май 1959, София. Програма. С., 1959)

■ ***30 май** – Д. Пасков* участва с доклад на тема „*Нивалин и неговото значение в медицинската практика"* в секция „Фармакология" на Втората национална фармацевтична конференция, организирана от Републиканското научно дружество на фармацевтите.

(II национална фармацевтична конференция. 28–30 май 1959, София. Програма. С., 1959)

В края на 50-те (*1958*) и началото на 60-те години на XX век ХФЗ – София задоволява не само нуждите на страната от най-важните медикаменти, но *успешно излиза на международния пазар*. Изнасят се: *нивалин, ИНХА №17, амидофен пулвис, сантонин, липокаин, римицид, атропин сулфат, бариев сулфат, натриев сулфат, натриев хлорид*, *аква лауроцерази, витамин В-6, В-12, витамин С, пепсинова мая* за сирене и т.н. През 1959 г. се увеличава броят на страните, за които се изнасят лекарствени продукти на ХФЗ – София: СССР, ДР Виетнам, Монголия, Югославия, Унгария, Полша, Румъния, ГДР, ГФР, Холандия, Франция, Швейцария, Швеция, Норвегия, Финландия, Сирия, Египет, Ливан, Алжир, САЩ, Мексико, Израел.

(ЦДА, ф. 599, оп. 1, а.е. 79, л. 15-16; ф. 344, оп. 7, а.е. 29, л. 270–271, 347–348, 350–351)

„Колективът на завода положи максимални усилия за осигуряване качеството както на препаратите, така и на външната опаковка, което според нас следва да се прецени положително, тъй като това са *първи крачки за износ на лекарства от завода".*

(Из отчет на ХФЗ – София за 1958 г. ДА – София ,ф. 1453, оп. 1, а.е. 16, л. 2)

Мостри на отпечатани опаковки в Картонажно-печатарския цех на завода – 1958 г.
ДА – София, ф. 1453, оп. 2, а.е. 71

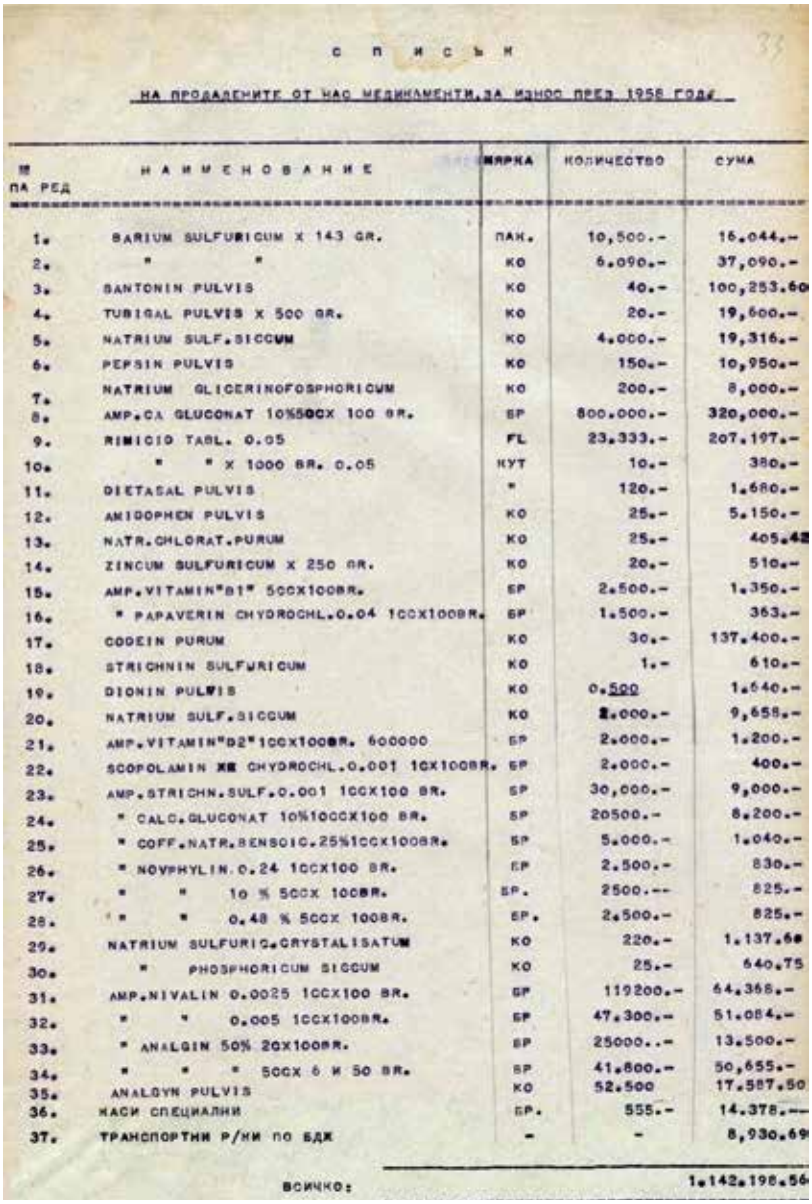

С П И С Ъ К

НА ПРОДАДЕНИТЕ ОТ НАС МЕДИКАМЕНТИ ЗА ИЗНОС ПРЕЗ 1958 ГОДИНА

№ ПО РЕД	НАИМЕНОВАНИЕ	МЯРКА	КОЛИЧЕСТВО	СУМА
1.	BARIUM SULFURICUM X 143 GR.	ПАК.	10,500.-	16.044.-
2.	" "	КО	6.090.-	37,090.-
3.	SANTONIN PULVIS	КО	40.-	100,253.60
4.	TUBIGAL PULVIS X 500 GR.	КО	20.-	19,600.-
5.	NATRIUM SULF.SICCUM	КО	4.000.-	19,316.-
6.	PEPSIN PULVIS	КО	150.-	10,950.-
7.	NATRIUM GLICERINOFOSPHORICUM	КО	200.-	8,000.-
8.	AMP.CA GLUCONAT 10%50CX 100 GR.	БР	800.000.-	320,000.-
9.	RINICID TABL. 0.05	FL	23.333.-	207.197.-
10.	" " X 1000 BR. 0.05	КУТ	10.-	380.-
11.	DIETASAL PULVIS	"	120.-	1.680.-
12.	AMIDOPHEN PULVIS	КО	25.-	5.150.-
13.	NATR.CHLORAT.PURUM	КО	25.-	405.42
14.	ZINCUM SULFURICUM X 250 GR.	КО	20.-	510.-
15.	AMP.VITAMIN"B1" 50CX100BR.	БР	2.500.-	1.350.-
16.	" PAPAVERIN CHYDROCHL.0.04 10CX100BR.	БР	1.500.-	363.-
17.	CODEIN PURUM	КО	30.-	137.400.-
18.	STRICHNIN SULFURICUM	КО	1.-	610.-
19.	DIONIN PULVIS	КО	0.500	1.640.-
20.	NATRIUM SULF.SICCUM	КО	2.000.-	9,658.-
21.	AMP.VITAMIN"D2"10CX100BR. 600000	БР	2.000.-	1.200.-
22.	SCOPOLAMIN CHYDROCHL.0.001 10X100BR.	БР	2.000.-	400.-
23.	AMP.STRICHN.SULF.0.001 10CX100 BR.	БР	30,000.-	9,000.-
24.	" CALC.GLUCONAT 10%10CCX100 BR.	БР	20500.-	8.200.-
25.	" COFF.NATR.BENSOIC.25%10CX100BR.	БР	5.000.-	1.040.-
26.	" NOVPHYLIN.0.24 10CX100 BR.	БР	2.500.-	830.-
27.	" " 10 % 50CX 10BR.	БР.	2500.--	825.-
28.	" " 0.48 % 50CX 10BR.	БР.	2.500.-	825.-
29.	NATRIUM SULFURIC.CRYSTALISATUM	КО	220.-	1.137.60
30.	" PHOSPHORICUM SICCUM	КО	25.-	640.75
31.	AMP.NIVALIN 0.0025 10CX100 BR.	БР	119200.-	64.368.-
32.	" " 0.005 10CX100BR.	БР	47.300.-	51.084.-
33.	" ANALGIN 50% 20X100BR.	БР	25000..-	13.500.-
34.	" " " 50CX 6 И 50 BR.	БР	41.800.-	50,655.-
35.	ANALGYN PULVIS	КО	52.500	17.587.50
36.	НАСИ СПЕЦИАЛНИ	БР.	555.-	14.378.--
37.	ТРАНСПОРТНИ Р/КИ ПО БДЖ	-	-	8,930.69
	ВСИЧКО:			1.142.198.56

Опаковка Витамин В 12
Частна колекция – Невена Цанева

Опаковка Procain
Музей за история на медицината – Варна

Списък на медикаментите на ХФЗ – София за износ на стойност 1 142 198 лв. – 1958 г.
ДА – София, ф. 1453, оп. 1, а.е. 16

СПОГОДБА ЗА СТОКООБМЕН И ПЛАЩАНИЯ МЕЖДУ ПРАВИТЕЛСТВОТО НА НАРОДНА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ И ПРАВИТЕЛСТВОТО НА ЯПОНИЯ

Правителството на Народна република България и Правителството на Япония, с оглед развитието на търговията между двете страни на принципа на равенство и взаимна изгода, постигнаха съгласие за следното:

Член 1.

Двете Правителства ще се стараят да увеличават обема на стокообмена между двете страни до възможно най-високо ниво.

Член 2.

Двете Правителства ще се стараят да улесняват издаването на необходимите износни и вносни разрешения за стоки, които ще се разменят между двете страни Тези разрешения ще се издават съгласно законите, разпоредбите и нарежданията за износ, внос и чужда валута, които са или могат да бъдат занапред в сила в съответните страни.

Член 3.

1. Листите на стоките, които се очакват да бъдат разменени между двете страни, са приложени към настоящата Спогодба.

2. Тези листи са само ориентировачни. Поради това не следва да се тълкува, че същите ограничават търговията със стоки, които не са включени в тях.

Член 4.

Всички плащания между двете страни ще се извършват в конвертируеми валути съгласно законите, разпоредбите и нарежданията за чужда валута, които са или могат да бъдат занапред в сила в съответните страни.

Член 5.

За улесняване изпълнението на настоящата Спогодба, всяко Правителство ще разглежда благосклонно и ще дава съответна възможност за консултации по всяко предложение, което другото Правителство може да направи във връзка с който и да е въпрос, възникващ от или във връзка с търговията между двете страни. За тази цел, представителите на двете Правителства ще се срещат по взаимно съгласие за разглеждане действието на настоящата Спогодба и за изготвяне на съответни препоръки до двете Правителства, когато това е необходимо.

Член 6.

Двете Правителства ще взимат всички възможни мерки за улесняване транспорта на разменяните стоки между двете страни.

Член 7.

Двете Правителства ще поощряват с всички възможни средства използуването на арбитражните съвети в двете страни за уреждането на спорове, които могат да възникнат от или във връзка с договорите, сключени въз основа на настоящата Спогодба.

Член 8.

Всеки договор, сключен на базата и през време на действието на настоящата Спогодба и неизпълнен до датата на изтичането й, ще се изпълни съгласно условията на настоящата Спогодба.

Член 9.

1. Настоящата Спогодба ще влезе в сила от датата на подписването й и ще бъде валидна за срок от една година.

2. Настоящата Спогодба ще бъде валидна за още една година и ще продължава да бъде валидна и след това по същия начин, ако никое от Правителствата не направи писмено предупреждение три месеца преди изтичането на текущата година за намерението си да прекрати настоящата Спогодба.

В доказателство на което представителите на двете Правителства, надлежно упълномощени за целта, подписаха настоящата Спогодба.

СЪСТАВЕНА в два екземпляра на английски език, в Токио, на 24 февруари 1961 година.

ЗА ПРАВИТЕЛСТВОТО НА НАРОДНА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

(п) Л. Аврамов

ЗА ПРАВИТЕЛСТВОТО НА ЯПОНИЯ

(п) Н. Ушиба

СТОКОВА ЛИСТА

Износ от Народна република България в Япония

Машини (включ. акумулатори), съоръжения и резервни части
Стоманена дебела ламарина
Колофон
Б и л к и
Розово масло и други етерични масла
Флуорит
Химикали
Фармацевтични произведения (включ. нивалин)
Терпентин
Растителни семена за посев
Маслодайни семена
Животински косъм
Коноп и лен (влакна и отпадъци) и текстилни отпадъци
Олово (включ. концентрат)
Ц и н к
Ориенталски тютюн
Сухи и сушени плодове и зеленчуци
Зеленчукови консерви
Вина, ракии и ликьори
Натурално сирене
Фасул
Килими
Мрамор
Каолин
Туткал
Слюда
Занаятчийски произведения
Филми, книги, списания и грамофонни плочи
Р а з н и

СТОКОВА ЛИСТА

Износ от Япония в Народна република България

Машини, съоръжения и резервни части
Кораби и съоръжения
Л а г е р и
Валцовани и други стомани и феросплави
Естествени и изкуствени влакна, прежда, изкуствени тъкани и текстилни произведения
Външни и вътрешни гуми
Кабели и проводници
Алуминий на блокове, листа и валцдрат
Естествен и електролитен манганов двуокис
Манганов метал
Пластмаси (поливинилхлорид, полиетилен)
Й о д
Диоктилфталат
Титаниев двуокис
Химикали
Антибиотици
Витамини
Фармацевтични произведения
Спиртни напитки
Занаятчийски произведения
Филми, книги, списания и грамофонни плочи
Р а з н и

Спогодба за стокообмен и плащания между правителството на НРБ и правителството на Япония. В раздел Стокова листа са включени: „Фармацевтични произведения (вкл. Нивалин)". Токио, 24 февруари 1961 г.
Сп. Външна търговия, 1961, кн. 9

8 години sopharma PHARMACEUTICALS

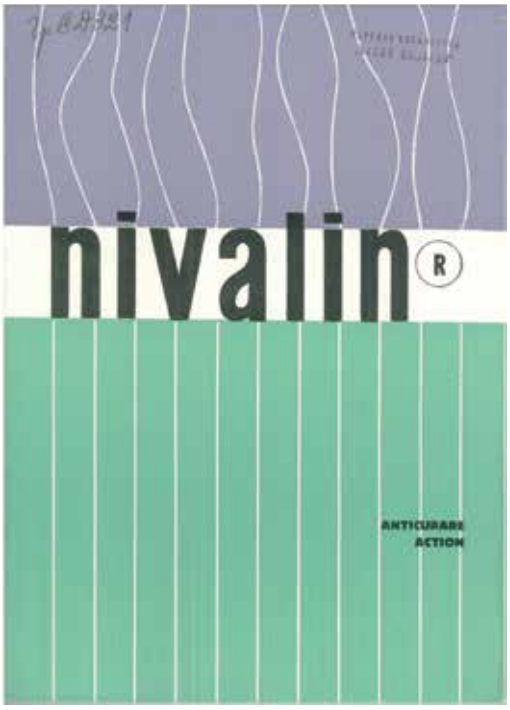

Рекламна брошура Nivalin. София: Химимпорт, 1959
НБ „Св. св. Кирил и Методий"

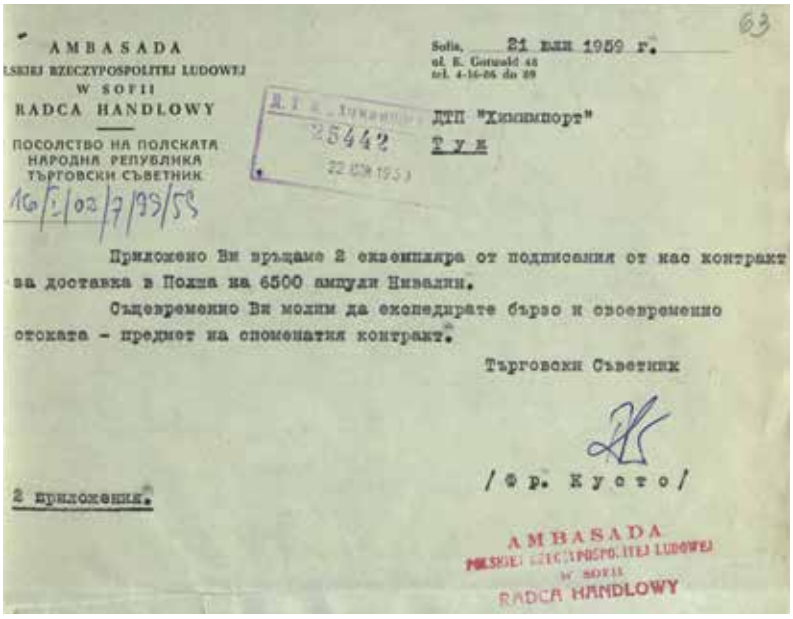

AMBASADA
LSKIEJ RZECZYPOSPOLITEJ LUDOWEJ
W SOFII
RADCA HANDLOWY

ПОСОЛСТВО НА ПОЛСКАТА НАРОДНА РЕПУБЛИКА
ТЪРГОВСКИ СЪВЕТНИК

Sofia, 21 юли 1959 г.
ul. K. Gotwald 48
tel. 4-16-06 do 09

ДТП "Химимпорт"
Т у к

Приложено Ви връщаме 2 екземпляра от подписания от нас контракт за доставка в Полша на 6500 ампули Нивалин.

Съдевременно Ви молим да експедирате бързо и своевременно стоката – предмет на споменатия контракт.

Търговски Съветник

/Ф р. К у с т о/

2 приложения.

AMBASADA
RADCA HANDLOWY

Писмо от търговския съветник при Посолството на ПНР до ДТП „Химимпорт" относно контракт за доставка на 6500 ампули Нивалин. София, 21 юли 1959 г.
ЦДА, ф. 344, оп. 7, а.е .29

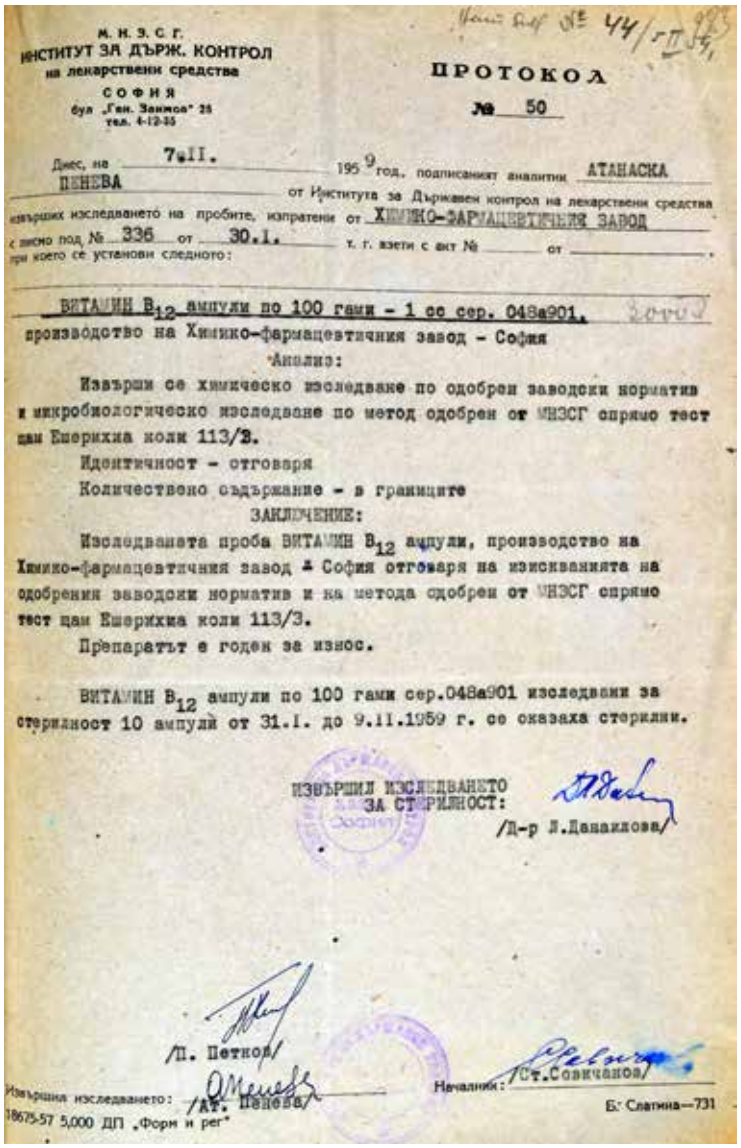

М. Н. З. С. Г.
ИНСТИТУТ ЗА ДЪРЖ. КОНТРОЛ
на лекарствени средства
СОФИЯ
бул „Ген. Заимов" 25
тел. 4-12-35

ПРОТОКОЛ
№ 50

Днес, на 7.II. 1959 год. подписаният аналитик АТАНАСКА ПЕНЕВА от Института за Държавен контрол на лекарствени средства извърших изследването на пробите, изпратени от ХИМИКО-ФАРМАЦЕВТИЧЕСКИ ЗАВОД с писмо под № 336 от 30.I. т. г. взети с акт № ____ от ____, при което се установи следното:

ВИТАМИН B_{12} ампули по 100 гами – 1 сс сер. 048а901, производство на Химико-фармацевтичния завод – София

Анализ:

Извърши се химическо изследване по одобрен заводски норматив и микробиологическо изследване по метод одобрен от МНЗСГ спрямо тест щам Ешерихиа коли 113/3.

Идентичност – отговаря

Количествено съдържание – в границите

ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

Изследваната проба ВИТАМИН B_{12} ампули, производство на Химико-фармацевтичния завод – София отговаря на изискванията на одобрения заводски норматив и на метода одобрен от МНЗСГ спрямо тест щам Ешерихиа коли 113/3.

Препаратът е годен за износ.

ВИТАМИН B_{12} ампули по 100 гами сер.048а901 изследвани за стерилност 10 ампули от 31.I. до 9.II.1959 г. се оказаха стерилни.

ИЗВЪРШИЛ ИЗСЛЕДВАНЕТО ЗА СТЕРИЛНОСТ: /Д-р Л.Данаилова/

/П. Петков/

Извършил изследването: /Ат. Пенева/

Началник: /Ст.Совичанов/

18675-57 5,000 ДП „Форм и рег"

Б: Славина—731

Протокол на Института за държавен контрол на лекарствените средства за изследвани проби на Витамин В12, производство на ХФЗ – София, с оценка, че препаратът е годен за износ. София, 7 февруари 1959 г.
ЦДА, ф. 344, оп. 7, а.е. 33

Рекламен блок на продукцията на ХФЗ – София от ДТП „Химимпорт"
Сп. Външна търговия, 1960, кн. 9

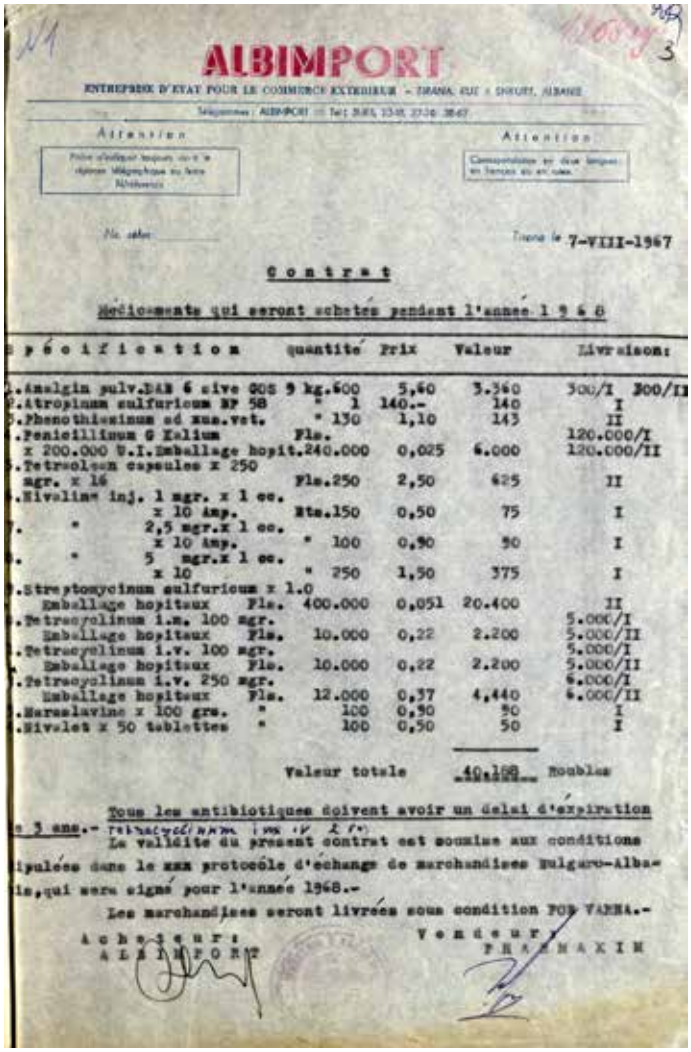

ALBIMPORT

ENTREPRISE D'ETAT POUR LE COMMERCE EXTERIEUR – TIRANA, RUE « SHKUPI, ALBANIE

Attention — Attention

Tirana le 7-VIII-1967

Contrat

Médicaments qui seront achetés pendant l'année 1 9 6 8

Spécification	quantité	Prix	Valeur	Livraison:
1.Amalgin pulv.DAB 6 sive 005	9 kg.600	5,60	3.360	300/I 300/II
2.Atropinum sulfuricum BP 58	" 1	140.-	140	I
3.Phenothiazinum ad usu.vet.	" 130	1,10	143	II
4.Penicillinum G Kalium	Fla.			120.000/I
x 200.000 U.I.Emballage hopit.	240.000	0,025	6.000	120.000/II
5.Tetraloem capsules x 250 mgr. x 16	Fla.250	2,50	625	II
6.Nivalim inj. 1 mgr. x 1 cc. x 10 amp.	Bta.150	0,50	75	I
7. " 2,5 mgr.x 1 cc. x 10 amp.	" 100	0,90	90	I
8. " 5 mgr.x 1 cc. x 10	" 250	1,50	375	I
9.Streptomycinum sulfuricum x 1.0 Emballage hopitaux	Fla. 400.000	0,051	20.400	II
10.Tetracylinum i.m. 100 mgr. Emballage hopitaux	Fla. 10.000	0,22	2.200	5.000/I 5.000/II
11.Tetracylinum i.v. 100 mgr. Emballage hopitaux	Fla. 10.000	0,22	2.200	5.000/I 5.000/II
12.Tetracylinum i.v. 250 mgr. Emballage hopitaux	Fla. 12.000	0,37	4,440	6.000/I 6.000/II
13.Marselavine x 100 grs.	" 100	0,90	90	I
14.Nivelet x 50 tablettes	" 100	0,50	50	I
		Valeur totale	40.198	doubles

Tous les antibiotiques doivent avoir un délai d'expiration de 3 ans.-

La validité du présent contrat est soumise aux conditions stipulées dans le xxx protocole d'échange de marchandises Bulgaro-Albanais, qui sera signé pour l'année 1968.-

Les marchandises seront livrées sous condition FOB VARNA.-

Acheteur: ALBIMPORT — Vendeur: PHARMACHIM

Договор между ДСО „Фармахим” и Deutschpharm – Берлин за доставка на Табекс – таблетки. София, 3 юли 1968 г.
ЦДА, ф. 619, оп. 1, а.е. 30

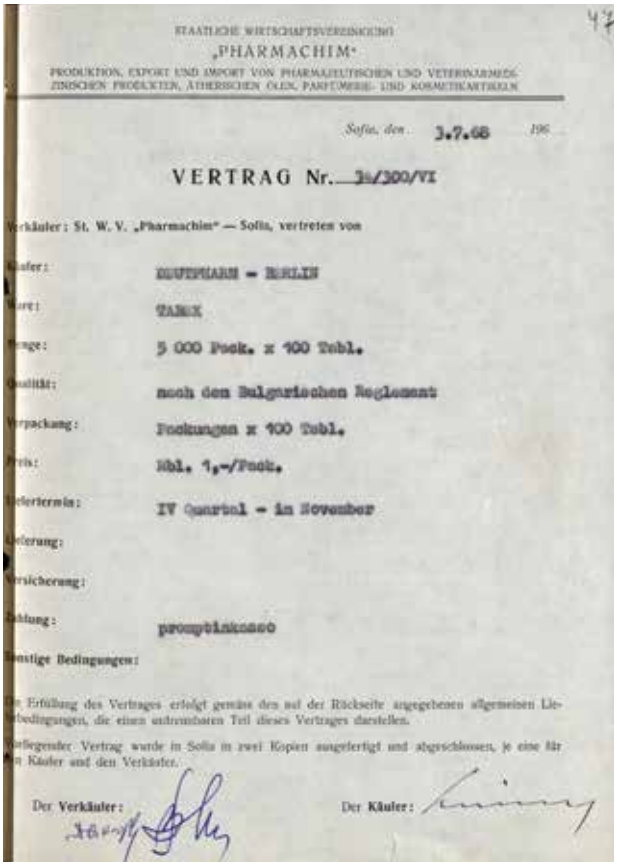

STAATLICHE WIRTSCHAFTSVEREINIGUNG „PHARMACHIM"

PRODUKTION, EXPORT UND IMPORT VON PHARMAZEUTISCHEN UND VETERINÄRMEDIZINISCHEN PRODUKTEN, ÄTHERISCHEN ÖLEN, PARFÜMERIE- UND KOSMETIKARTIKELN

Sofia, den 3.7.68 196

VERTRAG Nr. 3a/300/VI

Verkäufer: St. W. V. „Pharmachim" — Sofia, vertreten von

Käufer: DEUTPHARM – BERLIN

Ware: TABEX

Menge: 5 000 Pack. x 100 Tabl.

Qualität: nach den Bulgarischen Reglement

Verpackung: Packungen x 100 Tabl.

Preis: Nbl. 1,-/Pack.

Lieferterm in: IV Quartal – in November

Lieferung:

Versicherung:

Zahlung: promptinkasso

Sonstige Bedingungen:

Die Erfüllung des Vertrages erfolgt gemäss den auf der Rückseite angegebenen allgemeinen Lieferbedingungen, die einen untrennbaren Teil dieses Vertrages darstellen.

Vorliegender Vertrag wurde in Sofia in zwei Kopien angefertigt und abgeschlossen, je eine für den Käufer und den Verkäufer.

Der Verkäufer: — Der Käufer:

Договор за доставка на български лекарства от ДСО „Фармахим” за ВТП „Албимпорт” – Албания. Тирана, 7 август 1967 г.
ЦДА, ф. 619, оп. 1, а.е. 30

Опаковки на Витамин С и Витамин С форте
Частна колекция – Невена Цанева

■ Средносписъчният състав на заетите в завода е *900 души*: ИТР – 82, работници – 735, служещи – 67, обслужващ персонал – 7, охрана – 9.

(ДА – София, ф. 1453, оп. 1, а.е. 45, л. 6)

■ За първи път българският препарат NIVALIN, производство на ХФЗ – София, е включен в „Лекарствен справочник на разрешените за употреба лекарствени средства в НРБ”, издание на Министерството на народното здраве и социалните грижи.

(Лекарствен справочник на МНЗСГ на разрешените за употреба лекарствени средства в НРБ. София, 1960 г., с. 148–149)

■ ***8–12 май*** – В Париж се провежда Конгрес на френското офталмологично дружество, в който участват офталмолози от Европа, Северна и Южна Америка, Азия и Африка. По покана на дружеството до Катедрата по очни болести при Института за специализация и усъвършенстване на лекарите – София (ИСУЛ), на конгреса участват *проф. д-р Иван Василев* – зав. катедрата по очни болести при Института, и *д-р Стоимен Дъбов* – асистент при същата катедра. В своя доклад *„Нов медикамент за лечение на глаукома (хипотензивно действие на алкалоида нивалин)”* те докладват за постигнатите добри резултати при третирането на 107 случая за лечение на начална и конгестивна форма на глаукома. Препаратът е бил прилаган по индивидуални схеми под формата на очни капки и онимент. Докладът предизвиква значителен интерес и по него вземат отношение професорите М. Девин, М. Р. Векерс и М. Капучински. Докладът на проф. д-р И. Василев и д-р С. Дъбов е публикуван в Бюлетина на Френското офталмологично дружество от 1960 г. Убедителните резултати от лечението на глаукома с нивалин са основание да се пристъпи към производство на *капков разтвор от 0,5% и 1%,* пуснати в аптечната мрежа и прилагани с успех.

(АМВнР, оп. 17, а.е. 954, л. 21–22; Дъбов, С. Моят път в офталмологията. Варна, 2005, с. 76–79; Nivalin (Галантамин хидробромид), Sopharma 2000, с. 12)

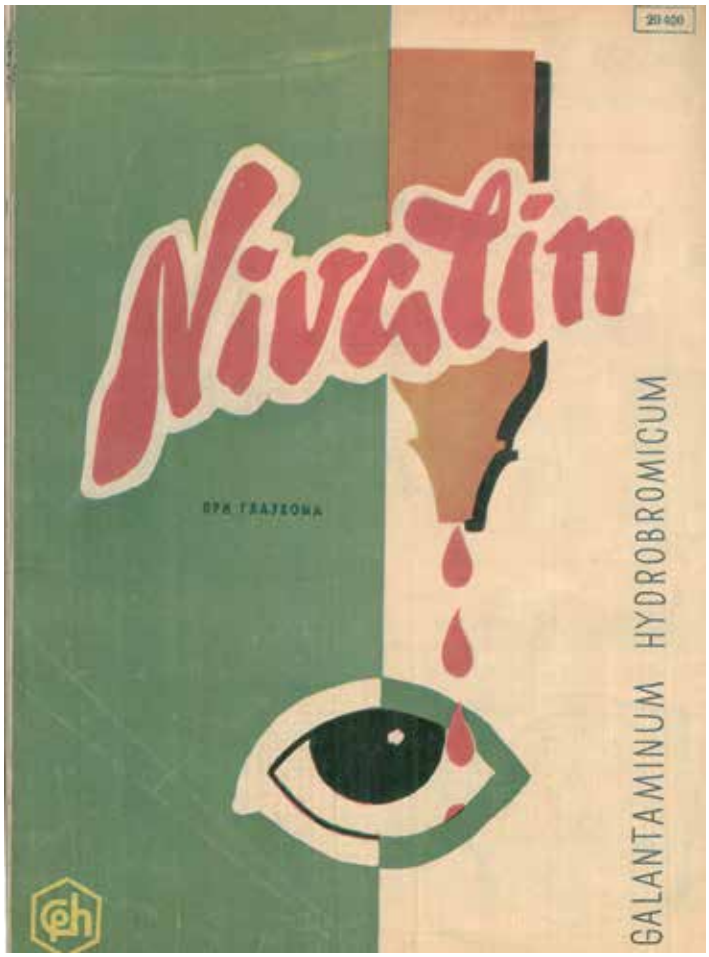

■ Пуснато е *първото* редовно *производство* на ***препарата ИНХА–17*** за лечение на туберкулоза. *ИНХА–17 е оригинална българска разработка* на колектив от НИХФИ.

(В. Трибуна, бр. 9, 24 юли 1971, с. 3; Юбилеен сборник на научноизследователския химико-фармацевтичен институт, С., 1970, с. 4)

■ Продължава започналата през 1959 г. *цялостна реконструкция, преустройство и разширение на цеха с най-висока производителност – ампулния.*

(ЦДА, ф. 599, оп. 1, а.е. 80, л. 14-56)

Сп. Здраве, 1963, кн. 9

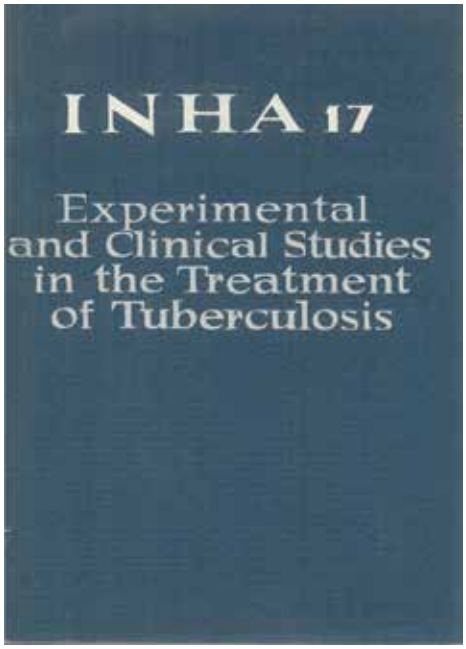

Сборник „ИНХА-17" (под редакцията на д.м.н. проф. Д. Пасков, к.м.н. Г. Джуров и к.м.н. П. Кожухаров), София, 1965 г. Съдържа доклади за експерименталните и клинични изследвания на препарата ИНХА-17 при лечение на туберкулоза – оригинална българска разработка, производство на ХФЗ – София.
НБ „Св. св. Кирил и Методий"

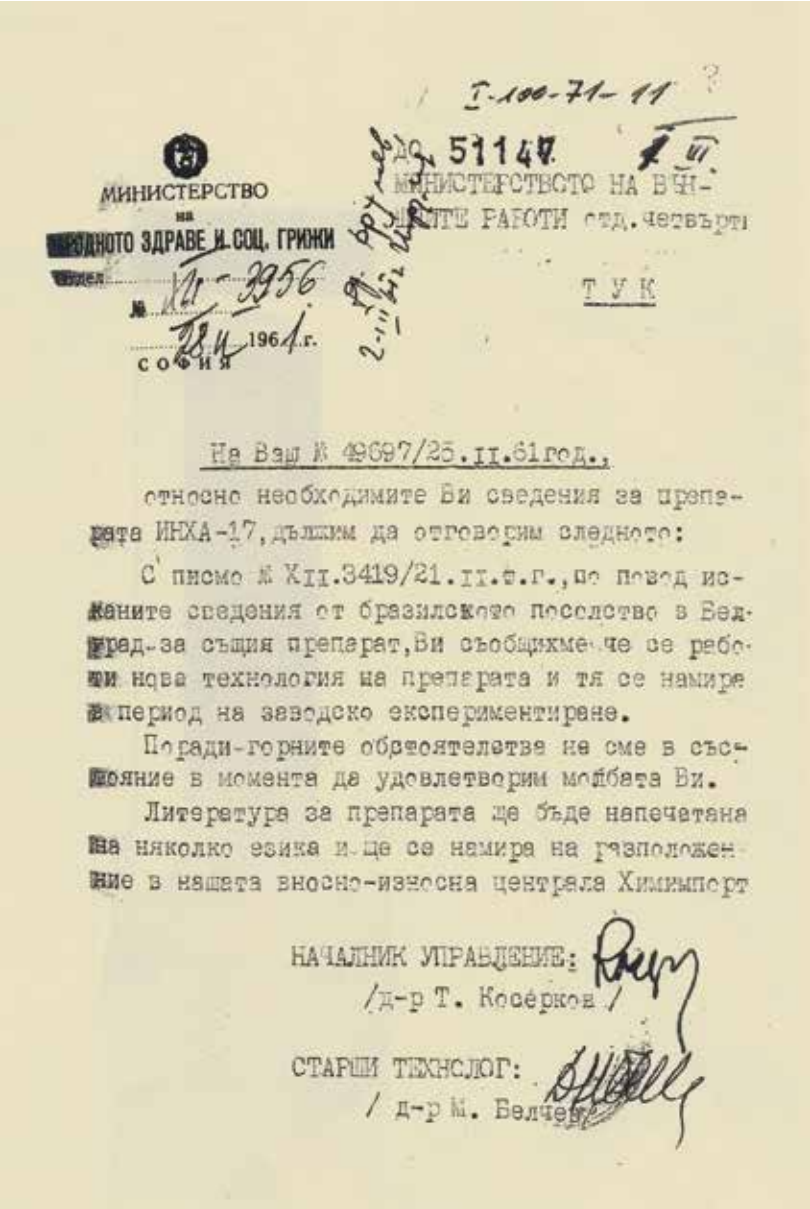

Т-100-71-11

МИНИСТЕРСТВО на НАРОДНОТО ЗДРАВЕ И СОЦ. ГРИЖИ
№ 11-3956
28 II 1961 г.
София

ДО № 51147
МИНИСТЕРСТВОТО НА ВЪН-ШНИТЕ РАБОТИ отд. четвърти

ТУК

На Ваш № 49697/25.II.61год.,

относно необходимите Ви сведения за препарата ИНХА-17, дължим да отговорим следното:

С писмо № XII.3419/21.II.т.г., по повод исканите сведения от бразилското посолство в Белград за същия препарат, Ви съобщихме, че се работи нова технология на препарата и тя се намира в период на заводско експериментиране.

Поради горните обстоятелства не сме в състояние в момента да удовлетворим молбата Ви.

Литература за препарата ще бъде напечатана на няколко езика и ще се намира на разположение в нашата внасно-износна централа Химимпорт

НАЧАЛНИК УПРАВЛЕНИЕ:
/д-р Т. Косерков/

СТАРШИ ТЕХНОЛОГ:
/ д-р М. Белчев/

Писмо отговор на началника на Управление „Медицинско производство" в МНЗСГ до Министерството на външните работи по повод исканите сведения от бразилското посолство в Белград за българския препарат ИНХА-17. София, 28 февруари 1961г.
АМВнР, оп. 18, а.е. 1345

„Внедряването на автоматизацията при нас има за цел освен подобряване на качеството и снижение на себестойността, още и осигуряване на достатъчно резервни производствени мощности за поемане на големите нужди на износа, тъй като нашите ампули напоследък успешно си пробиват път на международния пазар.

Трите страни в Европа, където предимно е застъпено производството на автомати за ампулно производство, са Англия, Италия и Западна Германия, докато произвежданите полуавтомати в другите страни не удовлетворяват нашите изисквания по отношение на поставената от нас цел.

При подбора си ние сме се ползвали както от личния ни опит от притежаваните вече автомати, така също и от опита на нашите специалисти от завода, които са посетили СССР, Чехословакия, Унгария и Румъния.

След доставката на посочените в описа автомати и апарати ... нивото на ампулното производство при Химико-фармацевтичния завод ще се изравни със *средното световно ниво* на ампулното производство."

(ЦДА, ф. 599, оп. 1, а.е. 80, л. 36)

sopharma PHARMACEUTICALS

О П И С на необходимото вносно оборудване за достигане средното световно ниво на ампулното производство в близката перспекива 1961–1962 г.					
	Вид на оборудването	Фирма и технич. данни	Произход	Стойност в долари	Бр.
1	2	3	4	5	6
1.	Апарат за вътрешно измиване	Н. Щрунк & Ко Кьолн Тип Р.С. 1Н	ГФР	500	1
2.	Автомат за вътрешно измиване	Н. Щрунк & Ко Кьолн Тип РСА	ГФР	13 500	1
3.	Автомат за сортиране	Н. Щрунк & Ко Кьолн Тип ФА	ГФР	8 000	2
4.	Вакуум изпразнител	Н. Щрунк & Ко Кьолн Тип УВ	ГФР	4 000	2
5.	Касетки за УВ	Н. Щрунк & Ко Кьолн	ГФР	1 500	50
6.	Стерилизационнен тунел	Н. Щрунк & Ко Кьолн Тип СТТ	ГФР	16 000	1
7.	Автомат за пълнене и запойка	Н. Щрунк & Ко Кьолн Тип ФМА 6	ГФР	7 500	1
8.	Маркировач към ФМА 6	Н. Щрунк & Ко Кьолн	ГФР	1 500	1
9.	Турбокомпресор с 2 свещи	Н. Щрунк & Ко Кьолн	ГФР	1 500	1
10.	Автомат за пълнене и запойка	Марзохи Милано Тип В	Италия	8 100	1
11.	Автомат за асептично пълнене и обкатване на флакони	Марзохи Милано	Италия	4 600	1
12.	Автомат за печат на ампули	Марзохи Милано	Италия	3 600	3
13.	Автомат за печат на ампули	Оффицин Газета Милано	Италия	1 600	2
14.	Шихтов филтър за инжекционни разтвори от хромникелмолибденова стомана	Зайц Е.К. Формат 20 АББ.13 по зеления каталог, 17 плаки, патрон за власинки и 5 свещи	ГФР	1 600	1
15.	Шихтов филтър за инж. разтвори от хромникелмо-либденова стомана	Зайц Е.К. Формат 22 АББ.12	ГФР	1 500	1
16.	Съд под налягане за филтруване на инж. разтвори от хромникелмолибденова стомана: х 30 литра х 50 литра х 100 литра	Зайц – съдове под налягане Друкбехелтер АББ.13	ГФР	 250 500 1 000	 1 1 1
17.	Дозировачка за асептично пълнене на прахообразни субстании в ампули	ДОС – Микро Н&К	ГФР	3 000	1
18.	Лиофилизатор за производство на сухи ампули от разтвор след замразяане	Ювион Фуриер	Франция	2 000	1
19.	Автомат за рязане и обгаряне на апули	Аутопак Ампак	Англия	5 500	5
			Всичко	**87 250**	

(ЦДА, ф. 599, оп. 1, а.е. 80, л. 37–37а)

■ В разширения и преустроен *ампулен цех* работят *400 души*. При реконструкцията е възприета *боксовата система* за ампулирането (пълнене и запояване) и стерилизацията, включена в общия производствен процес, изразен в технологичната последователност при подреждането на производствените операции. Цехът е оборудван с *нови вносни автомати за вътрешно измиване на ампулите, за дозирано пълнене и запойка, за печат и др. За осигуряване на механизация, автоматизация и поточност на ампулното производство са вложени допълнително 400 хил. лв.*

(ЦДА, ф. 599, оп. 1, а.е. 79, л. 16)

Подготовка на разтвори в стъклени автоматични казани

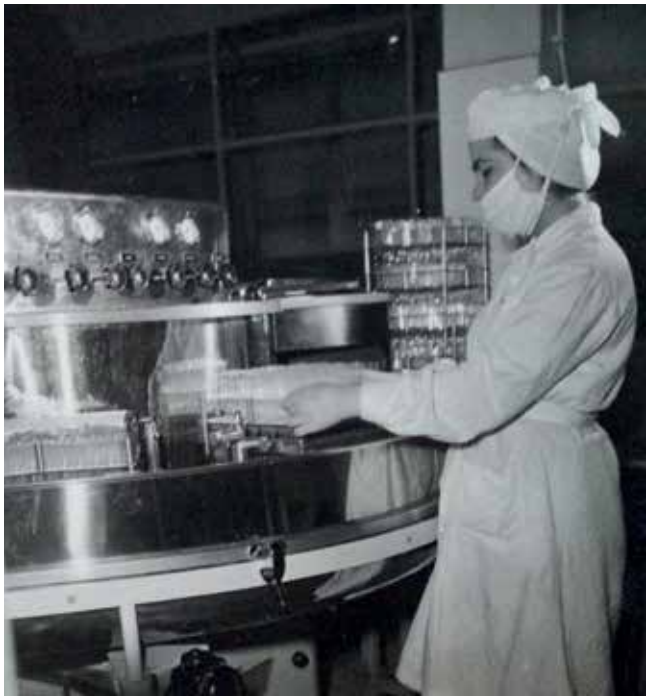

„Щрунг" машина за вътрешно измиване на ампулите

Електрически тунел за изсушаване на измитите ампули

Пълнене на ампули

Ново оборудване в Ампулния цех, началото на 60-те години на XX в.
ЦДА, Албум 6 Д

Автомат за дозирано пълнене и запойка на ампули

Автоматична разпръсквателна сушилня

Ампулен цех, началото на 60-те години на XX в.
ЦДА, Албум 6 Д

Светлинен контрол на ампули

■ ***11 май*** – Отчетени са резултатите от производственото обучение в завода на ученици от 16-то СПТУ в София. През учебната 1959–1960 година производствено обучение е въведено във всички училища в страната за учащите се в горните класове. Ръководството на училището и на ХФЗ – София са пионери в реализирането на тази практика.

(ЦДА, ф. 599, оп. 1, а.е. 79, л. 8–9)

„Нашите връзки с училището Ви датират твърде отдавна. Преди пет години (1955 г.) бяха създадени първите кръжоци по химия. ... През 1958 г. учителят Р. Ранчев включи целия свой клас в разширен кръжок по усвояване на ампулното и таблетното производства. Кръжокът завърши успешно своята работа с полагане на изпит. Всички кръжочници, на брой 38 души, се включиха в едномесечна производствена бригада ... в ампулен цех. Сега 25 от бившите кръжочници са работници и са на едни от първите места в ампулен цех. Отличници на цялото производствено обучение при завода за настоящата година излязоха всички 27 девойки от бригадата „Мария Кюри". ...Техният ръководител Стефан Николов – началник на ампулния цех, положи големи усилия да свърже учебния материал с практическото обучение в ампулното производство."

(Из слово на директора на ХФЗ – София инж. Р. Рашев до участниците при отчитане на резултатите от производственото обучение в завода на ученици от 16-то училище – София. 11.05.1960 г. ЦДА, ф. 599, оп. 1, а.е. 79, л. 8–9)

■ През 1960 г. ХФЗ – София е произвел продукция за износ на стойност 12 352 лв. Изнасят се *6 тона пирамидон* за световно известния концерн – швейцарската фирма „Сандоз".

(ДА – София, ф. 1453, оп. 1, а.е. 45, л. 4; ЦДА, ф. 599, оп. 1, а.е. 79, л. 15–16)

■ Относителният дял на продукцията за износ към общия обем е съответно: 1958 г. – 2.8%, 1959 г. – 9.5%, 1960 г. – 28.00%.

(ДА – София, ф. 1453, оп. 1, а.е. 45, л. 5)

■ *Средносписъчният състав* на заетите в завода е *1035 души*. От тях инженерно-технически служители – 103, работници – 840, служащи – 75, обслужващ персонал – 8, охрана – 9.

(ДА – София, ф. 1453, оп .1, а.е .45, л. 6)

Във Фито-химичния цех технологът Владислав Скрински обяснява на практикуващите в завода ученици от 16-то средно училище – София, как става филтрирането на Нивалина. София, 12 ноември 1959 г.
Архив Пресфото – БТА

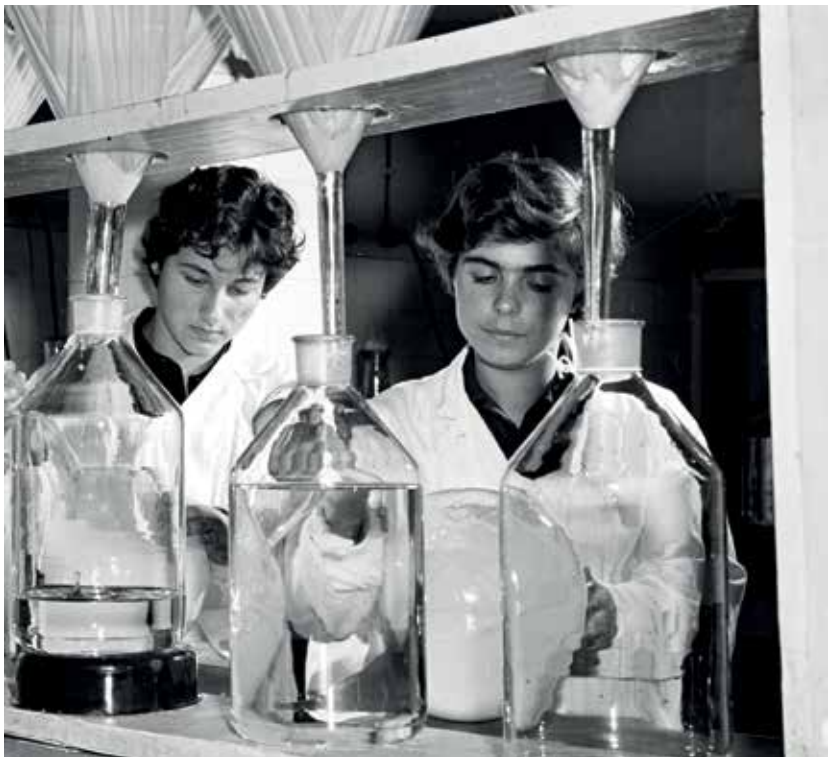

Маргарита Зафирова и Евгения Гълъбова от 16-то средно училище – София по време на производствената си практика в Ампулния цех на завода. София, 12 ноември1959 г.
Архив Пресфото – БТА

■ ***9–18 януари*** – В Москва е открита изложба на български медикаменти и медицинска апаратура, в която участват производства на ХФЗ – София.

(в. Работническо дело, 10 януари, 1961/)

„Голям успех завоюва медицинската ни промишленост с построяване на предприятия (цехове) за пирамидон, фенацетин, новокаин, бариев сулфат и други основни субстанции както за вътрешни нужди, така и за износ.

Голямото богатство на билки в нашата страна позволи да се развие и друг един клон в производството на лекарства – фитохимичният.

Нивалинът, произведен от българското кокиче по метода на заслужилия лекар проф. Д. Пасков, завоюва голям авторитет в целия свят благодарение на доброто си действие срещу последиците от детския паралич и ред други болести. Отлични са родният сантонин, дигиталисовите гликозиди, алкалоидите на моравото рогче, опиевите деривати (морфин, кодеин, дионин и др.) и ред наши ценни препарати. Десетки други видове ценни билки се изнасят и като суровина и имат успех на международния пазар.

Ежегодно се развива и увеличава асортиментът на лекарствата, произвеждани от животински суровини – т.н. органопрепарати. Това са инсулин, адреналин, холестерин, чернодробни противоанемични препарати, пепсин, много хормонни препарати и т. н. ...

Много наши лекарства са добре приети в чужбина, и то не само в страни без своя медицинска промишленост като Ирак, ЮАР, Бирма, Йордания, Иран, Тунис, Аржентина и др., а и в ред страни, класически производители на лекарства, като ГФР, Швейцария, Италия, Англия и др.”

(Д-р Любен Стоянов – зам.-министър на народното здраве и социалните грижи. Нашата медицинска промишленост. Сп. Славяни, 1961, кн. 3, с. 24–25)

■ През годината значително развитие имат *фитохимичните производства, производството на противотуберкулозни препарати и инжекционни разтвори в ампули*. Производството на по-главните позиции в тези групи е нараснало, както следва:

(ДА – София, ф. 1298, оп. 1, а.е. 72, л. 26)

	Вид	Мярка	1960 г.	1961 г.
1.	Ампули	млн. бр.	51,2	53,9
	в т.ч.: амп. Витамин В12	хил. бр.	1506,0	2496,0
2.	Противотуберкулозни	кг	2235,0	9116,0
	в т.ч.: ИНХА 17	кг	923,0	8156,0
3.	Нивалин субстанция	кг	36,2	54,8
4.	Сантонин	кг	88,0	149,0
5.	Рутин	кг	467,0	1300,0

■ Предадени са *за износ* чрез ДТП „Химимпорт” медикаменти и специалитети на стойност 18 млн. лв. или *26,1% от целогодишното производство на завода*. Продукци-

ята е реализирана в Куба, СССР, Сирия, Гвинея, Ливан, Иран, Виетнам, Тунис, Монголия, Тайланд, Корея, Унгария и ГФР.

(ДА – София, ф. 1298, оп. 1, а.е. 72, л. 26–27)

■ На външния пазар много добър прием намира *оригиналният български синтетичен противотуберкулозен препарат ИНХА–17,* от който само през м. декември заводът произвежда и експедира за износ извънпланово 169 хил. опаковки на стойност 2,4 млн. лв.

(ДА – София, ф. 1298, оп. 1, а.е. 72, л. 27)

■ През 1961 г. са усвоени и произведени *32 нови видове продукция*, от които са изработени 46 позиции по асортиментния план на обща стойност 1 795 хил. лв. По важни лекарствени средства от тях са: *амп. Тромбостоп, амп. Алилнорморфин, амп. Витамин А и Витамин Е, амп. ЕДТА, Белазон дражета, Антисеборин, Брезол, Мараславин, Салициламид табл., Нивалин колир, Зъбофан, Полиминерол и др.*

(ДА – София, ф. 1298, оп. 1, а.е. 72, л. 28; в. Здравен фронт, бр. 23, 10 юни 1961, с. 2)

Регистрация на търговската марка „Мараславин", 1961 г.
Бюлетин „Търговски марки", 1962, № 11

№ по ред 3470 Клас XI № по клас 1295
Химико-фармацевтичен завод, ул. „Илиенско шосе" № 16, София — България

Maraslavin

Регистрирана на 10 юли 1961 година
Покровителствувана безсрочно
Стоки: фармацефтични препарати

Първото производство на „Мараславин", 1961 г.
Архив Пресфото – БТА

Статия на проф. д-р Д. Свраков „ Лечение на амфодонтозата с препарата Мараславин"
В. Здравен фронт, бр. 36, 8 септември 1962

Лечение на амфодонтозата с препарата „Мараславин"

В последните няколко години в Катедрата по терапевтична стоматология при Стоматологическия факултет в София и други институти у нас се подложи на клинично и лабораторно изследване действието и лечебния ефект на новия препарат „Мараславин" при възпалителните форми на амфодонтозата (пиорея). Изследванията показаха, че препаратът в сравнение с другите средства дава по-добри и трайни резултати, особено при по-напредналите форми на заболяването.

Препаратът „Мараславин" представлява декокт от подбрани дроги, които действуват антифлогестично и адстрингиращо на гингивата. Пора ди особения си състав той предизвиква в началото усилена ексудация, като с постепенното си навлизане в тъканите промяна структурата на венеца така, че тя става леко възпрепятствана към възпалителя и т е процеси. Така хистоморфологич н и те и хистохимични те изследвания на гингивата преди и след лечението показват, че патологично натрупаният глиокален в епитела изчезва, че епителът се уплътнява и добива защитен паракератозен слой и че колагенните фибрили се увеличават. Всичко това създава клинически плътна консистенция на венеца със здрав бледорозов оттенък.

За разлика от другите средства, препаратът не изгаря гингивата, не причинява болки, не действува токсично на организма. Погълнат в малки количества, не увреждa храносмилателната система.

Още в началото на лечението клиничните субективни симптоми времетраят, болният чувствува закрепване на венците; болките, сърбежът и несигурността при дъвчене, които болният изпитва, също преминават. Изчезва и лошият дъх в устата. В зависимост от някои етиологични моменти и стадия на развитие на заболяването, лечението с „Мараславин" при възпалителните форми на амфодонтозата е необходимо да се придружава с редица ортопедични мероприятия, както и с вземане на някои общоукрепващи средства.

Приложението на „Мараславин" за почва след отстраняването на надвесения зъбен камък. След промиване на венечните джобове с атомизьор или слабо затоплена струя вода, поставят се в тях рехави памучни дренчета, натопени обилно в препарата. Натопените в течността памучни дренчета последователно се поставят до дъното на венечните или костни джобове посредством сонда (Виж. фиг.). Там тия дренчета престоят в продължение на 4—5 минути, след кое то се подменят средно 3—4 пъти с нови. Последните дренчета се оставят обикновено да престоят няколко часа или даже до следния ден, в зависимост как болният ги понася. При сквацербирали стадии с по-обилно отделяне на гной е необходимо в първите дни да се сменят инстилациите два пъти на ден или да не престоят повече от 3—4 часа, защото се получават лежи втрисания. Такива втрисания се получават и когато дренчетата се поставят много плътно в джобовете.

В началото лечението се повтаря ежедневно, след това се разрежда през ден, а след това — през два и три дни. През време на първите сеанси се отстранява последователно и най-старателно подвенечният зъбен камък, което твърде много се улеснява поради отдръпване на венеца под действието на препарата. В зависимост от развитието и обхвата на заболяването лечението се провежда средно от 8 до 15 сеанса. Силно разклатени отделни зъби с почти стопена алвеолна кост трябва да се екстрахират, но не още преди лечението, а след като джобовете на същите се дренират няколко пъти. По този начин се ускорява оздравителният процес на получената рана и се въздействува на съседните зъби. При голяма резорбция на алвеолната кост, достигаща над половината на корена, е необходимо да се поставят подвижни или неподвижни шини, тъй като получената се травматична оклузия ще продължава да увреждa зъбоздържащия апарат.

В продължение на 15—20 дни болният трябва да взема вътрешно витамини (А и С) съответно по 50 хил. ед. и 300 до 400 мг, тъй като общото оздравяване на организма решително затвърдява лечебния ефект на препарата.

В заключение трябва да кажем, че нашият роден препарат „Мараславин" е ценна придобивка за лечението на възпалителните форми на амфодонтозата — едно заболяване от масов характер в цял свят. Това лечебно средство трябва да намери широко приложение в стоматологическата практика.

Проф. Д. Свраков

■ Внедрени са *нови технологии* при производството *на Рутин субстанция, Нивалин субстанция* и др.

(ДА – София, ф. 1298, оп. 1, а.е. 72, л. 18–19)

■ През 1961 г. са постигнати значителни успехи за повишаване производителността на труда в *цех „Ампулен“*. И след преустройството на цеха, операцията *външно измиване на стерилизираните ампули* си остава най-тясното място в технологичния поток. По предложение на *началника на цеха Стефан Николов* и *механика* на цеха *Харалампи Георгиев напълно е механизиран процесът* на външно миене на ампулите *чрез центрофугиране*, признато от ИНРА за *изобретение*. Така наличните в цеха 5 вносни автомата за пълнене и запойка на ампули през цялата година се използват денонощно. Близо *2/3 от цялото производство на ампули е автоматизирано*, при което производителността на труда е увеличена почти двойно. Капацитетните възможности на ампулен цех след преустройството нарастват от 27 000 000 ампули годишно за 1958 г. на над 60 000 000 ампули годишно.

(ДА – София, ф. 1298, оп. 1, а.е. 72, л. 18-19; ЦДА, ф. 599, оп. 1, а.е. 80, л. 17; в. Здравен фронт, бр. 43, 28 октомври 1961, с. 4; Сп. София, 1961, бр. 7, с. 21-22; Сп. Рационализация и стандартизация, 1962, кн. 7, с. 8)

■ ***16–17 юни*** – Проведена е *Първата научно-техническа конференция в ХФЗ – София*, организирана от научно-техническото дружество при завода под ръководството на неговия председател Христо Панайотов – гл. инженер на завода. На конференцията

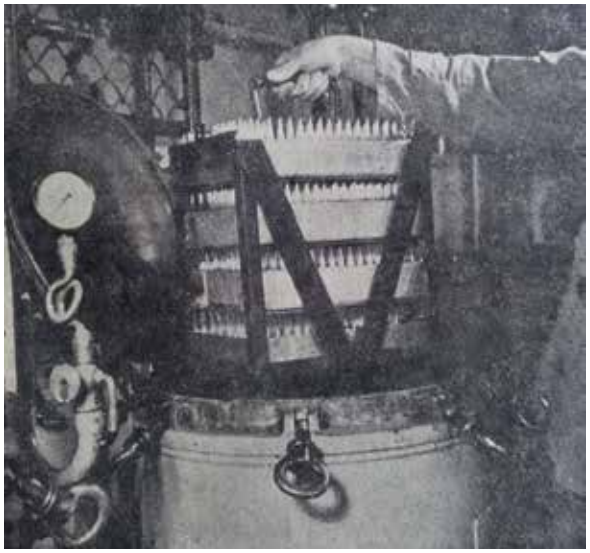

Новият начин за стерилизиране и центрофугално външно миене на ампули с автомат, изобретение на Стефан Николов – началник цех „Ампулен“, и механика Харалампи Георгиев. София, 1961 г.
сп. Рационализация и стандартизация, 1962, кн. 7

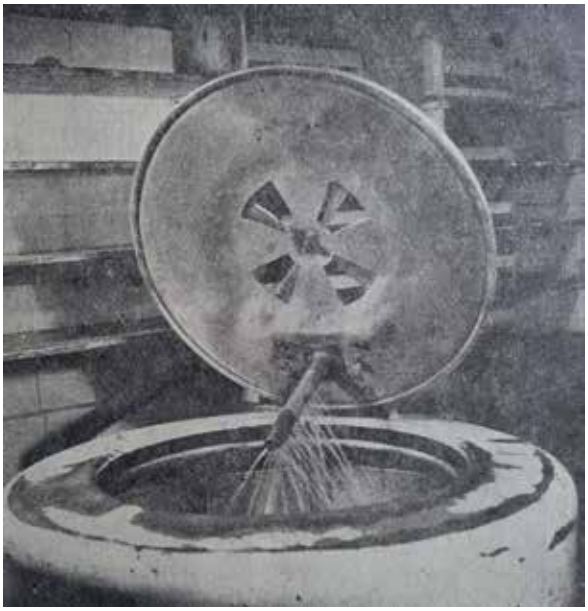

присъстват зам.-министрите на МНЗСГ д-р Кирил Игнатов и д-р Любен Стоянов и началникът на Управление „Медицинска промишленост" д-р Тодор Косерков. Изнесени са два основни доклада: *„Производството на антипиретици"* и *„Механизация на ампулното производство".*

(В. Здравен фронт, бр. 24, 17 юни 1961, с. 2, бр. 25, 24 юни 1961, с. 2; Сп. Рационализация и стандартизация, 1962, кн. 7, с. 12)

■ Към отдел „Технически прогрес" в ХФЗ – София е създадена *група за научно-техническа и патентна информация с ръководител маг.-фарм. Любомир Йончев,* която издирва, реферира и превежда информационни материали. Следят се патентната литература по линия на картотеката „СОТО", документации относно съоръжения и инсталации. Предстои създаването на *Техническа библиотека.* Провежда се научно-информационна дейност за регистриране на новости и челен опит в областта на химическата и фармацевтичната промишленост. Групата запознава *лекарите и здравните работници* в страната с новите производства на завода. Издават се и *рекламни материали* на 5 езика за новите препарати на ХФЗ – София за ВТП „Химимпорт", което реализира техния износ.

(В. Здравен фронт, бр. 45, 10 ноември 1962, с. 4; в. Трибуна, бр. 6, 26 юли 1979, с. 4)

1962 г.

■ ***25 април – 23 май*** – Стефан Стефчев, началник цех „Органопрепарати" при ХФЗ – София е командирован *в СССР* за запознаване с производството на инсулин в Московския завод за органопрепарати. *Предложена е нова технология за производство на инсулин,* като са посочени конкретните стъпки за нейното внедряване. *Предоставени са: технология за протамин-цинк-инсулин, технология за производството на Питухормон разтвор, технология за нов препарат Питуитрин „М" (окситоцин), технология за производство на висока активна субстанция от А.С.Т.Н., технология за производство на пепсин и сирищна мая от говежда мукоза.*

(ДА – София, ф. 1298, оп. 1, а.е. 231, л. 90–92)

Инж. Ангел Кирков, директор на ХФЗ – София от 21 май 1962 до 1 юни 1965 г. (27.11.1927 – 27.02.2012). Роден в с. Комарево, Берковско, област Монтана. Завършва Стопанския факултет на СУ „Св. Климент Охридски" (1946–1950) и индустриална химия със специалност „Органичен синтез" във ВХТИ. Директор на Химикофармацевтичния завод – София (1962–1965). Още с постъпването си Кирков има разработена стратегия за завода, която обосновава в искането си за *нова площадка*, осигуряваща поне 20-годишното му перспективно развитие. От юни 1965 г. оглавява създаденото Държавно стопанско обединение „Фармахим", като разгръща своите организационни качества за мащабно и модерно развитие на химикофармацевтичната промишленост в България. По негова идея е създаден *Научен консултативен съвет* към *ДСО „Фармахим"*, който включва най-авторитетните представители на по-старата и новата генерация български учени за по-тесни

връзки между науката и фармацевтичното производство у нас, което да отговаря на най-високите международни стандарти. Преподавател във Фармацевтичния факултет на Медицинска академия по създадената от него дисциплина „Организация и икономика на фармацевтичното производство". Доцент (1981), професор (1985), доктор на медицинските науки (1987). Заместник-председател на Медицинска академия (1981–1983). Автор на редица публикации и учебници, самостоятелно и в съавторство по проблемите на лекарствоосигуряващата система – организация, управление, икономика: „Организация и икономика на фармацевтичното производство. Учебник за студенти по фармация". С., 1981 (I изд.), 1987 (II изд.); „Ръководство за практически упражнения по организация и икономика на фармацевтичното производство: За студенти по фармация". С., 1983 (I изд.), 1989 (II изд.); „Лекарства, потребности, лекарствено осигуряване. (Изследване)". С., 1985. Удостоен с *Държавна награда* на Комитета за наука и технически прогрес – първа степен (в колектив) *за разработване и внедряване на патетноспособна технология за производство на аналгин (*1969).

Ангел Кирков. Организация и икономика на фармацевтичното производство. Учебник за студенти по фармация. С., 1981 (I издание)

(33 години Катедра по организация и икономика на фармацията. Медицински университет – София. Фармацевтичен факултет. С., 2005, с. 20, 28, 30, 55–56, 97; ДА – София, ф. 1453, оп. 2, а.е. 1, л. 33–39, 48; в. Техническо дело, бр. 36, 6 септември 1969, с. 2; в. Здравен фронт, бр. 42, 17 октомври 1981, с. 3; Кирков, А. Петдесет години българска фармацевтична промишленост. Сп. Химия и индустрия, 1969, № 6, с. 261–265; Семеен архив – Иванка Киркова)

Ангел Кирков като генерален директор на ДСО „Фармахим" сред наградени специалисти от ХФЗ – София по повод откриването на новия цех „Антипиретици". София, октомври 1967 г. Отляво надясно: Първи ред – Методи Симов, Мирка Митова, Ангел Кирков, Любка Бочева, Йордан Петров. Втори ред – Атанас Петков, Петър Пангаров, Тамара Аладжем, Крум Аврамов, Христо Дорев.
Семеен архив – Иванка Киркова

■ ***10–24 юни*** – На XXXI Международен панаир в Познан (Полша) е представена българска електромедицинска апаратура и медикаменти, сред които и производство на ХФЗ – София: нивалин, мараславин и др.

(В. Работническо дело, бр. 161, 10 юни 1962, с. 5; бр. 162, 11 юни 1962, с. 4)

■ ***1 септември*** – Най-новата продукция на ХФЗ – София е представена на Международния мострен панаир в Солун (Гърция): нивалин таблетки, мараславин, белазон и др.

(В. Работническо дело, бр. 247, 4 септември 1962, с. 4)

■ ***14–20 септември*** – Провежда се XX юбилеен Международен мострен панаир в Пловдив. Палата №16 представя българската медицинска промишленост, където са експонирани новите производства на ХФЗ – София: *етоксид* – нов противотуберкулозен препарат, *ацетофен* – нов антипиретичен препарат, *луторал, прогестерон и тестостерон* – синтетични хормонални средства, *апитонин* – препарат от лиофилизирано пчелно млечице, *винкапан* – хипотензивно средство. На пресконференция, открита от д-р Т. Косерков – началник управление „Медицинска промишленост" при МНЗСГ, доц. д-р Г. Ганев говори за характеристиките на новия препарат „*Белазон*", а проф. д-р Д. Свраков описва лечебния ефект на известния вече в много страни „*Мараславин*".

(В. Работническо дело, бр. 258, 15 септември 1962, с. 2; бр. 265, 22 септември 1962, с. 2; бр. 269, 26 септември 1962, с. 3; бр. 270, 27 септември 1962, с. 4; в. Здравен фронт, бр. 36, 8 септември 1962, с. 3; бр. 37, 15 септември 1962, с. 4)

Инж. Георги Савов – н-к Органичен участък в Химичния цех и съавтор на изменената технология при производството на ИНХА-17 субстанция, по време на работа. София, 1962 г.
Сп. Рационализация и стандартизация, 1963, кн. 4

Авторско свидетелство на инж. Тошко Соколов, инж. Георги Савов, инж. Шели Соломон Леви и инж. Христо Дорев относно изобретението „Метод за получаване на ИНХА-17", издадено от ИНРА, с приоритет от 21.12.1962 г.
ДА – София, ф. 1453, оп. 2, а.е. 88

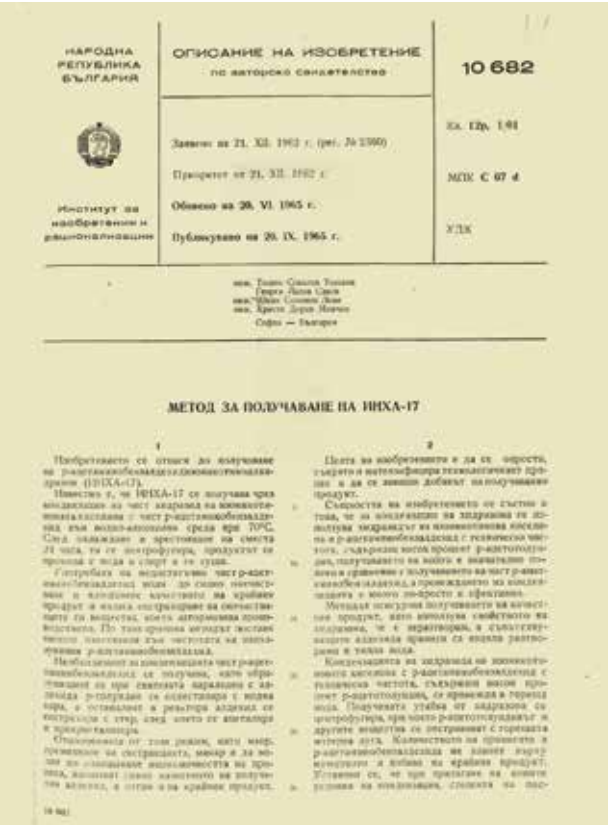

НАРОДНА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ОПИСАНИЕ НА ИЗОБРЕТЕНИЕ
по авторско свидетелство

10 682

Институт за изобретения и рационализации

Заявено на 21. XII. 1962 г. (рег. № 2360)

Приоритет от 21. XII. 1962 г.

Обявено на 20. VI. 1965 г.

Публикувано на 20. IX. 1965 г.

Кл. 12р, 1.01

МПК C 07 d

УДК

инж. Тошко Соколов Тошев
Георги Савов Савов
инж. Шели Соломон Леви
инж. Христо Дорев Христов

София — България

МЕТОД ЗА ПОЛУЧАВАНЕ НА ИНХА-17

1

Изобретението се отнася до получаване на р-аминобензилидендихидразиноетилендиамин (ИНХА-17).

Известно е, че ИНХА-17 се получава чрез кондензация на чист хидразин на воднометиленхлоридна с чист р-аминобензилдехид във водно-алкохолна среда при 70°С. След охлаждане и престояване на сместа 24 часа, та се центрофуира, продуктът се промива с вода и спирт и се суши.

Потребата на недостатъчно чист р-аминобензилдехид води до силно намаляване и влошаване качеството на крайния продукт и малко оскъдяване на сместа-ните на веществата, които автоматично произвеждат. По тази причина методът изисква високо ниво на чистотата на изходните р-аминобензилдехиди.

Необходимото за кондензацията чист р-аминобензилдехид се получава, като обработващите се при сравнителна температура с алкохолен р-толуидин се изместват с водна баня, а останалите в реактора алдехиди се екстрахират с етер, след което от екстракта е кристализиран.

Отклоненията от тоя режим, като например на екстракцията, макар и да водят до повишаване изхвърлянията на продукта, изискват такъв количество на получения алдехид, а отчасти и на крайния продукт.

2

Целта на изобретението е да се опростя, съкрати и интензифицира технологичният процес и да се повиши добивът на получаваните продукти.

Съгласно на изобретението се състои в това, че за кондензация на хидразина се използуват хидразинът на воднометиленова киселина и р-аминобензилдехид с техническа чистота, съдържащо висок процент р-аминотолуидин, получаващо се на водна и значително по-ниска в сравнение с получаването на чист р-аминобензилдехид, а провеждането на кондензацията е много по-просто и ефективно.

Методът осигурява получаването на качествен продукт, който притежава свойствата на хидразина, че е нерастворим, а съдържащите алдехида примеси се водят разтворими в топла вода.

Кондензацията на хидразина на воднометиленова киселина с р-аминобензилдехид с техническа чистота, съдържащо висок процент р-аминотолуидин, се провежда в терпеща вода. Получаваните утайки от хидразина се центрофуират, при чието р-аминотолуидинът и другите вещества се екстрахират с горещата етерна вода. Количеството на примесите в р-аминобензилдехида не влияе върху качеството и добива на крайния продукт. Установено е, че при прилагане на новите условия на кондензация, сложната по-пос-

■ ***23 септември*** – Излиза Постановление на МС № 163-7, съгласно което *ХФЗ – София* да стане *мощна проучвателно-експериментална база*, основа за техническия прогрес на цялата химико-фармацевтична промишленост в България.

(ДА – София, ф. 1453, оп. 2, а.е. 1, л. 1, 40)

■ ***Август – септември*** – Експериментира се „Изменена технология при производството на ИНХА-17 субстанция" по предложение на инж. Тошко Соколов, инж. Георги Савов, инж. Шели Соломон Леви и инж. Христо Дорев с цел технологичният процес да се опрости, съкрати и интензифицира и да се завиши добивът на получавания продукт. Утвърден е нов материално-разходен норматив. В тази връзка е изградена и нова инсталация за производството му. Издадено е авторско свидетелство от ИНРА № 10682 с приоритет от 21.XII.1962 г. В резултат на тяхното нововъведение *годишното производство достига 50-60 тона.* Почти цялото количество от препарата е за износ и по валутна възвръщаемост е на едно от първите места в листата на външната търговия. Заводът изнася големи количества таблетки ИНХА–17 за СССР.

(ДА – София, ф. 1453, оп. 2, а.е. 1, л. 44, а.е. 88, л. 35, 38, 82-84, 162, 14; в. Трибуна, бр. 9, 24 юли 1971, с. 3)

■ ХФЗ – София е удостоен с преходното знаме на СГНС и ГС на профсъюзите и парична награда от 500 лева за класиране на *първо място* в областта на *рационализациите* на предприятията от софийската промишленост през *1962 г*.

(ДА – София, ф. 1453, оп. 2, а.е. 1, л. 43; Сп. Рационализация и стандартизация, 1962, кн. 7, с. 12; 1963, кн. 4, с. 7)

■ През 1962 г. в завода са внедрени *18 нови производства*, по-важни от които: *Полиминерол* – препарат за лечение на венци, *Фенобарбитал* ампули – успокоително средство, *Венохлит* ампули – за лечение на разширени вени, *Нивалин таблетки* – за лечение на парализи, *Бутапирин* дражета – за лечение на ревматизъм, *Ринофурацилин* капки – за лечение на хрема и т.н.

(ДА – София, ф. 1453, оп. 2, а.е. 1, л. 45)

■ Създадени са *Централна заводска комисия* и *шест цехови комисии* за провеждане на *преглед на равнището на технологичните процеси* и *организация на производството* със задача: усъвършенстване на съществуващите и внедряване на нови производства, повишаване на качеството и снижение на себестойността на същите, доближавайки се до добрата производствена практика и най-добрите постижения в света.

(ДА – София, ф. 1453, оп. 2, а.е. 1, л. 44)

■ Излиза *книгата* на *Любомир Павлов* – гл. инженер, *Станислав Станев* – гл. технолог и инж. *Вергилий Камедулски* – н-к на фитохимично производство *„Технология на химико-фармацевтични производства".* В нея са разгледани някои от основните дялове на химико-фармацевтичното производство: фитохимични препарати, органопрепарати, неорганични соли и органични синтетични препарати. Дадени са и сведения за готовите

лекарствени форми. Във всеки раздел са разгледани производствата на основните препарати. По-голямо внимание е отделено на препаратите, за които се разполага със суровинна база у нас – предпоставка за развитие и разширяване на производството им. В отделна глава са описани основните процеси и апарати, прилагани в химико-фармацевтичното производство. Книгата е предназначена за кадрите, работещи в химико-фармацевтичната промишленост, за повишаване на тяхната квалификация и при практическата им дейност; за младите специалисти и работници, навлизащи в този отрасъл, както и при подготовката на ученици и студенти в химическите и фармацевтичните профили на нашите учебни заведения.

(Павлов, Л., Ст. Станев, В. Камедулски. Технология на химико-фармацевтични производства, С., 1962)

Работа с реактификационна колона в Експериментално-проучвателната база на ХФЗ – София, 1965 г.
ЦДА, Албум 6 Д

Л. Павлов, С. Станев и В. Камедулски „Технология на химико-фармацевтични производства", С., 1962 г.
НБ „Св. св. Кирил и Методий"

■ Създадена е *комисия* в *ХФЗ – София* съвместно с представители на *Химимпорт*, която да разгледа *вносната листа* на *готовите чуждестранни специалитети* и да излезе с предложение *някои* от тях *да се внасят под формата на субстанции*, с което да се пести валута по отношение на тяхното дражиране, таблетиране и опаковка.

(ДА – София, ф. 1453, оп. 2, а.е. 1, л. 45)

■ Относителният дял на *продукцията за износ* на завода през *1962 г.* е *40%* от общия обем. Тя намира прием в повече от *35 страни в света*.

(ДА – София, ф. 1453, оп. 2, а.е. 1, л. 43)

■ ***30 декември*** – По доклад на Министъра на народното здраве и социалните грижи д-р Кирил Игнатов и на председателя на СГНС Георги Петков излиза Разпореждане на

МС № 1996 за вливане на Галенова фабрика – София в Химико-фармацевтичния завод – София.

(ДА – София, ф. 1453, оп. 2, а.е. 1, л. 1–3, 9)

„На територията на Софийски градски народен съвет провеждат своята дейност две предприятия за медицински цели – Химикофармацевтичен завод и Галеновата фабрика.

Химикофармацевтичният завод – София, е най-голямото в страната предприятие за медицински цели, в който е засегнато производството на органичните синтетични препарати, фитохимичните производства, неорганични соли, органопрепарати, както във вид на субстанция, така и в инжекционни разтвори, напълнени в ампули, специалитети, таблети, дражета и други готови форми. Заводът разполага със значителен брой висококвалифицирани кадри, модерно обзаведени аналитични и проучвателни лаборатории. Съгласно 1637-то постановление на ЦК на БКП и МС от 23.09.1962 г., в завода ще се развие мощна проучвателно-експериментална база, която ще стане основа за техническия прогрес на цялата химико-фармацевтична промишленост.

Галеновата фабрика е създадена през 1954 – 1955 г. чрез групиране на галеновите лаборатории в гр. София с цел модернизация и даване промишлен характер на готовите лекарствени средства – вносни субстанции и местни такива, получавани главно от Химикофармацевтичния завод. Като малко предприятие с около 160 работника, малък брой ИТР, без развита собствена проучвателна и други лаборатории, същата не може да се равнява с постоянно нарастващите изисквания към качествените показатели на фармацевтичната продукция и няма перспектива за самостоятелно развитие. Още повече, че фабриката съществува в пригодени временно неподходящи помещения, а поради ниския обем на производството, стопански не е оправдано да се влагат капиталовложения за реконструкцията й.

И в двете предприятия има участъци за таблетиране и дражиране на готовите лекарствени средства, но докато в Химикофармацевтичния завод таблетните машини работят на три смени и често не стигат за изпълнение на извънредни поръчки, особено за износ, то в Галеновата фабрика таблетните машини работят на една или две смени и не се използва пълният им капацитет.

Ще бъде напълно целесъобразно Галеновата фабрика да премине под ръководството на Химико-фармацевтичния завод – София, с което ще се създаде възможност на по-квалифицирано ръководство над дейността й, за повишаване качеството на продукцията … и по-пълното използване на производствените мощности. Правилно ще бъде в най-близка перспектива двата таблетни участъци да се обединят в един, а останалите производства да се разместят из химичните цехове на Химико-фармацевтичния завод.

(Из доклад на Министъра на народното здраве и социалните грижи д-р К. Игнатов и председателя на СГНС Г. Петков до Председателя на МС относно сливане на Галенова фабрика – София и ХФЗ – София. София, 26.12.1962. ДА – София, ф. 1453, оп. 4, а.е. 1, л. 1–3)

■ Създава се Управление *„Химико-фармацевтична промишленост"* към *Комитета по химия и металургия*. ХФЗ – София е под негово ръководство. Приет е Перспективен план за развитие на химико-фармацевтичната промишленост на основата на местни суровини и на първо място на суровини от химическата промишленост. Проведени са двустранни разговори в рамките на Съвета за икономическа взаимопомощ (СИВ), *консултации за специализация* и се разработва *Програма* за разгърнато *строителство на нови производствени мощности и внедряване на редица непроизвеждани основни лекарства.* Предвижда се реализацията на плана да стане на два етапа – до 1970 г. и до 1980 г.

(ЦДА, ф. 599, оп. 1, а.е. 75, л. 28)

Машина за оцветяване на субстанции

Казани за дражиране на субстанции

Таблетиране на готовите субстанции

Опаковъчно отделение на таблетното производство

Таблетен цех на ХФЗ – София, началото на 60-те години на XX в.
ЦДА, Албум 6 Д

■ ***1 януари*** – Химико-фармацевтичен завод – София приема основните и оборотни фондове на Галенова фабрика – София, която става част от завода. Някои от производствата, като *таблетните форми*, преминават към Таблетния цех в завода.

(ДА – София, ф. 1453, оп. 4, а.е. 1, л. 1–3; Държавен вестник, бр. 3, 11 януари 1963, с. 1)

■ ***Януари – март*** – Въведени са в производство нови пет *асортимента*: дражета *Винкапан* – при повишено кръвно налягане, таблетки *Келин* – за лечение на стенокардия, бронхиална астма и коклюш, капки *Атропин* колир – при лечение на очни заболявания, капки *Пилокарпин* колир – за лечение на глаукома, таблетки *Седалгин* – болкоуспокояващо средство.

(ДА – София, ф. 1453, оп. 2, а.е. 1, л. 45)

■ Значителна роля за подобряване работата по внедряване на новите производства имат *новосъздадените бригади (екипи) за технически прогрес*. В тях се включват най-добрите *специалисти от завода и научни работници от ВМИ – проф. Трендафил Трендафилов, доц. Лиляна Дряновска-Нонинска, от НИХФИ – директорът ст.н.с. Любомир Желязков, ст. н.с. Вълю Иванов; от ВХТИ – ст. ас. Любен Янков и Коста Ганчев.*

(ДА – София, ф. 1453, оп. 2, а.е. 1, л. 47; Илиев, А. 2000 новатори. Творчески биографии. Справочник. С, 1987, с. 444;163–164; 492)

■ Започва работа по привеждането на *ампулното и таблетното производства* към показатели, отговарящи на *изискванията на британската*, *немската и други западни фармакопеи*.

(ДА – София, ф. 1453, оп. 2, а.е. 1, л. 47)

■ Екип от химици и фармацевти разработват *синтез на Аналгин,* от който се внасят в страната 27 тона годишно по 5 500 долара за тон. Задачата е до края на годината да се премине към неговото производство. Група от специалисти – инженерите Недялко Иванов, Владимир Бакалов и Емил Хаджиев и технолозите Коста Харизанов, Борис Стоя-

Първото производство на Аналгин таблетки, началото на 60-те години на XX в.
Частна колекция – Невена Цанева

нов, Йордан Петров и Атанас Вълчев са изпратени на специализация и се запознават с технологията и производствения опит на химико-фармацевтични заводи в Москва и Рига. Само от спиране вноса на аналгин страната спестява около 200 000 валутни лева годишно.

(ДА – София, ф. 1453, оп. 2, а.е. 1, л. 46; в. Трибуна, 30 януари 1978, бр. 1, с. 2)

■ Цехът за пирамидон се разширява и се преустройва за производство на аналгин. Монтирана е нова техника, обособени са фазите на производствения процес. Започва внедряването на новото производство. През месеците *октомври, ноември и декември* са произведени *първите 10 тона аналгин.*

(ДА – София, ф. 2216, оп .2, а.е. 5, л. 14; ЦДА, ф. 599, оп. 1, а.е. 75, л. 71-73; в. Трибуна, 30 януари 1978, бр. 1, с. 2)

■ ХФЗ – София строи *сграда и инсталация* за производството на препаратите *панкреопон и биоферм*. С панкреопона се подменя произвежданият дотогава оропон за нуждите на кожарската индустрия, същият има 10 пъти по-голяма сила от оропона, а биофермът има много по-добри качества от внасяните дотогава препарати за скробяване на тъкани.

(ДА – София, ф. 1453, оп. 2, а.е. 1, л. 46)

„Заводът има утвърдена перспектива. ... Но на съществуващата територия, която заема, липсват възможности за строеж на нови цехове, за които имаме подработени и одобрени планове. ... Ръководството ... предлага *за строителство на нови цехове* да се отпуснат свободните площи срещу завода – *86 декара*, на които да се построят *цеховете за органопрепарати, аминокиселини, хормони, витамин С и антипиретици,* с което строителството и експлоатацията на същите ще бъде поевтинено най-малко с 50%.”

(ДА – София, ф. 1453, оп. 2, а.е. 1, л. 48. Из доклад на А. Кирков – директор на ХФЗ – София до Бюрото на Коларовски РК на БКП, 1963)

■ Обемът на общата промишлена продукция на завода възлиза на 9 782 000 лв, а печалбата – на 1 418 000 лв. За износ са реализирани *34% от целия обем на производството в близо 26 страни* в Европа, Африка и Азия, в т.ч. и в такива с развита фармацевтична промишленост като ФР Германия, Англия, Швейцария, Белгия, СССР и др.

(ДА – София, ф. 1453, оп. 2, а.е. 1, л. 53–54)

1964 г.

■ *Химичният цех* се изнася в *нова постройка*, където е монтирана апаратура за дребни синтетични и фитохимични производства. В Органичния участък на цеха започва производството на противотуберкулозен препарат – *Римифон*, създаден в НИХФИ под ръководството на Л. Желязков.

(В. Трибуна, бр. 9, 24 юли 1971, с. 3; ДА – София, ф. 2216, оп. 2, а.е. 5, л. 14; в. Дума, 4 ноември 2008, с. 16)

■ В номенклатурата на завода фигурират около 1300 производства.
(ДА – София, ф. 1453, оп .2, а.е. 1, л. 33)

„Следва да се отбележи, че ... заводската продукция бележи голям напредък и успешно се конкурира на международните пазари. Редица наши лекарствени препарати по своята ефективност заемат първо място в износната листа на ДТП „Химимпорт": препаратът ИНХА-17 – над 350% валутна възвръщаемост, Нивалин – над 600% валутна възвръщаемост, ампули – над 200%, сирищна мая – около 130% и т.н. *Обаче за поддържане на продукцията на световно равнище са необходими постоянни усилия, особено от страна на инженерно-техническия персонал, тъй като развитието на фармацевтичната промишленост, като един високо рентабилен отрасъл, върви с ускорени темпове във всички страни и конкуренцията на международните пазари, за където е предназначена голяма част от нашата продукция, постоянно се засилва."*

(ДА – София, ф. 1453, оп. 2, а.е. 1, л. 55. Из доклад на А. Кирков – директор на ХФЗ – София до ЦК на БКП и ЦС на Профсъюзите, 7.02.1964)

■ Във връзка с увеличаващия се износ на лекарствени продукти ХФЗ – София регистрира в Института за изобретения и рационализации словна марка *Chimpharm Sofia* за периода 10.02.1964 до 10.02.1984.

(Бюлетин на Института за изобретения и рационализации. Служба търговски марки, 1965, № 19, с. 9)

Лекарствени продукти на ХФЗ – София
Музей за история на медицината – Варна

Dicodal Chimpharm, Sofia, 1964
Atropinum Sulfuricum, Химфарм, 1965
Coffeinum natrio-benzoicum, Химфарм, 1965

Сп. Здраве, 1963, кн. 7–8

Сп. Здраве, 1965, кн. 2

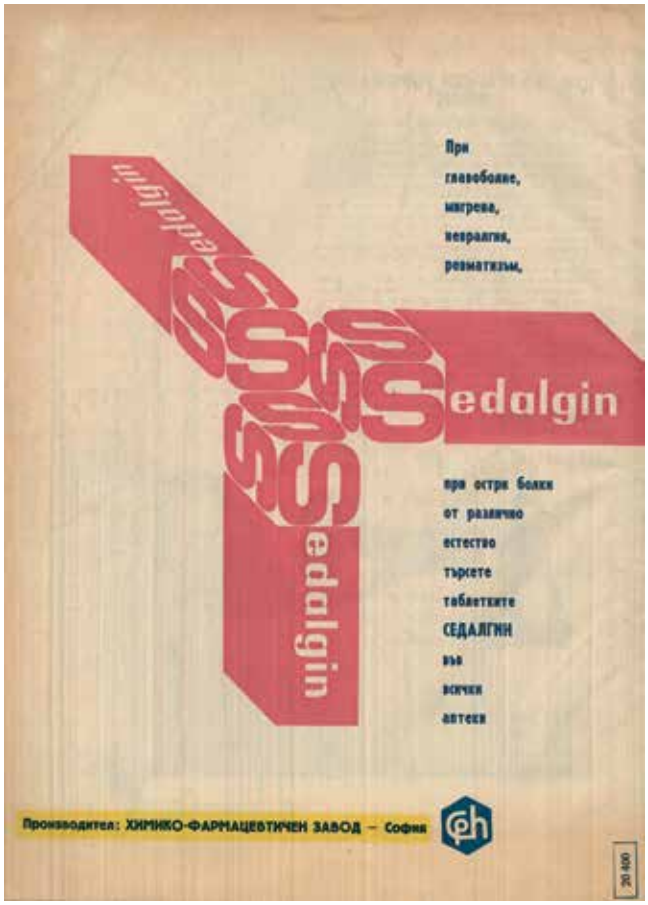

Сп. Здраве, 1965, кн.1

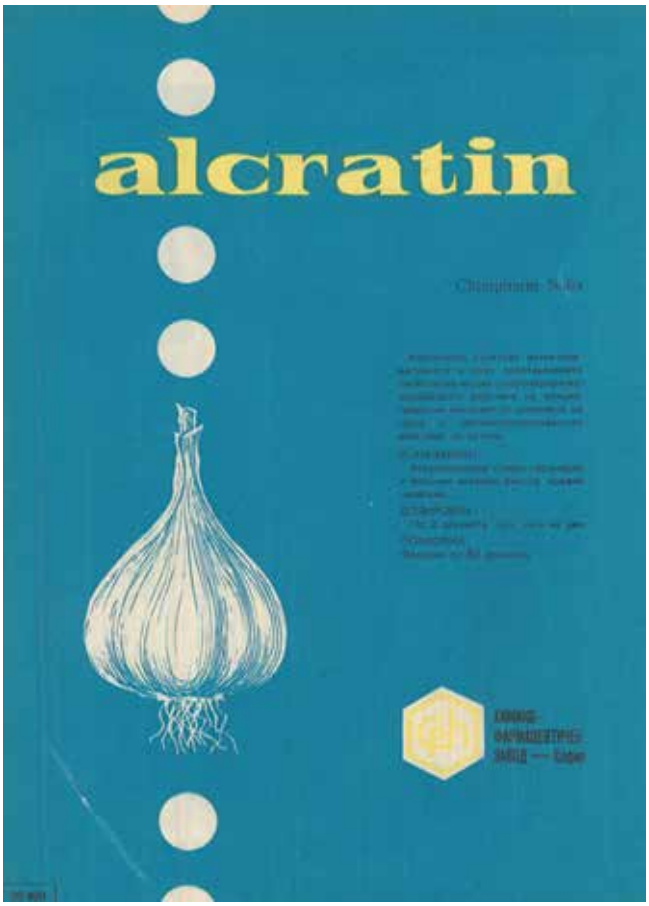

Сп. Здраве, 1965, кн. 4

Реклами на производствата на ХФЗ – София

№ по ред 4270 | Клас IX | № по клас 1177

Химикофармацевтичен завод — София, България

Gen shen

Регистринана на 7 декември 1964 година
Покровителствувана безсрочно
Стоки: лекарство

№ по ред 4260 | Клас IX | № по клас 1174

Химикофармацевтичен завод — София, България

poly-minerol

Регистрирана на 7 декември 1964 година
Покровителствувана безсрочно
Стоки: фармацевтичен продукт

Регистрирани търговски марки на ХФЗ – София
Бюлетин „Търговски марки", 1965, № 20, 21

№ по ред 1271 | Клас IX | № по клас 1178

Химикофармацевтичен завод — София, България

Furacilin

Регистрирана на 7 декември 1964 година
Покровителствувана безсрочно
Стоки: лекарство

№ по ред 4183 | Клас IX | № по клас 1150

Химико-фармацевтичен завод, ул. „Илиенско шосе" № 16, София, България

Tebecin

Регистрирана на 10 юли 1964 година
Покровителствувана до 10 юли 1979 година
Стоки: фармацевтични препарати

1965 г.

■ ***26 март*** – С Постановление № 18 на Министерския съвет се закрива Управление „Химико-фармацевтична промишленост" и се създава *Държавно стопанско обединение (ДСО) „Фармахим".* Предмет на неговата дейност е производството на всички видове лекарствени средства за хуманни цели и за животновъдството, етерично-маслени суровини, козметично-парфюмерийни изделия, суровини и полупродукти, вносът и износът им и научно-изследователската и проектантската дейност в тази област. *Химико-фармацевтичният завод – София влиза в структурата на Обединението.*

(ДА – София, ф. 1453, оп. 4, а.е. 1, л. 5; Държавен вестник, 1965, бр. 27, с. 2)

■ Реализирано е едно от най-големите *разширения на цех „Аналгин".* На дневен ред се поставя необходимостта от нов модерен цех, който да бъде съобразен с най-новите технически изисквания, постижения и оборудване, осигуряващи механизация и автоматизация на производството и продукция с високо качество и ниска себестойност.

(В. Трибуна, бр. 1, 30 януари 1978, с. 2)

■ През 1965 г. в ХФЗ – София са внедрени *28 нови лекарствени препарата* на стойност 3 418 112 лв. и печалба 171 590 лв.

(В. Трибуна, бр. 14, 14 декември 1970, с. 3)

■ **Петър Пангаров**, **директор на ХФЗ – София от 01.06.1965 до 20.01.1967 г.** Роден на 26.10.1929 г. в гр. София. Завършва ВИИ „Карл Маркс" – София, специалност – икономика на промишлеността. Работи в управление „Медицинска промишленост" към МНЗСГ (1954–1955); в Химико-фармацевтичния завод – София: началник отдел ТРЗ (1955–1965), директор (1965–1967). Директор на Кантора „Експорт" в социалистическите страни при ДСО „Фармахим" (1967–1970). Представител на Стопанското обединение в Търговското представителство на НРБ в Москва (1970–1974), където организира през 1971 г. Търговско-информационно бюро на „Фармахим". Зам.-главен директор на ВТП (външнотърговско предприятие) към ДСО „Фармахим" (1974–1975) и главен директор (1975–1986). Оглавява Търговско-информационното бюро на „Фармахим" в Белград, Югославия (1986–1990).

(Личен архив – Петър Пангаров)

■ Регистрирани са търговските марки на ХФЗ – София: ***Tabex, Obasil, Vincapan, Biliregulin, Inha-17, Antisclerol, Satal, Allcratin, Neutracid, Chamasulen, Rimicid, Buscolysin, Butapyrin, Corazol, Alergosan, Analgin, Vincadrex.***

(Бюлетин „Изобретения и търговски марки", 1966, № 1, с. 32, 34, 44, 45, 50, 54, 55; № 2, 1966, с. 39–41)

В Картонажно-печетарския цех на ХФЗ – София. Отдясно наляво: дежурният началник на смяна, Петър Пангаров – директор на завода, Павел Кирянов – вицепрезидент на ВТО „МедЕкспорт", Алберт Грегорян – директор на кантора във ВТО „МедЕкспорт", Никола Господинов – инж. химик от Базата за техническо развитие, Петър Петрунов – директор на външнотърговска кантора в ДСО „Фармахим". София, 1966 г.
Личен архив – Петър Пангаров

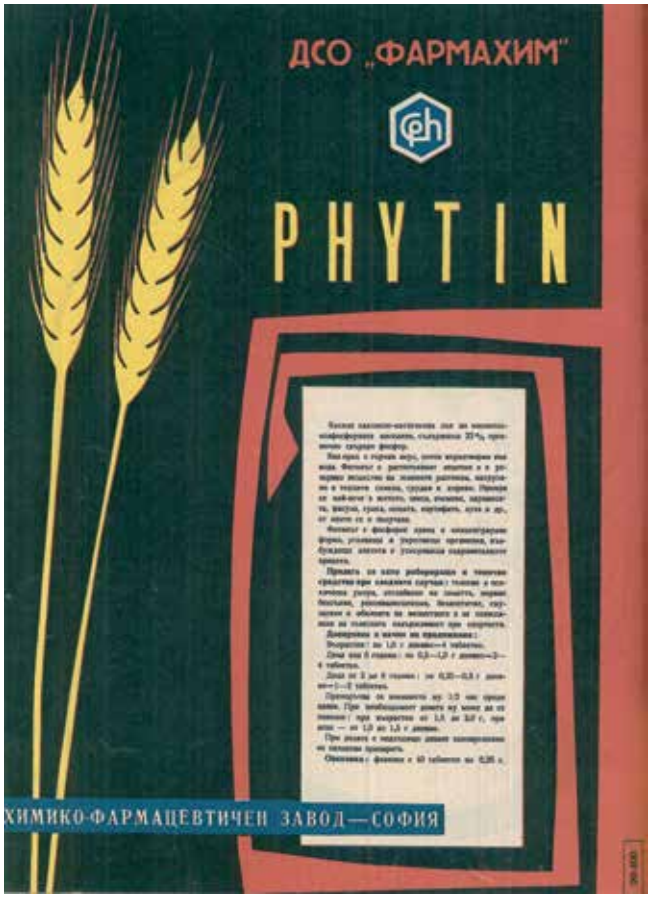

Сп. Здраве, 1965, кн. 9

Сп. Здраве, 1965, кн. 10

Сп. Здраве, 1965, кн. 6

Сп. Здраве, 1965, кн.10

Реклами на производствата на ХФЗ – София

Сп. Здраве, 1965, кн.3

Сп. Здраве, 1965, кн. 7

4360 IX

Химикофармацевтичен завод, София, България

Tabex

Покровителствувана безсрочно
Стоки: лекарство против пушене
24. II. 1965 г. 26. II. 1965 г.

4486 IX

Химикофармацевтичен завод, София, България

anti—sclerol

Покровителствувана безсрочно
Стоки: лекарство
20. VII. 1965 г. 29. VII. 1965 г.

4564 IX

Химикофармацевтичен завод — София — България

ANALGIN

Покровителствувана безсрочно.
Стоки: лекарства за хора.
2. X. 1965 г. 2. X. 1965 г.

Регистрации на търговски марки на ХФЗ – София
Бюлетин „Изобретения и търговски марки", 1966, № 1, 2

4563 IX

Химикофармацевтичен завод — София — България

ALERGOSAN

Покровителствувана безсрочно.

Стоки: лекарства за хора.

2. X. 1965 г. 2. X. 1965 г

5113 5

Химикофармацевтичен завод — София към ДСО „Фармахим" — София, България

GLAUVENT

Покровителствувана безсрочно.

Стоки: лекарство.

15. XI. 1966 г. 23. XI. 1966 г.

4560 IX

Химикофармацевтичен завод — София — България

BUSCOLYSIN

Покровителствувана безсрочно.

Стки: лекарства за хора,

2. X. 1965 г. 2. X. 1965 г.

Бюлетин „Изобретения и търговски марки", 1966, № 2

1966 г.

■ По-големи възможности и условия за развитието на ХФЗ – София предоставя отреденият *нов терен (площадка Б),* на който да бъдат организирани и разгърнати нови производствени цехове за разширението на някои основни и въвеждането на други производства.

(ЦДА, ф. 599, оп. 1, а.е. 114, л. 59)

■ Започва *строителството на нов цех „Антипиретици" на площадка „Б"*. Едновременно с това *в технологично-производствения процес на аналгина* са въведени някои *оригинални български разработки*, осигуряващи висока рентабилност и добро качество на продукцията от колектив: *инж. Ангел Кирков, инж. Никола Господинов, инж. Владимир Бакалов, инж. Емил Хаджиев, инж. Крум Аврамов, инж. Христо Панайотов.*

(Кирков А., В. Бакалов, Е. Хаджиев, Н. Господинов, Хр. Панайотов. Проучване върху някои методи за получаване на аналгин с оглед на производството му у нас. Трудове на НИХФИ, 1966, т. V, с. 17–26; Семеен архив – Иванка Киркова)

■ През 1966 г. в ХФЗ – София са внедрени *25 нови лекарствени препарата* на стойност 2 703 397 лв. и печалба 368 032 лв.

(В. Трибуна, бр. 14, 14 декември 1970, с. 3)

■ Регистрирани са търговските марки на ХФЗ – София: ***Elkopan, Venochlit, Brezol, Glauvent, Corlanid, Haemoglukin, Haemodex***.

(Бюлетин „Изобретения и търговски марки", 1966, № 4; 1967, № 2, с. 30; 1967, № 3, с. 23, 25, 31, 32)

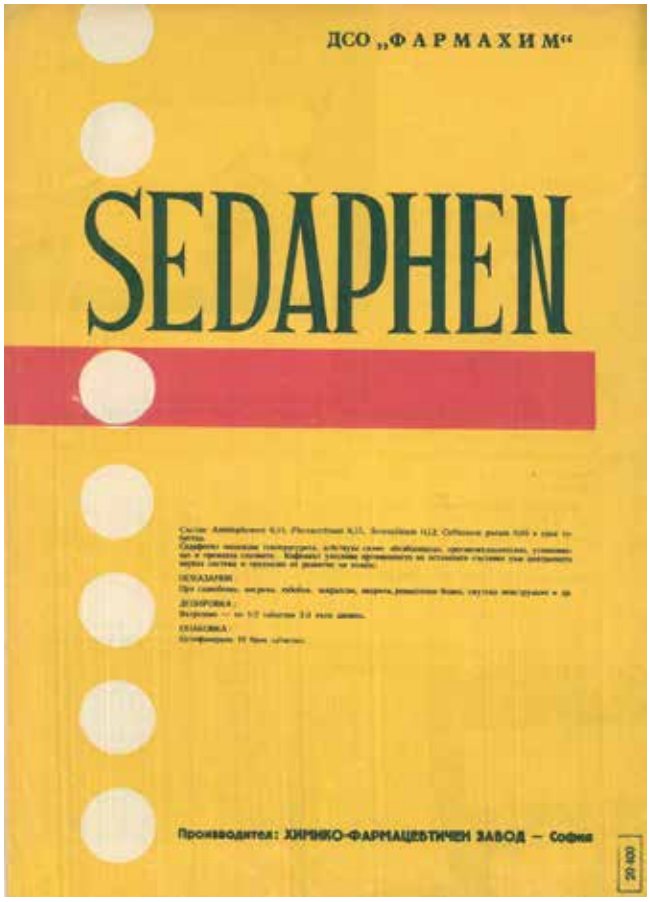

Реклами на производствата на ХФЗ – София
Сп. Здраве, 1966, кн. 4

1967

Инж.-химик Пенчо Гетов, директор на ХФЗ – София от 20.01.1967 до 1.02.1972 г. (27.11.1922 – 11.11.1998). Роден в с. Горник, Плевенска област. Завършва ВХТИ. Постъпва на работа в ХФЗ – София (1960), началник производствен отдел (1963–1966), директор (1967–1972). Представител на ДСО „Фармахим” във Варшава (1972–1976). Работи в системата на ДСО „Фармахим”.

(Семеен архив – Веска Петкова)

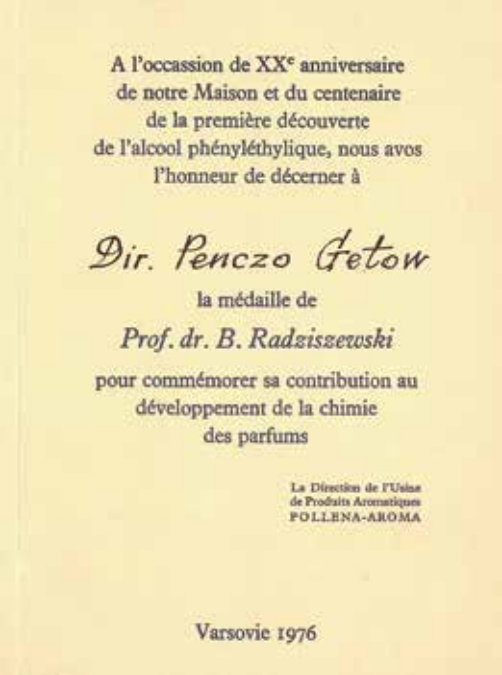
A l'occassion de XXe anniversaire
de notre Maison et du centenaire
de la première découverte
de l'alcool phényléthylique, nous avos
l'honneur de décerner à

Dir. Penczo Getow

la médaille de

Prof. dr. B. Radziszewski

pour commémorer sa contribution au
développement de la chimie
des parfums

La Direction de l'Usine
de Produits Aromatiques
POLLENA-AROMA

Varsovie 1976

■ ***9–10 май*** – В производствения корпус на цех „Антипиретици” (площадка Б) се тестват отделните фази на химико-технологическата част на проекта: I, II, III, IV, с представители на инвеститора, изпълнителя и експлоатацията.

(ЦДА, ф. 599, оп. 1, а.е. 75, л. 62–69; в. Трибуна, бр. 1, 30 януари 1978, с. 2)

Грамота на П. Гетов за удостояването му с медал „Проф. д-р Б. Раджиджевски“ по повод 20 години на полското предприятие за парфюмерийно-козметични продукти – Арома. Варшава, 1976 г.

■ ***11 юни*** – Влиза в действие *вторият цех „Антипиретици" (площадка Б)* със съвременно техническо оборудване. Започнат е процесът на метилиране. *За месец от първата фаза са произведени 28 т и 700 кг пиразолон. Първият началник на новия цех е инж. Станимир Костов.*

(ДА – София, ф. 2216, оп. 2, а.е. 5, л. 14; в. Трибуна, бр. 1, 30 януари 1978, с. 2)

■ ***26 октомври*** – Официално е открит новият цех „Антипиретици" в ХФЗ – София от Председателя на Министерския съвет на НРБ Тодор Живков.

(В. Трибуна, бр. 1, 30 януари 1978, с. 1–2)

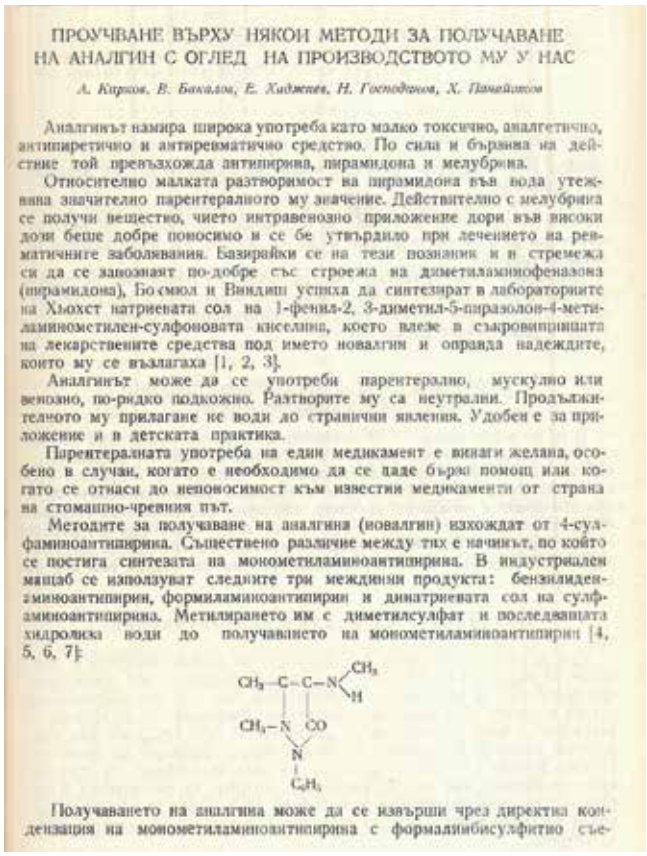

ПРОУЧВАНЕ ВЪРХУ НЯКОИ МЕТОДИ ЗА ПОЛУЧАВАНЕ НА АНАЛГИН С ОГЛЕД НА ПРОИЗВОДСТВОТО МУ У НАС

А. Кирков, В. Бакалов, Е. Хаджиев, Н. Господинов, Х. Панайотов

Аналгинът намира широка употреба като малко токсично, аналгетично, антипиретично и антиревматично средство. По сила и бързина на действие той превъзхожда антипирина, пирамидона и мелубрина.

Относително малката разтворимост на пирамидона във вода утежнява значително парентералното му значение. Действително с мелубрина се получи вещество, чието интравенозно приложение дори във високи дози беше добре поносимо и се бе утвърдило при лечението на ревматичните заболявания. Базирайки се на тези познания и в стремежа си да се запознаят по-добре със строежа на диметиламинофеназона (пирамидона), Бо-смюл и Виндиш успяха да синтезират в лабораториите на Хьохст натриевата сол на 1-фенил-2, 3-диметил-5-пиразолон-4-метиламинометилен-сулфоновата киселина, което влезе в съкровищницата на лекарствените средства под името новалгин и оправда надеждите, които му се възлагаха [1, 2, 3].

Аналгинът може да се употреби парентерално, мускулно или венозно, по-рядко подкожно. Разтворите му са неутрални. Продължителното му прилагане не води до странични явления. Удобен е за приложение и в детската практика.

Парентералната употреба на един медикамент е винаги желана, особено в случаи, когато е необходимо да се даде бърза помощ или когато се отнася до неповносимост към известни медикаменти от страна на стомашно-чревния път.

Методите за получаване на аналгина (новалгин) изхождат от 4-сулфаминоантипирина. Съществено различие между тях е начинът, по който се постига синтезата на монометиламиноантипирина. В индустриален мащаб се използват следните три междинни продукта: бензилидениминоантипирин, формиламиноантипирин и динатриевата сол на сулфаминоантипирина. Метилирането им с диметилсулфат и последващата хидролиза води до получаването на монометиламиноантипирин [4, 5, 6, 7]:

Получаването на аналгина може да се извърши чрез директна конденсация на монометиламиноантипирина с формалинбисулфитно съе-

А. Кирков, В. Бакалов, Е. Хаджиев, Н. Господинов, Хр. Панайотов. Проучване върху някои методи за получаване на аналгин с оглед на производството му у нас.
Трудове на НИХФИ, 1966, т. V

На строежа на новия цех „Антипиретици" в ХФЗ – София, 1966 г.
Семеен архив – Веска Петкова

Производствените халета на новия цех „Антипиретици" (площадка Б)
Семеен архив – Веска Петкова

В новия цех „Антипиретици" (площадка Б)
Семеен архив – Веска Петкова

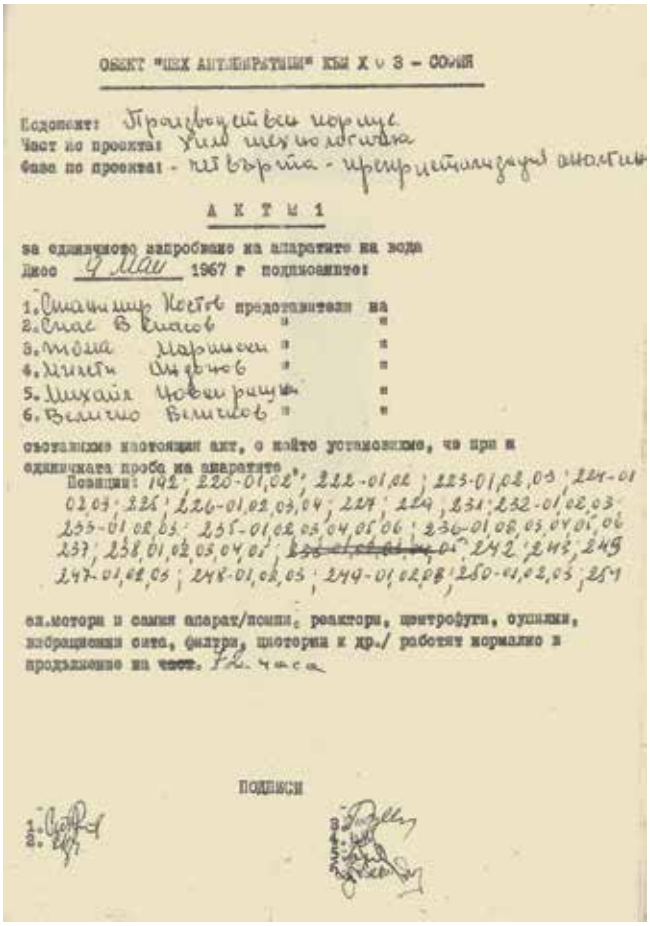

ОБЕКТ "ЦЕХ АНТИПИРЕТИЦИ" КЪМ Х и З – СОФИЯ

Водоемкт: Производствен корпус
Част по проекта: Хим технология
Фаза по проекта: III етап - Прекристализация аналгин

АКТ № 1

за единичното напробване на апаратите на вода
Днес 9 Мая 1967 г подписаните:

1. Станислав Костов представители на
2. Спас Вълчанов " "
3. Тоша Марашов " "
4. Милчо Андонов " "
5. Михаил Новиков " "
6. Велислав Велчев " "

съставихме настоящия акт, с който установихме, че при и единичната проба на апаратите
Позиции: 142; 220-01,02*; 222-01,02; 223-01,02,03; 224-01 02,03; 225; 226-01,02,03,04; 227; 229; 231; 232-01,02,03; 233-01,02,03; 235-01,02,03,04,05,06; 236-01,02,03,04,05,06 237; 238,01,02,03,04,05; ~~[illegible]~~ 242; 243; 245 247-01,02,03; 248-01,02,03; 249-01,02,03; 250-01,02,03; 251

ел.мотори и самия апарат/помпи, реактори, центрофуги, охладители, вибрационни сита, филтри, шнекове и др./ работят нормално в продължение на ~~часа~~ 72 часа

ПОДПИСИ

1.
2.
3.

Акт № 1 за изпробване на апаратите на вода (IV фаза – прекристализация Аналгин) в производствения корпус на цех „Антипиретици" към ХФЗ – София, 9 май 1967 г.
ЦДА, ф. 599, оп. 1, а.е. 75

Председателят на Министерския съвет на НРБ Тодор Живков разглежда новия цех „Антипиретици" в ХФЗ – София след откриването. 26 октомври 1967 г.
Семеен архив – Веска Петкова

Първите организатори и внедрители на антипиретичното производство: на първия ред седнали отляво надясно – Георги Тасков, Спас Спасов, Любомир Стоянов, Крум Аврамов, Емил Хаджиев, Димитър Апостолов, Асен Стаменов; на втория ред седнали отляво надясно – Йордан Петров, Стоянка Волева, Петър Пангаров, Мария Митова, Ангел Кирков, Митка Добрева, Владо Иванов; на третия ред прави отляво надясно – Атанас Вълчев, Евгени Козлов, Благой Петров, Николай Тодоров, Слави Пешев
В. Трибуна, бр. 15, 1983

■ През *втората половина на годината* са произведени *278 тона антипиретици.*
(В. Трибуна, бр. 1, 28 януари 1972, с. 4)

■ През 1967 г. в ХФЗ – София са внедрени *29 нови препарата* на стойност 326 157 лв. и печалба 32 369 лв.
(В. Трибуна, бр. 14, 14 декември 1970, с. 3)

■ Регистрирани са търговските марки на ХФЗ – София: ***Galanthin, Broncholytin, Peflavit, Pharmalgin, Mellivenon***.
(Бюлетин „Изобретения и търговски марки", 1967, № 5, с. 43; 1968, № 1, с. 70; 1968, № 2)

1968 г.

■ ***26 април*** – На разширено заседание на Дирекционния съвет на ХФЗ – София е приет *Доклад* по изследванията, критичния анализ и подобряване *организацията на производството, труда и управлението в завода*. Направени са редица критични и препоръчителни констатации за подобряване на *техническото равнище на производството*. Машините и съоръженията по годината на тяхното производство се разпределят:

Период	Машини
1931–1947 г.	21
1948–1955 г.	111
1956–1962 г.	208
след 1963 г.	594

Отчита се, че 61% от машините и съоръженията са на съвременно ниво.
(ДА – София, ф. 1453, оп. 3, а.е. 47, л. 3, 33–34)

■ В ампулното и таблетното производство са въведени високопроизводителни машини, осигуряващи качеството на продукцията съгласно изискванията на регламентите, стандартите и фармакопеите. Това важи само за машините в основните сектори. *Липсват машини за опаковка на ампули, таблетки и дражета.* Тяхната опаковка и етикетировка става ръчно. Машините в химичните цехове „Аналгин“ и „Антипиретици“, отчасти в цех „Органопрепарати“, са на съвременно ниво, обаче *липсват автоматизация и уреди за регистриране на технологичните процеси.*

(ДА – София, ф. 1453, оп. 3, а.е. 47, л. 83)

■ ***1 юни*** – Въвежда се *нова организационна структура на завода* чрез намаляване звената на пряко подчинение. За по-оперативно ръководство при производството на Аналгин и Амидофен, в новата структура към Дирекция „Производство” двата цеха за аналгин и антипиретици се обединяват в цех *„Обособено производство Антипиретици”.*

(ДА – София, ф. 1453, оп. 3, а.е. 47, л. 44)

■ Производствената *номенклатура* обхваща *1500 лекарствени препарата,* като *397* от тях са *на световно ниво*: 115 таблетни препарата и 41 асортимента дражета отговарят на *критериите и нормативите на британската, американската фармакопея и на френския лекарствен кодекс*; от инжекционните форми – 29 отговарят на британската фармакопея, 34 – на американската фармакопея и 24 – на френския кодекс; от флакони, капки, кремове, унгвенти, пасти – на световно ниво са 61 препарата.

(ДА – София, ф. 1453, оп. 3, а.е. 47, л. 7, 34, 35)

■ През 1968 г. в ХФЗ – София са внедрени *49 нови лекарствени препарата* на стойност 391 791 лв. и печалба 65 405 лв.

(В. Трибуна, бр. 14, 14 декември 1970, с. 3)

■ ХФЗ – София се представя със свои продукти: *Меливенон, Пефлавит* и др. на щанда на ДСО „Фармахим” на международния панаир в Лайпциг – ГДР, 1968 г.

(ЦДА, ф. 762, оп. 1, а.е. 176, л. 12)

■ ***Октомври*** – Излиза брой 1 на *вестник „Трибуна”* – печатен орган на Химико-фармацевтичен завод – София.

Честита 1969 г

Трибуна

ОРГАН НА ЗАВОДСКИЯ ПАРТИЕН КОМИТЕТ, АДМИНИСТРАТИВНОТО РЪКОВОДСТВО, ЗАВОДСКИЯ ПРОФКОМИТЕТ И КОМИТЕТА НА КОМСОМОЛА

ЗА ОЩЕ ПО-ГОЛЕМИ ПОБЕДИ

НОВОГОДИШНО ПРИВЕТСТВИЕ

НОВОГОДИШНА АНКЕТА

Вестник „Трибуна”, орган на ХФЗ – София.
Година I, 1968, бр. 3.
НБ „Св. св. Кирил и Методий”

Щандът на ДСО „Фармахим" на Международния панаир в Лайпциг, където ХФЗ – София се представя със свои продукти. 1968 г.
ЦДА, ф. 762, оп. 1, а.е. 176

Лекарствени средства, производство на ХФЗ – София
ЦДА, Албум 6 Д

Реклама на Меливенон
Сп. Здраве, 1969, кн. 12

Рекламна брошура на лекарствения препарат „Пефлавит". София: ДСО „Фармахим", 1967 г.
ЦДА, ф. 1208к, оп. 1, а.е. 113

Сп. Здраве, 1967, бр. 9, 10

„Химико-фармацевтичният завод в София е най-големият завод на обединението „Фармахим". Със своето производство на антипиретици – аналгин, амидопирин, антипирин и др. той нарежда *България в редиците на най-големите производители и износители на антипиретици.*

... В страните където ние изнасяме своята продукция са добре известни оригиналните български препарати: нивалин, ИНХА–17, мараславин, табекс, пефлавит, ахромин и др."

(Инж. А. Кирков – ген. директор на ДСО „Фармахим". Петдесет години българска фармацевтична промишленост. Сп. Химия и индустрия, 1969, № 6, с. 261)

■ От откриването на цеха „Антипиретици" – площадка Б през 1967 г до края на 1969 г. *общото* годишно производството на Аналгин в ХФЗ – София се разпределя:

Година	Мярка
1967 г.	738 т
1968 г.	1140 т
1969 г.	1300 т

(ЦДА, ф. 599, оп. 1, а.е. 75, л. 71)

■ През този период ХФЗ – София става водещ производител и износител на субстанция и готови лекарствени форми *Аналгин* – над 1200 тона. Износът е предназначен за страни като: СССР, ГДР, Унгария, Румъния, Югославия, Полша, Египет (тогава ОАР), Индия, Цейлон, Пакистан, Англия, ГФР, Швейцария. Годишно се реализира износ на субстанция 500 тона с възвръщаемост над 50%, а износът на готови лекарствени форми е 750 тона при възвръщаемост над 220%. Качествените показатели на българския Аналгин са на световно равнище, отговарят на критериите и изискванията на фармакопеите в отделните държави и допълнителните норми на световни фармацевтични фирми като Хьохст, Бьорингер, Аставерке – Германия, Бик-Гулден – Холандия и др.

(ЦДА, ф. 599, оп. 1, а.е. 75, л. 28–73)

■ Излиза книгата на *Л. Павлов, Ст. Станев и В. Камедулски „Технология на химико-фармацевтичните производства", част II., С., 1969 г.* Включен е нов допълващ материал върху производството на редица препарати като сулфамиди, витамини и синтетични антидиабетични средства, алкалоиди и други природни продукти, антипиретици, болкоуспокояващи и противоревматични вещества и противотуберкулозни препарати. Материалът е разделен в *две основни глави*, посветени на перспективните за българската химико-фармацевтична промишленост лекарствени средства: *фитохимични и органични синтетични препарати.*

(Павлов Л., С. Станев, В. Камедулски. Технология на химико-фармацевтичните производства. Част II, С., 1969.)

■ През 60-те и 70-те години се разгръща дискусия за съвременните насоки във фар-

мацевтичната промишленост, състоянието на *фитохимичното производство в България* и неговата перспектива (95-то Постановление на МС – 1963 г., Решение на МС № 193 от 27.10.1977 г.). Констатира се, че световното производство на фармацевтични препарати от растителен произход е нараснало значително и с тенденция за увеличение. *Повече от една трета от лекарствата*, употребявани *в световната медицинска практика,* са *от растителен произход*, а за лечение на някои масови и сериозни заболявания (сърдечно-съдови, на дихателните пътища и др.) те са на първо място. Поради тези причини всяка страна се стреми да използва максимално националните си растителни ресурси (по-малко диворастящите, повече културните) за производство на фитохимични препарати, както за вътрешния пазар, така и за износ. *Министърът на народното здраве д-р Кирил Игнатов и председателят на БАН акад. Ангел Балевски* разработват *Препоръки* за подобряване на работата по опознаването, култивирането, събирането, преработването и по-рационалното използване на лекарствените растения, както и за изучаване опита на народната медицина. Основа за това да бъдат *научните изследвания на лекарствените растения*, активизиране изучаването на биологичните и агротехническите изисквания на тези растения, с оглед *осигуряване на стандартизирани висококачествени суровини за производство на фитохимични препарати*.

(ЦДА, ф. 1357, оп. 1, а.е. 45, л. 1-2, 60; Личен архив – Станьо Карагьозов)

Инж. Христо Дорев прави преглед на монтажа на новата инсталация за получаване на атропин-сулфат.
ЦДА, Албум 6Д

Перспективи на фитохимичните производства

В страната ни ежегодно се събират хиляди тонове лечебни растения. По данни от „Балканфарм" ние изнасяме ежегодно около 5 000 — 6 000 тона най-различни дроги за Г Ф Р, Швейцария, Франция, Англия и други капиталистически страни.

Преработката на тези ценни растения се извършва изключително в завода ни.

За отбелязване е, че това става със стара морално и физически изхабена апаратура, с висок разход на жив труд и ниски добиви при екстрактите и преработваните им до готов продукт.

Това прави нашите производства високо рентабилни, с висока себестойност и неконкурентоспособни на международния пазар.

Основни фитохимични производства за сега в завода са: морфин база добивана от макови черупки, сантонин от пелин, винкаминор от лин зелен, навлин от блатното кокиче, цветини от семето на жълтата акация и др.

Да разгледаме по отделно всяко едно от горните фитохимични производства, какви е сегашната му себестойност и какви ще бъде, ако бъдат получавано в модерна съвременна фитохимична апаратура с капацитет 20 тона на 24 часа.

Морфин база. Себестойността на 1 кг. морфин база в настоящия момент е 481 лв. Работи се с високо турски маковци, които имат високо процентно съдържание от порядъка 0,25 — 0,30%.

Нашата технология за получаването на морфин база не е на световно ниво, добива е около 41% вместо 80%.

У нас няма възможност да се получава маковица с високо съдържание, като се засадят сортовете „НОВИНСКА" и „ХАТИАНСКИ", чисто % съдържание от 0,60—0,80.

При производството на морфин база, работейки с обратна технология, с технологии на световно равнище и с високо процентна маковица, себестойността ще се свежи под 100 лева за 1 кг. Следователно ние ще имаме една икономия от 381 лева за килограм морфин.

Производство на сантонин — себестойността на сантонина за 1969 год. е 102 лв. за 1 кг. Суровината се внася от СССР. Качеството на полина е добро, % съдържание се движи между 1,8—2,2%. Редно е и тона производство да ниже на съвременно модерно оборудване. Нашата технология е на световно равнище — добива се движи между 72—77%. Ако производството ниже на модерна техника и със високата технология, то себестойността на 1 кг. сантонин ще достигне до 63 лв.

Производството на алкалоида винкаминор. В годишния план на завода за 1970 год. са заложени големи количества винкаминор и то предимно за износ.

Себестойността на винкаминор за 1969 год. е 1131 лв. за килограм.

И това производство трябва е да ниже на съвременно техническо оборудване, и да се подобри технологията, тъй като ще е стигнала на световно равнище.

Също така необходимо е да се направят енергийни постъпки да се култивира пин зели в Д З С „Гранчар", а не да се доставя от СССР.

Ако производството ниже на съвременна техника то себестойността ще се свежи на 734 лв. за 1 кг.

Производството на навлин субстанция. Навлинът е препарат, който все повече се налага на международния пазар. Той се произвежда само в нашата страна, поради което е високо ефективен. Производството му е неоправдано скъпо, защото се работи в перкулатори. През настоящата година планът за навлина също е завишен значително.

Съдържанието на галантамина в растенията от диворастящ произход ежегодно варира, или въобще липсва и нередко те не могат да се използуват за редовно заводско производство.

Правят се постъпки блатното кокиче да бъде култивирано, но за сега все още резултатите са незадоволителни, но това е възможно и може да се осъществи. Необходимо е повече старание и труд, за да се постигне култивиране блатно кокиче със съдържание 0,30%.

Сега себестойността на 1 кг. галантин е 2894 лв., но при подобряване на технологията, апаратурното отопление и % съдържание на блатното кокиче то себестойността може да се свежи до 1450 лв.

Пересоптавени фитоменови препарати се очерават — скополамин хидробромит, глаукин и фетин. Скополаминът се получава от дъгура гиоскиа, което е чуждестранно растение, но опитите които се направиха у нас за култивирането му дадоха добри резултати.

Скополаминът на международния пазар е много търсен. Цената непрекъснато расте и достигна до 1 000 долара за килограм. Производството е внедрено в завода и е постигната себестойност 1442 лв. за килограм.

Глаукинът също е препарат, който се търси и имаме завишен план за 1970 год. Той се получава от жълтия мак, който вирее много добре у нас.

Фетинът, който произвеждаме в завода от оригинал-трицо за сега е доста скъп — фабричен заводската му цена е 27 лв. за килограм. Има възможност да се произведе от обемисти съдържателен прах с цена не по-висока от 5—6 лева.

За подобрение на фитохимичното производство е необходимо да се включат агрономи, фармацевти и химици, за кратки срокове да догоним онова, което сме пропуснали през изтеклите години на народната власт. Налице са всички условия да се разгъне една по-широка програма в тая посока. Ефектът от това, хонто ще се направи — това ще бъде една милиона от 3—4 милиона лева годишно.

инж. Хр. ДОРЕВ

Статия на инж. Христо Дорев „Перспективи на фитохимичните производства".
В. Трибуна, бр. 4, 8 април 1970

Частна сбирка – д-р Дмитрий Пасков

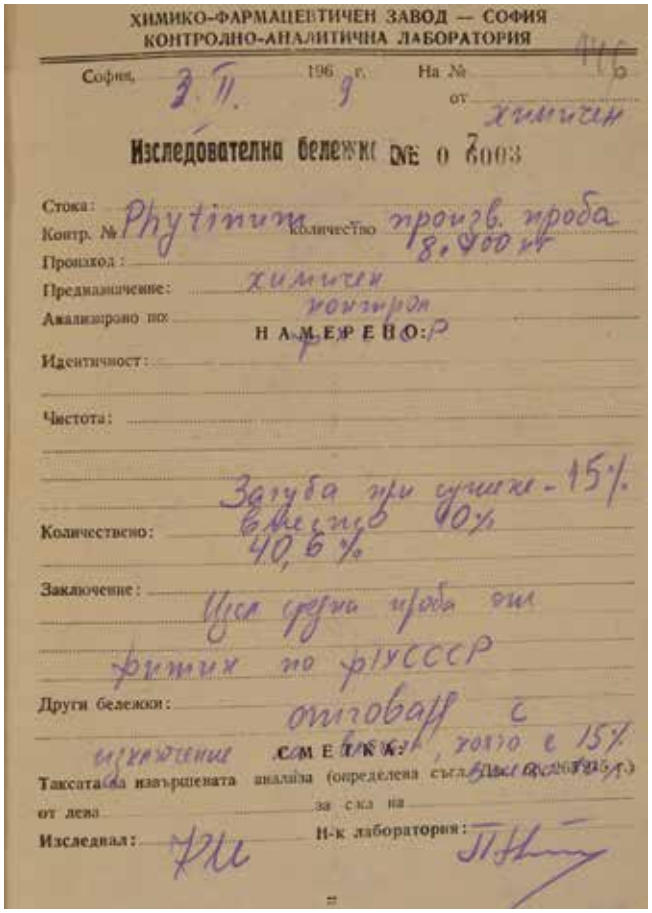

ХИМИКО-ФАРМАЦЕВТИЧЕН ЗАВОД — СОФИЯ
КОНТРОЛНО-АНАЛИТИЧНА ЛАБОРАТОРИЯ

София, 3.II. 196 9 г. На № 116
от химичен

Изследователна бележка № 0 6003

Стока:
Контр. № Phytinum Количество произв. проба 8,400 кг
Произход:
Предназначение: химичен контрол
Анализирано по: НАМЕРЕНО:
Идентичност:
Чистота:
Количествено: Загуба при сушене - 15%. Вмелно 40% 40,6%
Заключение: Цяла средна проба от фитин по РГУСССР отговаря с изключение СМЕТКИ, които е 15%
Другi бележки:
Таксата за извършената анализа (определена съгласно ...) от лева за ... на
Изследвал: Н-к лаборатория:

Изследователна бележка на Контролно-аналитичната лаборатория на ХФЗ – София за изследване на производствена проба Фитин. 03.02.1969 г.
ДА – София, ф. 1453, оп. 3, а.е. 80

Реклама на Табекс
ОКИ – Музей за история на София

Опаковка на Verbascan
Частна сбирка – д-р Дмитрий Пасков

■ ***11 октомври*** – Регистрирана е търговската марка на ХФЗ – София (ДСО „Фармахим”) ***Bellergamin.***

(Бюлетин „Изобретения и търговски марки”, 1970, № 1, с. 54)

■ През 1969 г. в ХФЗ – София са внедрени *50 нови лекарствени препарата* и подобрени 6 технологии.

(В. Трибуна, бр. 14, 14 декември 1970, с. 3)

■ Към ХФЗ – София е създаден *Съвет по организация на техническото творчество* (СОТТ). Неговата основна задача е да съдейства за активизиране и масовизиране на изобретателското и рационализаторското движение.

(В. Трибуна, бр. 4, 14 април 1972, с. 4)

■ Регистрирани са търговските марки на ХФЗ – София (ДСО „Фармахим”): ***Butaphen, Rheumophen, Vulnusan, Spasmalgon, Dolyspan, Echinopsin, Santammon*** *и др.*

(Бюлетин „Изобретения и търговски марки”, № 4, 1970, с. 53; № 5, 1970, с. 44–45; № 2, 1971, с. 57)

■ ***11–12 май*** – В София се провежда симпозиум за изследвания, касаещи производството на аналгин и други пиразолонови производни, организиран от Съюза на научните медицински дружества и от ДСО „Фармахим”. В него участват представители на СССР, ГДР и ПНР.

(Analgin: [Доклади от] симпозиум върху аналгина и някои други пиразолонови производни: [София, 11–12 май 1970] – Pharmachim Bulgaria, [1973])

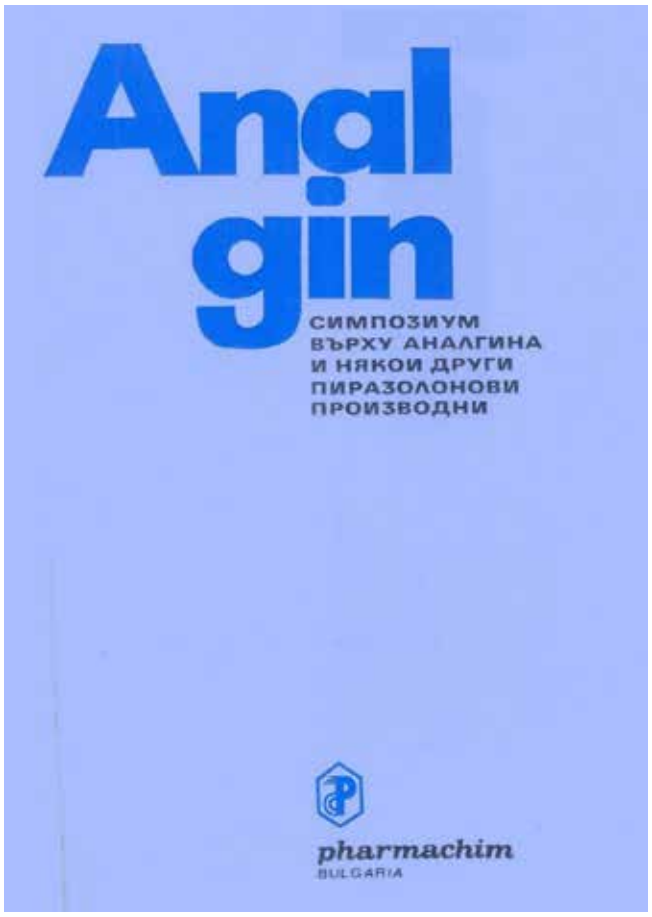

Сборник с доклади от международния симпозиум, организиран от ДСО „Фармахим” и Съюза на научните медицински дружества. София, 1970 г.
НБ „Св.св. Кирил и Методий”

Рекламна брошура „Антипиретици”, ДСО „Фармахим“, София, 1970 г.
ОКИ – Музей за история на София

■ През 1970 г. в ХФЗ – София са внедрени *18 нови лекарствени препарата* и са подобрени 4 технологии.

(В. Трибуна, бр. 14, 14 декември 1970, с. 3)

■ За периода 1965–1970 г. в ХФЗ – София са внедрени 189 нови лекарствени препарата.

(В. Трибуна, бр. 14, 14 декември 1970, с. 3)

7357 5

Химикофармацевтичен завод
към ДСО «Фармахим»), София, България

RHEUMOPHEN

Покровителствувана до 13 февруари 1980 г.

Стоки: медикаменти.

13. II. 1970 г 23 IV 1970 г

7356 5

Химикофармацевтичен завод,
(към ДСО «Фармахим»), София, България

BUTAPHEN

Покровителствувана до 13 февруари 1980 г.

Стоки: медикаменти.

13. II. 1970 г. 23. IV. 1970 г.

7418 5

ДСО «Фармахим» — София, България

VULNUSAN

Покровителствувана до 21 април 1980 г.

Стоки: мадикаменти.

21. IV. 1970 г. 18. VI. 1970 г.

7427 5

ДСО «Фармахим» — София, България

ECHINOPSIN

Покровителствувана до 21 април 1980 г.

Стоки: медикаменти.

21. IV. 1970 г. 18. VI. 1970 г.

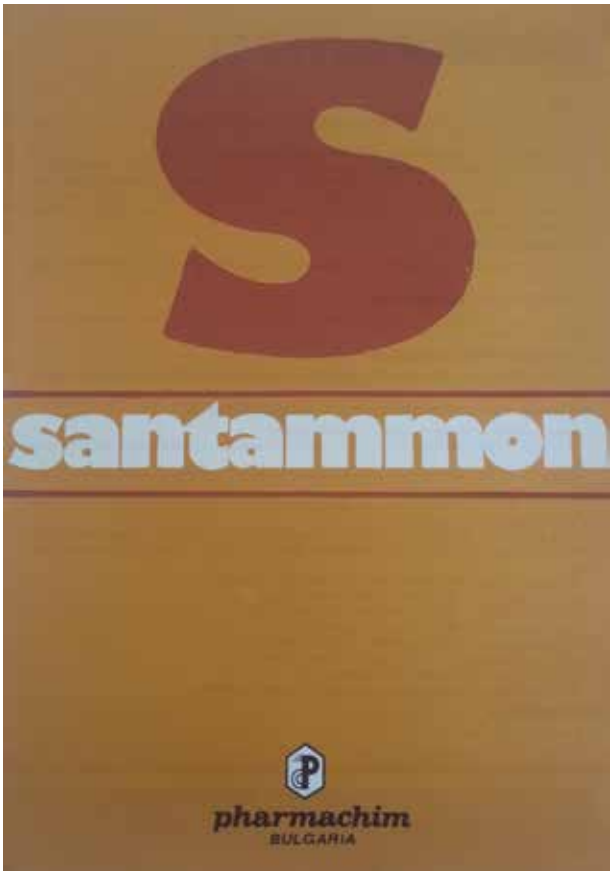

ОКИ – Музей за история на София

7422 5

ДСО «Фармахим» — София, България

SPASMALGON

Покровителствувана до 21 април 1980 г.

Стоки: медикаменти.

21. IV. 1970 г. 18. VI. 1970 г.

7762 5

Химикофармацевтичен завод, влизащ в системата на ДСО «Фармахим» ул. «Илиенско шосе» № 16, София, България

Santammon

Покровителствувана до 2 декември 1980 г.

Стоки: медикамент против чревни паразити

2. XII. 1970 г. 10. XII. 1970 г.

Регистрация на търговски марки на ХФЗ – София
Бюлетин „Изобретения и търговски марки, 1970, № 4, № 5; 1971, № 2

■ Започва *преустройство и модернизация на цех „Галеника”*. Монтирани са реактори, пълначни машини, вакуумна инсталация. Доставени са съоръжения и апарати за *поточна линия за автоматично пълнене и опаковка* на флакони от 5, 10 и 20 грама. С инсталирането на поточната линия се полагат основите на автоматизацията на производството. Това е труден за решаване проблем, тъй като *производството* на различните асортименти *е дребносерийно* и се произвеждат над 300 вида лекарствени препарати.

(В. Трибуна, бр. 12, 29 октомври 1971, с. 3)

Автоматична поточна линия за пълнене на туби в цех „Галеника“.
ЦДА, Албум 6 Д

■ Към края на 1970 г. в ХФЗ – София работят 3 000 души, а продукцията възлиза на 31 млн. лв.

(В. Трибуна, бр. 6, 26 юли 1979, с. 3)

Автоматична поточна линия за пълнене на течни лекарствени средства.
ЦДА, Албум 6 Д

■ ***1 януари*** – В цех „Химичен“ е внедрена нова технология за производство на Фитин (по Фармакопея СССР X) от слънчогледов шрот, разработка на маг.-фарм. Любомир Колчев от гр. Плевен по тематичния план на ДСО „Фармахим” за 1970–1971 година.

(ДА – София, ф. 1453, оп. 3, а.е. 80, л. 273–274, 280, 314, 320: Рационализаторско предложение №42/12.03.1969, Заповед за внедряване IV-826/12.12.1970, Акт за внедряване 19.03.1971; С нова технология, в. Трибуна, бр. 1, 28 януари 1971)

314

ДСО ФАРМАХИМ–СОФИ
Завод Х Ф З гр. София
АКТ ЗА ВНЕДРЯВАНЕ
Подписаният Крум Христов
на длъжност н-к цех химичен удостоверявам, че рац. предложение
№ 42 от 12-III-1969 г. на Любомир Александров Колчев
относно: изменение на технологията за получаване на фитин
внедрено в цех химичен
от 1 януари 1971 г.
Дата 19-III- 1971 г.
Подпис:
ЗАБЕЛЕЖКА: Веднага след внедряването съответната бележка да бъде попълнена и върната на БРИЗ.

Акт за внедряване изменената технология за получаване на Фитин в ХФЗ – София, 19 март 1971 г.
ДА – София, ф. 1453, оп. 3, а.е. 80

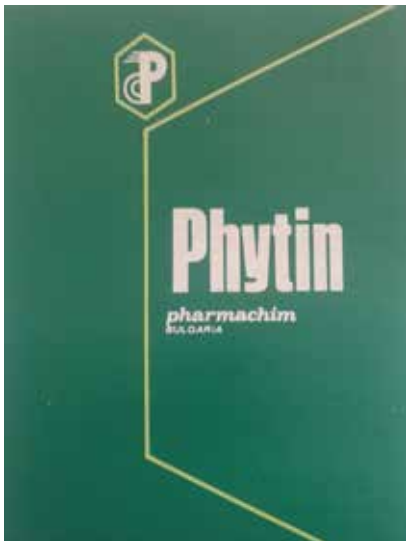

ОКИ – Музей за история на София

„Предложението за изменение на технологията за производство на фитин реши един крупен въпрос, стоящ дълги години пред завода. ... В някои асортименти като Фитин таблетки, Антисклерол, Булгарфлор и др. се влага чиста субстанция фитин. Същата се произвеждаше в завода, но не отговаряше на фармакопейните изисквания, главно по съдържание на белтъчини. При опитите да се пречисти и освободи от ненужните примеси, продукцията се оскъпяваше много и ставаше едно нерентабилно производство. ...

Новата технология, която използва за суровина слънчогледов шрот, значително повиши технико-икономическите показатели на това производство и постигна качество, отговарящо на фармакопейните изисквания. ... Продукцията е междинна, но с големи перспективи в най-скоро време да стане и за износ.”

(Инж. П. Гетов – директор на ХФЗ – София, инж. П. Пешев – зав. БРИЗ, инж. Й. Драмов – зам.-директор по производството, Г. Нейкова – технолог, ДА – София, ф. 1453, оп. 3, а.е. 80, л. 325–326)

■ ***21 април*** – Влиза в експлоатация *цех „Универсален”* за експериментиране и внедряване на нови синтетични производства. Това е в съответствие с *новата тенденция в развитието на органичния синтез* в системата на ДСО „Фармахим” – *универсални цехове за малотонажни синтези*, чрез които се дава възможност не само да се експериментират различни препарати, но и бързо да се внедряват достиженията в на-

учно-изследователската работа и новите лекарствени средства. *Първият началник цех е Георги Савов*. *Първите производства* на това звено в завода са: *Прениламин (1971), Фурантрил (1971), Кардиазол (1972), Ехинопсин (1972). Следват: 1973 г. – Темпидон, Цинаризин, Метаквалон, ЕДТА, Центрофенаксин; 1975 г. – Лонетил, Цетафарм; 1976 г. – ПЕЛС; 1977 г. – Цефалексин; 1978 г. – Дехидрохолова киселина, Вазоротон; 1979 г. – МАП; 1981 г. – Пирамем; 1984 г. – Сиднофарм; 1985 г. – Терпинхидрат, Бензилметропидазол, Медазепам; 1986 г. – Фармасинон, Пиперазин цитрат; 1989 г. – Каптоприл.*

(ДА – София, ф. 1453, оп. 5, а.е. 12, л.147; ф. 2216, оп. 2, а.е. 5, л. 14; в. Трибуна, бр. 4, 23 март 1971, с. 2; бр. 9, 3 ноември 1972, с. 2; бр. 8, 30 май 1981, с. 1–2)

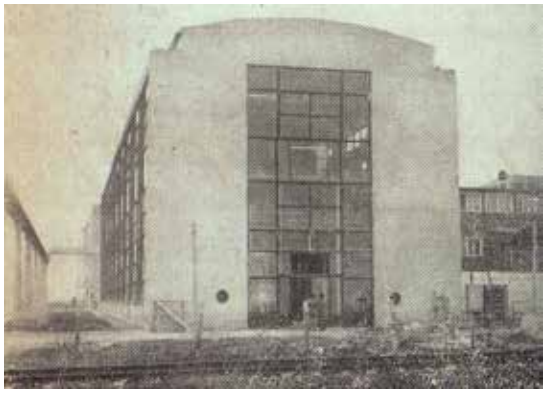

Експериментално-универсалният цех в ХФЗ – София, 1971 г.
В. Трибуна, бр. 4, 23 март 1971

В халетата на Експериментално-универсалния цех
ЦДА, Албум 6 Д

■ Към ХФЗ – София, най-голямото предприятие в системата на ДСО „Фармахим”, се проектира изграждането на *Автоматизирана система за управление* (АСУ)* на базата на собствен *Електронно-изчислителен център* (ЕИЦ). Към този ЕИЦ се предвижда да бъдат прикрепени за обслужване още 6 предприятия от „Фармахим”: ХФЗ – Троян, ХФЗ – Ст. Димитров (дн. Дупница), ЗПМ – Пещера, ДИП „Арома” – София и ДИП „Ален мак” – Пловдив. Поради териториалното разположение и базисния характер на Центъра към него се включват и задачите на ДСО „Фармахим”, изискващи електронна обработка. *Работният проект* е на *инж. Димитър Атанасов*.

(В. Трибуна, бр. 2, 28 февруари 1972, с. 4; Постановление на МС от 7 юни 1971 г.)

ОКИ – Музей за история на София

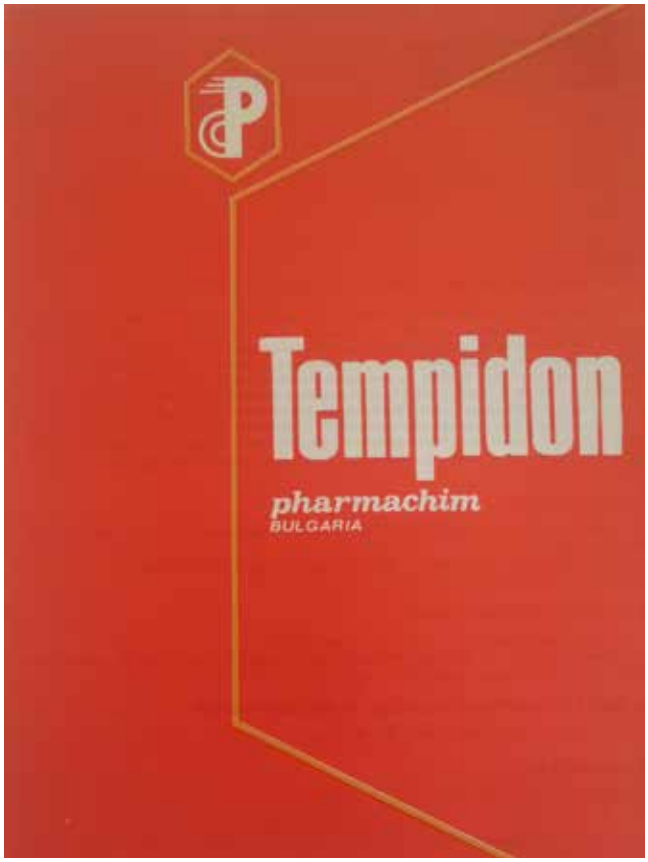

ОКИ – Музей за история на София

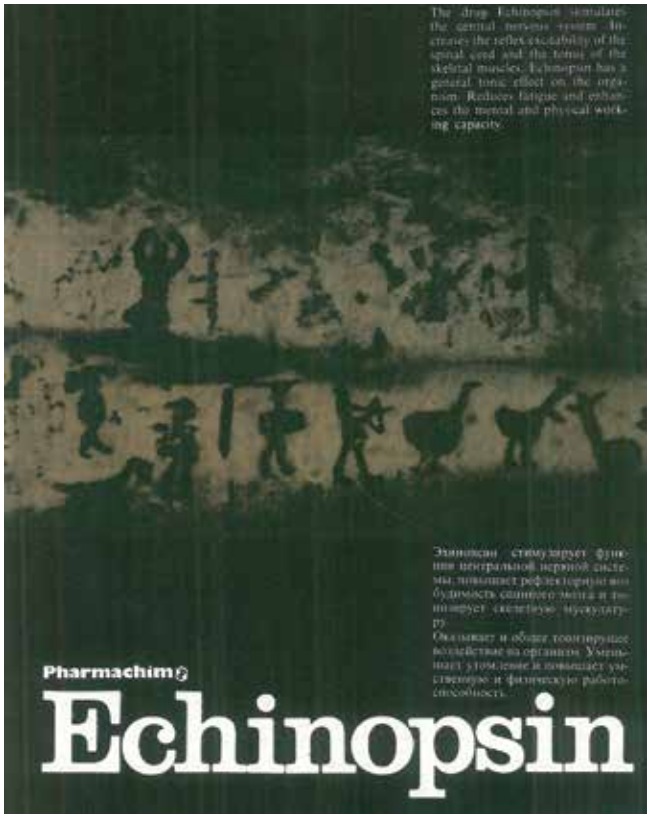

Сп. Медико-биологична информация, 1976, кн.1

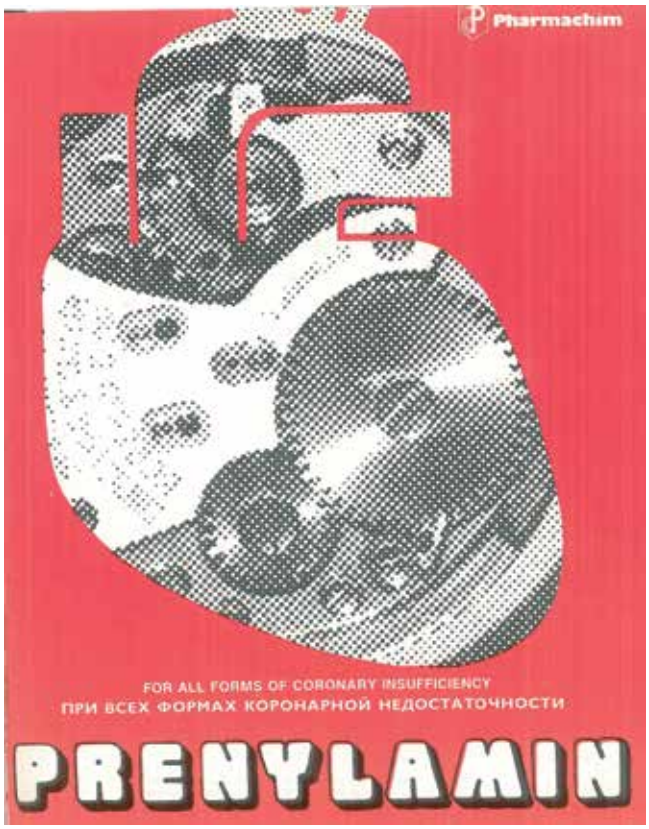

Сп. Медико-биологична информация, 1976, кн.1

Реклами на първите производства на Експериментално-универсалния цех

■ ***24 юни –*** Под ръководството на инж. Борис Войнов – председател на Клуба за техническо и научно творчество на младежта, е открита *Първата изложба на ТНТМ* при ХФЗ – София.

(В. Трибуна, бр. 7, 22 май 1971, с. 3; в. Трибуна, бр. 8, 24 юни 1971, с. 4)

■ Внедрени са новите препарати ***Долиспан*** *и* ***Вулнузан***.

(В. Трибуна, бр. 2, 28 февруари 1972, с. 4)

1972 г.

Инж. химик Мирчо Мирчев, директор на ХФЗ – София от 1.02.1972 до 1976 г. (20.11.1927 – 19.02.1998). Роден в с. Пирне, Айтоско. През 1963 г. завършва Висшия химикотехнологичен институт – София, специалност – неорганична технология. Работи в завод „Лакпром" като началник цех „Лакобояджийски" (1963–1967). От 1972 г. е директор на ХФЗ – София. Оглавява Търговско-информационното представителство на ДСО „Фармахим" във Варшава (1976–1982). Началник отдел „Задгранични бюра" в Централното управление на ДСО „Фармахим" – София (1982–1987).

(Семеен архив – Диана Мирчева)

■ Осъществява се реконструкция и *модернизация на Таблетния цех*. Доставени са *нови машини за автоматично опаковане на таблетки*.

(В. Трибуна, бр. 7, 22 май 1971, с. 2)

■ Експериментално е внедрен новият оригинален фитохимичен препарат *Кратемон.* Той е *първото лекарствено средство на база флавоноидите на глога* (Crataegus

Нови дражир-казани в Таблетния цех
Архив Пресфото – БТА

Нова машина за автоматично опаковане на таблетки в целофан
Архив Пресфото – БТА

Частно притежание – Надежда Бикова-Конаклиева

Поточна линия за автоматично опаковане на таблетки в стъклени флакони
ЦДА, Албум 6 Д

monogyna) и се използва при лечение на хронична коронарна недостатъчност. Разработен в НИХФИ от колектив: н.с. Николай Николов – ръководител, н.с. д-р Петър Манолов, ст.н.с. д-р Вълъо Иванов и н.с. Емилия Димитрова. През следващата година е внедрена *готовата форма дражета кратемон* от ст.н.с. Луиза Томасини и н.с. Даринка Наплатанова.

(В. Трибуна, бр. 6, 20 август 1975, с. 4; Атанасов, Б. Библиографски справочник – НИХФИ, С., 1997, с. 321, 328)

1973 г.

■ Приета е *Комплексна програма за модернизация и развитие на ХФЗ – София* за периода *1973 – 1990 г.* Главните направления в нея са*:*

1. Производство на субстанции от химически материали и полупродукти;

2. Производство на субстанции от растителни медицински суровини;

3. Производство на субстанции от животински отпадъчни суровини;

4. Производство на готови лекарствени форми от собствени субстанции и такива от внос.

Изпълнението на програмата ще се осъществява *на двете площадки „А" и „Б",* като *първата* ще се обособи постепенно *за производство на готови лекарствени форми* – ампули, таблетки, дражета, унгвенти, мази и др., а *втората – за синтетични и други*

Сп. Здраве, 1970, кн. 7

Сп.Здраве, 1970, кн. 3

Сп. Здраве, 1970, кн. 8

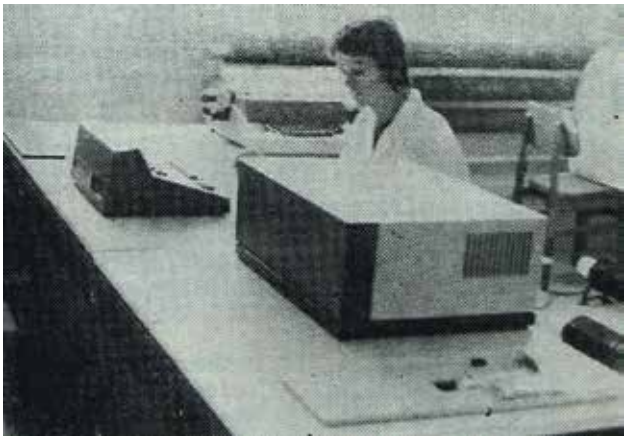

Операторката Стоя Иванова от Електронно-изчислителния център към ХФЗ – София по време на работа с първата изчислителна машина
В. Трибуна, бр. 9, 30 октомври 1973

субстанции, предназначени за готовите лекарствени форми. Тя предвижда мероприятия по *реконструкция, модернизация и автоматизация на завода и производствените процеси.*

(В. Трибуна, бр. 10, 28 декември 1973, с. 1–2)

■ В електронно-изчислителния център (ЕИЦ) са изготвени задания по Комплексната програма. За разработката на тези задания *в ЕИЦ* работят *два колектива:* единият е специализиран по *организация на производството*, а другият – по *автоматизация на производствените процеси.*

(В. Трибуна, бр. 9, 30 октомври 1973, с. 4)

■ Внедрено е високоефективно изобретение на Христо Даскалов, Марин Казанджиев, Атанас Георгиев и Йордан Трендафилов, научни сътрудници от НИХФИ: „Метод за получаване и пречистване на *прениламин лактат*" с годишен икономически ефект 249 416 лв. Първото количество български прениламин лактат и скополамин е изнесено за Япония.

(В. Вечерни новини, бр. 6172, 5 август 1971 г., с. 2; в. Трибуна, бр. 1, 12 февруари 1974, с. 4)

1974 г.

■ Внедрен е в производство препаратът *Гентамицин ампули* за местния пазар и за износ.

(ДА – София, ф. 1453, оп. 3, а.е. 21, л. 357)

■ ***март*** – В Ампулния цех са монтирани *машина „Хасия" за опаковка на ампули* и *два* високопроходни *стерилизатора.*

(В. Трибуна, бр. 2, 8 март 1974, с. 4)

■ В цех „Галеника" е монтирана *поточна линия* за автоматично пълнене, затапване, обкантване и опаковка на флакони от 5, 10 и 20 гр.

(В. Трибуна, бр. 2, 8 март 1974, с. 4)

■ ***28 май – 10 юни*** В *Москва* е открита Първата международна изложба *„Здравеопазване – 74",* на която *22 страни* демонстрират своите постижения в областта на здравеопазването, медицинската техника и производството на лекарствени препарати. Българската делегация и участници са водени от министъра на народното здраве д-р Ангел Тодоров. *ДСО „Фармахим"* представя широка гама от медикаменти като *нивалин, ИНХА-17, полиминерол, глаувент, спазмоколит, антибиотика гентамицин, антимикотичния препарат нифимицин.*

(Сп. Здраве, 1974, бр. 8, с. 9)

■ ***Юли – август*** – В цех „Антипиретици" са привлечени като консултанти трима инженери от Московския институт по „Проектиране и монтаж на автоматика": Анатолий

Хакимов – ръководител, Виктор Белокуров и Лев Айзенщат, за *автоматизирането на технологичните процеси при аналгиновото производство.*

(В. Трибуна, бр. 6, 7 септември 1974, с. 4)

■ ***6 август*** – В ЕИЦ е *внедрена* напълно *автоматизираната подсистема „Следене, отчитане и заплащане на труда в ХФЗ – София".* Миникомпютърът „Целатрон" С 8205 завършва последните изчисления от подсистемата. С това *започва летописът на действащия ЕИЦ* – предприятие от най-модерната и най-новата индустрия – информационната. *Директор на ЕИЦ е инж. Николай Николаев.*

(В. Трибуна, бр. 6, 7 септември 1974, с. 3)

Лекарствени препарати, производство на ХФЗ – София, представени на първата международна изложба „Здравеопазване – 74" в Москва.
ЦДА, Албум 6 Д;

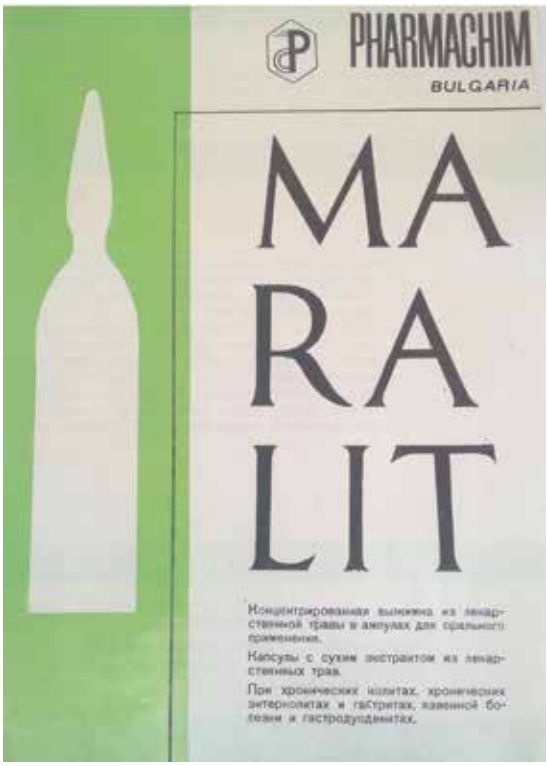

Рекламна листовка на Maralit
ОКИ – Музей за история на София

■ Внедрено е изобретение „Метод за получаване на 4-аминоантипирин за добиване на пирамидон” на колектив от Базата за развитие и внедряване към завода с годишен икономически ефект 559 200 лв.

(В. Трибуна, бр. 6, 7 септември 1974, с. 4)

■ Внедрено е изобретение „Метод за получаване на прениламин сулфат” на колектив от НИХФИ с годишен икономически ефект 405 305 лв., което е патентовано в Лондон.

(В. Трибуна, бр. 6, 7 септември 1974, с. 4; НА – БАН, ф. 259, а.е. 508)

1975 г.

■ Осъществява се *реконструкция и модернизация на мощностите в Химичния цех.* Монтирани са 12 дифузьора за екстракция на билки, 6 дестилационни уредби и други нови съоръжения за екстракция течност – течност.

(в. Трибуна, бр. 7, 8 септември 1975, с. 2)

■ В Химичния цех се въвежда *подобрена технология* за производство на новия оригинален фитохимичен препарат *Кратемон – субстанция.* Групата внедрители от НИХФИ: инж. Николай Николов – ръководител, ст.н.с. Маргарита Томова, Ройка Гюлеметова и н.с. Теофана Пангарова.

(В. Трибуна, бр. 6, 20 август 1975, с. 4)

■ *Базата за развитие и внедряване (БРВ)* към ХФЗ – София взема активно участие в разработването на Перспективен план за развитие на завода. Той *интегрира потенциала на научно-изследователски звена като*: Държавния институт за контрол на лекарствените средства, Единния център по химия и химико-технологични науки, Медицинска академия, Института по

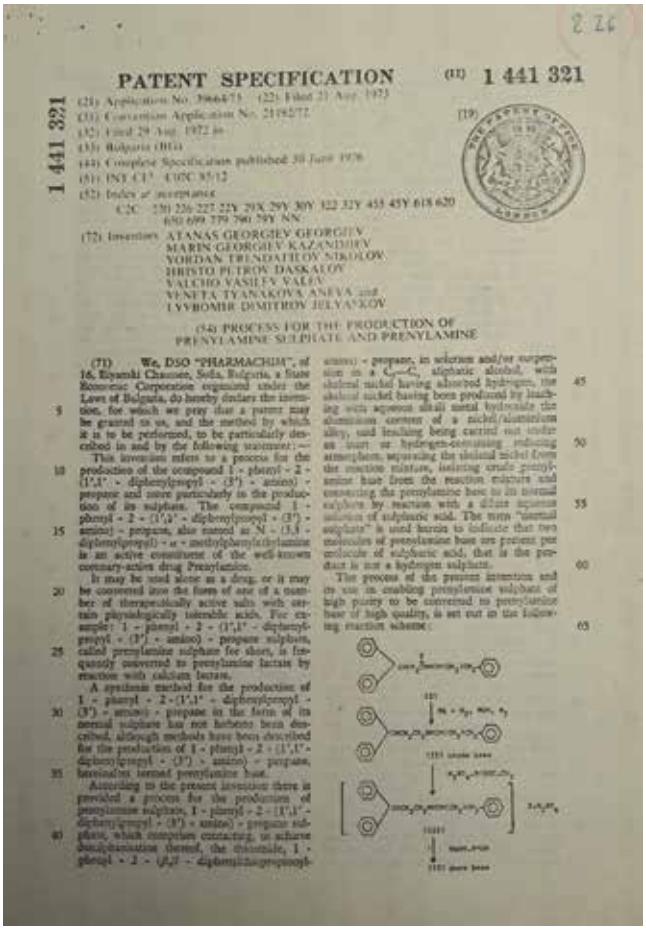

PATENT SPECIFICATION (11) 1 441 321

1 441 321

(21) Application No. 39664/73 (22) Filed 21 Aug. 1973

(31) Convention Application No. 2195/72

(32) Filed 29 Aug. 1972 in

(33) Bulgaria (BG)

(44) Complete Specification published 30 June 1976

(51) INT CL² C07C 85/12

(52) Index at acceptance

C2C 220 226 227 22Y 29X 29Y 30Y 322 32Y 455 45Y 618 620 650 699 779 790 79Y NN

(72) Inventors ATANAS GEORGIEV GEORGIEV
MARIN GEORGIEV KAZANDJIEV
NORDAN TRENDAFILOV NIKOLOV
HRISTO PETROV DASKALOV
VALCHO VASILEV VALEV
VENETA TYANAKOVA ANEVA and
LYUBOMIR DEMITROV JELYA'KOV

(54) PROCESS FOR THE PRODUCTION OF PRENYLAMINE SULPHATE AND PRENYLAMINE

(71) We, DSO "PHARMACHIM", of 16, Ilyanski Chaussee, Sofia, Bulgaria, a State Economic Corporation organized under the Laws of Bulgaria, do hereby declare the invention, for which we pray that a patent may be granted to us, and the method by which it is to be performed, to be particularly described in and by the following statement:—

This invention refers to a process for the production of the compound 1 - phenyl - 2 - (1',1' - diphenylpropyl - (3') - amino) - propane and more particularly to the production of its sulphate. The compound 1 - phenyl - 2 - (1',1' - diphenylpropyl - (3') - amino) - propane, also named as N - (3,3 - diphenylpropyl) - α - methylphenylethylamine is an active constituent of the well-known coronary-action drug Prenylamine.

It may be used alone as a drug, or it may be converted into the form of one of a number of therapeutically active salts with certain physiologically tolerable acids. For example: 1 - phenyl - 2 - (1',1' - diphenylpropyl - (3') - amino) - propane sulphate, called prenylamine sulphate for short, is frequently converted to prenylamine lactate by reaction with calcium lactate.

A synthesis method for the production of 1 - phenyl - 2 - (1',1' - diphenylpropyl - (3') - amino) - propane in the form of its normal sulphate has not hitherto been described, although methods have been described for the production of 1 - phenyl - 2 - (1',1' - diphenylpropyl - (3') - amino) - propane, hereinafter termed prenylamine base.

According to the present invention there is provided a process for the production of prenylamine sulphate, 1 - phenyl - 2 - (1',1' - diphenylpropyl - (3') - amino) - propane sulphate, which comprises contacting, to achieve decomposition thereof, the thiocyanic, 1 - phenyl - 2 - (1,1' - diphenylpropyl - amino) - propane, in solution and/or suspension in a C_1—C_4 aliphatic alcohol, with skeletal nickel having absorbed hydrogen, the skeletal nickel having been produced by leaching with aqueous alkali metal hydroxide the aluminium content of a nickel/aluminium alloy, and leaching being carried out under an inert or hydrogen-containing reducing atmosphere, separating the skeletal nickel from the reaction mixture, isolating crude prenylamine base from the reaction mixture and converting the prenylamine base to its normal sulphate by reaction with a dilute aqueous solution of sulphuric acid. The term "normal sulphate" is used herein to indicate that two molecules of prenylamine base are present per molecule of sulphuric acid, that is the product is not a hydrogen sulphate.

The process of the present invention and its use in enabling prenylamine sulphate of high purity to be converted to prenylamine base of high quality, is set out in the following reaction scheme:

Патентно свидетелство на колектив с ръководител Атанас Георгиев за „Технология за производство на Прениламин сулфат и Прениламин”. Лондон, 1976 г.
НА – БАН, ф. 259, а.е. 508

ХФЗ НА СВЕТОВНИЯ ПАЗАР

ОБЩАТА СУМА на търговските сделки, които ДСО „Фармахим" сключи със социалистическите и несоциалистическите партньори на тазгодишния Пловдивски панаир надхвърля 32 млн. валутни лева. Основните сделки са тези с „МЕДЕКСПОРТ" — СССР, „МЕДИМПЕКС" — Унгария, „ЧИЕХ" — Полша, с фирми от Индия, ГФР, Холандия, САЩ и др.

Какъв е делът на ХФЗ — София в тях?

ЗА 1976 ГОДИНА са комплектовани допълнителни количества инсулин субстанция за Полша, Унгария и Румъния

Гентамицин — за Полша, Унгария и Куба

ЗА 1977 ГОДИНА — за СССР — 500 000 опаковки канекзон ушенит, един милион опаковки канамет

Гентамицин ампули — за Полша, Унгария и Румъния

Инсулин субстанция — за Полша, Румъния

Освен това за Полша — бъскулизан ампули, сиазмалект ампули, Тобекс, а за Румъния — прениламин лактат дражета

С Югославия има договори за инсулин

В. Трибуна, бр. 7, 28 октомври 1976

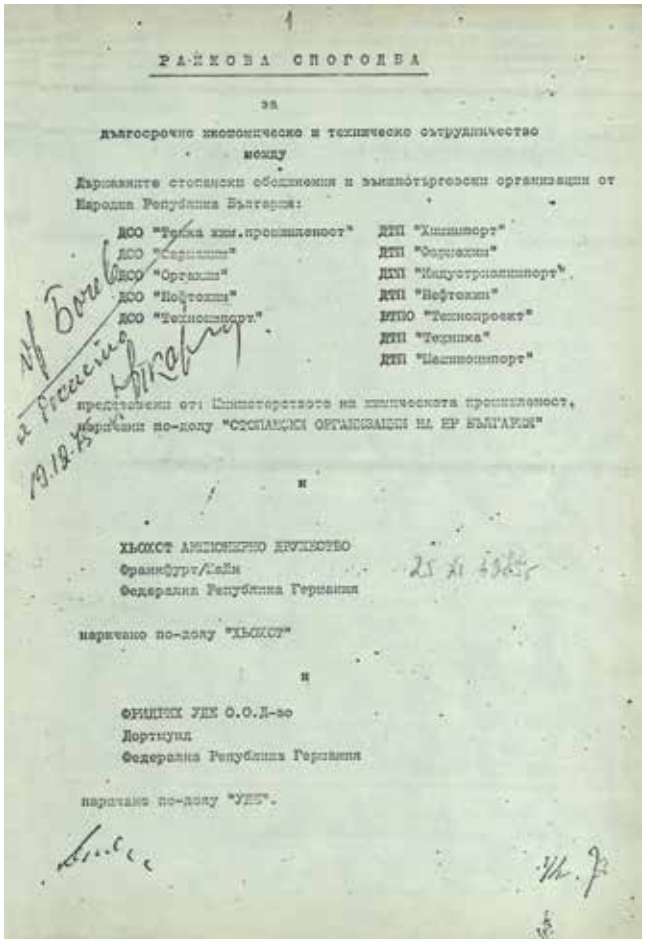

РАМКОВА СПОГОДБА

за

дългосрочно икономическо и техническо сътрудничество

между

Държавните стопански обединения и външнотърговски организации от Народна Република България:

ДСО "Техника хим.промишленост" — ДТП "Химимпорт"
ДСО "Фармахим" — ДТП "Фармахим"
ДСО "Органхим" — ДТП "Минуотрснаимпорт"
ДСО "Нефтохим" — ДТП "Нефтохим"
ДСО "Техноимпорт" — ДТПО "Технопроект"
ДТП "Техника"
ДТП "Машиноимпорт"

представени от: Министерството на химическата промишленост, наричани по-долу "СТОПАНСКИ ОРГАНИЗАЦИИ НА НР БЪЛГАРИЯ"

и

ХЬОХСТ АКЦИОНЕРНО ДРУЖЕСТВО
Франкфурт/Майн
Федерална Република Германия

наричано по-долу "ХЬОХСТ"

и

ФРИДРИХ УДЕ О.О.Д-зо
Дортмунд
Федерална Република Германия

наричано по-долу "УДЕ".

Рамкова Спогодба за дългосрочно икономическо и техническо сътрудничество между стопански организации на НРБ и „Хьохст" АД и „УДЕ" ООД – ФРГ. Франкфурт, 25 ноември 1975 г.
ЦДА, ф. 583, оп. 4, а.е. 462

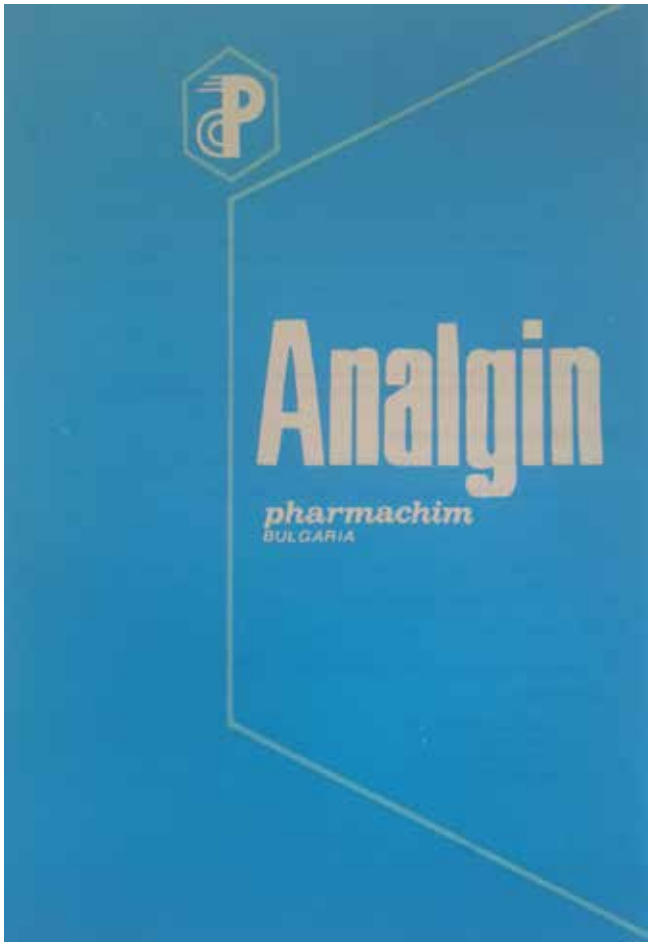

ОКИ – Музей за история на София

П. Пангаров, главен директор на ВТП „Фармахим", и представител на фирмата Höchst – Франкфурт/Майн, подписват търговски договор за доставка на Аналгин от ХФЗ – София. София. 1976 г.
Личен архив – Петър Пангаров

химическа кибернетика при БАН и др., за съкращаване на цикъла *изследване – внедряване*. Започнато е реализиране на три значими научно-изследователски и производствени програми. Отчетено е изпълнението на серия от производствени проекти: *Кристален ММАА, отговарящ на фирмени изисквания за износ; очистен ММАА за аналгин про инжекционе, интензификация на технологията за производство на пирамидон и др.*

(В. Трибуна, бр. 1, 24 февруари 1976, с. 1)

■ ***25 ноември –*** В изпълнение на междуправителствено Споразумение за икономическо сътрудничество между НРБ и ФРГ е подписана *Рамкова Спогодба* за сътрудничество между стопански организации от НРБ, сред които ДТП „Фармахим" и водещи германски фирми като „Хьохст" АД и „УДЕ" ООД.

(ЦДА, ф. 583, оп. 4, а.е. 462, л. 1–7)

1976 г.

■ Регистрирани са търговските марки ***Glauvent, Broncholytin***, ***Maralit original***, ***Gastropharm, Pymadin.***

(Бюлетин „Търговски марки", 1976, № 3, с. 47–48; 1976, № 5, с. 66)

■ ХФЗ – София систематично преминава на механизирана *опаковка PVC – алуминиево фолио,* като тенденцията е всички *таблетни форми*, опаковащи се в стъклени туби, да преминат на такава опаковка.

(ДА – София, ф. 1453, оп. 3, а.е. 21, л. 452)

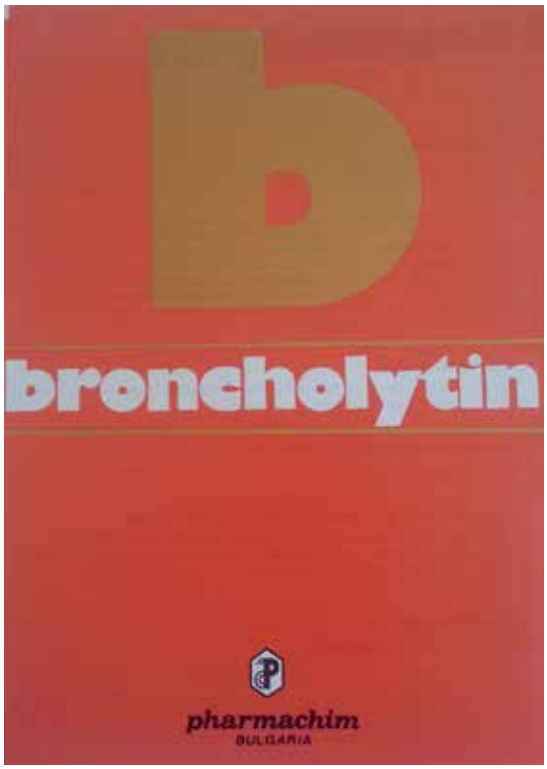

ОКИ – Музей за история на София

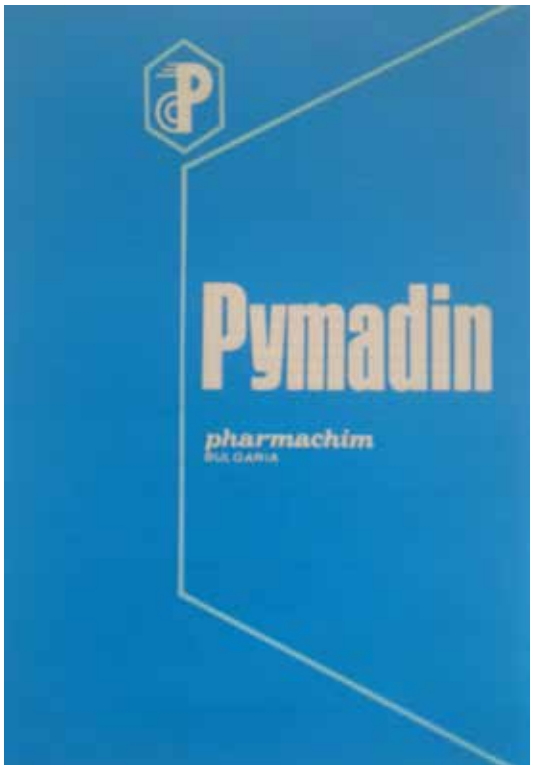

ОКИ – Музей за история на София

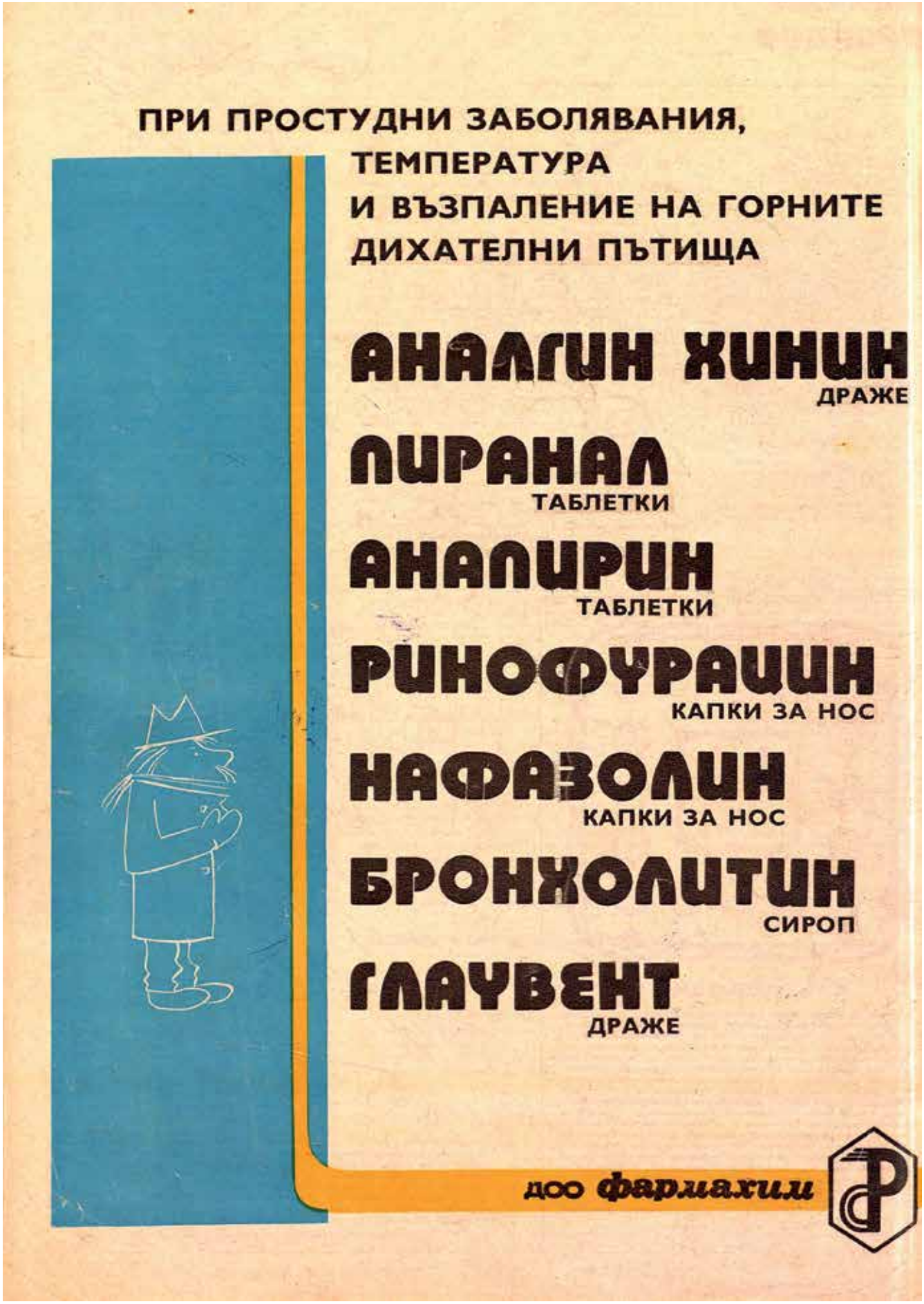

Реклама на производства на ХФЗ – София към ДСО „Фармахим“
Сп. Здраве, 1976, кн. 1

■ ***1–10 февруари –*** На посещение в заводите на ДСО „Хербапол" и на ДСО „Полфа" – Полша са инж. Мирчо Мирчев – директор на ХФЗ – София, и инж. Христо Кунев – началник на цех „Химичен" във връзка с *интензифициране на фито-химичните производства*. Подписан е Протокол за размяна на 1000 кг индийски татул и жълт мак за експерименти и производство. Българските представители предлагат кооперирание и специализация на двете стопански организации за производството на *скополамин, глауцин*, *декстран, гликозиди и др*. На базата на споделения опит е преценено, че е наложително бързо *да се пристъпи към реконструкция и модернизация на фитохимичния цех* към завода. Решено е да се създаде група по селекциониране, отглеждане, организиране и първична обработка на растителните суровини по подобие на организацията в ДСО „Хербапол" – Полша.

(ДА – София, ф. 1453, оп. 3, а.е. 21, л. 381–383)

■ В цех „Универсален" е усвоено производството на нов асортимент *ПЕЛС* – детски антибиотик, по-леко приемлив от детския организъм. Разработката е на колектив от НИХФИ.

(В. Трибуна, бр. 7, 28 октомври 1976, с. 3; ДА – София, ф.1453, оп.5, а.е. 12, л. 147)

Иван Соколарски, директор на ХФЗ – София от 1976 до 1981 г. Роден през 1930 г. в гр. Бяла Слатина. Висше икономическо образование. От 1956 до 1976 г. заема различни ръководни постове в структурите на партийния и държавен апарат. Директор на Химико-фармацевтичен завод – София (1976–1981). Търговски представител на НР България в Република Мозамбик (1981–1985) и извънреден и пълномощен посланик на НРБ в същата страна (1985–1989).

(Личен архив – Иван Соколарски)

■ В ХФЗ – София е внедрено изобретение, съвместно с колектив от Центъра по хигиена: *„Реактивни тест-ленти за определяне холинестеразната активност в серум"*. Те превъзхождат по качество произвежданите такива от водещи световни фирми както по точност, така и по продължителност на определянето. В тази връзка *Световната здравна организация* със специално писмо от 20 октомври 1976 г. отправя *запитване* относно търговската възможност и предлагани цени от българска страна *за износ*.

(ДА – София, ф. 1453, оп. 3, а.е. 21, л. 168)

■ В ЕИЦ започва внедряване на подсистема *„Управление на готовата продукция"*. Тя обхваща *дейността на отделите Пласмент, Планово-икономически и Финансово-счетоводен*. Следят се изпълнението на плана, реализацията на готовата продукция, движението на асортиментите в отделните складове и наличностите в края на месеца. Използва се изчислителна техника: система DARO C – 1600 и миникомпютър „Целатрон" - 8205 Z от ГДР.

(В. Трибуна, бр. 7, 28 октомври 1976, с. 3)

■ ХФЗ – София продължава своята дейност като *базисно предприятие* за практическото обучение на ученици от Техникума по индустриална химия „Асен Златаров” – София и на Центъра за трудово-политехническо обучение – София. Специално внимание се отделя на студентите от Висшия химико-технологичен институт (ВХТИ) и Фармацевтичния факултет на Медицинска академия. Това налага ежегодно да се създават подходяща обстановка и условия за *ангажиране на специалисти от завода* за постигане на максимални рузултати в обучението. Наред с това са отпуснати и известен брой *стипендии за студенти* и е поет ангажимент да бъдат назначени на работа след дипломирането им.

(ДА – София, ф. 1453, оп. 3, а.е. 21, л. 159; Грозданов, И. Зов на съдбата. София, 2009 г., с. 66)

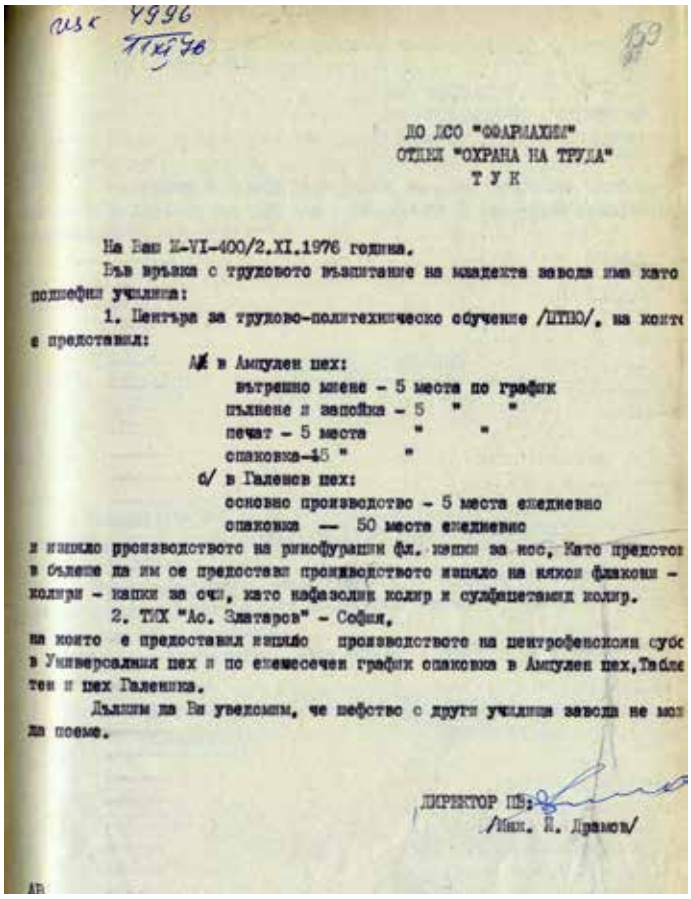

ДО ДСО "ФАРМАХИМ"
ОТДЕЛ "ОХРАНА НА ТРУДА"
Т У К

На Ваш К-VI-400/2.XI.1976 година.

Във връзка с трудовото възпитание на младежта заводи имат като подшефни училища:

1. Центъра за трудово-политехническо обучение /ЦТПО/, на които е предоставил:

А/ в Ампулен цех:
вътрешно мене – 5 места по график
пълнене и запойка – 5 " "
печат – 5 места " "
опаковка–45 " "

б/ в Галенов цех:
основно производство – 5 места ежедневно
опаковка — 50 места ежедневно

и изцяло производството на ринофуразин фл. капки за нос, като предстои в бъдеще да им се предоставя производството изцяло на някои флакони – колири – капки за очи, като нафазолин колир и сулфацетамид колир.

2. ТПХ "Ас. Златаров" – София,
на които е предоставил изцяло производството на центрофенсоин суб в Универсалния цех и по ежемесечен график опаковки в Ампулен цех, Таблетен и цех Галенника.

Дължим да Ви уведомим, че нефтсо с други училища завода не мо да поеме.

ДИРЕКТОР ПВ:
/Инж. Й. Драмов/

Студенти – стажанти от Фармацентичния факултет на Медицинска академия, в сектор „Опаковка” на Ампулния цех
ЦДА, Албум 6 Д

Писмо на директора по производствените въпроси на ХФЗ – София инж. Й. Драмов до отдел „Охрана на труда” при ДСО „Фармахим” за ангажимента на завода към Програмата за професионалното обучение на младежта. София, 11 ноември 1976 г.
ДА – София, ф. 1504, оп. 3, а.е. 21

■ ***Февруари – март –*** Под ръководството на н.с. Стефка Аврамова – началник на Фитохимичната лаборатория към БРВ, се внедрява производството на *екстракт от лайка за козметични цели,* предназначен за ДИП „Ален мак” – Пловдив; в Химичния цех – подобрена технология на *изафен субстанция*, *екстракт от валериана* (филм-таблетки), *вербаскан* – оригинален български препарат за лечение на язвена болест и хроничен гастрит, *чайове* и др.

(В. Трибуна, бр. 1, 28 март 1977, с. 2)

■ ***Септември*** – В ЕИЦ са въведени високоскоростни изчислителни машини от най-ново поколение: машина 10-30 и компютър KRS 4201. С това се откриват възможности за *комплексно автоматизиране на управлението* на ХФЗ – София.

(В. Трибуна, бр. 1, 30 януари 1978, с. 3)

■ ***Октомври*** – На IX Национален преглед на техническото и научно творчество на младежта – Пловдив, са представени разработки от членове на Клуба за ТНТМ към ХФЗ – София: *Валериана – филм-таблетки, захарин – таблетки, дибазол – таблетки*. Интересът на специалистите е насочен към *кристалния монометиламиноантипирин (ММАА)*. Предложените производства са отличени с първа награда на Министерството на химическата промишленост.

(В. Трибуна, бр. 1, 30 януари 1978, с. 1)

1978 г.

■ Сътрудничеството между ХФЗ – София и НИХФИ спомага за обогатяване и модернизиране на производствената номенклатура на завода. Всяка година се сключва *договор с НИХФИ*, в който са заложени взаимните задължения както на института, така и на завода, с *цел научните разработки бързо да намират приложение в производството*. През 1978 г. НИХФИ внедрява фармацевтични препарати като мощния аналгетик *Валурон* в неговите три форми – ампули, флакони и супозитории; препарата *Пирамем* – ампули, *Хлуфадон* – таблетки, а съществуващите препарати *Витамин В комплекс, Витамин А* и *Прениламин* са подобрени и внедрени като филм-таблетки.

(В. Трибуна, 26 юли 1979, с. 3)

„По отношение на производството на антипиретици ще се реализират две крупни разработки, свързани с производството на 99-процентен пиразолон и преминаването към редовно му производство както за износ, така и за вътрешна консумация на самата технология. ... Нито една фирма не е предлагала на международния пазар *пиразолон* с качества над 99%, какъвто фактически от заводски мащаб се получи в аналгиновото производство.”

(Владимир Пасков – началник на Базата за развитие и внедряване към ХФЗ – София, в. Трибуна, бр. 2, 3 март 1978, с. 2-4; бр. 3, 30 юни 1978, с. 2)

■ Работи се по внедряване на *нова технология за производство на Нивалин* в Химичния цех под ръководството на н.с. Стефка Аврамова. Чрез новата разработка спиртът като екстрагент на дрогата е заменен с вода, което довежда до опростяване и съкращаване на технологичния процес и до поевтиняване на производството. Новата технология осигурява високо качество на готовия продукт в съответствие със Съветската фармакопея X. Постигнато е снижение на себестойността с около 1000 лв. на 1 кг.

(В. Трибуна, бр. 1, 30 януари 1978, с. 1)

■ В лаборатория „Фитохимия” към БРВ се работи по създаване на оптимална технологична схема за производството на новия български препарат *Вербаскан, по производството на Ескулин, както и по подготовка за внедряване на лекарството Бусколизин.*

(В. Трибуна, бр. 4, 4 август 1978, с. 3; бр. 5, 6 септември 1978, с. 2)

■ В лаборатория „Галеника” започва работа по внедряването на лекарствения препарат *Алцид В* с противоязвено действие и на *Темпалгин-супозитории.*

(В. Трибуна , бр. 4, 4 август 1978, с. 3)

■ В производство се въвеждат нови лекарствени препарати: *Пимадин, Нивалин-П и Дибазол*, започва опитно производство на *Антиграсин.*

(В. Трибуна, бр. 1, 30 януари 1978 г., с. 1)

■ На XXXIV международен панаир в Пловдив ДСО „Фармахим” сключва сделки за износ на български лекарствени средства през 1978–1979 г. на обща стойност 63 136 000 валутни лв, което представлява рекордна сума в сравнение с всички дотогавашни участия в Пловдивския панаир. Най-крупни сделки са сключени със фирми от СССР, УНР, ПНР, ГДР, Югославия, Монголия, Виетнам, САЩ, Япония, ФРГ, Англия, включващи широк спектър производства на ХФЗ – София, а именно: *табекс, нивалин, гентамицин, венуротон, бусколизин, полиминерол, винкапан, мараславин, ринофурацин, аналгин, монометиламиноантипирин, амидофен, инсулин, пентетразол и др*.

(В. Трибуна, бр. 6, 18 октомври 1978, с. 1)

■ ХФЗ – София чрез ДСО„Фармахим” участва на международния мострен панаир в Солун, Гърция, 1978 г.

(ЦДА, ф. 762, оп. 1, а.е. 202, л. 8)

Представителният щанд на ДСО „Фармахим” на Международния панаир в Солун, където е представена продукцията на ХФЗ – София.1978 г.
ЦДА, ф. 762, оп .1, а.е. 202

Сп. Здраве, 1977, кн. 1

Сп. Здраве, 1979, кн. 5

1979 г.

■ ***27 февруари*** – С решение № 2 на Стопанския комитет и Заводския профкомитет са приети *„Вътрешни правила за организация на вътрешната стопанска сметка в Химико-фармацевтичен завод – София"* при ДСО „Фармахим".

(ДА – София, ф. 1453, оп. 4, а.е. 37, л. 5)

„На вътрешно-стопанска сметка се обособяват следните цехове и спомагателни производства:

ДСО „ФАРМАХИМ"
ХИМИКО-ФАРМАЦЕВТИЧЕН ЗАВОД – СОФИЯ

ВЪТРЕШНИ ПРАВИЛА

за ОРГАНИЗАЦИЯ НА ВЪТРЕШНАТА СТОПАНСКА СМЕТКА В ХИМИКО-ФАРМАЦЕВТИЧЕН ЗАВОД СОФИЯ

I. Обособено производство „Антипиретици":
   1. Цех „Аналгин" с 5 производствени бригади
   2. Цех „Антипиретици" с 8 бригади

II. Обособено галенично производство и други:
   1. Цех „Химичен" с 6 бригади
   2. Цех „Таблетен" с 6 бригади
   3. Цех „Галеника" с 3 бригади
   4. Цех „Органопрепарати" с 4 бригади
   5. Цех „Ампулен" с 6 бригади
   6. Цех „Универсален" с 3 бригади
   7. Експлоатация на автотранспорта – товарен
   8. Ремонтно-механичен цех (РМЦ)
   9. Микробиологична лаборатория

(ДА – София, ф. 1453, оп. 4, а.е. 37, л. 5)

■ Към Проектно-конструктивния отдел на ХФЗ – София са назначени: строителен инженер, инженер по водоснабдяване и канализация и електроинженер за извършване на дейности по комплексно *планиране и строителство на обекти.*

(В. Трибуна, бр. 13, 20 декември 1984, с. 2)

■ Произведено е пробно промишлено количество на *Алцид V* – оригинален български препарат с противоязвено действие, като мостри от препарата са представени на Пловдивския международен панаир. Основната растителна суровина „Сладък корен" (Radix liquiritiae) се доставя от СССР.

(В. Трибуна, бр. 1, 15 февруари 1979, с. 3; бр. 4, 01 май 1979, с. 3; бр. 8, 25 октомври 1979, с. 4)

■ ДСО „Фармахим" представя лекарствени продукти на ХФЗ – София на Международния панаир в Солун, Гърция – 1979 г.

(ЦДА, ф. 762, оп. 1, а.е. 203, л. 5)

■ На посещение за размяна на опит в ХФЗ – София е проф. д-р Иван Алексеевич Муравьов – зав. катедра „Промишлена технология на лекарствата" в Пятигорския фар-

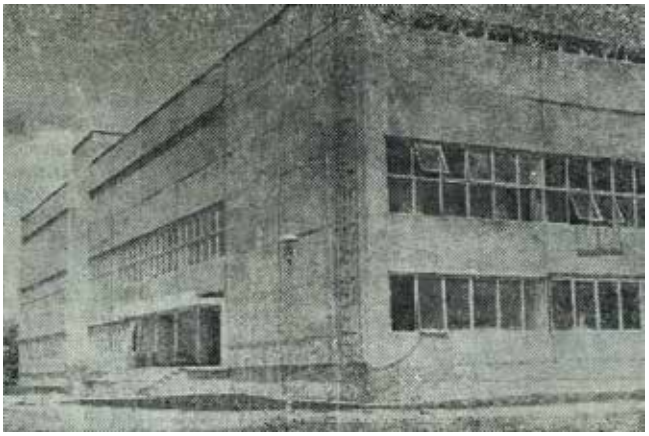

Сградата на новия Ампулен цех на площадка Б, 1979 г.
В. Трибуна, бр. 5, 8 юни 1979

Електронна машина за преглед качеството на ампулите
ЦДА, Албум 6 Д

В новия Ампулен цех
Архив Пресфото – БТА

мацевтичен институт и председател на Всесъюзното научно дружество на фармацевтите в СССР. Обсъдено е галеничното и фитохимичното производство на завода.

(В. Трибуна, бр. 7, 7 септември 1979, с. 2)

■ Специалисти от Контролно-измервателни прибори и апаратура (КИП и А) в ХФЗ – София, научни работници от ВХТИ – София и от Централната лаборатория по автоматизация при Министерството на химическата промишленост разработват съвместно *Експериментални схеми за автоматизиране на някои възлови процеси в първа и четвърта фаза на цех Антипиретици*. На базата на експерименталната работа по автоматизиране на отделните процеси се пристъпва към цялостен *проект за автоматизиране на технологичните процеси*.

(В. Трибуна, бр. 4, 1 май 1979, с. 4)

■ Завършено е строителството на *новия Ампулен цех* на площадка Б, което е важно условие и предпоставка за удвояване производството на ампули.

(В. Трибуна, бр. 5, 8 юни 1979, с. 1; бр. 1, 20 януари 1980, с. 3)

1980 г.

■ ***Март*** – Открита е *Фармакологична лаборатория към Базата за развитие и внедряване на ХФЗ – София*, чрез която да се съдейства за ускорено създаване на нови лекарствени средства. За ръководител на лабораторията е назначен проф. д-р Димитър Пасков.

(В. Трибуна, бр. 3, 7 март 1980, с. 4)

■ ***Март*** – Започва работа *Технологична лаборатория към цех „Антипиретици"* с ръководител главният технолог на цех „Антипиретици" инж. Цветан Лалов. В лабораторията се разработват теми, непосредствено свързани с усъвършенстването на технологичните процеси в антипиретичното производство. В лабораторията активно работят инж. Димитър Апостолов, инж. Борис Стаматов, Данка Димитрова, Богдан Стаменов, Михаил Михов.

(В. Трибуна, бр. 7, 17 май 1980, с. 3)

■ ***Март*** – Пусната е първата серия от редовното производство на препарата *Биотонин,* разработен от Базата за развитие и внедряване при ХФЗ – София съвместно с *Института по хранене* под ръководството на проф. Ташо Ташев, от ст.н.с. Вергилий Камедулски и н.с. Лили Малиновска от *НИХФИ*.

(В. Трибуна, бр. 4, 28 март 1980, с. 3)

■ ***Март*** – Предстоящото преустройство и модернизация на значителна част от производствата на ХФЗ – София налага изграждане на нов Ремонтно-механичен цех и афилирането към него на *Проекто-конструктивен отдел* (ПКО). Неговите задачи са:

1. Разработка на конструктивна документация на резервни части от първо и второ направление, конструктивна документация за изработка на оборудване при внедряване на нови продукти. 2. Да създава съоръжения и машини за механизиране на технологичните процеси. 3. Да оказва съдействие с техническа документация при преоборудване на съществуващите производства.

(В. Трибуна, бр. 13, 10 октомври 1980, с. 2)

■ ***1 август*** – ХФЗ – София се преобразува в *Химико-фармацевтичен комбинат* като поделение на ДСО „Фармахим". Това е признание за нарасналата материално-техническа база, производствените възможности на завода, неговото водещо място във фармацевтичната промишленост и износа на страната. *Новият статут* дава възможности за повишаване на неговата *финансово-стопанска самостоятелност, научно-развойна дейност и производствено-технологично развитие.*

(В. Трибуна, бр. 12, 4 септември 1980, с. 1)

■ Във връзка с Насоките за развитие на научните изследвания и интелектуализацията на производството, приети от МС на НРБ, *Базата за развитие и внедряване при ХФК – София* разботва нови фармацевтични производства съвместно с *Химическия факултет при СУ*, под ръководството на проф. Марко Кирилов и доц. Венета Калчева, и с *Института по органична и неорганична химия при БАН*. В съвместните научно-изследователски и производствени екипи участват изтъкнати български учени като проф. Богдан Куртев, ст.н.с. Александър Ораховац, ст.н.с. Богомил Пискюлев и др.

(В. Трибуна, бр. 12, 4 септември 1980, с. 3)

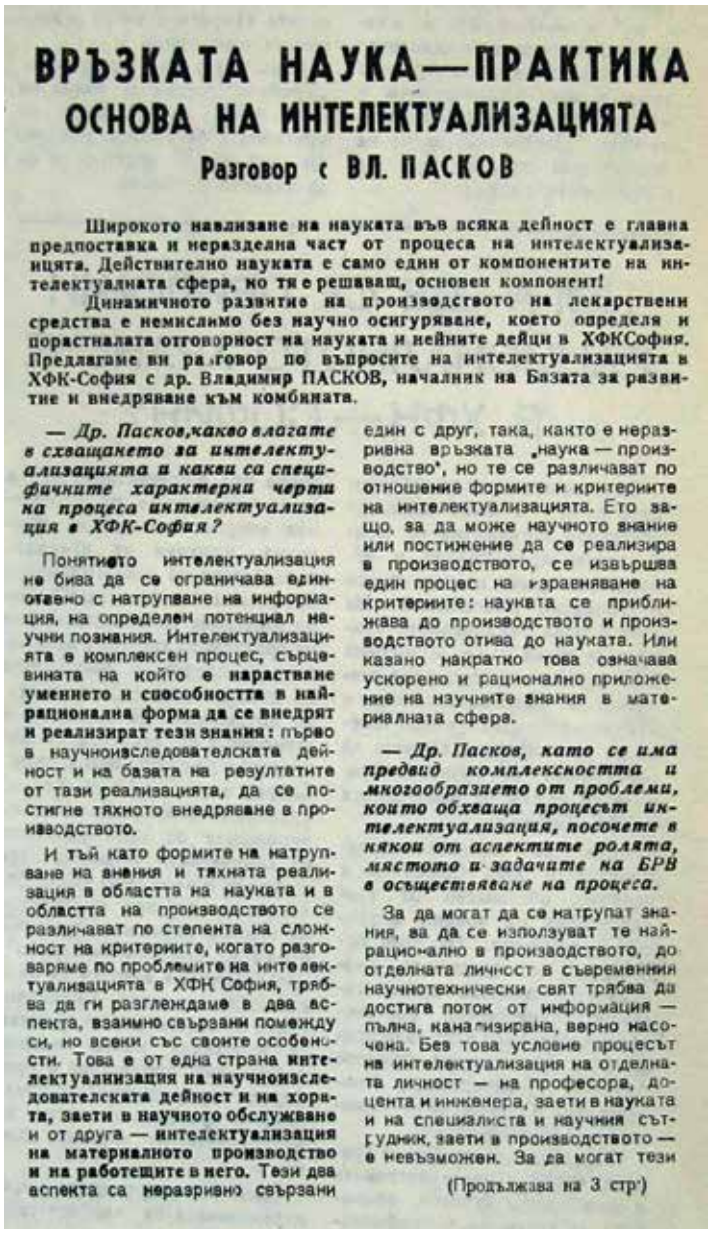

ВРЪЗКАТА НАУКА—ПРАКТИКА
ОСНОВА НА ИНТЕЛЕКТУАЛИЗАЦИЯТА
Разговор с ВЛ. ПАСКОВ

Широкото навлизане на науката във всяка дейност е главна предпоставка и неразделна част от процеса на интелектуализацията. Действително науката е само един от компонентите на интелектуалната сфера, но тя е решаващ, основен компонент!

Динамичното развитие на производството на лекарствени средства е немислимо без научно осигуряване, което определя и нарастналата отговорност на науката и нейните дейци в ХФКСофия. Предлагаме ви разговор по въпросите на интелектуализацията в ХФК-София с др. Владимир ПАСКОВ, началник на Базата за развитие и внедряване към комбината.

— Др. Пасков, какво влагате в схващането за интелектуализацията и какви са специфичните характерни черти на процеса интелектуализация в ХФК-София?

Понятието интелектуализация не бива да се ограничава единствено с натрупване на информация, на определен потенциал научни познания. Интелектуализацията е комплексен процес, сърцевината на който е **нарастване уменията и способността в най-рационална форма да се внедрят и реализират тези знания:** първо в научноизследователската дейност и на базата на резултатите от тази реализацията, да се постигне тяхното внедряване в производството.

И тъй като формите на натрупване на знания и тяхната реализация в областта на науката и в областта на производството се различават по степента на сложност на критериите, когато разговаряме по проблемите на интелектуализацията в ХФК София, трябва да ги разглеждаме в два аспекта, взаимно свързани помежду си, но всеки със своите особености. Това е от една страна **интелектуализация на научноизследователската дейност и на хората, заети в научното обслужване** и от друга — **интелектуализация на материалното производство и на работещите в него.** Тези два аспекта са неразривно свързани един с друг, така, както е неразривна връзката „наука — производство", но те се различават по отношение формите и критериите на интелектуализацията. Ето защо, за да може научното знание или постижение да се реализира в производството, се извършва един процес на изравняване на критериите: науката се приближава до производството и производството отива до науката. Или казано накратко това означава ускорено и рационално приложение на научните знания в материалната сфера.

— Др. Пасков, като се има предвид комплексността и многообразието от проблеми, които обхваща процесът интелектуализация, посочете в някои от аспектите ролята, мястото и задачите на БРВ в осъществяване на процеса.

За да могат да се натрупат знания, за да се използват те най-рационално в производството, до отделната личност в съвременния научнотехнически свят трябва да достига поток от информация — пълна, канализирана, верно насочена. Без това условие процесът на интелектуализация на отделната личност — на професора, доцента и инженера, заети в науката и на специалиста и научния сътрудник, заети в производството — е невъзможен. За да могат тези

(Продължава на 3 стр.)

■ Продукцията на ХФК–София, предназначена за износ, съставлява 65% от цялото производство на завода и 33,66% от общия дял на износа на медикаменти от предприятията на ДСО „Фармахим".

(В. Трибуна, бр. 1, 20 януари 1980, с. 3)

Връзката наука – практика. Интервю с Владимир Пасков, началник на Базата за развитие и внедряване към ХФК – София
В. Трибуна, бр. 15, 28 ноември 1980

Аналитичната лаборатория към Базата за развитие и внедряване. Отляво надясно: Величка Димова, Анета Димовска – ръководител на лабораторията, Екатерина Чальова и Румяна Шопова, 1985 г.
Личен архив – Румяна Шопова

В лабораторията „Технология на твърди лекарствени форми" към Базата за развитие и внедряване. София, 1986 г.
Личен архив – Вилхелмина Томасян

Лаборатория „Галеника" към Базата за развитие и внедряване. Маг.-фарм. Вихър Ненков по време на експериментална работа. София, 1983 г.
ЦДА, Албум 6Д

Д-р Антоанета Шойлева и лаборант Калина Батурова правят измерване на противовъзпалителното действие на лекарствата под ръководството на проф. Д. Пасков – ръководител на фармакологичната лаборатория към БРВ. София, 1983 г.
ЦДА, Албум 6Д

1981 г.

■ С Указ на Държавния съвет на НРБ колективът на ХФК – София е награден с *орден „Народна Република България" III ст.* за постигнати високи успехи в социално-икономическото развитие на страната (1976–1980).

(В. Трибуна, бр. 4, 7 април 1981, с. 1; бр. 15, 17 октомври 1983, с. 4)

■ Министерството на химическата промишленост удостоява ХФК – София с Почетен диплом и Вимпел за постиженията на комбината за периода 1976–1980.

(В. Трибуна, бр. 7, 15 май 1981, с. 3)

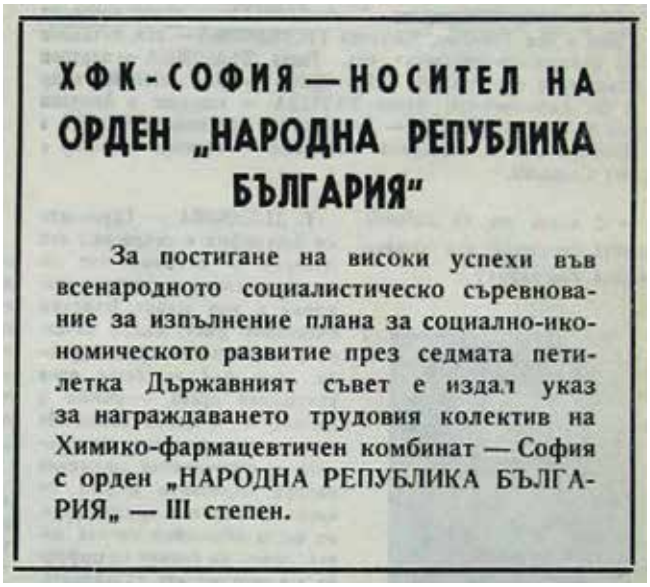

ХФК-СОФИЯ — НОСИТЕЛ НА ОРДЕН „НАРОДНА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ“

За постигане на високи успехи във всенародното социалистическо съревнование за изпълнение плана за социално-икономическото развитие през седмата петилетка Държавният съвет е издал указ за награждаването трудовия колектив на Химико-фармацевтичен комбинат — София с орден „НАРОДНА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ„ — III степен.

В. Трибуна, бр. 4, 7 април 1981 г.

Орден „Народна република България” III ст., с който е удостоен ХФК – София за високи успехи в социално-икономическото развитие на страната (1976–1980)

Инж.-химик Ангел Ангелов, директор на ХФК – София от 1981 до 21.01.1982 г. Роден (1941) в с. Калугерово, Пазарджишко. Завършва химическия факултет на Софийския университет (1967) и ВХТИ, специалност „Органичен синтез”, профил – фармацевтични препарати (1974). Работи в ХФЗ – София (1967–1989): технолог в цех „Аналгин № 1“, началник смяна, началник цех „Антипиретици” (1973–1977), началник производствено-технически отдел, зам.-директор по техническите въпроси, капиталното строителство и инвестиции и директор. Ръководи проектирането и изграждането на: малко предприятие за производство на инсулин – субстанция и готови форми, цех за лиофилизация и гамастерилизация, универсален цех за синтетични субстанции, фитохимичен цех за преработка на растителни продукти на билкова основа в София и гр. Сандански, малко предприятие за галенични и сиропни форми. Съавтор на рационализаторски разработки и изобретения по проблемите на антипиретичното производство: *Цялостно подобряване на системата на дестилация в IV фаза – цех антипиретици (1974); Нов тип метилатори за процеса I метилиране (1976); Метод за получаване на монометиламиноантипирин (1978); Изменение на технологичния режим на процеса редукция II фаза (1983).*

(Личен архив – Ангел Ангелов, ДА – София, ф. 1453, оп. 6Н, а.е. 4, 11; оп. 3, а.е. 78, л. 16; оп. 4, а.е. 20, л. 17; в. Трибуна, бр. 4, 28 април 1973, с. 2, бр. 5, 22 юни 1975, с. 3, бр. 1, 30 януари 1978, с. 2)

■ Президиумът на Медицинска академия одобрява проучването и производството на *60 вида билкови смеси за лечебни чайове*, създадени в лаборатория „Природни продукти" при Базата за развитие и внедряване към Комбината: *Бебезан-чай (Bebesan-species), Леовизан-чай (Leovisan-species), Ононидан-чай (Ononidan-species)*, *Центахамозан-чай (Centachamosan-species), Карминатива-чай (Carminativa-species), Полигозан-чай (Polygosan-species), Центауран-чай (Centauran-species), Калемозан-чай (Calemosan-species), Хамилозан-чай (Chamilosan-species), Кратеган-чай (Crataegan-species) и т.н.* По-късно са разрешени от Бюрото на КЛР при МНЗ (Протокол № 1/3.03.1983) за внедряване препаратите на билкова основа *Циносбин, Тусигран и други чайове.*

(В. Трибуна, бр. 5, 17 април 1981, с. 3; бр. 13, 15 август 1981, с. 2; Личен архив – Станьо Карагьозов)

■ Колектив в състав: Л. Пиперов, Б. Панов и Кр. Митиков от Клуба за ТНТМ към ХФК – София разработва технология за производство на микрокапсулиран аспирин – *капсазал (нова галенова форма)*. Разработката е удостоена със златна значка „За принос в движението за ТНТМ" на XI национален преглед на това движение. Капсазалът е първият микрокапсулиран препарат, произвеждан у нас и в страните от общността на Съвета за икономическа взаимопомощ. В новия препарат всяка частица аспирин е обвита с тънък слой индиферентно вещество. То не се разтваря във вода, но я изпуска в двете посоки заедно с разтворените в нея вещества. По този начин силно се намалява дразненето на аспирина върху стомашната лигавица.

(В. Трибуна, бр. 3, 16 февруари 1982, с. 2)

Авторско свидетелство на А. Ангелов за „Метод за получаване на монометиламиноантипирин", 1978 г.
Централна патентна библиотека

Ангел Ангелов – технолог и Костадин Харизанов – началник III фаза на аналгиновото производство, обсъждат организацията на работата в цех „Аналгин № 1". 1969 г.
Личен архив – Ангел Ангелов

Разработки на лаборатория „Природни продукти" към Базата за развитие и внедряване на ХФК – София: Cynosbin и чай Сомнифоран (Species Somniforan®). 80-те години на XX век
Личен архив – Станьо Карагьозов

Емблема на Клуба за ТНТМ към Комбината по проект на Петър Джонков и Борислав Стойков
В. Трибуна, бр. 2, 5 февруари 1987

Удостоверение на Л. Пиперов от XI национален преглед на ТНТМ за удостояването му със златна значка за разработката на новата галенова форма Капсазал (таблетки). Пловдив, 1981 г.
Личен архив – Любен Пиперов

РЕПУБЛИКАНСКИ ЦЕНТЪР ЗА ТЕХНИЧЕСКО И НАУЧНО ТВОРЧЕСТВО НА МЛАДЕЖТА

УДОСТОВЕРЕНИЕ

№ 1-68-1

Др. ЛЮБЕН ЖИВКОВ ПИПЕРОВ

е носител на златна значка „За младежко научно и техническо творчество" за разработката "Разработване на нова галенова форма "Капсазал" таблетки

наградена на XI национален преглед на ТНТМ, 1981 год.

ДИРЕКТОР:

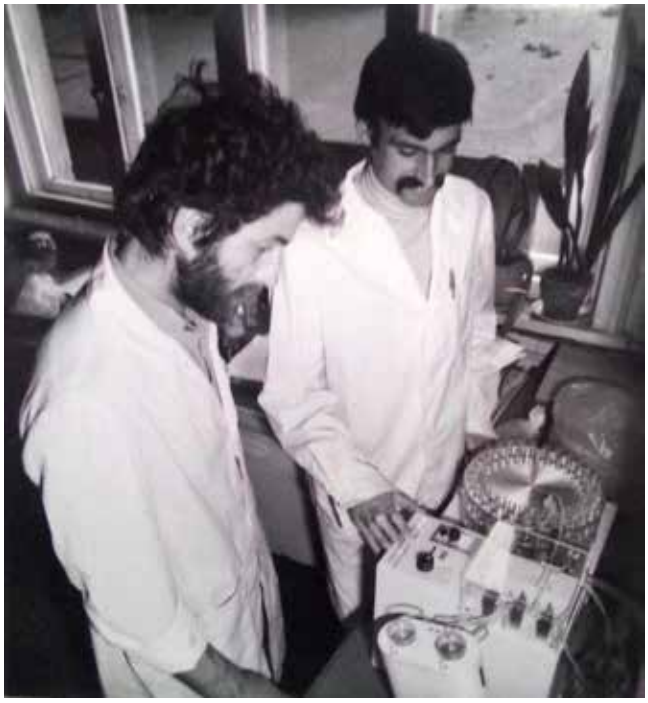

Маг.-фарм. Л. Пиперов и маг.-фарм. Б. Панов от БРВ са едни от създателите на новата галенова форма Аспирин – Капсазал. София, 1983 г.
ЦДА, Албум 6Д

■ В Химичния цех на Комбината завършва внедряването на технологията за производство на субстанция *Трибестан.* Той е оригинален фитохимичен продукт, който се получава от растящия у нас *Трибулус терестрис – бабини зъби (Tribulus terrestris L.)* – нетоксичен, нехормонален препарат за лечение на разстройства на половите функции. Това е резултат от дългогодишните проучвания на екип под ръководството на *ст.н.с. маг.-фарм. д-р Маргарита Томова (НИХФИ)*.

(В. Трибуна, бр. 11, 15 юни 1981; Кратка история на НИХФИ, С., 1997, с. 15, 47, 56; Семеен архив – Зорница Ковачева: Авторски свидетелства: № 11450, А 61 К от 15.12.1965; (11) 26221 А 61 К 35/78; (11) 27584 А 61 К 33/78; Заркова, С. НИХФИ – София. Трибестан. Экспериментальные и клинические исследования. Pharmachim Bulgaria, 1982)

Маг.-фарм. д-р Маргарита Томова, к.ф.н. (11.02.1923 – 2000). Родена в гр. Пловдив. Завършва класическата паралелка на Пловдивската девическа гимназия. Работи в аптеката на своя баща фармацевт Петър Томов – завършил в Грац (Австрия). Учи в отдела по фармация към Природо-математическия факултет на Софийския университет. Дипломира се с отличие през 1945 г. Стажува в Първа държавна аптека – Пловдив и в Общинска аптека – Свиленград. Референт-докладчик при Научно-изследователския фармацевтичен институт към ДСАП – МНЗ (от 1949 г.). Под ръководството на проф. д-р Петър Николов и доц. д-р Аспарух Бойчинов разработва и защитава *докторска теза* на тема: *„Изследване на разпространените у нас форми на Artemisia maritima L. за съдържание на глистогонни вещества”* (1950). Специализира в гр. Хале (ГДР) при проф. Клаус Щрайбер. М. Томова е *един от първите сътрудници на НИХФИ* (1949–1979): к.ф.н. – 1951, н.с. – 1952, ст.н.с. – 1965. Ръководител на лаборатория по естествени стероиди към *секция Фитохимия на Института*. Има над 60 научни публикации. Трудовете й по *изолиране на натурални субстанции от растителен произход* са добре известни в Германия, Русия, Италия, Швейцария, Индия, Япония и други страни. *Разработва технология на субстанция от растителен произход – сантонин, внедрена (1950*) *във фабрика „Галенус”.* Като ръководител на колектив от НИХФИ работи повече от 20 години по създаването на лекарствения продукт *Трибестан*. Нейното първо авторско свидетелство е за препарата ТВ – *68 за ветеринарната медицина* (1965). Следват още 5 авторски свидетелства за използване на препарата Трибестан в хуманната медицина. Институтът за изобретения и рационализации издава авторско свидетелство относно *Метод за получаване на продукт от надземната част на растението Tribulus terrestris L., стимулиращ половата система (1979). За първи път в света е създаден нехормонален лечебен препарат от растителен произход на основата на фуростанолови сапонини.* Д-р Маргарита Томова ръководи внедряването на препарата в ХФК – София.

(Семеен архив – Зорница Ковачева; Атанасов, Б. Кратка история на НИХФИ, С., 1997, с. 15, 47, 56; Известия на Ботаническия институт при БАН, кн. 2, 1951, с. 141–159)

■ Въвежда се пробно производство на *усъвършенствана технология на „Табекс”– филм таблетки. За първи път* новата форма се *опакова машинно на PVC-алуминиево*

фолио. Препаратът, произведен по новата технология, е предназначен за износ в Полша, Унгария, ГДР, Куба и Монголия.

(в. Трибуна, бр. 13, 15 август 1981, с. 3)

Мостра на първото производство на Трибестан
Семеен архив –Зорница Ковачева

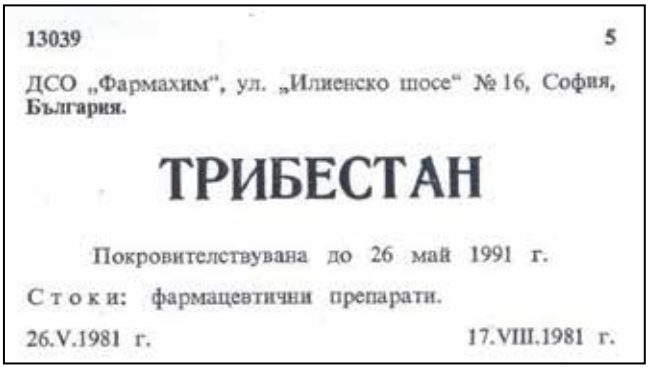

13039 5

ДСО „Фармахим", ул. „Илиенско шосе" № 16, София, **България.**

ТРИБЕСТАН

Покровителствувана до 26 май 1991 г.

Стоки: фармацевтични препарати.

26.V.1981 г. 17.VIII.1981 г.

Регистрация на търговската марка Трибестан, 26 май 1981 г.
Бюлетин „Изобретения, търговски марки, промишлени образци", 1982, № 1

Първите реклами на лечебния препарат Tribestan
Семеен архив – Зорница Ковачева

■ В Ампулен цех – площадка А започва работа втора поточна линия „Санти" за опаковка на *Гентамицин*.

(В. Трибуна, бр. 3, 7 март 1981)

■ На втория етаж в Ампулен цех – площадка Б, се оборудва със *статут на производствено звено нова Лаборатория за производство на инсулин* – готови форми. Нейното предназначение е да се пристъпи от лабораторна работа към затворен цикъл

на промишлено производство, отговарящо на всички съвременни изисквания. В нея се произвеждат *пет форми Инсулин* – три бързодействащи и две с депо действие. Последната внедрена форма *Инсулин NS* е на световно ниво. Високото качество на този препарат нарежда страната до малкото водещи държави в това направление – Дания и САЩ.

(В. Трибуна, бр. 9, 15 юни 1981, с. 1; бр. 12, 20 август 1982, с. 1)

Новата Лаборатория за производство на Инсулин
ЦДА, Албум 6 Д

Приготовление на разтвор Инсулин Ленте.
Архив Пресфото – БТА

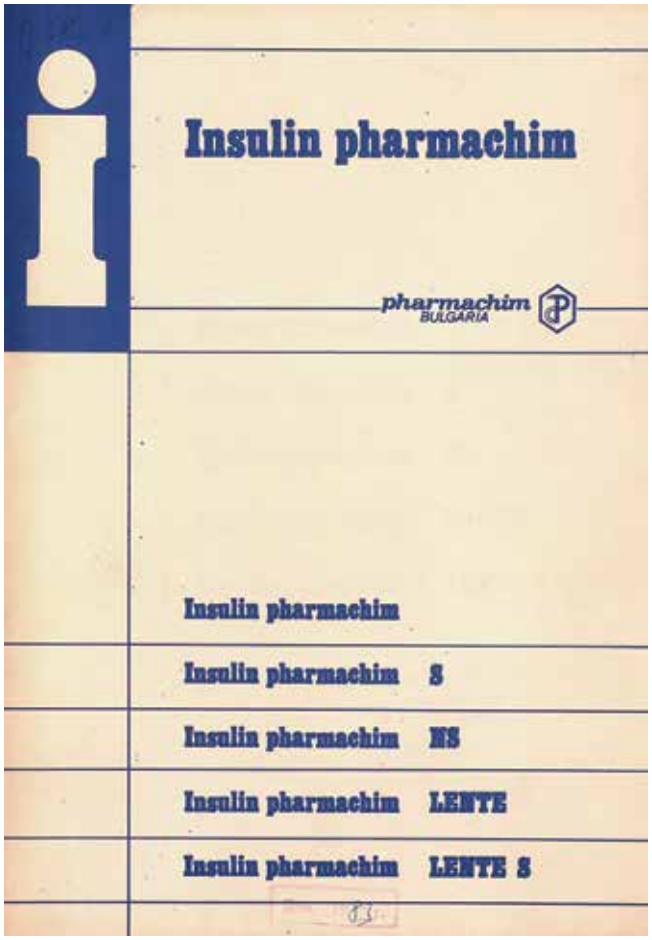

Проспект-каталог. Инсулинови препарати – Фармахим (Под редакцията на проф. Д. Андреев, н.с. инж. Н. Начев, инж. Г. Димитров) София, 1982 г.
НБ „Св. св. Кирил и Методий"

Технологът инж. Г. Димитров измерва PH на готов разтвор на Инсулин.
Архив Пресфото – БТА

CHARAKTERISTIK DER INSULINPRÄPARATE PHARMACHIM

Präparat	Herkunft	pH	Wirkungs-beginn	Maximale Wirkund	Wirkungs-dauer
INSULIN	Rind	sauer	20-30 Min.	2-3 Stun-den	6-8 Stun-den
INSULIN S	Schwein	sauer	20-30 Min.	2-3 Stun-den	6-8 Stun-den
INSULIN NS	Schwein	neutral	20-30 Min.	2-3 Stun-den	6-8 Stun-den
INSULIN LENTE	Rind Schwein	neutral	1-1,5 Stun-den	6-8 Stun-den	14-16 Stun-den
I NSULIN LENTE S	Schwein	neutral	1-1,5 Stun-den	6-8 Stun-den	14-16 Stun-den

Характеристика на инсулиновите препарати „Фармахим". Проспект-каталог „Инсулинови препарати – Фармахим", С. 1982 г.

„Инсулин Фармахим" си спечели името на реномирана марка не само на вътрешния, но и на международния пазар. Сега *за първи път българският инсулин прави пробив на международния пазар.* ... Броят на страните, изявили желание да купуват от нас, е около 20. От Куба, Мексико, Колумбия, а наскоро и от Индия получихме искания за оферти на комплексна технология за производство на инсулин. Това означава, че *ние вече ставаме износители на лицензи и Ноу-Хау* – още един показателен факт за качеството на нашата продукция." *Инж. Георги Димитров – началник на Научно-производствена лаборатория „Инсулин" към ХФК – София.*

(В. Трибуна, бр. 13, 6 септември 1983)

Маг.-фарм. Йосиф Нисим Кало, директор на ХФК – София от 21.01.1982 до 27.06.1985 г. Роден на 28.03.1927 г. в София. Завършва курсове за помощник фармацевти (1951), ВМИ – София, специалност фармация (1966). Работи като помощник-аптекар в Градската болница – гр. Станке Димитров (дн. Дупница) (1951–1954); групов майстор, технически ръководител, главен инженер и заместник-директор на Галенова фабрика – Ст. Димитров (1954–1968); началник отдел „Галеника" в ДСО „Фармахим" (1968); зам.-директор по производството и техническите въпроси на фабрика „Арома" (1968–1972); зам.-главен директор на ДТП „Фармахим" (1972–1973); директор на дирекция „Етерични масла и парфюмерия" в ДСО „Фармахим" (1973–1976); завеждащ сектор „Стокообмен" с ресор износ на фармацевтични и парфюмерийно-козметични средства в Търговската служба на Посолството на НРБ в Куба (1976–1981); директор на Дирекция „Внос – износ" в ДТП „Фармахим" (1981–1982); директор на ХФК – София (1982–1985); пълномощник на ТПО „Фармахим" в Аржентина (1985–1988). Удостоен е със званието „Заслужил фармацевт" (1984).

(ЦДА, ф. 376, оп. 1, а.е. 73, л. 65; Държавен вестник, бр. 40, 22.05.1984, с. 1; в. Трибуна, 15 юли 1985, бр. 9, с. 1; Личен архив – Йосиф Кало)

Маг.-фарм. Йосиф Кало ръководи производството в Галенова фабрика – Ст. Димитров, при което се използват вносни субстанции и такива от ХФЗ – София. 1963 г.
Личен архив – Йосиф Кало

Указ на Държавния съвет на НРБ, с който се удостоява със звание „Заслужил фармацевт" Йосиф Кало, директор на ХФК – София, 10 май 1984 г.
Личен архив – Йосиф Кало

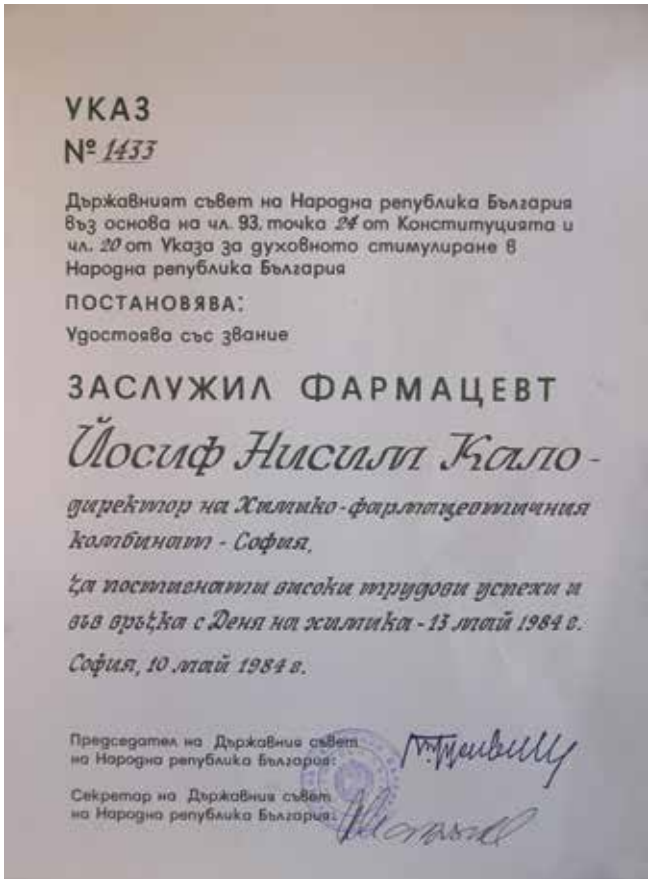

УКАЗ
№ 1433

Държавният съвет на Народна република България въз основа на чл. 93, точка 24 от Конституцията и чл. 20 от Указа за духовното стимулиране в Народна република България

ПОСТАНОВЯВА:

Удостоява със звание

ЗАСЛУЖИЛ ФАРМАЦЕВТ

Йосиф Нисим Кало -

директор на Химико-фармацевтичния комбинат - София,

за постиженията високи трудови успехи и във връзка с Деня на химика - 13 май 1984 г.

София, 10 май 1984 г.

Председател на Държавния съвет на Народна република България:

Секретар на Държавния съвет на Народна република България:

■ ***Май*** – Съгласно Постановление № 11 на МС и Наредба за създаването на помощни стопанства към предприятията са положени основите на бъдещото *Помощно стопанство на ХФК – София.* За *управител* на стопанството е назначен *Илия Тодоров*.

(В. Трибуна, бр. 11, 28 август 1985, с. 3)

■ ***15–16 октомври*** – В София се провежда национална конференция по лечебни растения с международно участие, организирана от Съвета по лечебни растения, ЦКС и ДСО „Фармахим". Почетен гост на конференцията е проф. д-р Е. Шелард, президент на Секцията по лечебни растения при Международната фармацевтична федерация. Участват над 180 представители от СССР, Полша, Чехословакия, ГДР, Унгария, Швеция, Англия, ФРГ, Египет, Гърция. Обявена е *Дългосрочна програма за отглеждане и производство на лечебни растения и преработката им за периода 1982–1990 г*. С особен интерес са приети докладите: „Съвременни схващания за фитотерапията" на проф. д-р Е. Шелард; „Постижения и насоки на фармакогностичните изследвания на лечебните растения в България" на проф. Хр. Ахтарджиев; „Развитие на фармакологичните изследвания на лечебните растения у нас" на проф. д-р Д. Пасков – завеждащ Фармакологичната лаборатория на БРВ към ХФК – София. Към този момент *номенклатурата на фитохимичните препарати на ХФК – София включва над 70 асортимента.*

(В. Здравен фронт, бр. 43, 23 октомври 1982, с. 2; Личен архив – Станьо Карагьозов)

■ Спецификата на фармацевтичното производство е свързано с използването на леснозапалими материали и вещества в технологичния процес. Това предпоставя из-

Генерал Д. Димов – началник на Столичната пожарна, и полковник Маринов – началник на отдел, с отбора на доброволната противопожарна охрана при ХФК – София, след състезание по време на годишния обществен противопожарен преглед в столицата. Стадион „Г. С. Раковски". София, 1982 г.
Личен архив – Красимир Петков

ключително внимание и целенасочени действия за спазване на противопожарните правила в ежедневната работа на всички звена в системата на ХФК – София. Това включва както дейностите на професионалните противопожарни екипи в завода по охраната и предотваряването на инциденти, така и обучението и запознаването с противопожарните правила на всички членове на колектива, тренировки на излъчените отбори по пожаро-приложен спорт.

(В. Трибуна, бр. 2, 28 февруари 1972, с. 4)

■ Обемът на промишлената продукция на ХФК – София за годината достига 98 000 000 лв.

(ДА – София, ф. 1453, оп. 3 – Историческа справка)

1983 г.

■ ***Февруари –*** Между *ТПО „Фармахим" и БНБ* е подписан *договор за образуване на съвместно предприятие* с цел да се разшири производството на лекарствени средства. Чрез представителството на Обединението в дружеството участва ХФК – София. Това е нова форма на взаимодействие между банка и производители, която цели най-ефективно използване на капиталните вложения. На учредителното събрание (18 април) с представители на БНБ, ТПО „Фармахим" и ХФК – София е утвърдено името на Сдружението – *„Дружество за производство на синтетични фармацевтични препарати"*. В избрания Управителен съвет от страна на Обединението и комбината влизат: Борис Найденов – председател, и членове – Генчо Бангиев и Владимир Киселов. Основна задача на дружеството е да финансира изграждането на обект Универсален цех № 2.

(В. Трибуна, бр. 8, 15 май 1983, с. 3; бр. 5, 10 май 1984, с. 2–3)

■ ***27 май*** – С решение на ИНРА е издадено авторско свидетелство на Борис Панов и Любен Пиперов от БРВ за разработения от тях *„Метод за получаване на аморфизиран есцин". Есцинът* е природен продукт от групата на сапонините и се извлича от растението *Конски (див) кестен* (Aesculus hippocastanum L.) Има капиляроукрепващо и противовъзпалително действие. Използва се при лечение на различни заболявания на кръвоносните съдове – разширени вени и др. Нашата страна е един от големите производители на есцин и затова значителен

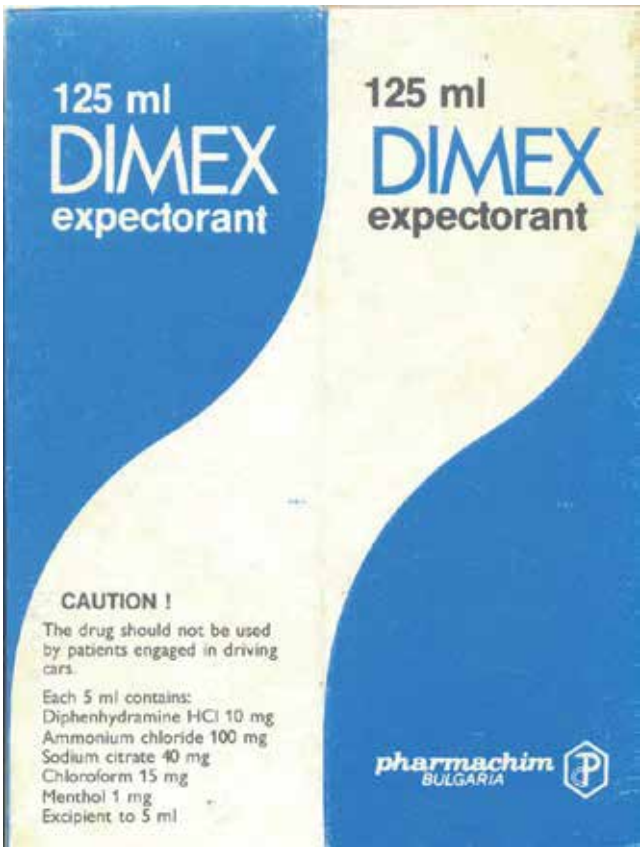

Образец на проекта за опаковка на първата серия Dimex expectorant. София, 1983 г.
Личен архив – Станьо Карагьозов

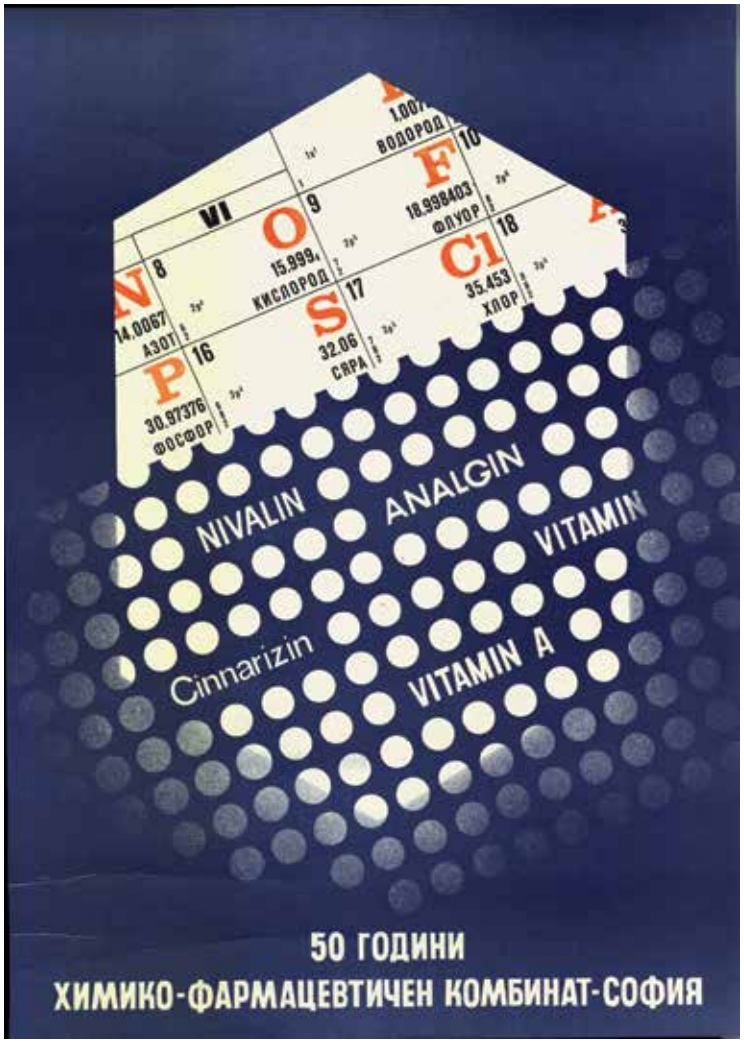

Плакат „50 години ХФК – София, 1983 г.
НБ „Св. св. Кирил и Методий"

интерес представлява създаването на метод за аморфизиране на есцина и проучване на възможностите за включването му в различни лекарствени форми.

(В. Трибуна, бр. 10, 27 юни 1983, с. 2)

■ Колектив от лаборатория „Природни продукти" към БРВ в състав: проф. д-р Димитър Пасков, инж. Владимир Пасков, маг.-фарм. Станьо Карагьозов, маг.-фарм. Петрана Здравева, маг.-фарм. Уляна Мановска разработват нов противокашличен препарат *Димекс* във вид на сироп, който не съдържа опиатен тусилитик. В края на годината той влиза в асортиментната листа на цех „Галеника".

(В. Трибуна, бр. 11, 27 юли 1983, с. 3; бр. 18, 14 декември 1983, с. 4; Личен архив – Станьо Карагьозов)

■ ***21 октомври*** – Тържествено е отбелязан 50-годишният юбилей на Химико-фармацевтичен комбинат – София. С Указ № 3184 на Държавния съвет на НРБ ХФК – София е награден с орден „Георги Димитров".

(В. Трибуна, бр. 16, 14 ноември 1983, с. 1)

„Заводът на живота", ХФК – София, най-старото предприятие в системата на ТПО „Фармахим", неговият първенец е юбиляр... Много години от историята на българската фармацевтична индустрия всъщност са историята на *столичния* комбинат. Още има живи свидетели на първите мъчителни опити да бъде организирано производството на най-обикновени и прости в технологично отношение лекарствени форми... Сега вие имате други измерения, други мащаби. Изпод вашите ръце излизат над 800 различни лекарствени препарати. Химико-фармацевтичният комбинат е реномиран производител на продукти на неорганичния и органичния синтез, на препарати от фитохимичен произход. Благодарение на него България заема второ място в света по производство и износ на антипиретици... Вашите изделия намериха пазар в повече от 70 страни и днес близо 70 на сто от продукцията ви е предназначена за износ."

(Из поздравителното слово на Генералния директор на ТПО „Фармахим" Иван Андонов по повод 50-годишнината на ХФК – София. В. Трибуна, бр. 15, 17 октомври 1983 г., с. 1)

■ Прието е Постановление № 15 на Министерския Съвет за ускорено развитие на фармацевтичната промишленост в НРБ.

(ДА – София, ф. 1453, оп. 4, а.е. 23, л. 3)

■ Започва модернизация на Таблетния цех. За техническото и технологично обновление на таблетното производство са монтирани: нови дражир-казани MANESTY 150, нови таблетни машини „FETTE" с прахоуловителна система, две сушилни „GLATT" и нови опаковъчни линии.

(В. Трибуна, бр. 2, 10 февруари 1984, с. 1–2; бр. 1, 5 февруари 1985, с. 4; бр. 13, 7 октомври 1985, с. 1; бр. 13, 16 октомври 1986, с. 3)

Таблетна машина „FETTE" с прахоуловителна система
Архив Пресфото – БТА

Нови опаковъчни линии в Таблетния цех
Архив Пресфото – БТА

Сушилни „GLATT" в Таблетния цех
В. Трибуна, бр.1, 5 февруари 1985

Опаковъчна машина – част от новите поточни линии за опаковка на таблетки
Архив Пресфото – БТА

■ ***16 април*** – В ХФК – София започва *производствения си стаж поредният випуск средношколци* на *Учебно-промишления комплекс (УПК)* към 15 ЕСПУ „Адам Мицкевич" – София съвместно с ХФК – София.

(В. Трибуна, бр. 7, 27 юли 1984, с. 3)

■ ***23 април*** – Е. Маринова – член на УС на Сдружението между БНБ и ХФК – София за производство на синтетични фармацевтични препарати, прави първа копка на бъдещия Универсален цех – 2.

(В. Трибуна, бр. 5, 10 май 1984, с. 2–3; бр.14, 28 декември 1984, с. 2)

■ ***23 април*** – С Постановление №15 на МС (Приложение №12) е възложено на ХФК – София изграждането на *Цех за гама стерилизация на готови форми и субстанции.* Средствата на стойност *595 000 долара* за Инсталацията за гама стерилизация, нейния монтаж и пуска й в експлоатация се предоставят като безвъзмездна техническа помощ *от страна на Международната агенция по атомна енергия – МАГАТЕ (Виена)*. Срокът за въвеждане на цеха в експлоатация по силата на Международен договор е определен – 30 март 1988 г.

(ДА – София, ф. 1453, оп. 4, а.е. 6, л. 1-2)

Емблема „Ден на химика"
В. Трибуна, бр. 7, 12 май 1987

На тържество по повод Деня на химика – 13 май: (отдясно наляво) Проф. Д. Пасков – завеждащ Фармакологичната лаборатория към БРВ, Й. Кало – директор на ХФК – София, Д. Димитров – зам.-директор по производствените въпроси, И. Грозданов – началник отдел Износ и секретар на КПК. София, май 1984 г.
Личен архив – Иван Грозданов

■ Начало на *строителството на нов Ремонтно-механичен цех*. То се реализира изцяло по проекти на Проекто-конструктивния отдел към Техническа дирекция на ХФЗ – София.

(В. Трибуна, бр. 14, 28 декември 1984, с. 2)

Екипът на Проекто-конструктивния отдел към Техническата дирекция на ХФК – София с ръководител инж. Румяна Нинкова (крайната вдясно). София, 1984 г.
Личен архив – Ангел Ангелов

В Енерго-ремонтния цех (ЕРЦ) с ръководител инж. Емил Радев.
В. Трибуна, бр. 9, 7 септември 1984

■ Разработена е Комплексна програма *за научно-техническо и социално-икономическо развитие на ХФК – София за периода 1986–1990 и до 1995–2000 г.*, приета от Стопанския съвет. Изпълнението на програмата е обвързано с въвеждането на нови и усъвършенствани технологии и съответното материално-техническо осигуряване чрез капитално строителство: въвеждане на типизирани (универсални) апарати, поточни линии, гъвкави автоматизирани производствени модули (ГАПМ) и гъвкави автоматизирани производствени системи (ГАПС); създаване на програмно-целеви колективи; използване на лицензии и ноу-хау, включващи челен световен опит, създаване на условия за трансфер на технологии. Програмата предвижда доближаване на производството до пазарите; нарастване на конкурентноспособността и високите качествени критерии към субстанциите и готовите лекарствени форми съобразно международните изисквания *(GMP)*, налагане на авангардни технологии и технически решения. Важен момент е търсенето и внедряването на *безотпадни технологии* и оползотворяване на неизбежните отпадни продукти. Изграждане на канализационни и пречиствателни съоръжения, съгласно *изискванията за опазване на околната среда.*

(ДА – София, ф. 1453, оп. 4, а.е. 23, л. 3–27)

Перспективата е дълбочинна преработка на лекарствените растения

Преработката на лечебните растения е едно от първите производства на завода. Днес суровинната база на произвежданите фитопрепарати обхваща над сто лечебни растения. Наред с по-елементарната, преработка — до течни или гъсти екстракти, ново направление в тази област е фитохимичната обработка до изолиране на активната съставка в чист вид (дефиниран химичен продукт).

По проблемите на комплексната и дълбочинна преработка на лечебните растения работи фитохимичната лаборатория към БРВ под ръководството на н. с. Стефка Аврамова. За разработките на лабораторията, обогатили номенклатурата на комбината в над 20-годишното й съществуване, може да се говори много, но предмет на настоящата информация са последните успехи в дълбочинната преработка на лекарствените суровини.

В резултат на продължителната и задълбочена работа на сътрудниците на лабораторията, като особено перспективна суровина за фитохимичното производство в комбината се очерта лечебното растение сладък корен, което при изгодни за нас условия се внася от Съветския съюз. Първите субстанции, изолирани от сладкия корен—сух тотален екстракт и деглициририр

производства на Химичния цех – *ескулин субстанция* от ясенови кори. Започнато е редовно производство по внедрената технология за *субстанцията есцин* от див кестен. *За износа на ескулин субстанция е сключена дългосрочна споготба с германската фирма „Мерк".* Перспективна разработка на лабораторията е получаването на *ерготамин тартарат от моравото рогче* – ерготаминов щам, а така също и производството на ваксина за добиване на мораво рогче по паразитен път на базата на въвеждане на съвременна механизация за заразяване на ръжена култура и обиране на моравото рогче. На базата на натрупания технологичен и производствен опит по изолиране на опиеви алкалоиди започва проучвателна и експериментална работа по *преработването на маковици от български произход и такива, доставени от Полша*. Тази дейност на лабораторията обслужва създаването на *фитохимичен цех в гр. Сандански.*

(В. Трибуна, бр. 2, 22 февруари 1985, с. 4; Статия „Перспективата е дълбочинна преработка на лекарствените растения", в. Трибуна, бр. 15, 17 октомври 1983, с. 3, 5)

■ В производствената програма на ХФК – София се включва качествено *ново направление*, уникално в системата на ТПО „Фармахим" – научно-производствена лаборатория за *лиофилни биопродукти и препарати* от *групата на фитохимията, органопрепаратите и кортикостероидите.* В основата на това производство е лиофилизацията – метод за изсушаване на биологично активни вещества в условия на дълбок вакуум и ниски температури. То е приемник на Лаборатория по лиофилизация на отделни продукти от 60-те и 70-те години. Новата лаборатория е изградена и оборудвана изцяло *по проекти на Проекто-конструктивния отдел (ПКО)* на Комбината. Тя е разположена след реконструкция в таванските помещения на Ампулния цех на площадка Б. Първият началник на това *производствено звено* е *Патрик Ангелов*. След него ръководството поемат последователно *Иван Ковачев и Слободан Първанов.* Основният продукт в номенклатурата на лабораторията е *препаратът „Нанипрус"*, който се използва при лечение на хипертонични кризи и е предназначен основно за износ в СССР. През годината са произведени 500 кг *пчелно млечице* за ЦКС и *яйчен белтък* за нуждите на „Ален мак" – Пловдив. Внедрен е препаратът *Урбазон-солубле* от 8 мг, 20 мг и 250 мг по лиценз на фирмата Хьохст – ГФР. Съвместно с колективи от СУ, НИХФИ, БАН, ВМИ – Пловдив, МА – София, ВВМИ–Со-

В Научно-производствената лаборатория за лиофилни препарати към ХФК – София, 1985 г.
Архив Пресфото – БТА

фия са разработени нови ценни фармацевтични препарати като: *Метилпреднизолон, Пиперацелин, Ницерголин, Витапирацем, Мукартрин, препаратите от серията Цитохром-С, Албумин, Цефазолин, Хидрокортизон, Гама интерферон, противотуморния препарат Циплатан и пилотна серия Талибластин с антитуморен ефект.*

(ДА – София, ф. 1453, оп. 3, а.е. 21, л. 103-104, а.е. 5, л. 178; оп. 4, а.е. 10, л. 53–54; в. Трибуна, бр. 17, 29 декември 1985, с. 1; бр. 3, 2 март 1986, с. 1)*

ПРИЛОЖЕНИЕ НА БЪЛГАРСКИЯ ПРЕПАРАТ „НАНИПРУС“ В ДОБОЛНИЧНИЯ ПЕРИОД

Д-р Кирилка ТОДОРОВА

Мостра на препарата „Нанипрус“

Статия на д-р К. Тодорова „Приложение на българския препарат Нанипрус в доболничния период“
В. Здравен фронт, бр. 26, 19 юни 1982

Реклама на лекарствения препарат Nicergolin, съвместна разработка на колектив от НИХФИ и ХФК – София, част от номенклатурата на Научно-производствената лаборатория за лиофилни продукти
Семеен архив – Анета Пасева

Мостра на прапарата „Циплатан“

■ Въведена е в експлоатация *поточна линия за външно миене на ампули*, дело на инж. Веселин Грозданов – началник на Ремонтно-механичния цех, Николай Градинаров и Кольо Колев.

(В. Трибуна, бр. 14, 27 октомври 1985, с .2)

■ ***24 април*** – Открита е *Административно-битова сграда* към ХФК – София. Обектът е изграден по проект на арх. Кристиян Миленов и конструктор Пепа Ангелова.

(В. Трибуна, бр. 6, 13 май, 1985, с. 3; бр. 8, 20 юни 1985, с. 3)

Техническата дирекция при откриване на Административно-битовата сграда в ХФК – София, 1985 г. В средата: А. Ангелов – зам.-директор по техническите въпроси и Вл. Киселов – зам.-директор по икономическите въпроси
Личен архив – Ангел Ангелов

Откриване на Административно-битовата сграда към ХФК – София, 24 април 1985 г.
Личен архив – Ангел Ангелов

Инж. Велчо Велчев (11.01.1927 – 2003), **директор на ХФК – София от септември 1985 до 1988 г.** Роден в с. Студенец, Разградско. Завършва Държавната политехника – София, специалност – машинен инженер (1953). Участва като главен енергетик в строежа на Завода за антибиотици – Разград, а след въвеждането му в експлоатация е главен инженер (1953–1956); участва в строежа и пуска на циментовия завод в гр. Девня като главен инженер на обекта (1956–1959). Директор на Завода за антибиотици (1961–1971). Председател на Окръжния народен съвет – Разград (1971–1975). Генерален директор на ДСО „Фармахим" (1975–1978). Зам.-търговски представител на НРБ в СССР и ръководител на представителното бюро на „Фармахим" в Москва (1978–1985). Директор на Химико-фармацевтичен комбинат – София (1985–1988).

(Семеен архив – Генадий Велчев; в. Трибуна, бр. 3, 28.02.1987, с. 1)

■ ***2 септември*** – Започва учебната година на учениците от втората степен на 15-то ЕСПУ „Адам Мицкевич" – София към *Учебно-промишления комплекс (УПК) по химическа промишленост към комбината.* За първи път през настоящата година и *теоретичната им подготовка*, и *учебно-производствената практика* се провеждат в комбината. За целта е обзаведена учебна стая в Младежкия клуб.

(В. Трибуна, бр. 13, 7 октомври 1985, с. 4)

■ ***7 декември –*** Провежда се научна сесия в Държавния институт за контрол на лекарствените средства (ДИКЛС) по повод 30 години от неговото създаване. С постер *„Киселинносвързваща способност на някои български антиацидни препарати"*, разработен съвместно със Самуил Коен от ДИКЛС, в сесията участва *Данка Обрешкова – фармацевт от Таблетния цех на Комбината*. Между изследваните препарати са и производство на ХФК – София: *Алумоксид, Алумоксид кум беладона, Алумоксид пулвис, Антиацид и др.*

(В. Трибуна, бр. 17, 29 декември 1985, с. 2)

1986 г.

■ ***1 април*** – С Разпореждане № 6/21.03.1986 г. на МС Търговско-промишлено обединение „Фармахим" се преобразува в *Стопанско обединение „Фармахим".* В неговия състав, на основата на *Химико-фармацевтичен комбинат – София*, *се включва* ***Комбинат за производство на хуманни лекарствени форми, парфюмерия и козметика – София.*** (Производство на фитохимични и синтетични лекарствени средства, готови лекарствени форми, парфюмерийни и козметични изделия, пасти за зъби, свръхчисти вещества и гранулирани чайове, субстанции)

(ДА – София, ф. 1453, оп. 4, а.е. 1, л. 6; ф. 1453, оп. 4, а.е. 18, л. 33–35 (Структура за управление на Комбинат за производство на хуманни лекарствени форми, парфюмерия и козметика – София към СО „Фармахим", утвърдена от председателя на Стопанското обединение Ив. Андонов, в сила от 1.04.1986. София, 4.11.1986); Държавен вестник, 1986, бр. 36, с. 5–6)

■ ***11 април –*** Открит е новият Ремонтно-механичен цех към Комбината.
(В. Трибуна, бр. 6, 25 април 1986, с. 3)

Новият Ремонтно-механичен цех
Текущ архив – Софарма

Представители на двата ампулни цеха към ХФК – София приемат осем автомата за печат и подреждане на ампули, изобретени от екипа на инж. Николай Миладинов и произведени в РМЦ. София, 1987 г.
Личен архив – Ангел Ангелов

■ В шлосерската зала на Ремонтно-механичния цех се извършва предаване на *осем автомата за печат и подреждане на ампули*, изобретение на екипа на инж. Николай Миладинов и произведени в РМЦ.

(В. Трибуна, бр. 9, 16 май 1987, с. 4)

Емблема на Клуба на рационализатора и изобретателя към ХФК – София по идея на Д. Обрешкова от Таблетния цех
В. Трибуна, бр. 17, 30 декември 1987

„Наградата на София", с която е удостоен колективът на ХФК – София от СГНС и ГС на БПС за постигнати високи резултати в съревнованието по рационализаторската дейност за 1985 г. София, май 1986 г.
В. Трибуна, бр.7, 12 май 1986

На вашето внимание специалисти и работници от ХФК – София!

ТЕМАТИЧЕН ПЛАН

на изобретателската и рационализаторска дейност в ХФК – София за 1982 – 1983 г.

1. Нов механизиран начин за сушене на пиразолон, който да не допуска запрашаемост на работните помещения.

Премия 500 лева

2. Изработване на съоръжение за механизирано изрязване на подготовките при щанцоване на кутии.

Премия 500 лева

3. Подмяна на метилиращия агент хлорметил при производството на опиеви деривати с други подходящи метилиращи средства.

Премия 2000 лева

4. Техническо и технологично решение на позиция „Кисела хидролиза" при производството на антипиретици, намаляващо корозионното действие на средата върху апаратите и съоръженията и удължаващо техния живот най-малко до шест години, като предлаганите материали да бъдат предимно местни.

Премия 2000 лева

5. Разработване на процеси и съоръжения за третиране на отпадните води в пречиствателните станции, с с цел по-пълното им очистване от смолообразни продукти.

Премия 1000 лева

6. Качествен и количествен анализ за:

а) розов конкрет за Розалин унгвент;

б) Меливенон унгвент и Меливенон линимент;

в) Еуспазмин супозитории;

г) цинков ундецилат (междинен продукт).

Премия: на анализ по 200 лева

7. Съвременни спектрофотометрични анализи за:

а) витамин А олеозум-флакони маслен разтвор;

б) витамин $Д_2$ олеозум-флакони маслен разтвор;

в) Деавит - флакони маслен разтвор.

8. Подобряване технологията за Адинорм солуцио при екстракцията с етер от гледна точка на противопожарна опастност.

Премия 300 лева

9. Подобряване анализа за Ескувазин солуцио и Ескувазин композитум, с цел да се избегне помътняването при прибавяне на физиологичния разтвор.

Премия 100 лева

10. Съоръжение, с което да се намали чупливостта на ампулите при нареждането на биксите една върху друга.

Премия 500 лева

11. Обработка на отпадъчните смоли от производство Пирамем, до качество да станат годни за използуване в химочистката на водата.

Премия 1000 лева

12. Разработка на метод за оползотворяване на натриевия сулфат от отпадните луги при производството на Ниферон.

Премия 1000 лева

13. Проучване, експериментиране и внедряване на нова производствена технология за реактив фенол кристал виолет-разтвор за микробиологично оцветяване.

Премия 1500 лева

14. Проучване, експериментиране и внедряване на нова производствена технология за реактив Метиленово синьо-разтвор за микробиологично оцветяване по Льофлер.

Премия 1000 лева

В. Трибуна, бр. 8, 21 април, 1982 г.

Централна патентна библиотека; НА – БАН ; Личен архив – Христо Кунев; Личен архив – проф. Данка Обрешкова

■ Отбелязват се *35 години* от началото на *рационализаторското движение* в ХФК – София. Организатори и координатори на тази дейност са: *Пирин Томов – технолог* (1951–1960), фармацевтът *Рене Стайков* (1960–1968) и инж. *Петър Пешев* – зав. бюрото за рационализации и изобретения (БРИЗ) от 1968 г. По-значимите внедрени предложения за *периода 1951–1986 г.*: *1.* Изобретение „Прениламин субстанция" с годишен икономически ефект 655 000 лв. *2.* Изобретение „Фурантрил субстанция (Лазекс)" с годишен икономически ефект 1 112 000 лв. *3.* Изобретение „Пирамем субстанция" с годишен икономически ефект 212 000 лв. 4. Изобретение „Фенетилин субстанция" с годишен икономически ефект 813 000 лв. *5.* Рационализация „Безхлорбензолно метилиране" с годишен икономически ефект 430 000 лв. *6.* Рационализация „Високомощен кондензоотделител" с годишен икономически ефект 462 000 лв.

(В. Трибуна, бр. 9, 30 юни 1986, с. 2)

■ За постигнати високи резултати в съревнованието по рационализаторската дейност за 1985 г. СГНС и ГС на БПС удостояват колектива на ХФК – София с ***„Наградата на София"*** *– сребърна степен, грамота и сумата 1500 лв.*

(В. Трибуна, бр. 7, 12 май 1986, с. 1)

■ ***1 юли –*** Заповед № I-813 на председателя на СО „Фармахим" Ив. Андонов определя *първа категория на ХФК – София, считано от 1 април 1986 г*. по нормативи за предприятията, на базата на Справка за структурата и заетите в материалното производство на комбината:

1. Обособено синтетично производство – 778 души
   а) цех „Аналгин" и „Антипиретици" – 576
   б) цех "Универсален" – 110
   в) цех "Химичен" – 91

2. Обособено производство „Галеника" – 850 души
   а) цех „Ампулен" – 455
   б) цех „Галеника" – 160
   в) цех „Таблетен" – 226

(ДА – София, ф. 1453, оп. 4, а.е. 18, л. 23, 26, 30)

■ Държавният комитет за наука и технически прогрес излиза със становище, че производството на инсулин се включва в групата на авангардните технологии и се ангажира с финансирането на *реконструкцията и разширението на научно-производствената лаборатория за инсулин* в ХФК – София. За тази цел са сключени договори с *фирми от Швеция* и *Дания* за доставка на апаратура и внедряване на нова технология.

(В. Трибуна, бр. 4, 8 април 1985, с. 2)

■ ***21 август*** – До новия Ампулен цех (площадка Б) е направена първа копка на бъдещото *Малко предприятие за производство на инсулин.* С този обект се слага нача-

УЧИМ СЕ ОТ ЕВРОПЕЙСКИЯ ОПИТ

В края на миналата година група ръководители и работници от Картонажно-печатарския цех (Стоян Стефанов — началник на цеха, Ангелина Господинова — преводач, Александър Костов — механик и Георги Димитров — машинист) посетихме фирмата „Хайделберг" в ГФР. Задачата ни беше да участвуваме в петдневен курс за запознаване с новостите в печатарската техника, произвеждана от фирмата, и с която ние работим. Курсът беше интернационален — при-

Истина е, че усвоихме бързо четирите нови машини и благодарение на тях увеличихме доста обема на производството и качеството на опаковките, но от специалистите на фирмата научихме много нови и непознати неща. Убедени сме, че от сериозните бележки, които си водихме, ще се родят и намерят място в производството много нови идеи.

Стоян СТЕФАНОВ,
началник на КПЦ

В. Трибуна, бр.1, 20 януари 1987

лото на изграждането на високоефективни малки мощности в комбината, на чиято база ще се развиват *биотехнологиите.* Оборудването е изцяло внос.

(В. Трибуна, бр. 12, 6 септември 1986, с. 2)

■ Представители от *Картонажно-печатарския цех*: Стоян Стефанов – началник на цеха, Александър Костов – механик и Георги Димитров – оператор машинист, осъществяват 5-дневен *курс в Учебния център на фирмата „Хайделберг" (ГФР)* за запознаване с *новостите в печатарската техника и многоцветния печат*. ХФК – София получава 4 нови печатарски машини от немската фирма, с което се увеличава обемът на производството и качеството на опаковките.

(В. Трибуна, бр. 1, 20 януари 1987, с. 4)

1987 г.

■ ***1 януари –*** С решение № 1/ 30.01.1987 г. на МС, на основание чл. 15, ал. 1 ПСД и чл. 6 от Разпореждания № 1, 3, и 5 на МС се образуват и реорганизират като *отделни юридически лица* предприятия (технологични комбинати и институти и др.), включени в състава на стопанските обединения, комбинати и други организации, участващи в асоциациите „Електроника", „Биотехнологична и химическа промишленост" и „Транспортна, селскостопанска и строителна техника". *В рамките на Асоциация „Биотехнологична и химическа промишленост"* към СО „Фармахим" се създава ***Технологичен химикофармацевтичен комбинат – София*** на основата на: *Комбината за производство на хуманни лекарствени форми (КПХЛФ), Базата за развитие и внедряване (БРВ), Фабриката за галеново производство, Малко предприятие за инсулин и хормонални продукти, всички в София, Малко предприятие за капкови форми в с. Церово, Пазарджишки окръг,* със същия предмет на дейност.

(ДА – София, ф. 1453, оп. 4, а. е. 1, л. 9–10; Държавен вестник, 1987, бр. 31, с. 3, 10)

■ ***19 януари – 13 февруари*** – Инж. Никола Георгиев, ръководител на Програмата за изграждане, монтаж и експлоатация на цеха за гамастерилизация към ТХФК–София е командирован в гр. Отава, Канада по линия на МАГАТЕ във фирмата производител AECI, която доставя оборудването.

(ДА – София, ф. 1453, оп. 4, а.е. 10, л. 47–48/)

■ Развитието на фармацевтичната и биотехнологичната промишленост в България през втората половина на 80-те години, разширяването на международното научно-техническо сътрудничество и свързаните с това изисквания за организация на производството

при условията на „Добрата производствена практика” (GMP) налагат ХФК – София, като един от най-големите производители на лекарствени средства в България, да пристъпи към приемане и въвеждане на основните правила на Световната здравна организация за производство на лекарствени средства и осигуряване на тяхното качество. Организиран е курс за ръководни кадри, воден от проф. Нина Ниньо. През 1987–1988 г. във в. Трибуна, орган на ХФК – София, са публикувани поредица от статии, които запознават читателите с различните аспекти на Добрата производствена практика.

(В. Трибуна, бр. 8, 27 май 1987; бр. 14, 28 октомври 1987; бр. 3, 8 март 1988; бр. 11, 26 септември 1988; бр. 12, 10 ноември 1988)

■ ***1 ноември*** – С Разпореждане № 48/10.11.1987 г. на МС за *структурни промени, свързани с ускоряване развитието на фармацевтичната, парфюмерийно-козметичната, етерично-маслената и микробиологичната промишленост* се прекратява функционирането на СО „Фармахим” – София и се образува ***Стопанско обединение „Фармация”*** *като юридическо лице* със седалище ***Станке Димитров (дн. Дупница)*** и

В. Трибуна, бр. 8, 27 май 1987

ХФК с лице към изискванията на Световната здравна организация

ДОБРА ПРОИЗВОДСТВЕНА ПРАКТИКА (GMP)

Велчо ВЕЛЧЕВ, директор на комбината

От 18 години насам фармацевтичните предприятия в европейските страни и САЩ организират и оформят своята производствена дейност според правилата на Световната здравна организация (СЗО), които осигуряват качеството на лекарствените средства. Тези препоръки и правила датират от 1969 г. На 22-та световна Асамблея по здравеопазването СЗО препоръчва на страните членки да приемат и прилагат „ДОБРАТА ПРОИЗВОДСТВЕНА ПРАКТИКА“ GMP, а също така „Система за удостоверяване на качеството на лекарствените средства, които са обект на международната търговия.“ Нищо не трябва да бъде оставено на произвола, се казва в доклада на генералния директор на СЗО, когато се касае до производство на лекарствени средства, предназначени за спасяване на живота или запазване и възстановяване на здравето. Гаранцията за качеството трябва да бъде под отговорността на самия производител. Само той може да избегне грешките и да се предпази от неблагополучия, като отдава цялата необходима грижа на различните производствени операции и на различните способи за контрол.

Основните правила на Световната здравна организация представляват общопризнатото ниво на техниката при производството на лекарствени средства и осигуряване на тяхното качество. Всеки производител на лекарствени средства трябва да се придържа към тези признати основни правила в рамките на своята отговорност към лекаря и пациента.

Значението на Основните правила на СЗО се състои в задължителността на спазването на високи, определящи производството и качеството на лекарствените средства. Изискуемите на „ДОБРАТА ПРОИЗВОДСТВЕНА ПРАКТИКА“ носят общ характер, но засягат всички основни положения на производството и качествения контрол. Тяхната значимост расте с признаването им във все по-голям мащаб. Безспорно е че GMP представлява обобщение на основните изисквания и методи, които според съвременното развитие на науката трябва да се съблюдават при производството и контрола на лекарствените средства. Правилата на техниката се считат за общопризнати, когато са потвърдени и признати в теориите на повечето учени и когато са утвърдени в практиката на повечето производители. Обстоятелството, че никой не познава или по никакви причини не признава тези правила, не променя нищо в тяхното общо признаване. Също и обстоятелството, че в единични случаи определени изисквания не могат да се наложат над дадени производители чрез административни разпоредби на инспектиращите органи, не променя нищо във факта, че изискванията са възприети сред болшинството от специалистите и се изпълняват в широк мащаб.

Основните правила на СЗО за производството на лекарствени средства и осигуряване на тяхното качество отговарят на международното ниво на науката и техниката в аспект на производство и качествен контрол. Поставените от „ДОБРАТА ПРОИЗВОДСТВЕНА ПРАКТИКА“ изисквания са към персонала, помещенията, оборудването, хигиената, суровинните материали, производствените процеси. Наред с грижливото планиране на производствените процеси, от еднакво решаващо значение е системата за организация и контрол на качеството. Планомерният контрол на отделните фази и готовата продукция трябва да предотврати или поне навреме да сигнализира за евентуални пропуски и грешки.

ХФК — София, като един от най-големите производители на лекарствени средства, се обръща убедено с лице към „ДОБРАТА ПРОИЗВОДСТВЕНА ПРАКТИКА“. Ръководството на комбината оценява огромната роля и значение на GMP, за повишаване качеството на лекарствените средства, затова ЗАДЪЛЖИ целия ръководен персонал да се запознае правилата на СЗО, да прецени състоянието на производството и контрола в звената, които ръководи, да се направи опит както от страна на производителите, така и от страна на контролните органи да се създадат условия за приемането и въвеждането на GMP.

Първата задача е в процес на изпълнение. Над 60 души от ръководния персонал посещават курс, ръководен от проф. Нина Ниньо, на който се изнасят лекции, обхващащи основните насоки на GMP. Интересът е много голям, участниците, запознавайки се Правилата на СЗО, правят преценки и сравнения, мислят за това, което трябва да промянт, за да се нареди ХФК — София между фирмите, работещи по правилата на GMP. Оптималното организи ане и провеждане на двата основни процеса ПРОИЗВОДСТВ и КОНТРОЛ на лекарствените редства, ще осигури желанот КАЧЕСТВО. Ако въпреки това ниникат случайни грешки, то действително ще се насае до ні дючения.

с предмет на дейност: осъществяване на единна пазарна, научно-техническа и инвестиционна политика и планиране и координиране на производствено-стопанската и социалната дейност на предприятията за лекарствени препарати за хуманната и ветеринарната медицина. *Технологичен химико-фармацевтичен комбинат – София (ТХФК – София) е включен в състава на СО „Фармация" – Станке Димитров.* Създава се ***Търговско сдружение „Фармахим"*** като *юридическо лице* със седалище ***София*** за търговска и инженерингова дейност в страната и в чужбина в областта на химико-фармацевтичните, парфюмерийно-козметичните, етерично-маслените, микробиологичните и други биотехнологически и химически продукти.

(ДА – София, ф. 1453, оп. 4, а.е. 1, л. 11–14)

- На изложбата на Търговско сдружение „Фармахим" в Алжир е представено производството на ТХФК – София: Feloran, Ketotifen, Monisid, Cimetidin, Pyramem, Nicergolin и др.

(50 години художествено-пространствено оформление. С., 1989, с.132)

Изложба на ТС „Фармахим". Алжир, 1987 г. Худ. Александър Петров
50 години художествено-пространствено оформление. С., 1989

Рекламни плакати на производства на ХФК – София: Ketotifen, Monisid, 1987 г.
Семеен архив – Анета Пасева

Рекламни плакати на производства на ХФК – София: Cimetidin, Pyramem, 1987 г.
Семеен архив – Анета Пасева

1988 г.

■ Актуализирана е *Комплексната програма за научно-техническото и социално-икономическото развитие на Технологичен химико-фармацевтичен комбинат – София* през периода 1986–1990 и до 2000 г. Промените се налагат и във връзка с предприетата политика към *пазарна ориентация* и необходимостта от извършване на технологични пробиви на международните пазари.

(ДА – София, ф. 1453, оп. 4, а.е. 22, л. 1–77)

■ ***Април*** – Влиза *в експлоатация „Малко предприятие за производство на инсулин”.* Директорът Симеон Йорданов и специалистите от Дания Кристиян Холм и Ари Макенае провеждат изпитания на инсталацията с първите промишлени проби.

(В. Трибуна, бр. 4, 8 април 1988, с. 2; бр. 10, 29 август 1988, с. 1, 4)

■ ***Септември*** – Учредено е Сдружение за съвместна стопанска дейност между ТХФК – София и „Булгарлизинг”. За председател на Управителния съвет е избран директорът на комбината инж. Велчо Велчев. Сключен е договор за проектиране, изграждане и експлоатация на малко предприятие за готови лекарствени форми. Това е свързано с належащото и предстоящо преместване на територията на площадка А на цех Галеника, намиращ се в кв. Орландовци.

(В. Трибуна, бр. 11, 26 септември 1988, с. 1, 3)

■ Около *700 лекарствени наименования* са *в номенклатурата на ХФК – София* – субстанции и готови лекарствени форми за вътрешния пазар и за износ. През годината са *внедрени*: *„Фармасинон” субстанция* в цех „Универсален”, изобретение относно: „Твърди орални лекарствени форми със Силимарин *(Карсил драже*)” с годишен иконо-

Малко предприятие за производство на инсулин към ТХФК – София
Архив Пресфото – БТА

мически ефект 415 000 лв., изобретение относно: „Антихипоксично средство и метод за получаването му (*Ороцетам ампули*) с годишен икономически ефект 56 000 лв.

(ДА – София, ф. 1453, оп. 4, а.е. 22, л. 3; оп. 4, а.е. 28, л. 2–3)

■ На *Първата национална изложба по фармация и медицинска техника* ТХФК – София се представя с 83 лекарствени форми. Сред тях е *Ранитидин* – представител на нова група лекарствени средства за лечение на язвената болест.

(В. Трибуна, бр. 2, 17 февруари 1988, с. 4)

1989 г.

■ ***9 януари –*** Приет е *Указ № 56* на Държавния съвет на НРБ *за стопанската дейност*, който става предпоставка за радикални промени по пътя на пазарни реформи в НР България. В Указа се определя, че „стопанската дейност се извършва на основата на *всички форми на собственост* (чл. 1, ал. 2) и „основната форма на осъществяване на стопанската дейност е *фирмата* (чл. 2, ал. 1).

(ДВ, бр. 4, 13.01.1989; 120 години Българска народна банка (1879–1999). С., 1999, с. 239)

■ Към ТХФК – София преминава НИХФИ и се създава *Научно-производствен химикофармацевтичен комбинат – София (НПХФК).*

(Атанасов, Б. Кратка история на НИХФИ, С., 1997, с. 25)

Мостри на Insulin Mono и Mono Lente, производство на ТХФК – София

Инж.-химик Иван Агайн, ст.н.с., директор на НПХФК – София от 29 май 1989 до 21.05.1990 г. Роден (20.02.1936) в с. Друган, Пернишко. Завършва специалността „Органичен синтез" във ВХТИ – София (1959). Работи в завода за антибиотици – Разград: началник цех „Изолиране и пречистване" (1960–1964), ръководител на Базата за развитие и внедряване (1965–1969); в Главно управление по микробиологична промишленост към МС (1969–1971); зам-директор по техническите въпроси на ЦНИРД при ДСО "Фармахим" (1971–1972); зам.-директор по микробиологично производство в НИХФИ (1972–1974), директор на НИХФИ (1974–1991). Директор на НПХФК – София (1989–1990). Автор и съавтор на голям брой научни публикации и изобретения в областта на антибиотиците и тяхното промишлено производство. Участва в разработката на оригинална българска технология на широкоспектърния и високоефективен антибиотик *гентамицин,* като е създадена и нова, *ампулна форма* на антибиотика. Последната е в продуктовата листа на „Софарма". Почетен изобретател (1987).

КЛУБ
НА ОТКРИВАТЕЛИТЕ И ИЗОБРЕТАТЕЛИТЕ "ЗЛАТНА КНИГА"
ЧЛЕНСКА КАРТА № 22
Иван
Александров
Агайн
изобретател

Членска карта на Иван Агайн от Клуба на откривателите и изобретателите към Съюза на изобретателите в България. София, 1987 г.
Личен архив – Иван Агайн

(Рельовска, В. и др. Български откриватели и изобретатели. С., 1986, с. 92–94; Илиев Анастас и колектив. България. 2000 новатори. Творчески биографии. Справочник. С., 1987, с. 20; Атанасов, Б. Кратка история на НИХФИ, С., 1997, с. 20, 34, 63; Личен архив – Иван Агайн)

■ ***23 юни*** – На заседание на Управителния съвет на Държавна фирма „Фармация" е решено *Предприятието за готови лекарствени форми – с. Търнак, община Бяла Слатина,* да премине към Производствения химико-фармацевтичен комбинат – София (ПХФК). По доклад на Ив. Агайн са обсъдени и приети *Програма за развитие и Единна организационно-производствена и управленска структура на НПХФК – София.* Поставена е задача да се обсъдят с Търговско сдружение „Фармахим" възможностите за допълнителен износ на лекарствени средства.

(ДА – София, ф. 1453, оп. 4, а. е. 1, л. 15–20; Личен архив – Иван Агайн)

Лекарствени средства, производство на НПХФК – София

Радикалните обществено-политически промени, настъпили през 1989 г., бележат началото на прехода от централизирана планова към пазарна икономика. Във фармацевтичния сектор започва процес на децентрализация. Пристъпва се към развитие на частния сектор за фармацевтичното производство и дистрибуция на лекарствени средства.

Лекарствени средства, производство на НПХФК – София

1990 г.

■ ***15 февруари*** – С Протокол № 2 на УС на фирма „Фармация" – Станке Димитров (дн. Дупница), се взема Решение на основание чл. 24, ал. 3, т. 5 от Указ № 56 за стопанската дейност, чл. 13, ал. 1 от Правилника за неговото приложение и Устройствения правилник на фирмата, *Научно-производственият химикофармацевтичен комбинат – София* да се обособи като *Дъщерна фирма с наименование „Софарма" – София.*

(ДА – София, ф. 1453, оп. 4, а.е. 1, л. 21)

„Предметът на дейност на Дъщерна фирма Софарма – София е: научноизследователска, проектно-конструкторска, инженерно-внедрителска, производствена и търговска дейност в областта на финия органичен синтез на лекарствени субстанции и полупродукти, лекарствени форми, хигиенно-профилактични препарати, суровини и полупродукти за тях, биотехнологични продукти за нуждите на здравеопазването и износ.

Представя се *Уставен фонд* в размер на *34 061 хил. лв*. към 31.12. 1989 г.: фонд „Основни средства" с производствено предназначение 22 916 хил. лв., фонд „Оборотни средства" с производствено предназначение 10 394 хил. лв."

(ДА – София, ф. 1453, оп. 4, а.е. 1, л. 22)

Годишен отчет на Софарма – 1991 г.

Основни направления в производството на „Софарма“
ДА – София, ф. 1453, оп. 5, а.е. 45

■ ***15 февруари*** – *Ст.н.с. инж. Иван Агайн е определен за временно управляващ Дъщерната фирма „Софарма”* със задача да организира избирането на ръководни органи на фирмата и оперативното й управление до избирането на ръководител на същата, но за срок не по-дълъг от три месеца от регистрирането на дъщерната фирма.

(ДА – София, ф. 1453, оп. 4, а.е. 1, л. 22)

■ ***15 февруари*** – УС на фирма „Фармация” обсъжда предложение за обособяване на Звено за научноизследователска и внедрителска дейност в областта на природните продукти и фитотехнологиите към Централно управление на фирма „Фармация”, като се използва съществуващият научен и внедрителски потенциал на Базата за развитие и внедряване при Производствения химико-фармацевтичен комбинат – София.

(ДА – София, ф. 1453, оп. 4, а.е. 1, л. 23)

■ ***27 февруари*** – Софийският градски съд на основание чл. 11, ал. 2 от Указ № 56 за стопанската дейност, с решение № 1 по фирмено дело № 480/90 вписва в регистъра за държавните фирми (том 1, партида 111, с. 86) *Дъщерна фирма „Софарма” със седалище София*, община Надежда, ул. „Илиенско шосе” № 16. Фирмата е с *уставен фонд 34 061 хил. лв.*, които получава като *правоприемник на Научно-изследователския химико-фармацевтичен институт, Химико-фармацевтичен комбинат с База за развитие и внедряване и Предприятие за производство на таблетни лекарствени форми – с. Търнак, Врачанско.*

Фирмата се представлява от Иван Александров Агайн.

(ДА – София, ф. 1453, оп. 4, а.е. 1, л. 25)

Към този момент фирмата има следните *цехове*:

1. Антипиретици;
2. Химичен;
3. Инсулин;
4. Лиофилен;
5. Ампулен А;
6. Ампулен Б;
7. Таблетен;
8. Галеника.

(ДА – София, ф. 1453, оп. 4, а.е. 17, л. 10–15)

Димитър Димитров – ръководи ДФ „Софарма” от 21 май до 5 декември 1990 г. Роден (1940) в с. Добрич, община Елхово, област Ямбол. Завършва химия – производствен профил в СУ „Св. Климент Охридски” (1967). Постъпва на работа в ХФЗ – София: технолог в цех „Антипиретици”, технолог в Химичния цех, заместник и ръководител на цех „Универсален” (1971–1979). Зам.-директор по производството (1979–1986). Работи в НИХФИ (1986–1989) като зам.-директор по производствените въпроси. Председател на

Стопанския съвет на ДФ „Софарма” (1990). Управляващ ДФ „Софарма” (1990). Участник в екипи за нови технологии и методи за производство на субстанции и на лекарствени препарати – *Използване на лугите след прекристализация на Прениламин (1973); метод за изолиране на силимарин от плодове на Silybum marianum L. Gaertn (1983, 1984), който намира приложение при терапията на чернодробни заболявания; метод за изолиране на стандартизирана смес от стероидни сапонини, предимно от фуростанолов тип, от Tribulus terrestris L. (1985).*

(Личен архив – Д. Димитров; в. Трибуна, бр. 11, 15 юли 1981, с. 1, 3; Атанасов, Б. Кратка история на НИХФИ. С., 1997, с. 35, 75; ДА – София, ф. 1453, оп. 6Н, а.е. 1; оп. 4, а.е. 15, л. 1–6)

Инж. химик Антон Петров, директор на ДФ „Софарма” (1990–1991), управител и изпълнителен директор на „Софарма“ ЕАД (1991–1997). Роден (1945) в с. Бокиловци, област Монтана. Завършва ВХТИ – София (1970). Работи в завод „Видахим” като технолог, началник смяна, началник цех (1970–1978). В ХФЗ – София (1978–1997): цех „Антипиретици” (15.07.1978 – 1.10.1986) – технолог, началник цех; зам.-директор по производствените въпроси (1986–1990); началник цех „Антипиретици” (1.02.1990 – 5.12.1990); директор на Дъщерна фирма „Софарма” (5.12.1990 – 5.08.1991); управител и изпълнителен директор на Софарма ЕАД (5.08.1991 – 21.10.1997). Завършва квалификационна степен по специалността „Стопанско управление” в УНСС (1990–1992). Разработва Бизнес-програма за развитие на „Софарма“ за периода 1992–1994 г. В рамките на неговия мандат е построен Фитохимичен цех за производство на Силимарин субстанция и Трибестан субстанция; жилищен блок в кв. Слатина – София за работниците на „Софарма“, почивна база в с. Бобошево, област Кюстендил. За първи път фирмата издава официален финансово-счетоводен отчет по международен одит – 1991 г.

(Личен архив – Антон Петров; Годишен отчет на „Софарма”, 1991 г.; ДА – София, ф. 1453, оп. 4, а .е. 1, л. 30–31)

■ ***Декември –*** Официално е приет *обект Цех „Гамастерилизация*” от представители на Международната агенция за атомна енергия (МАГАТЕ) и пуснат *в експлоатация*. Първият началник цех е *инж. Никола Георгиев.* От лятото на следващата година цехът се ръководи от *н.с. маг.-фарм. Любен Пиперов,* който заема длъжността след шестмесечна специализация в Англия по линия на МАГАТЕ по проблеми на гамастерилизацията на лекарствени и други средства и материали. Цехът за гамастерилизация е единственият в България промишлен стационарен източник на облъчване *(Кобалт 60)* с модерна поточна линия и много добра хомогенност на облъчващия поток, отговарящ на най-съвременните изисквания на Добрата радиационна практика. Техническото оборудване и квалификацията на персонала отговарят на всички международни стандарти на Международната агенция за атомна енергия, както и на изискванията на националното законодателство. Облъчвателят е лицензиран и периодично инспектиран от Агенцията за ядрено регулиране на Република България.

(ДА – София, ф. 1453, оп. 4, а.е. 19, л. 15–18; Булгамма – Кобалт 60, Софарма)

Инж. Антон Петров – изпълнителен директор на „Софарма" ЕАД (крайният вляво) и представители на „Фармахим" при президента на Република Венецуела Рафаел Калдера Родригес по повод проучване на пазара и регистрация на български лекарствени средства. Каракас, 6 юли 1994 г.
Личен архив – Антон Петров

Цех за „Гамастерилизация" към ДФ „Софарма", официално приет от представители на Международната агенция за атомна енергия (МАГАТЕ) и пуснат в експлоатация през декември 1990 г.
Текущ архив – Софарма

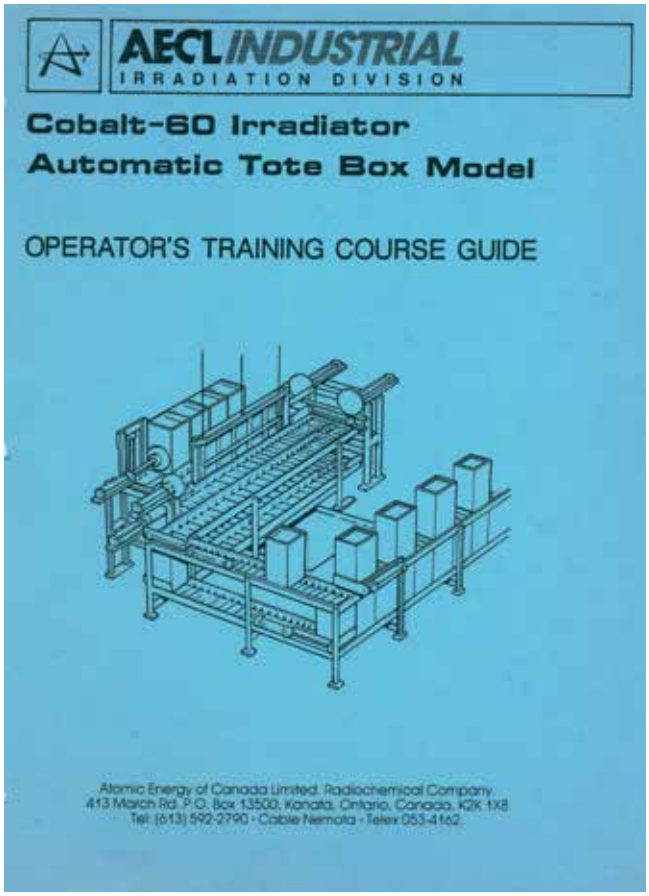

Ръководство за обучение на персонала. Канада: AECL (сега MDS Nordion – фирмата доставчик на оборудването за цех „Гамастерилизация")
Текущ архив – „Софарма"

В халетата на цеха за гамастерилизация
Текущ архив – „Софарма"

■ ***28 юни –*** С Решение № РД – 17-69 на Министерството на индустрията, търговията и услугите се *прекратява съществуването на ДФ „Фармация”* – Станке Димитров (дн. Дупница) и нейните *поделения* се преобразуват *в акционерни фирми*, в т.ч. *дъщерна фирма „Софарма”* – София.

(ДА – София, ф. 1453, оп. 4, а.е. 1, л. 26–27)

■ ***5 август*** – С Решение № РД – 17-471 на Министерството на индустрията, търговията и услугите, на основание Параграф 3 от преходните и заключителни разпоредби на *Закона за образуване на еднолични търговски дружества с държавно имущество* (ДВ, бр. 55/12.07.1991, в сила от 1.07.1991) и във връзка с *чл. 147* от *Търговския закон* (ДВ, бр. 48/18.06.1991), се преобразува фирма „Софарма” в еднолично дружество с ограничена отговорност и наименование *„Софарма” ООД* – седалище в *гр. София,* със същия предмет на дейност. *Уставният фонд* на преобразуваната фирма в размер на *175 659 хил. лв.* представлява капитал на дружеството, разпределен в 175 659 дяла от по 1 000 лв. всеки. *Едноличното дружество с ограничена отговорност „Софарма” ООД* поема правата и задълженията на фирма „Софарма” и съответна част от активите и пасивите (*без поделение „НИХФИ” – София*) по баланса й към 31 март 1991 г., съгласно разделителен протокол. За *управител* на дружеството е назначен *Антон Петров Петров*, който го и представлява.

(ДА – София, ф. 1453, оп. 4, а.е. 1, л. 28, 30)

Първият годишен отчет на „Софарма” по международен одит – 1991 г.
Личен архив – Антон Петров

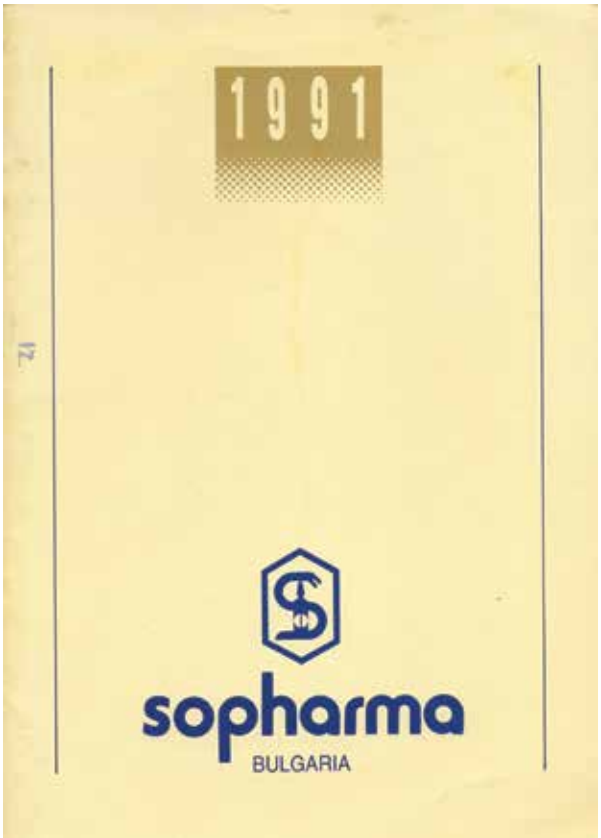

Финансови данни на „Софарма“ за 1990 – 1991 г.
Годишен отчет на „Софарма“, 1991 г.

В хиляди лева, с изключение на персонала	1991	1990
Нетен приход от продажби	990 308	125 341
Разходи за дейността	628 087	92 623
Балансова печалба	266 741	2 742
Сума на актива	792 219	77 918
Собствен капитал	451 817	28 755
Данъци от печалбата – общо	314 472	22 262
Инвестиции	10 347	4 216
Задължения – общо	184 880	12 380
Дългосрочни заеми	95 586	9 570
Дълготрайни активи	53 551	27 793
Амортизация за дълготрайни материални активи	5 303	5 567
Персонал /броя/	2 143	2 227
Разходи за персонала – общо	54 082	12 760

Лекарствени средства, производство на Софарма

■ В *управлениския екип* на фирмата са:

Андон Манев – зам.-директор по производствените въпроси, *Свилен Свиленов* – зам.-директор по икономическите въпроси, *Тодор Димитров* – зам.-директор по техническите въпроси, *Иванка Панова* – гл. счетоводител.

(Годишен отчет на „Софарма", 1991 г., с. 29)

■ ***15 ноември*** – Софийският градски съд регистрира под № 78 еднолично дружество с ограничена отговорност с държавно имущество „Софарма" ООД.

(ДА – София, ф. 1453, оп. 4, а.е. 1, л. 29–30; „Държавен вестник", бр. 104/1991 г.)

1992 г.

■ ***Март*** – Създадено е научно звено към „Софарма" – *Център за ускорено внедряване и иновации (ЦУВИ)*. Обособени са следните *лаборатории: Синтез, Фитохимия, Твърди дозирани лекарствени форми, Сиропи, капки и мазилкови лекарствени форми, Парентерални лекарствени форми, Аналитичен контрол и стандартизация, Научно-техническа информация.* Общият брой на заетите в ЦУВИ – 37 души. Приоритетите в дейността са насочени към технологично и стандартизационно осъвременяване на асортиментната листа на фирмата, създаване на условия за въвеждане на „добри производствени практики" (GMP), гарантиращи качество на продукцията, съобразено със съвременните изисквания на фармацевтичния пазар.

(ДА – София, ф. 1453, оп. 5, а.е. 10, л. 16–17)

■ ***25–29 май*** – Началникът на цех „Гамастерилизация" н.с. маг.-фарм. Л. Пиперов участва в работна среща в Националния институт за изследвания по радиобиология и радиохигиена – Будапеща, Унгария. Тя е организирана от *Международната агенция по атомна енергия – Виена.* Темата на срещата: *„Състоянието на националните стандарти по стерилизация на медицински продукти* (медицински продукти за еднократна употреба, фармацевтични препарати и суровини, както и средства за диагностика) *и използването на йонизиращите лъчения в промишлените облъчватели на страните от Източна Европа и Близкия Изток*". Участват представители от: Сърбия, Хърватия,

Румъния, Чехословакия, Полша, Турция, Гърция, Португалия, Сирия, Саудитска Арабия и домакините от Унгария. Този форум е продължение на срещата от м. октомври 1991 г. и целта е привличането на страните от тези региони за пълноправни членове на Техническа комисия 198 на Международната организация по стандартизация (ISO/TC 198).

(ДА – София, ф. 1453, оп. 5, а.е. 12, л. 5, 10)

■ ***3 юни*** – Регистрирана е търговска марка на дружество с ограничена отговорност „Софарма", ул."Илиенско шосе" 16, София, България.

(Бюлетин „Изобретения, търговски марки, промишлени образци", 1993, №1, с. 41)

18887

Дружество с ограничена отговорност "Софарма" ул."Илиенско шосе" 16, София, **България.**

sopharma BULGARIA

Покровителствана до 13 март 2002 г.

К л а с 16: химически изделия, предназначени за индустрията;
К л а с 5: Фармацевтични и биотехнологични продукти, хигиеннопрофилактични препарати, дезинфекционни средства, суровини и полуфабрикати за производството им.

13.03.92 03.06.92

Търговска марка на дружество с ограничена отговорност „Софарма", ул. "Илиенско шосе" 16, София, България
Бюлетин „Изобретения, търговски марки, промишлени образци", 1993, № 1

„За да управляваме успешно процесите в новите условия, ... ние разработихме и изпълняваме *Бизнес-програма за развитие на Софарма в периода 1992 – 1994 г.* ... Ние преценяваме като малки шансовете си за оцеляване при съществуващата остаряла материално-техническа база на дружеството и в условията на силна и възходяща пазарна конкуренция.

Алтернативата се съдържа в постепенното преминаване на производството към изискванията и стандартите на Европейската общност при спазването на всички инструкции на *„Добрата фармацевтична практика" (GMP).*

Едва след създаването на такива условия на работа, ще се появят гаранции за присъствието на „Софарма" както на вътрешния, така и на външния пазар. Едва тогава дружеството ще може да развива солидни международни бизнес контакти и да прилага световния фармацевтичен опит в науката и производството."

(Годишен отчет на „Софарма", 1991, с. 2–3)

Технологично оборудване в производствените сектори на „Софарма“ ЕООД (началото на 90-те години на XX в.)
Годишен отчет на „Софарма“, 1991 г.

■ По повод 60-годишнината на „Софарма” е издаден *„Лекарствен справочник”* на фирмата. В номенклатурата фигурират около 400 асортимента, като 93% от продукцията се реализира зад граница и същевременно се задоволяват и нуждите на вътрешния пазар.

(Vademecum, Sopharma Bulgaria. София, 1993)

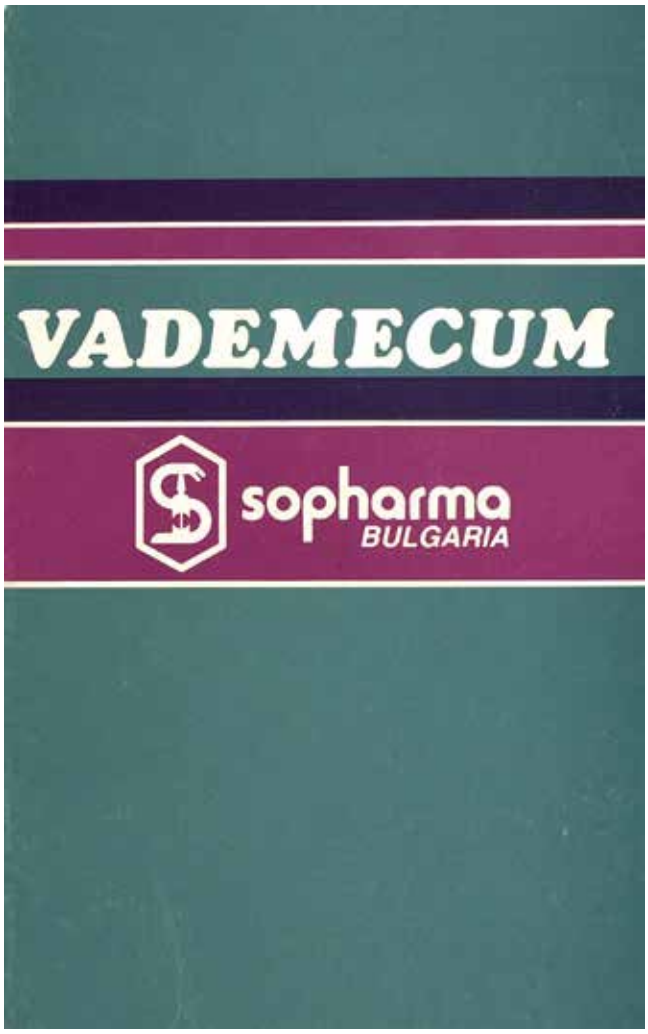

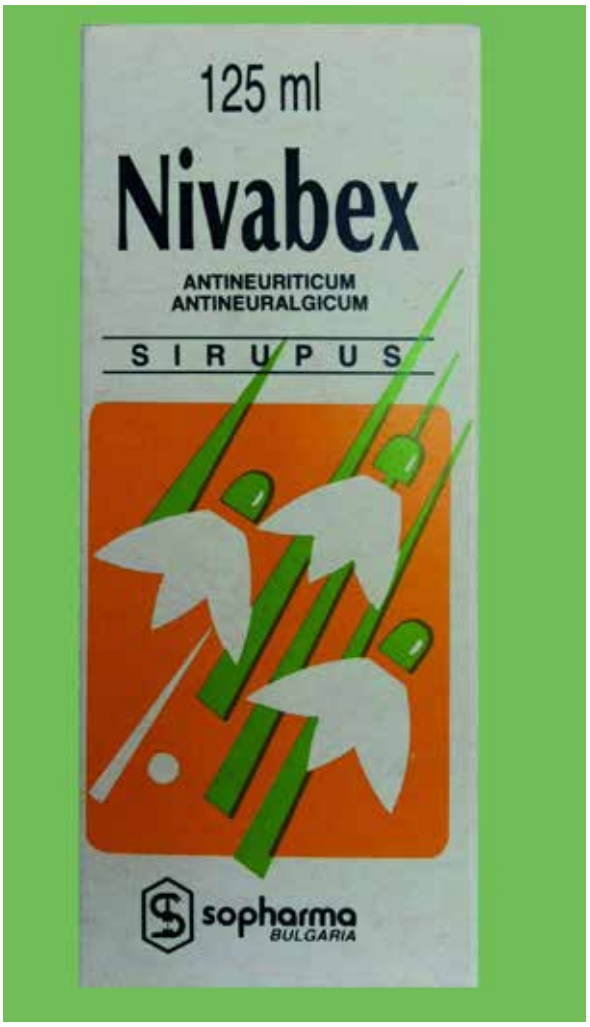

Лекарствен справочник на Софарма. София, 1993.

Рекламни листовки за субстанции, производство на Софарма – България

■ Към този момент „Софарма“ ЕООД има *консигнационни складове в 14 града* в страната: *Разград, Монтана, Варна, Русе, Велико Търново, Търговище, Габрово, Сливен, Хасково, Ямбол, Кърджали, Бургас, Пловдив, Благоевград.*

(Vademecum, Sopharma Bulgaria. София, 1993)

■ Инвестициите през годината възлизат на 51 018 хил. лева, от които: основно оборудване – 18 900 хил. лв., допълнително оборудване - 1 918 хил. лв., технологично обновяване – 3 550 хил. лв; ново строителство – 23 500 хил. лв; развитие на инфраструктура – 3 150 хил. лв.

(ДА – София, ф. 1453, оп. 5, а.е. 23, л. 57)

1994 г.

■ ***11 януари*** – Със Заповед на министъра на промишлеността „Софарма” ЕООД – София се преобразува в *еднолично акционерно дружество с държавно имущество* – ***фирма „Софарма” ЕАД*** и предмет на дейност: производство на медикаменти и химико-фармацевтични препарати; търговия в страната и чужбина. *Капиталът* на дружеството възлиза на *928 171 хил. лв.,* разпределени в 928 171 поименни акции с номинална

стойност по 1 000 лв. всяка една. Утвърден е *Устав* на акционерното дружество. Определена е едностепенна система за управление на дружеството и за срок от *три години* е избран ***Съвет на директорите*** в състав: *Михаил Михайлов, Николай Георгиев, Антон Петров.* Фирмата е разположена върху 85 100 кв.м, от които производствена площ – 53 500 кв.м., складова площ – 6 800 кв.м., административно-стопански сгради – 24 800 кв.м.

(ДА – София, ф. 1453, оп. 4, а.е. 1, л. 31–32; оп. 5, а.е. 23, л. 2, 3)

■ ***1 април*** – Изпълнителният директор на „Софарма" А. Петров в писмо до Министерството на промишлеността обосновава предприемането на *защитни мерки за местните производители в съответствие с ПМС № 180 и № 181 от 15.09.1993 г.* „Софарма" ЕАД е претърпяла значителни щети в резултат на внасяни големи количества аналози на лекарствата, произвеждани от дружеството.

(ДА – София, ф. 1453, оп. 5, а.е. 4, л. 12–14)

■ ***7 юни –*** С Протокол № 6 в заседание на Съвета на директорите на „Софарма" ЕАД е приета *Програма за инвестиции* при обем *20 млн. лева*.

(ДА – София, ф. 1453, оп. 7, а.е. 2, л. 16)

■ Една от главните задачи в *социалната програма* на фирмата е изграждането на *бази за отдих* и *жилища* за нуждаещите се работници и служители. Завършена е Базата за краткотраен отдих в с. Бобошево, област Кюстендил, и жилищен блок в ж.к. „Христо Смирненски", кв. Слатина – София.

(ДА – София, ф.1453, оп. 4, а.е. 4, а.е. 9)

Базата за отдих на Софарма, с. Бобошево, област Кюстендил
Текущ архив – Софарма

■ Приета е Бизнес-програма за развитие на „Софарма” за периода 1995–1998 г.
(ДА – София, ф. 1453, оп. 5, а.е. 45, л. 10; Годишен отчет на „Софарма“, 1996 г., с. 5)

■ ***9 февруари*** – Съветът на директорите одобрява участието на д-р К. Тимчева – к.м.н., н.с. I ст. в *Петиия международен конгрес по химиотерапия* в *Париж,* на който тя представя лекарствения препарат на „Софарма” – *Верапамил.*
(ДА – София, ф. 1453, оп. 7, а.е. 3, л. 3)

■ ***14 април*** – С Протокол № 4 на Съвета на директорите е взето решение „Софарма” ЕАД да участва като пълноправен член в създаването на Консорциума на „Производителите от фармацевтичната промишленост” АД .
(ДА – София, ф. 1453, оп. 7, а.е. 2, л. 28)

■ ***18 април –*** Публикуван е приетият *Закон за лекарствените средства и аптеките в хуманната медицина (ЗЛСАХМ)*, максимално хармонизиран с европейското законодателство, реална основа за по-нататъшно реконструиране на лекарствения сектор у нас. *По отношение на фармацевтичното производство са изискванията за въвеждане на световните фармацевтични стандарти.*
(ДВ, бр. 36, 18 април 1995, с. 1–18; Бенишева, Т., Г. Петрова. „Развитие на лекарственото законодателство в България за периода 1995–2004”. Сп. Здравен мениджмънт, № 4, 2004, с. 14–19)

Закон за лекарствените средства и аптеките в хуманната медицина (ЗЛСАХМ)
ДВ, бр. 36, 18 април 1995 г.

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ДЪРЖАВЕН ВЕСТНИК БРОЙ 36

ОФИЦИАЛЕН ОРГАН НА НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ

Втория, 18 април 1995 г. СОФИЯ Цена 10 лв.

НАРОДНО СЪБРАНИЕ

УКАЗ № 109

На основание чл. 98, точка 4 от Конституцията на Република България

ПОСТАНОВЯВАМ:

Да се обнародва в „Държавен вестник“ Законът за лекарствените средства и аптеките в хуманната медицина, приет от 37-о Народно събрание на 5 април 1995 г.

Издаден в София на 17 април 1995 г. и подпечатан с държавния печат.

Президент на републиката: Желю Желев

ЗАКОН
за лекарствените средства и аптеките в хуманната медицина

Глава първа

ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. С този закон се уреждат условията и редът за разрешаване и контрол на производството, регистрацията, клиничните изпитвания, употребата, вноса, износа, търговията на едро и на дребно в страната с лекарствени средства, предназначени за хуманната медицина, за да се осигури тяхното качество, ефективност и безопасност.

Чл. 2. (1) Разрешават се производството, вносът, износът, търговията и употребата в страната само на лекарствени средства, които са регистрирани по установения ред, доколкото друго не е предвидено в този закон.

(2) Лекарствени средства, които съдържат кръв или кръвни съставки или са получени от човешки органи или тъкани или части от тях, могат да бъдат предмет на продажба по ред, определен със закон.

(3) Министърът на здравеопазването определя със заповед действията в страната фармакопеи.

(4) Заповедта по ал. 3 се обнародва в „Държавен вестник“.

Чл. 3. (1) „Лекарствени средства“ по смисъла на този закон са вещества или смеси от вещества, които, приложени в определени количества, по определен начин и в определена форма върху организма на човека, са предназначени за:

1. лечение, предпазване или диагностициране на заболявания, болестни състояния или техните симптоми;

2. коригиране на функциите на човешкия организъм по медицински показания;

3. предотвратяване на нежелана бременност.

(2) Като лекарствени средства се приемат и:

1. материали, които съдържат или са покрити с лекарствено средство и са предназначени за краткотрайно или продължителен контакт с човешкия организъм;

2. медицински и стоматологични материали и инструменти, предназначени за еднократна употреба, с означения върху етикета, че са стерилни;

3. материали, предназначени за краткотрайно или продължителен контакт с човешкия организъм за цели, посочени в ал. 1;

4. хирургически, шевни и превързочни материали, които не са посочени в предходните точки;

5. помощни вещества, които влизат в състава на лекарствените форми;

6. лечебни води и заместители на естествени съставки на хранителните продукти.

(3) Не са лекарствени средства:

1. хранителни продукти, тютюневи изделия и козметични продукти, както и средства и продукти, предназначени за външно почистване и хигиена и злоупотребяващи на телесна мярка, освен ако в тях не са прибавени вещества, предназначени за целите, посочени в ал. 1;

2. принадлежности за лична хигиена.

(4) При съмнение дали даден материал е лекарствено средство окончателно становище се взема от Министерството на здравеопазването.

Чл. 4. (1) Всяка опаковка лекарствено средство се придружава от листовка. Върху вторичната опаковка или ако няма такава, върху първичната опаковка и в придружаващата листовка се съдържат данни, определени с наредба на министъра на здравеопазването.

(2) Данните в листовката трябва да бъдат изложени на български език, с изключение на наименованията, които се изписват на латиница.

Европейска фармакопея – второ издание (XIX свитък), определена за официална в страната от 29 юни 1995 г.

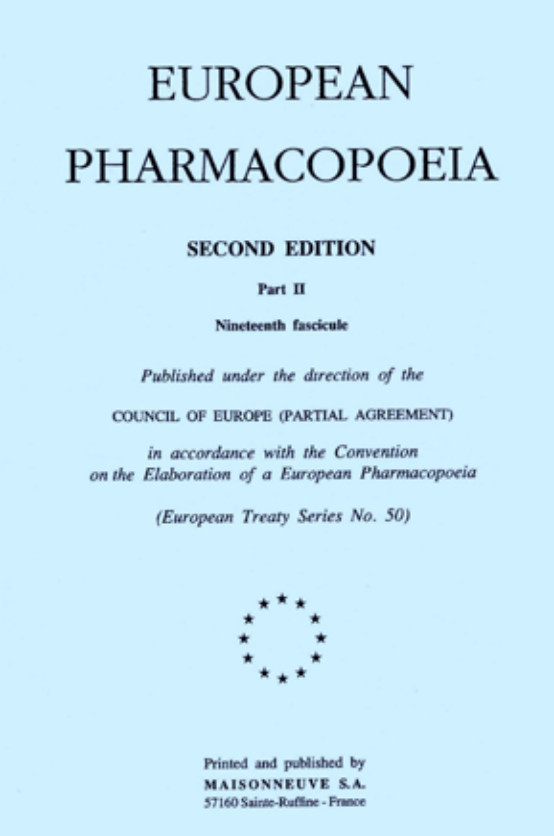
EUROPEAN PHARMACOPOEIA

SECOND EDITION

Part II

Nineteenth fascicule

Published under the direction of the

COUNCIL OF EUROPE (PARTIAL AGREEMENT)

in accordance with the Convention on the Elaboration of a European Pharmacopoeia

(European Treaty Series No. 50)

Printed and published by
MAISONNEUVE S.A.
57160 Sainte-Ruffine - France

Българска фармакопея. Свитък 1, 1994 г., Свитък 2, 1996 г., Свитък 3, 1999 г.

■ ***29 юни –*** Със заповед № РД-09-350 на министъра на здравеопазването на основание чл. 2, ал. 3 и 4 от ЗЛСАХМ за *действаща* в страната е определена *Европейската фармакопея*, второ издание, до изработване въз основа на нея и издаване на Българска фармакопея. Публикуваните свитъци с временни монографии и методи за анализ от Българската фармакопея са действащи до нейното цялостно издаване. *Отделните свитъци са задължителни* за всички ведомства, *предприятия* и организации в страната, които *произвеждат*, съхраняват, контролират и прилагат *лекарствени средства.*

(ДВ, бр. 65, 21 юли 1995, с. 18)

■ На вниманието на Управителния съвет на „Софарма" са поставени акцентите за бъдещото развитие на фирмата, кои да са приоритетните производства, към които да се насочат инвестиции, за да може да се отговори на всички изисквания на GMP в рамките на определения срок, определен от ЗЛСАХМ.

(ДА – София, ф. 1453, оп. 7, а.е. 3, л. 4–5, л. 7)

„Синтетичните производства никога няма да бъдат рентабилни за нас. Причината е в изходните суровини и невъзможността за внасянето им при тези цени. Решението, което трябва да вземем, ще бъде трудно. Трябва да насочим вниманието както досега към проблемите на: галеничните производства, за които имаме пазар; ампулното производство, чиито проблем е в изискванията на GMP за външния пазар; лиофилните форми, където са нужни много средства за инвестиции."

(Инж.-химик Андон Манев, зам.-директор по производствените въпроси, на заседание на УС на „Софарма", 20.04.1995. ДА – София, ф. 1453, оп. 7, а.е. 3, л. 4–5)

■ ***15 декември*** – Със заповед № РД-17-297 на министъра на промишлеността *„Нивалинфарма" – ЕООД* се влива *в „Софарма" ЕАД*. Създадена е *Лаборатория по фитохимия* като част от Центъра за ускорено внедряване и иновации.

(ДА – София, ф. 1453, оп. 7, а.е. 5, л. 76)

■ „„Софарма“ провежда политика на екологосъобразно икономическо развитие чрез въвеждането *в действие* на екологична „*Програма за минимизация на отпадъците”*, с програмни елементи по дейности за минимизиране на отпадъците, управлението им и подобряване на енергийната ефективност.

(ДА – София, ф. 1453, оп. 7, а.е. 11, л. 25; оп. 5, а.е. 45, л. 11)

Лекарствени средства, производство на Софарма

1996 г.

■ В началото на годината започва *ново маркетингово направление* на фирмата – *активно навлизане на пазарите в САЩ на фитохимичното производство на „Софарма”* – субстанции и готови лекарствени форми. Определящите асортименти: *Нивалин, Трибестан, Пимадин, Табекс, Карсил, Клиногел, Палмкаротенол.*

(ДА – София, ф. 1453, оп. 5, а.е. 45, л. 6)

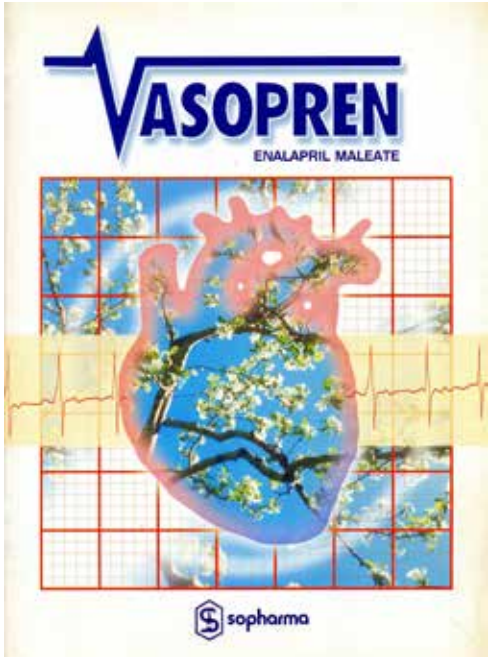

Лекарственият препарат Vasopren – Sopharma е отличен с приз „Лекарство на годината”, София, 1996 г.

■ Под патронажа на фирмата са проведени два *симпозиума* в София и Варна на тема *„АСЕ–инхибитори, производство на „Софарма”.* Основният пленарен доклад на двата форума изнася *акад. Илия Томов*, директор на Националния център по сърдечно-съдови заболявания.

(ДА – София, ф. 1453, оп. 5, а.е. 45, л. 10)

■ Лекарственият препарат *Vasopren – Sopharma* е отличен с *приз „Лекарство на годината”.*

(ДА – София, ф. 1453, оп. 5, а.е. 45, л. 10)

■ В София се провежда Симпозиум с международно участие на тема *„Светът се връща към аналгина”* – (*Съвременен контрол на болката с ненаркотични аналгетици на „Софарма”*). Основни доклади изнасят: 1. *Д-р Х. Г. Григолайт – директор „Маркетинг за Източна Европа” на фирма „Хьохст”,* 2. *Проф. Миха Леви – Израел*, 3. *Представителите на „Софарма“ и проф. Витан Влахов – национален консултант по клинична фармакология,* убедително доказват, че Аналгин „Софарма” е *биоеквивалентен* на Аналгин „Хьохст”.

(ДА – София, ф. 1453, оп. 5, а.е. 45, л. 10-гр.)

Аналгетични лекарствени средства – производство на Софарма

■ ***15 ноември*** – Представен е за разглеждане *„Доклад за оценка на въздействието върху околната среда на „Софарма“ ЕАД* ”, изготвен от лицензирана фирма „ПОВВИК – ООС” ООД. Докладът е приет с Решение на Висшия експертен съвет на Министерството на околната среда и водите.

(ДА – София, ф. 1453, оп. 7, а.е. 11; оп. 5, а.е. 45, л. 34 гр.)

■ Средствата за инвестиции на „Софарма“ включват *282 757 хил. лв*. за дълготрайни материални активи и *97 500 хил. лв.* – ремонтна дейност, машини, съоръжения и резервни части.

(ДА – София, ф. 1453, оп. 5, а.е. 45, л. 10 гр.)

ЕКОЛОГИЧНА ПРОГРАМА НА СОФАРМА ЗА ПЕРИОДА 1996–1999 г.

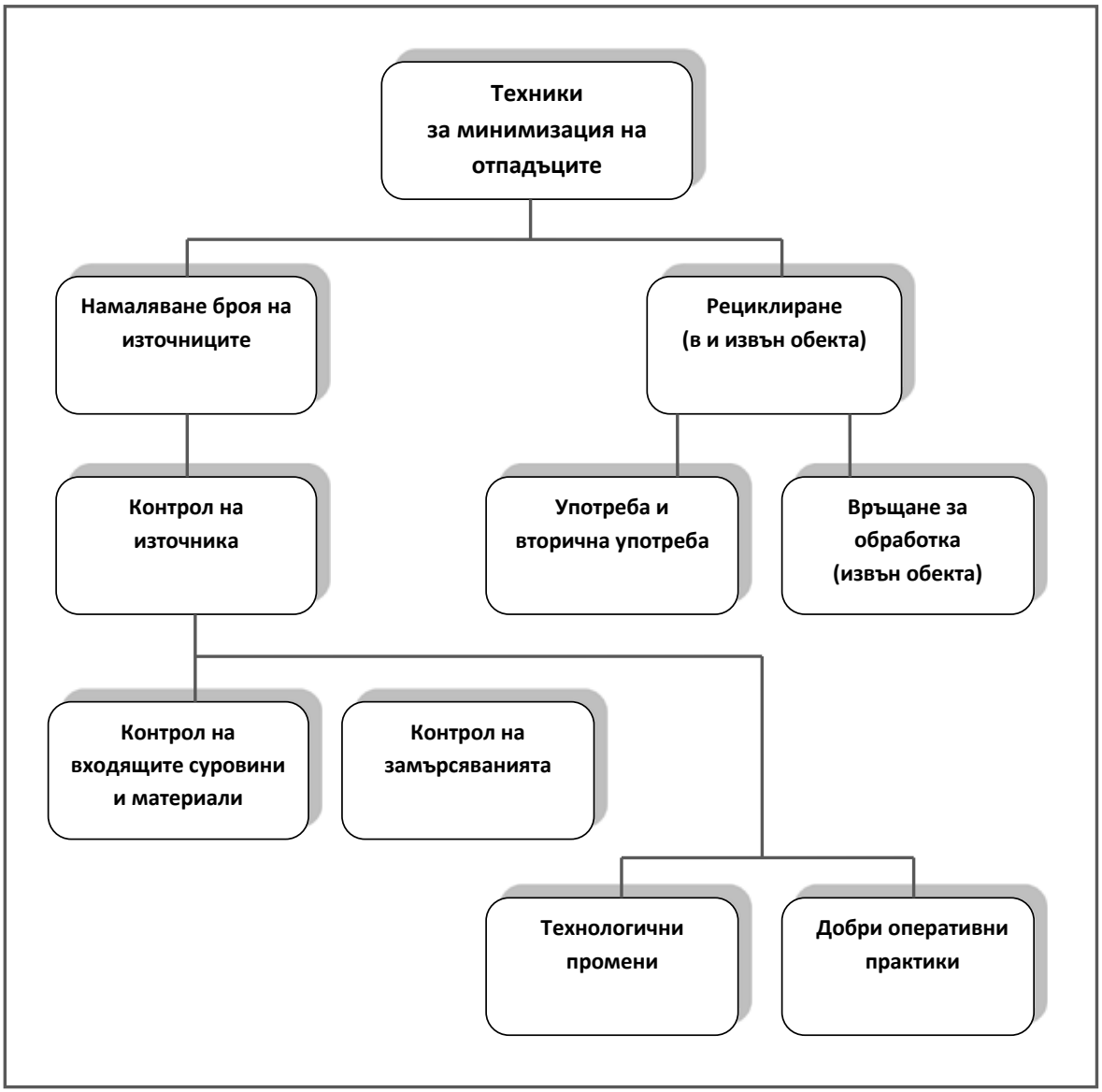

Схема на техниките по дейностите за управление на отпадъците
ДА — София, ф. 1453, оп. 7, а.е. 11, л. 25; оп. 5, ае. 13, л. 31

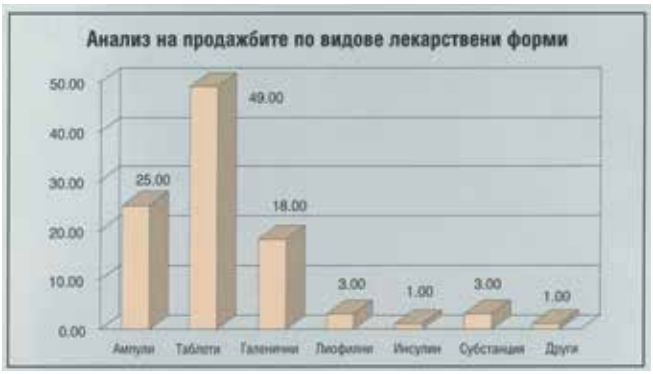

Анализ на продажбите по видове лекарствени форми – 1996 г.
ДА – София, ф. 1453, оп. 5, а.е. 45

Анализ на продажбите по региони в % за 1996 г.
ДА – София, ф. 1453, оп.5, а.е.45

ФИНАНСОВИ ДАННИ

в хиляди лева, с изключение на персонала

	1996	1995	1994	1993	1992
Нетен приход от продажби	6,116,864	2,679,541	1,394,277	918,863	922,266
Преки разходи за дейността	2,026,538	1,088,893	584,828	468,796	293,734
Балансова печалба/(загуба)	1,182,335	190,913	37,672	(33,947)	160,120
Сума на актива	5,489,731	2,254,472	2,150,104	1,874,714	1,821,009
Собствен капитал	2,497,097	1,403,054	1,202,764	1,137,212	1,249,011
Данъци върху печалбата	1,070,607	511,012	306,371	65,402	201,666
Инвестиции	282,757	188,525	35,520	55,636	102,560
Привлечен капитал	2,803,449	809,660	884,704	703,555	571,998
Дългосрочни заеми	842,265	126,205	176,726	102,851	98,193
Дълготрайни активи	682,606	548,778	593,491	720,811	817,502
Амортизация	149,571	155,206	153,790	145,805	7,573
Персонал (броя)	1,577	1,559	1,655	1,983	2,194
Разходи за персонала	568,806	305,563	252,867	233,265	148,441

Финансови показатели на „Софарма“ за периода 1992–1996 г.
ДА – София, ф. 1453, оп. 5, а.е. 45

8 години sopharma® PHARMACEUTICALS

■ ***11 февруари*** – С Протокол № 2 , т. 5 и т. 6 от заседание на Съвета на директорите на „Софарма”, е одобрено дарение на лекарствени средства за бедстващото население в община Смолян вследствие наводненията в региона.

(ДА – София, ф.1453, оп.7, а.е.5, л.3–4, 14, 28)

1

ПРОТОКОЛ

ЗА ПРЕДАВАНЕ НА ДАРЕНИЕ

Днес, 30.12.1996г. в гр. София се подписа настоящия протокол за дарение на лекарствени средства между "Софарма" ЕАД, гр. София ул. "Илиенско шосе" 16, представлявано от инж. Антон Петров - Изп. директор, наричан накратко ДАРИТЕЛ, от една страна и от друга страна Обединена районна болница " Д-р Братан Шукеров" гр. Смолян, представлявана от ст.н.с. д-р Т. Кумчев, kмн, наричан накратко НАДАРЕН.

Във връзка с тежкото природно бедствие - наводнение, сполетяло Смолянска община от 26.11.1996г. до 01.12.1996г.:

1. ДАРИТЕЛЯТ отстъпва безвъзмездно и веднага на НАДАРЕНИЯ следните лекарствени средства:

Наименование на медикамента	мярка	брой	стойности лв.
Метилпреднизолон 40 мг. 2 сс.	компл.	320	41 600
Метилпреднизолон 8 мг. 2 сс.	компл.	320	24 640
Гентамицин 40 мг. 1 сс.	амп.	2700	45 090
Гентамицин 10 мг. 1 сс.	амп.	600	9120
Гентамицин 80 мг. 2 сс.	амп.	1800	90 288
Калциум хлоратум 15% 10 сс	амп.	800	21 920
Амикацин 250 мг. 2 сс	амп.	500	47 000
Амикацин 100 мг. 2 сс.	амп.	100	4770
Инсулин NS 10 сс.	фл.	173	24 220
Инсулин лентеS	фл.	10 998	1 495 728
ОБЩО:			1 804 376

2. НАДАРЕНИЯТ приема с благодарност направеното дарение и се задължава след оформяне нотариално на настоящия протокол за предаване да върне 1 екземпляр на ДАРИТЕЛЯ.

Настоящия протокол се състави в три еднообразни екземпляра - един за ДАРИТЕЛЯ и два за НАДАРЕНИЯ, един от които се връща нотариално заверен на ДАРИТЕЛЯ.

ДАРИТЕЛ:
"Софарма" ЕАД
ИЗП. ДИРЕКТОР:
/инж. Антон Петров/

НАДАРЕН:
ОРБ "Д-р Братан Шукеров"
ДИРЕКТОР:
/ст.н.с.д-р Т.Кумчев,kмн/

Протокол за дарение на лекарствени средства от „Софарма“ на Обединена районна болница – Смолян. София, 30.12.1996 г.

ДА – София, ф. 1453, оп. 7, а.е. 5

■ ***15 април*** – С решение на Софийския градски съд се вписва промяна в правно-организационната форма на *„Софарма“ ЕАД в „Софарма“ АД.*

(ДА – София, ф. 1453, оп. 5, оп. 6Н. Историческа справка на „Софарма“ АД за периода 1992–2000)

■ ***12–14 юни*** – Представители на „Софарма“ участват в *Първата среща на представителите на лекарствените регулаторни институции на страните от Централна и Източна Европа,* проведена в София. Целта на срещата е хармонизирането на изискванията за регистрация на лекарствените средства между тези страни в съответствие с европейските стандарти.

(ДА – София, ф. 1453, оп. 7, а.е. 5, л. 70)

■ ***10 септември*** – На основание Решение № 868/04.09.97 на Министерския съвет и на основание чл. 3, ал. 1, т. 3 и на чл. 21 от ЗППДОбП е *открита процедура за приватизация на „Софарма“ АД.*

(ДА – София, ф. 1453, оп. 5, а.е. 10, л. 29)

■ ***17–20 септември*** – „Софарма“ участва на *Втория конгрес на Европейската асоциация по клинична фармакология и терапия* в Берлин. Изнесени са два доклада: 1. *Д-р Д. Добрева – фармаколог на фирма „Софарма”* като част от съвместния изследователския *екип с Катедрата по неврология към МУ – София*, *„Клинично изпитване на Нивалин – „Софарма“ при пациенти с болестта на Алцхаймер”*. Отбелязва се, че *за първи път в света* в клиничната практика се използва таблетната форма на нивалин (галантамин) за лечение на болестта на Алцхаймер (лека до средна степен). 2. Доклад *„Вазопрен – „Софарма“* (*фармакокинетично изследване)”* на *ст.н.с. д-р Станислав Янев* – ръководител лаборатория по токсикология при *БАН*, съвместно със *Стилиян Симеонов* – ръководител лаборатория „Аналитична” при *ЦУВИ – „Софарма“.*

(ДА – София, ф. 1453, оп. 5, а.е. 13, л. 63–64)

II конгрес на Европейската асоциация по клинична фармакология и терапия. Берлин, 17–20 септември 1997 г.
Личен архив – д-р Добрина Добрева

Резюме на доклада относно въздействието на „Нивалин Софарма“ при пациенти с болестта на Алцхаймер, изнесен пред конгреса
Сп. Мозъчно-съдови заболявания, (8) 1. 2000

Българските участници на II конгрес на Европейската асоциация по клинична фармакология и терапия. Берлин, 17 – 20 септември 1997 г. Отляво надясно: доц. Дамянка Гетова – катедра по фармакология на МУ – Пловдив, ст.н.с. д-р Станислав Янев – БАН, д-р Добрина Добрева – фармаколог на фирма „Софарма“, проф. Милка Николова – ръководител отдел „Регистрации“ – „Софарма“, доц. Васил Спасов – зав.-катедрата по фармакология при Тракийския университет – Стара Загора
Личен архив – д-р Добрина Добрева

■ ***21 октомври*** – **Управленски екип на „Софарма“ АД:** ***Съвет на директорите: председател – д-р Христо Димов,*** зам.-председател – *Михаил Тенев;* членове*: Андон Манев, маг.-фарм. Иван Бадински, Даниела Димитрова, Красимир Арсов;* ***Оперативно ръководство: изп. директор – инж.-химик Андон Манев****,* зам.-директор по търговските въпроси – *маг.-фарм. Иван Бадински,* зам.-директор по иконом. въпроси – *Недялко Стефанов,* зам.-директор по производствените въпроси – *маг.-фарм. Савина Манева,* гл. счетоводител – *Бисерка Петкова.*

(Годишен отчет на „Софарма“, 1998 г., с. 2; ДА – София, ф. 1453, оп. 5, а.е. 45, л. 30 гр.)

■ ***21 октомври*** – Приет е Устав на акционерно дружество „Софарма“ АД – София.

(ДА – София, ф. 1453, оп. 7, а.е. 1)

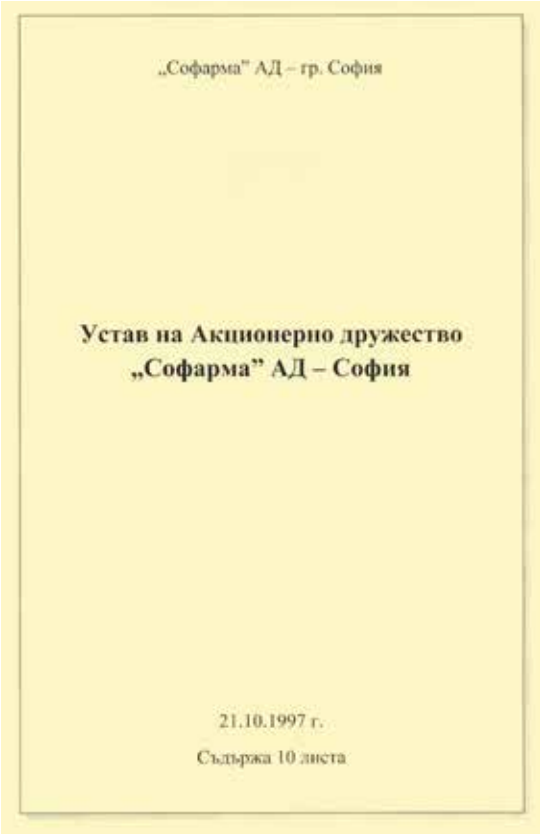
„Софарма" АД – гр. София

Устав на Акционерно дружество
„Софарма" АД – София

21.10.1997 г.

Съдържа 10 листа

Устав на акционерно дружество „Софарма"АД, София, 21 октомври 1997 г.
ДА – София, ф. 1453, оп. 7, а.е. 1

■ **Инж.-химик Андон Манев, изпълнителен директор на „Софарма“ от 21.10.1997 до 25.08.1998**. Роден (7.11.1938) в София. Завършва ВХТИ, специалност Органичен синтез – „Фармацевтични препарати” (1967). Работи в системата на химико-фармацевтичната промишленост: ХФЗ – София (1963–1972) в антипиретичното производство – технолог, началник смяна; СО „Фармахим” – направление „Синтетични производства” (1972–1988); Асоциацията по биотехнологична и химическа промишленост – експерт по фармацевтична промишленост (1988–1990); „Софарма”: зам.-началник цех „Антипиретици” (1990), зам.-директор по производствените въпроси (1990–1997), изпълнителен директор (1997–1998). Има 44 рационализации по различни направления във фармацевтичното производство. Разработка в съавторство по *„Подобряване качеството на Аналгин S, с осигуряване на 50% от общото количество по Хьохст” с годишен икономически ефект 610 732 лв. (1985).*

(Годишен отчет на „Софарма” – 1991 г., с. 29; ДА – София, ф. 1453, оп. 3, а.е. 78, л. 27; оп. 4, а.е. 20, л. 27; оп. 6Н, а.е. 58; оп. 7, а.е. 7, л. 184; Годишен отчет на „Софарма” – 1998 г., с. 2)

■ За усъвършенстване на маркетинговата стратегия на „Софарма“ АД е *създаден отдел „Проучване на пазарите и реклама”.*

(ДА – София, ф. 1453, оп.5, а.е. 45, л. 31 гр)

■ ***25 октомври – 1 ноември*** – „Софарма“ АД участва с рекламен щанд на VI международна фармацевтична *изложба „Украинфарма – 97”* в гр. Киев, Украйна, на която се представят над 250 търговски и производствени фармацевтични фирми.

(ДА – София, ф. 1453, оп. 5, а.е. 13, л. 160–161)

■ ***Ноември –*** Проведен е симпозиум на тема *„Сопрал – мощен инхибитор на солнокиселата секреция”.* „Софарма“ участва в Ден на българското лекарство с рекламен щанд и в конкурса за най-добро българско лекарство. *Сопрал „Софарма”* е удостоено с *приз „Най-добро българско лекарство” за 1997 г.*

(ДА – София, ф. 1453, оп. 7, а.е. 9, л. 5)

■ ***8–12 декември*** – „Софарма“ АД се представя с рекламен щанд на международната фармацевтична изложба „Здравеопазване – 97” в Москва. Проведени са срещи на изпълнителния директор Андон Манев с представители на фирма „Протек”, с директора на московското представителство на „Росбалканфарм”, на фирма „Ай си ен – лекарствени средства” – Курск, Русия (Курски фармацевтичен завод – собственост на американската компания ICN).

(ДА – София, ф. 1453, оп. 5, а.е. 13, л. 168–169)

Реклама на Сопрал – лекарствен продукт на „Софарма“, удостоен с приз „Най-добро българско лекарство” за 1997 г.
Справочник на лекарствените средства. С., 1999 г.

Реклама на фитохимичните продукти на „Софарма“ АД, представена на международната изложба „Здравеопазване – 97” в Москва.
Годишен отчет на „Софарма“, 1996 г. (Руски ез.)

■ ***3–28 февруари*** *– Н.с. Красимир Митиков*, специалист в *лаборатория „Твърди лекарствени форми" при ЦУВИ,* участва в квалификационен курс *„Управление на производството*" за представители на източноевропейските страни, проведен в OSIC (Международен център за сътрудничество в Осака) – Япония.

(ДА – София, ф. 1453, оп. 5, а.е. 13, л. 199–201)

■ ***24 юни*** – „Софарма" е отличена с *приз за „Социална значимост"* за *препарата Глибенкламид* в Деня на българското лекарство – „Еньовден".

(ДА – София, ф. 1453, оп. 7, а.е. 10, л. 7)

■ ***1 юли – 20 август*** – В основния сектор на Ампулния цех се монтират *5 парни стерилизатори „Тутнауер",* отговарящи на изискванията на GMP. С това се елеминира цяла манипулация в Основния сектор – външно измиване на ампулите. Така цехът валидира част от процеса на стерилизация.

(ДА – София, ф. 1453, оп. 5, а.е. 13, л. 213-215)

За антидиабетичния препарат Glibenclamid „Софарма" е отличена с приз за „Социална значимост" в Деня на българското лекарство – Еньовден. София, 1998 г.

■ ***25 август*** – **Управленски екип на „Софарма" АД:**

Съвет на директорите

Председател – Д-р Татяна Бенишева,

Зам.-председател – Михаил Тенев;

Членове: маг.-фарм. Иван Бадински, д-р Христо Димов, маг.-фарм. Роза Манова, Красимир Арсов, маг.-фарм. Георги Генев;

Оперативно ръководство

Изп. директор – маг.-фарм. Иван Бадински,

зам.-директор по икономическите въпроси – Недялко Стефанов, зам.-директор по производствените въпроси – маг.-фарм. Савина Манева, гл. счетоводител – Йорданка Петкова.

(Годишен отчет на „Софарма" – 1998 г., с. 2; ДА – София, ф. 1453, оп. 5, а.е. 45, л. 30 гр.)

В лабораториите на Центъра за ускорено внедряване и иновации, 90-те години на XX в.
„Софарма“

В Ампулния цех, 90-те години на XX в.
„Софарма“

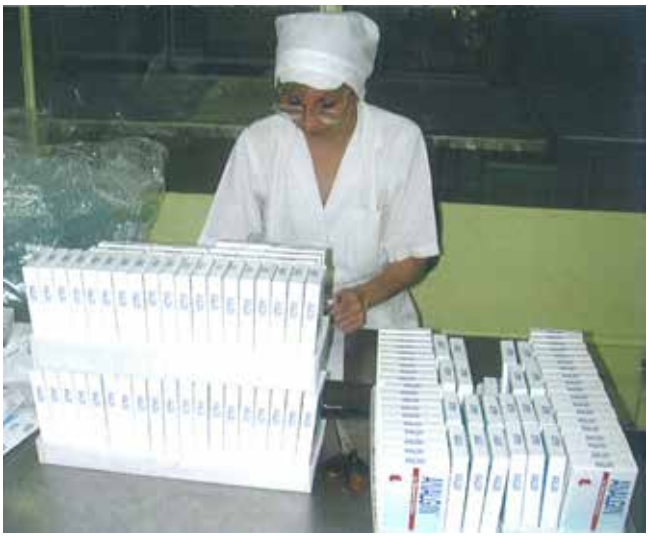

Парен стерилизатор „Тутнауер” в Основния сектор на Ампулния цех, отговарящ на изискванията на GMP, 1998 г.

В Таблетния цех, 90-те години на XX в.
„Софарма“

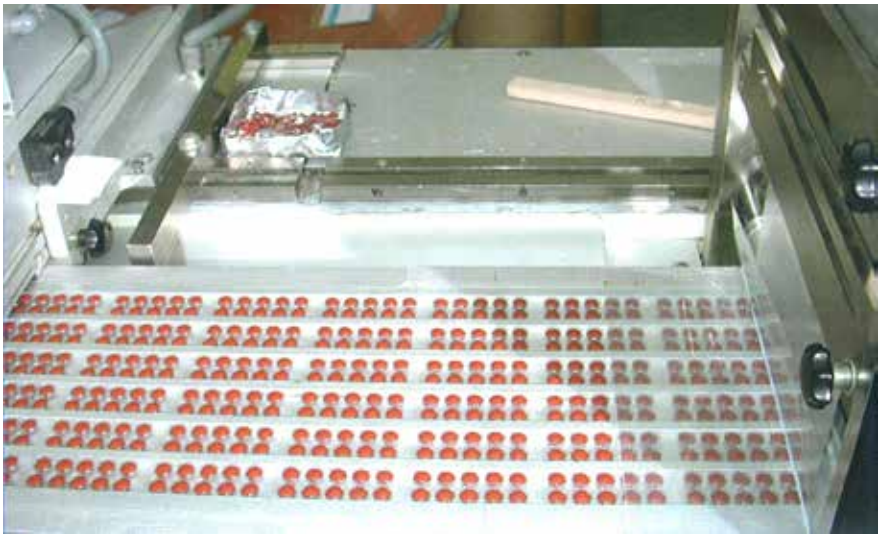

Складова база, 90-те години на XX в.
„Софарма“

Маг.-фарм. Иван Бадински, изпълнителен директор на „Софарма“ АД от 25.08.1998 до 28 .09.2000. Роден на 24.12.1957 г. Завършил фармация във Фармацевтичния факултет на Медицинска академия – София (1980). Член на Съвета на директорите на „Софарма“ АД (от октомври 1997), търговски директор (декември 1997 – май 1998), изпълнителен директор на „Софарма“ (август 1998 – септември 2000). През този период поетапно са преустановени високотоксичните и опасни синтетични производства в цех „Антипиретици” и в цех „Универсален” без съкращаване на работни места. „Софарма“ АД е листвана на фондовата борса.

(Годишен отчет на „Софарма” – 1998 г., с. 2)

■ През годината се осъществява преструктуриране на направление *„Наука и развитие” в дирекция,* като се обособяват *три направления,* съобразени с препоръките за Добра производствена практика: *ЦУВИ,* Направление *„Нормативно регулиране”* и Направление *„Осигуряване на качеството”*. Последното от посочените направления е изцяло ориентирано към провеждане на мероприятията по поддържане на GMP. Постигането й се осъществява чрез конкретни действия по регламентиране на целия производствен процес и неговото валидиране.

(ДА – София, ф. 1453, оп. 7, а.е. 10, л. 1, 3; оп. 5, а.е. 45, л. 33 гр.)

■ „Софарма“ участва с рекламен щанд на *Първия Балкански конгрес по алергология и имунология.*

(ДА – София, ф. 1453, оп. 7, а.е. 10, л. 7)

Иван Бадински – изпълнителен директор на „Софарма“ АД, с министъра на здравеопазването на СР Виетнам по време на фармацевтично изложение. Ханой, 2000 г.
Личен архив – Иван Бадински

■ „Софарма“ се представя с мостри и рекламни материали на *70-ия Международен панаир в Познан*, *Полша.*

(ДА – София, ф. 1453, оп. 7, а.е. 10, л. 7)

■ ***26 септември, 4 ноември*** – С решение № 695-П и № 747-П Агенцията за приватизация обявява конкурси за започване на процедури по продажбата на 67% от капитала на „Софарма“ АД – София.

(Информационен бюлетин на Агенцията за приватизация, бр. 8-9, 1999 г., с. 20)

■ ***20 ноември*** – Съветът на директорите приема предложението за членство на „Софарма“ АД в Асоциацията на българските производители.

(ДА – София, ф. 1453, оп. 7, а.е. 8, л. 52)

■ ***11 декември*** – отбелязана е 65-годишнината на „Софарма“.

(В. Банкер, 11 декември 1998)

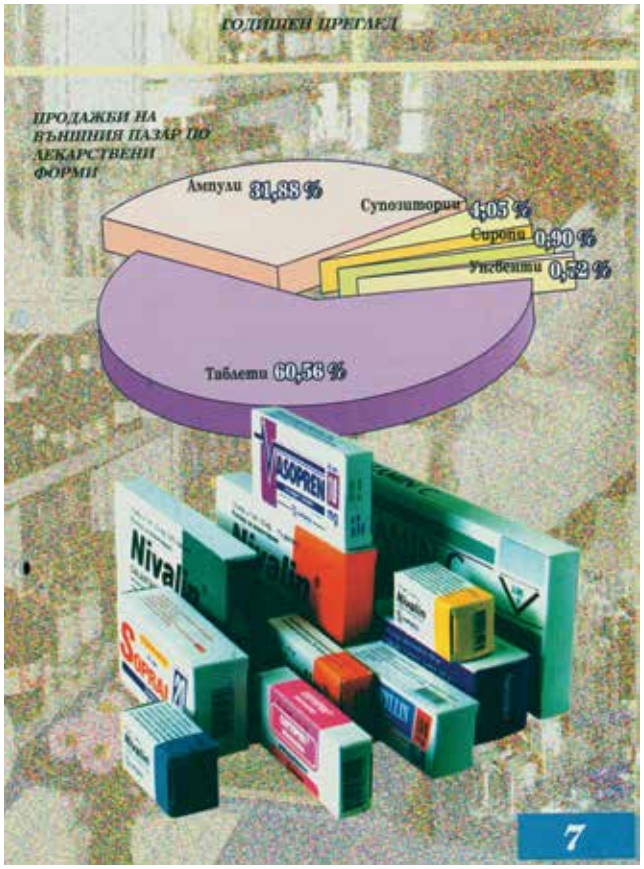

Продажби на „Софарма“ на външния пазар по лекарствени форми – 1998 г.
ДА – София, ф. 1453, оп. 5, а.е. 45

■ Инвестициите на фирмата за 1998 г. включват: за обновяване на дълготрайните активи – 3 560 864 хил. лв., за ремонтна дейност и закупуване на резервни части – 1 671 424 хил. лв.

(ДА – София, ф. 1453, оп. 5, а.е. 45, л. 34)

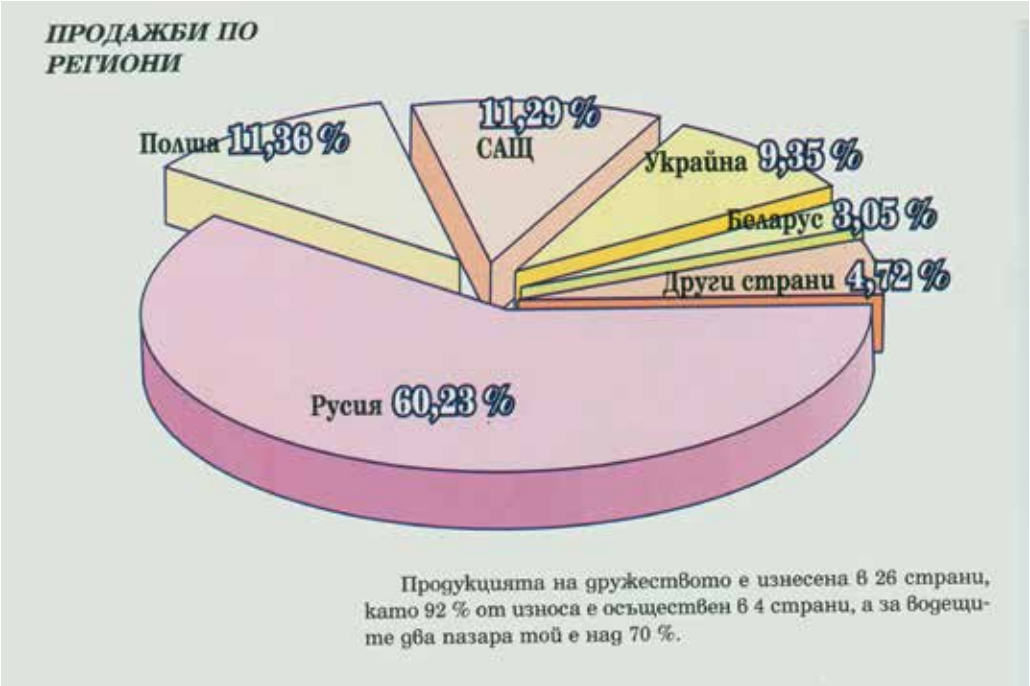

Продажби на „Софарма“ по региони – 1998 г.
ДА – София, ф. 1453, оп. 5, а.е. 45

■ *Технологичното оборудване* на „Софарма“ включва: реактори и центрофуги емайлирани, неръждаеми (Унгария, България, Германия); сушилни „Ниро-Аероматик” и „Глат” (Швейцария, България); супозиторна линия „Довема” (Италия); поточна линия за унгвенти „Петер Биндер” (Германия); поточна линия за сиропи „Никомак” (Италия); таблетни преси „Калиан” и „Фете” (Германия); смесители „Филдер” (Англия); дражир казани „Ацела-Кота” (Англия); опаковъчни линии „Кльокнер” (Германия); автомати за миене, пълнене, запойка на ампули „Баум-Щробел” (Германия); за печат на ампули (България); стерилизационни тунели „Бош” (Германия); поточни линии за миене, стерилизиране, пълнене и запойка на ампули „Бош” (Германия); поточни линии за опаковане на ампули „Сотеко”, „Санти”, „Хьофлингер”, „Кльокнер” (Германия); инсталация за дестилирана вода „Стилмас”, „Милипор” (Италия); машина за преглеждане на ампули „Бош” (Германия); офсетови едноцветни и двуцветни машини „Хайделберг” (Германия); щанц-автомат „Вупа”, „Чима” (Германия); лепачна машина „Янберг” (Германия); стационарен гама облъчвател „Нордион” (Канада).

(Информационен бюлетин на Агенцията за приватизация, бр. 3, 2000, с. 8)

■ ***5–10 октомври –*** *Инж. Ст. Светозаров – началник цех „Биотехнологии” – „Софарма“ и ст.н.с. Н. Начев от НИХФИ* участват на *V конгрес по фармация в гр. Струга, Република Македония.* На форума присъстват гости от СР Югославия, Словения, Хърватска, Босна и Херцеговина, Румъния. Българските представители изнасят два доклада: *„Проучване върху получаване на инсулинови препарати с бързо и удължено действие” и „Парентерална лекарствена форма за лечение на артрози с природни хондроитин сулфати”.* Целта на докладите е да се запознаят по-широк кръг от специалисти от Република Македония с качествата на инсулиновите лекарствени форми, получени от хроматографски пречистен инсулин: Инсулин Моно Ленте S 400 IU във флакони от 10 мл. и Инсулин Моно NS 400 IU във флакони от 10 мл. поради предстоящата им регистрация в Р Македония.

(ДА – София, ф. 1453, оп. 5, а.е. 13, л. 258)

Проф. П. И. Середа – директор на Фармкомитета към Министерството на здравеопазването на Украйна (крайният вляво), със свои сътрудници, и председателят на Съвета на директорите на „Софарма“ АД д-р Татяна Бенишева. София, 1999 г.
Личен архив – проф. д-р Т. Бенишева

■ ***Октомври*** – По покана на Съвета на директорите на „Софарма“ АД на посещение в София е *директорът на Фармкомитета към Министерството на здравеопазването на Украйна проф. П. И. Середа* във връзка с пререгистрациите на лекарствени продукти.

(ДА – София, ф. 1453, оп. 7, а.е. 8, л. 95)

■ ***22 октомври*** – Съветът на директорите приема решение за разкриване на представителство на „Софарма“ АД в Украйна с две работни места (експерт и технически изпълнител).

(ДА – София, ф. 1453, оп. 7, а.е. 8, л. 94)

■ Инвестициите на фирмата за 1999 г. включват: обновяване на дълготрайните активи – 5 576 хил. лв., за ремонтна дейност и закупуване на резервни части – 2 846 х.лв.

(ДА – София, ф. 1453, оп. 5, а.е. 45, л. 50 гр.)

в хил. лева, с изключение на броя на персонала	1999	1998	1997
Нетен приход от продажби	57 387	58 858	54 701
Преки разходи за дейността	28 724	22 096	13 212
Балансова печалба	11 450	23 493	18 802
Сума на актива	66 209	58 987	31 506
Собствен капитал	62 160	52 862	27 041
Данък върху печалбата	6 109	14 119	12 780
Инвестиции	5 576	3 561	1 643
Привлечен капитал	4 049	6 126	3 800
Дълготрайни активи	15 125	14 025	9 200
Амортизации	2 593	1 689	279
Персонал (броя)	1 608	1 651	1 671
Разходи за персонала	11 650	9 106	5 318

Финансови показатели на „Софарма“ АД за периода 1997–1999 г.
ДА – София, ф. 1453, оп. 5, а.е. 45, л. 48

2000 г.

■ ***12 септември*** - Подписан е *Протокол за приватизация* на „Софарма“ АД. Чрез касова приватизация *„Елфарма“ АД – София* придобива 631 073 бр. акции или 66,94% от капитала на „Софарма“ АД – София. Делът на фармацевтичното дружество в продажбите на лекарствени препарати на българския пазар е 11%. „Софарма“ произвежда медикаменти и основни суровини за тях. Асортиментът му при извършване на приватизацията е 350 вида лекарствени препарати. Капиталът на дружеството е 942 717 лв., разпределени в 942 717 поименни акции с номинална стойност 1 лв. Купувачът се задължава в тригодишен срок да запази предмета на дейност на дружеството и търговската му марка, да инвестира 7.5 млн USA долара, да редуцира средносписъчната численост на персонала от 1588 на 1400 души.

(ДА – София, ф. 1453, оп. 5, 6Н. Историческа справка за периода 1992–2000; Информационен бюлетин на Агенцията за приватизация, бр. 3, 2000, с. 8, бр. 8-9, 2000, с. 20)

Проф. д.м.н. Ф. Куманов – ендокринолог, руският представител на „Софарма“ АД С. Изотов и сътрудници на компанията пред рекламния щанд на международната изложба „Здравеопазване – 2000” в Москва.
Личен архив – Вилхелмина Томасян

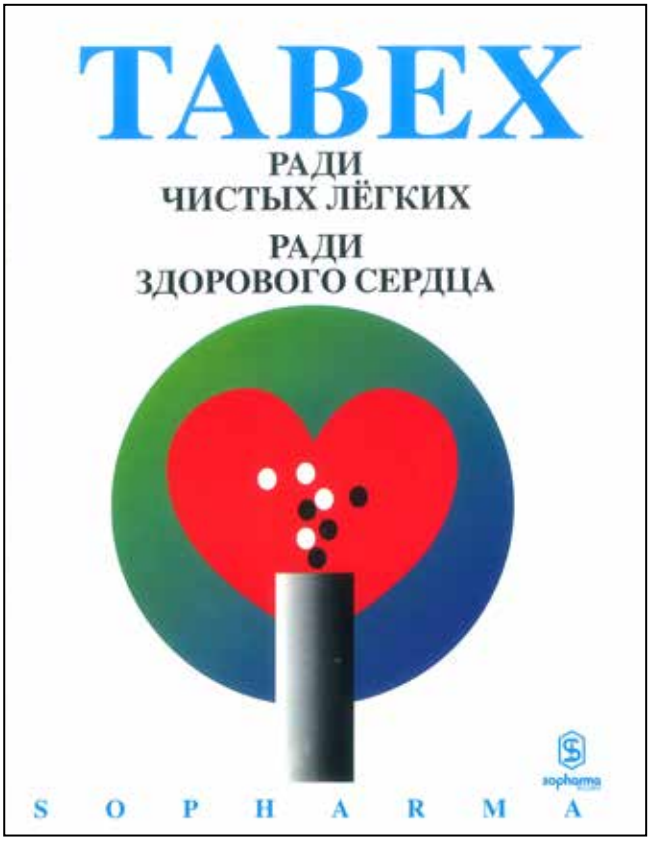

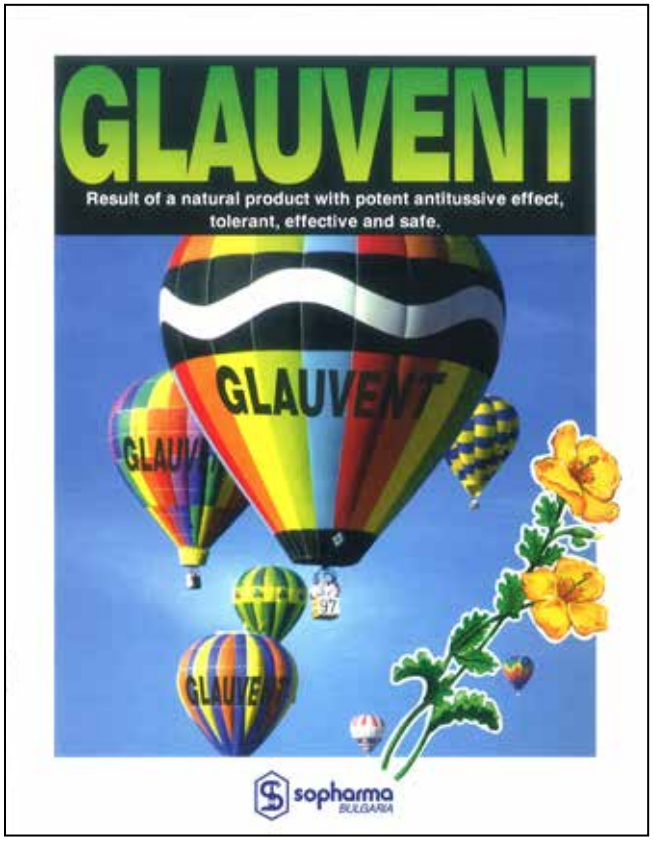

■ ***28 септември*** – Свикано е *Общо събрание на акционерите*. Направена е промяна в Устава на дружеството и членовете на Съвета на директорите. За *председател на Съвета на директорите и изпълнителен директор на* „Софарма“ АД е избран *д.и.н. Огнян Донев.*

(ДА – София, ф. 1453, оп. 5, 6Н. Историческа справка за периода 1992–2000)

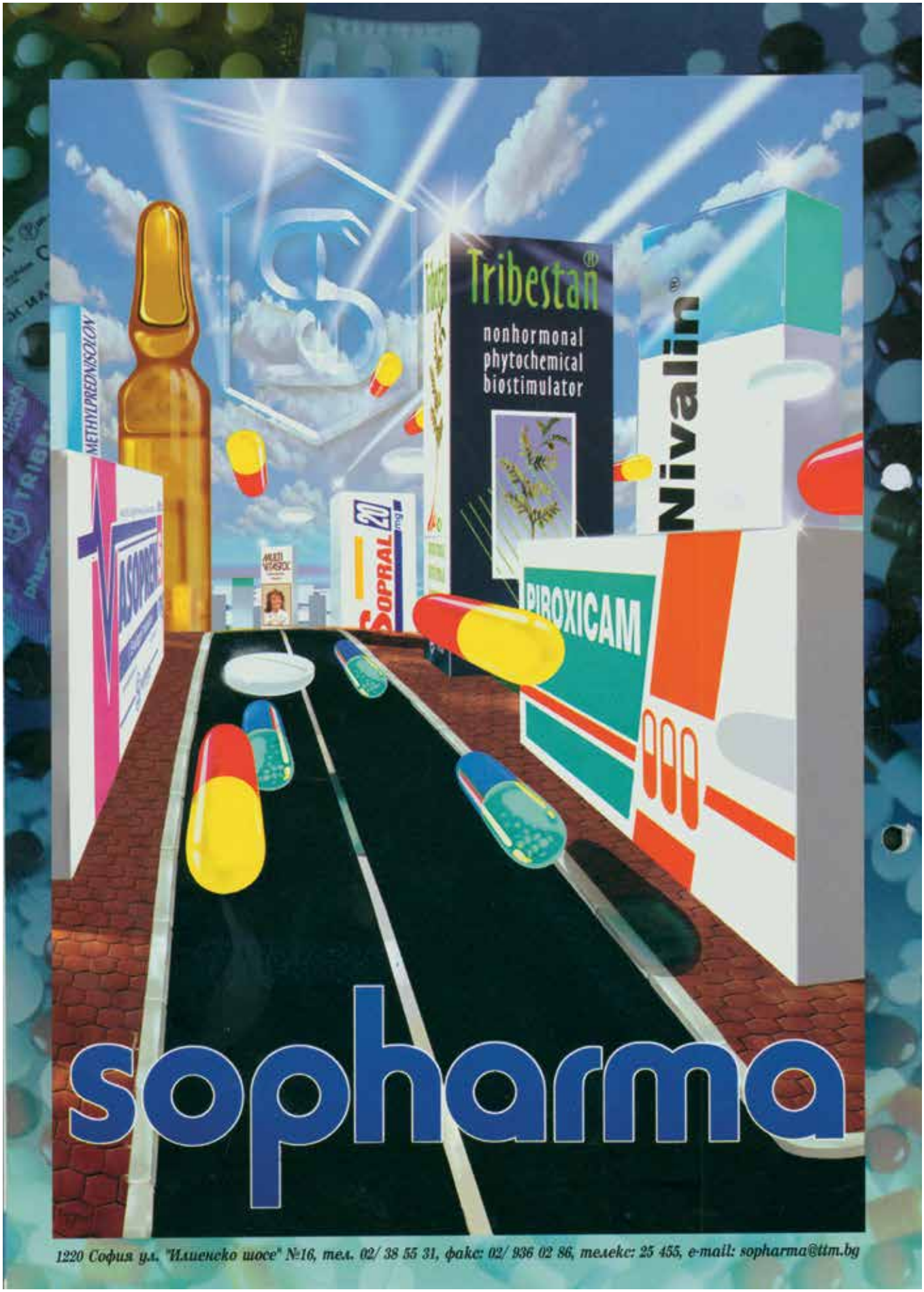

Плакат SOPHARMA
ДА – София, ф. 1453, оп. 5, а.е. 45

80 години

sopharma®
PHARMACEUTICALS

СОФАРМА ДНЕС

НОВ ВИСОКОТЕХНОЛОГИЧЕН ЗАВОД ЗА ТВЪРДИ ЛЕКАРСТВЕНИ ФОРМИ

СОФАРМА ТАУЪРС – бизнес център

Гости Аня Фьорстер и Петер Кройц с лекцията си „Нестандартно бизнес мислене“

НАГРАДИ

Бизнес партньор 2012

Листване на акциите на „Софарма“ АД на борсата в Полша (WSE)

Награда в сектор „Фармация“, „Най-големите 100 български компании“ на в-к Капитал

Награда на Българската фондова борса (БФБ) за емитент с най-голям принос в развитието на капиталовия пазар през 2010 г.

Аналгин – най-търсеното лекарство за последните 10 години

Международна маркетингова награда за ОТС-продукт – за кампанията на продукта Табекс

Приз „Буров“ за индустриално управление

Награда на в-к „Пари“ – Успешен екип

КОРПОРАТИВНА СОЦИАЛНА ОТГОВОРНОСТ

Организиране на барабанна ритъмна терапия за деца в неравностойно положение

Организиране на велорали „Черни връх“

Засаждане на дръвчета

Карикатурна изложба – пушенето вреди на Вас и другите около Вас

Акции по градове за измерване на кръвно налягане, пулс, СО и обема на дишането при възрастни пациенти и пенсионери

Културата да се храним

Концерти за деца в Националното радио с участието на гостите от Латвия „Дзегузите“

С Трибестан добрите дни са повече

Кампания против тютюнопушене „Струва ли си да пушиш?“

Социална кампания против тю-тюнопушенето – шортлистване на Европейските награди European Excellence Awards 2009

Участие в Mediamixx

„Софарма“ АД се грижи за своите служители:

Раздаване на комплекти за млади родители

Детска градина

Готови за първи клас

Детски тържества

Благотворителен базар

Фитнес

Библиотека

Почивни станции – в Бобошево и в Поморие

Зъболекарски кабинет

Наздраве!